ΕΡΡΙΚΟΥ Α. ΣΚΑΣΣΗ
ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ ΕΝ ΤΩι ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩι ΑΘΗΝΩΝ

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ
ΒΙΟΙ

(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΔΙΑ ΤΗΝ Δ΄ ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΠΑΛΑΙΟΥ ΤΥΠΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
1949

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ
ΒΙΟΙ

17355

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΡΡΙΚΟΥ Α. ΣΚΑΣΣΗ
ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ ΕΝ ΤΩι ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩι ΑΘΗΝΩΝ

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ
ΒΙΟΙ

(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΔΙΑ ΤΗΝ Δ΄ ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΠΑΛΑΙΟΥ ΤΥΠΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
1949

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Βίος Κορνηλίου Νέπωτος.

Ὁ Κορνήλιος Νέπως, οὗτινος εἶναι ἄγνωστον εἰς ἡμᾶς τὸ προωνύμιον καὶ ὀλίγον γνωστὸς ὁ βίος, ἐγεννήθη περὶ τὸ 99 π. Χ. ἐν τῇ ἐντεῦθεν τῶν Ἄλπεων Γαλατίᾳ. Ἦτο πρόσοικος τοῦ Πάδου ποταμοῦ (νῦν *Po*), ἀλλ' ἐν τίνι ἀκριβῶς πόλει ἐγεννήθη δὲν εἶναι μετὰ βεβαιότητος γνωστόν, πιθανῶς ἐν τῇ νῦν *Ostiglia* ἢ ἐν τῇ νῦν *Pavia*. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 65 π. Χ. διέμενεν ἐν Ῥώμῃ, ἐπέτυχε δὲ νὰ κρατήσῃ ἑαυτὸν μακρὰν τῆς πολιτικῆς καὶ τῶν δικαστηρίων. Ἀνῆκεν εἰς πλουσίαν οἰκογένειαν τῆς τάξεως τῶν ἱππέων, ἀλλ' οὐδεμίαν ἦρξεν ἀρχὴν ἐξ ἐκείνων, αἵτινες ἔφερον εἰς τὴν Σύγκλητον.

Ὁ Νέπως κατώρθωσε νὰ ἀσκήσῃ ἐνωρὶς τὸ otium cum dignitate καὶ νὰ ἀσχοληθῇ κυρίως περὶ ἔργα ἀφορῶντα εἰς τὰ γράμματα, περιορισθεὶς εἰς φρόνιμον οὐδετερότητα, ἥτις προεφύλαττεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν μεταστροφῶν τῆς τύχης. Ἤδη ἀπὸ τοῦ ἔτους 65 π. Χ. ἐσχετίσθη ἐν Ῥώμῃ χάριν τῶν γραμμάτων πρὸς τὰ κυριώτερα μέλη τοῦ φιλολογικοῦ κύκλου. Ἦτο φίλος τοῦ ποιητοῦ Κατούλλου, ὅστις ἀφιέρωσεν εἰς αὐτὸν τὰ ποιήματά του, φίλος τοῦ Ἀττικοῦ καὶ δι' αὐτοῦ τοῦ Κικέρωνος.

Ὁ Κορνήλιος Νέπως φαίνεται ὅτι ἔζησεν ὀλίγον μετὰ τὸ ἔτος 27 π. Χ., ὁπότε συνετάχθη τὸ τέλος τῆς βιογραφίας τοῦ Ἀττικοῦ. Ἦτο τότε γέρων καὶ δὲν εἶναι πιθανὸν ὅτι ἐπέζησε πολὺ μετὰ ταῦτα.

2. Ἔργα Κορνηλίου Νέπωτος.

Ὁ Νέπως συνέταξεν ἔργα ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν ῥωμαϊκὴν ἀρχαιολογίαν, ἐπίσης δὲ καὶ σύγγραμμά τι γεωγραφικόν. Τὰ ἔργα τοῦ Νέπωτος γραφέντα διὰ τὸ πολὺ κοινὸν ἔτυχον καλῆς ὑποδοχῆς καὶ ἱκανῶς διεδόθησαν διὰ τὸ ἁπλοῦν τοῦ ὕφους, τὴν ποικιλίαν τῶν ὑποθέσεων, ὡσαύτως δὲ καὶ διὰ τὴν ἠθοπλαστικὴν ἀξίαν, μολο-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νότι τὸ διασωθὲν μέρος τῶν ἔργων αὐτοῦ δὲν εἶναι καὶ τόσον μεγάλης ἱστορικῆς σπουδαιότητος, καθότι ὁ Νέπως δὲν εἶναι ἱστορικὸς μεγάλης περιωπῆς, ἀλλὰ ἁπλῶς ἐκλαϊκευτὴς ἠθικῶν ἀρχῶν καὶ ἀξιωμάτων.

Α) Ἀ π ο λ ε σ θ έ ν τ α ἔ ρ γ α:

1. Χρονικὰ (Chronicōn libri ἢ Chronĭca), εἰς τρία βιβλία. Περιλαμβάνουσι περιληπτικῶς ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων τὰ κυριώτερα γεγονότα τῆς ἰταλικῆς ἱστορίας ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ἄλλους λαούς.

2. Παραδείγματα (Exempla), εἰς πέντε τοὐλάχιστον βιβλία, ἤτοι: συλλογὴ ἀνεκδότων (ἠθικοῦ περιεχομένου) καὶ ἀξιοθεάτων. Ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ, ὅπερ ἴσως συνετάχθη μετὰ τὸ 43 π.Χ., παρέβαλεν ὁ Νέπως τὰ ἤθη τῶν ἀρχαίων Ῥωμαίων πρὸς τὰ τῶν συγχρόνων.

Διὰ τῶν δύο τούτων ἔργων ἀπέκτησεν ὁ Νέπως φήμην συγγραφέως, διότι εἰσήγαγεν εἰς τὴν Ῥώμην τὸ νέον τοῦτο εἶδος τῆς Ἑλληνικῆς γραμματείας.

3. Βίος Μάρκου Πορκίου Κάτωνος τοῦ Τιμητοῦ κατὰ παράκλησιν τοῦ Ἀττικοῦ. Ἡ σῳζομένη ἐπιτομὴ (ἰδ. κατωτ.) δὲν πρέπει νὰ συγχέηται πρὸς τὸ ἔργον τοῦτο.

4. Βίος Μάρκου Τυλλίου Κικέρωνος. Οὗτος συνετάχθη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κικέρωνος (43 π. Χ.) καὶ ἦτο ἀναμφιβόλως ὁ πανηγυρικὸς αὐτοῦ.

Διὰ τῶν δύο τελευταίων ἔργων ὁ Νέπως μετεφύτευσεν εἰς τὴν Ῥώμην, παρακινηθεὶς βεβαίως ὑπὸ τοῦ Ἀττικοῦ, ἑλληνιστικὴν φιλολογίαν, εἰ καὶ ὑπῆρχον ἐκεῖ πλούσια σπέρματα εἰς τὰ ἐπικήδεια ἐγκώμια (laudationes funebres).

5. Βιβλία ἀνταλλαγεισῶν ἐπιστολῶν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Κικέρωνος.

6. Σύγγραμμα γεωγραφικόν.

7. Βίοι ἐπιφανῶν ἀνδρῶν (de viris illustribus) Ῥωμαίων καὶ ξένων (βασιλέων, στρατηγῶν, νομομαθῶν, ῥητόρων, ποιητῶν, φιλοσόφων, ἱστορικῶν καὶ γραμματικῶν) εἰς δέκα καὶ ἓξ τοὐλάχιστον βιβλία ἀφιερωμένα εἰς τὸν Ἀττικόν, καί, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἐν παραλληλισμῷ πρὸς ἀλλήλους, καθὼς ἔπραξε μετὰ ἕνα περίπου αἰῶνα ὁ Πλούταρχος.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἐκ πάντων τούτων σῴζονται ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Νέπωτος τὰ ἑξῆς:

Β) Σῳζόμενα ἔργα:

1. De excellentibus ducibus exterarum gentium. Τὸ βιβλίον τοῦτο μετὰ μικρὸν προοίμιον περιέχει 25 κεφάλαια, ὧν τὰ δέκα ἐννέα ἀναφέρονται εἰς βίους Ἑλλήνων στρατηγῶν, ἓν (τὸ 14ον) εἰς τὸ βίον τοῦ ἐκ Καρίας Δατάμου, τὸ 21ον κεφ. ἀναφέρεται, ὅλως συντομώτατα, εἰς βασιλεῖς (τὸν Κῦρον, Δαρεῖον, Φίλιππον, Ἀλέξανδρον τὸν Μέγαν, Διονύσιον τὸν Πρεσβύτερον, Ἀντίγονον, Δημήτριον, Λυσίμαχον, Σέλευκον καὶ Πτολεμαῖον), τὸ 22ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀμίλκα*, τὸ 23ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀννίβα*, τὸ 24ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Κάτωνος καὶ τὸ 25ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀττικοῦ.

Οἱ δύο τελευταῖοι βίοι εἶναι ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ Νέπωτος de historicis latinis, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ μέρος τοῦ ἔργου de viris illustribus. Τοῦτο ὡρμᾶτο ἀπὸ τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας, ἀλλ' ὁ Νέπως εἶχεν εἰς αὐτὸ προδρόμους ἐν Ῥώμῃ τὸν M. T. Varro καὶ τὸν Santra.

2. Ὀλίγα ἀποσπάσματα.

Γνησιότης τῶν βίων. Ἐγεννήθη ζήτημα, ἂν οἱ σῳζόμενοι βίοι εἶναι γνήσιοι ἢ ἐπιτομὴ τοῦ ἔργου de viris illustribus τοῦ Νέπωτος ἢ τέλος ἂν εἶναι ἔργον ἄλλου συγγραφέως (τοῦ Αἰμιλίου [;] Πρόβου ἢ τοῦ Γαΐου Ἰουλίου Ὑγίνου).

Γλῶσσα τοῦ Νέπωτος. Ἡ γλῶσσα εἶναι σχετικῶς δόκιμος, ἀλλὰ δὲν εἶναι καὶ καθ' ὅλα ὑπόδειγμα ἄκρας ὀρθοεπείας, ὡς ἡ τοῦ Κικέρωνος καὶ τοῦ Καίσαρος.

Πηγαί. Πρὸς σύνταξιν τοῦ βιβλίου de excellentibus ducibus exterarum gentium ἔσχεν ὑπ' ὄψιν ὁ Νέπως τὸν Θουκυδίδην, [τὸν Ξενοφῶντα ἢ μᾶλλον] τὸν γράψαντα τὸ *Ἀγησιλάου ἐγκώμιον,* τὸν Θεόπομπον, τὸν Δείνωνα, τὸν Τίμαιον, τὸν Πολύβιον, τὸν Βλίθωνα καὶ τὸν Ἀττικόν, ὅστις τελευταῖος ἔγραψε (47 π. Χ.) Χρονικὸν (liber an-

* Ὁ Νέπως ἔκρινεν ἐπωφελὲς νὰ μὴ παρέλθῃ ἐν σιγῇ τὸν Ἀμίλκαν καὶ τὸν Ἀννίβαν, διότι οὗτοι, κατὰ γενικὴν ὁμολογίαν, ὑπερέβαλλον πάντας τοὺς ἐν τῇ Ἀφρικῇ κατά τε τὴν μεγαλοψυχίαν καὶ τὴν πανουργίαν. Ἐκ τῶν βίων ὅλων ἐξέχουσι κυρίως ὁ βίος τοῦ Θεμιστοκλέους, τοῦ Ἀλκιβιάδου, τοῦ Ἐπαμεινώνδου, τοῦ Ἀννίβα καὶ τοῦ Ἀττικοῦ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

nalis) περιέχον τὴν ῥωμαϊκὴν ἱστορίαν μέχρι τοῦ 54 π. Χ. (Hn 13, 1. A 18, 1). Ὁ Νέπως ἴσως ἔλαβεν ὑπ᾽ ὄψιν καὶ ἄλλους, οὓς ὅμως δὲν ἀναφέρει, οἷον τὸν Ἡρόδοτον, παρὰ τοῦ ὁποίου πολλά, ὡς εἰκός, ἠδύνατο νὰ ἀντλήσῃ.

Γενικῶς ὁ Νέπως εἶναι μέτριος ὡς ἱστορικὸς καὶ συχνάκις περιπίπτει εἰς ἀνακριβείας. Δίκαιον ὅμως εἶναι νὰ τονισθῇ ὑπὲρ αὐτοῦ ὅτι πρῶτος ἐκ τῶν ῥωμαίων ἱστορικῶν ἐπραγματεύθη ἱστορίαν ξένων ἐθνῶν.

Ὡς πρὸς τὸν βίον τοῦ Ἀττικοῦ ὁ Νέπως διηγεῖται ὅ τι εἶχεν ἴδει καὶ ἀκούσει ἐξ αὐτοῦ τοῦ στόματος τοῦ φίλου του (A 13, 7).

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΕΡΟΣ Α'

ΚΕΙΜΕΝΟΝ*

HAMILCAR

Hamilcar, Hannibalis filius, cognomine Barca, Karthaginien- 1
sis, primo Poenico bello, sed temporibus extremis, admodum adu-
lescentulus in Sicilia praeesse coepit exercitui. cum ante eius 2
adventum et mari et terra male res gererentur Karthaginiensium, 247*
ipse ubi affuit, numquam hosti cessit neque locum nocendi dedit,
saepeque e contrario occasione data lacessivit semperque supe-
rior discessit. quo facto, cum paene omnia in Sicilia Poeni
amisissent, ille Erycem sic defendit, ut bellum eo loco gestum
non videretur. interim Karthaginienses classe apud insulas 3
Aegates a C. Lutatio, consule Romanorum, superati statuerunt 241
belli facere finem eamque rem arbitrio permiserunt Hamil-
caris. ille etsi flagrabat bellandi cupiditate, tamen paci servien-
dum putavit, quod patriam exhaustam sumptibus diutius ca-
lamitates belli ferre non posse intellegebat, sed ita ut statim 4
mente agitaret, si paulum modo res essent refectae, bellum reno-
vare Romanosque armis persequi, donicum aut virtute vicissent
aut victi manus dedissent. hoc consilio pacem conciliavit, in quo 5
tanta fuit ferocia, cum Catulus negaret bellum compositurum,
nisi ille cum suis, qui Erycem tenerent, armis relictis Sicilia de-
cederent, ut succumbente patria ipse periturum se potius dixerit,
quam cum tanto flagitio domum rediret; non enim suae esse
virtutis arma a patria accepta adversus hostes adversariis tra-
dere. huius pertinaciae cessit Catulus.

---

* Τὸ κείμενον εἶναι κατὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Alfred Fleckeisen. Αἱ σημειούμεναι ἐν τοῖς περιθωρίοις χρονολογίαι ἀφορῶσιν εἰς τὰ ἐν ταῖς ἀντιστοίχοις γραμμαῖς τοῦ κειμένου ἀναφερόμενα γεγονότα.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

2 At ille ut Karthaginem venit, multo aliter ac sperarat rem
publicam se habentem cognovit: namque diuturnitate externi
mali tantum exarsit intestinum bellum, ut numquam *in* pari
2 periculo fuerit Karthago nisi cum deleta est. primo mercennarii
milites, quibus adversus Romanos usi erant, desciverunt, quo-
rum numerus erat viginti milium. ii totam abalienarunt Afri-
3 cam, ipsam Karthaginem oppugnarunt. quibus malis adeo sunt
Poeni perterriti, ut etiam auxilia ab Romanis petierint; eaque
impetrarunt. sed extremo, cum prope iam ad desperationem
4 pervenissent, Hamilcarem imperatorem fecerunt. is non solum
239 hostes a muris Karthaginis removit, cum amplius centum milia
facta essent armatorum, sed etiam eo compulit, ut locorum an-
gustiis clausi plures fame quam ferro interirent. omnia oppida
abalienata, in eis Uticam atque Hipponem, valentissima totius
5 Africae, restituit patriae. neque eo fuit contentus, sed etiam fines
237 imperii propagavit, tota Africa tantum otium reddidit, ut nullum
in ea bellum videretur multis annis fuisse.
3 Rebus his ex sententia peractis fidenti animo atque infesto
237 Romanis, quo facilius causam bellandi reperiret, effecit ut impe-
rator cum exercitu in Hispaniam mitteretur, eoque secum duxit
2 filium Hannibalem annorum novem. erat praeterea cum eo adu-
lescens illustris, formosus, Hasdrubal; huic ille filiam suam
3 in matrimonium dedit. de hoc ideo mentionem fecimus, quod
Hamilcare occiso ille exercitui praefuit resque magnas gessit et
228 princeps largitione vetustos pervertit mores Karthaginiensium
220 eiusdemque post mortem Hannibal ab exercitu accepit imperium.
4 At Hamilcar, posteaquam mare transiit in Hispaniamque
221 venit, magnas res secunda gessit fortuna: maximas bellicosissi-
masque gentes subegit, equis, armis, viris, pecunia totam locu-
2 pletavit Africam. hic cum in Italiam bellum inferre medita-
retur, nono anno postquam in Hispaniam venerat, in proelio
3 pugnans adversus Vettones occisus est. huius perpetuum odium
218 erga Romanos maxime concitasse videtur secundum bellum
Poenicum. namque Hannibal, filius eius, assiduis patris obtesta-
tionibus eo est perductus, ut interire quam Romanos non expe-
riri mallet.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

HANNIBAL

Hannibal, Hamilcaris filius, Karthaginiensis. si verum est, 1 246
quod nemo dubitat, ut populus Romanus omnes gentes virtute
superarit, non est infitiandum Hannibalem tanto praestitisse
ceteros imperatores prudentia, quanto populus Romanus ante-
cedat fortitudine cunctas nationes. nam quotienscumque cum 2
eo congressus est in Italia, semper discessit superior. quod nisi
domi civium suorum invidia debilitatus esset, Romanos videtur su-
perare potuisse. sed multorum obtrectatio devicit unius virtutem.

Hic autem velut hereditate relictum odium paternum erga 3
Romanos sic conservavit, ut prius animam quam id deposue-
rit, qui quidem, cum patria pulsus esset et alienarum opum in-
digeret, numquam destiterit animo bellare cum Romanis. nam ut 2
omittam Philippum, quem absens hostem reddidit Romanis,
omnium iis temporibus potentissimus rex Antiochus fuit. hunc
tanta cupiditate incendit bellandi, ut usque a rubro mari arma
conatus sit inferre Italiae. ad quem cum legati venissent Roma- 2
ni, qui de eius voluntate explorarent darentque operam consiliis
clandestinis ut Hannibalem in suspicionem regi adducerent,
tamquam ab ipsis corruptus alia atque antea sentiret, neque id
frustra fecissent idque Hannibal comperisset seque ab interiori-
bus consiliis segregari vidisset, tempore dato adiit ad regem, 3
eique cum multa de fide sua et odio in Romanos commemoras-
set, hoc adiunxit: 'pater meus' inquit 'Hamilcar puerulo me,
utpote non amplius novem annos nato, in Hispaniam impera-
tor proficiscens Karthagine Iovi optimo maximo hostias immo- 237
lavit. quae divina res dum conficiebatur, quaesivit a me vel- 4
lemne secum in castra proficisci. id cum libenter accepissem
atque ab eo petere coepissem ne dubitaret ducere, tum ille,
faciam, inquit, si mihi fidem quam postulo dederis. simul me
ad aram adduxit, apud quam sacrificare instituerat, eamque
ceteris remotis tenentem iurare iussit numquam me in amicitia
cum Romanis fore. id ego iusiurandum patri datum usque ad 5
hanc aetatem ita conservavi, ut nemini dubium esse debeat,
quin reliquo tempore eadem mente sim futurus. quare si quid 6

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

amice de Romanis cogitabis, non imprudenter feceris, si me celaris; cum quidem bellum parabis, te ipsum frustraberis, si non me in eo principem posueris.'

3 Hac igitur qua diximus aetate cum patre in Hispaniam pro-
228 fectus est, cuius post obitum, Hasdrubale imperatore suffecto,
221 equitatui omni praefuit. hoc quoque interfecto exercitus sum-
219 mam imperii ad eum detulit. id Karthaginem delatum publice
2 comprobatum est. sic Hannibal minor quinque et viginti annis
natus imperator factus proximo triennio omnes gentes Hispa-
219 niae bello subegit, Saguntum, foederatam civitatem, vi expug-
3 navit, tres exercitus maximos comparavit. ex his unum in
Africam misit, alterum cum Hasdrubale fratre in Hispania re-
218 liquit, tertium in Italiam secum duxit. *ut* saltum Pyrenaeum
transiit, quacumque iter fecit, cum omnibus incolis conflixit: ne-
4 minem nisi victum dimisit. ad Alpes posteaquam venit, quae Italiam ab Gallia seiungunt, quas nemo umquam cum exercitu ante eum praeter Herculem Graium transierat (quo facto is hodie saltus Graius appellatur), Alpicos conantes prohibere transitu concidit, loca patefecit, itinera muniit, effecit ut ea elephantus ornatus ire posset, qua antea unus homo inermis vix poterat repere. hac copias traduxit in Italiamque pervenit.

4 Conflixerat apud Rhodanum cum P. Cornelio Scipione con-
218 sule eumque pepulerat. cum hoc eodem Clastidii apud Padum
2 decernit sauciumque inde ac fugatum dimittit. tertio idem Sci-
218 pio cum collega Ti. Longo apud Trebiam adversus eum venit.
217 cum iis manum conseruit, utrosque profligavit. inde per Li-
3 gures Appenninum transiit, petens Etruriam. hoc *in* itinere adeo gravi morbo afficitur oculorum, ut postea numquam dextro aeque bene usus sit. qua valetudine cum etiamnum premeretur lecticaque ferretur, C. Flaminium consulem apud Trasumennum cum exercitu insidiis circumventum occidit, neque multo post C. Centenium praetorem cum delecta manu saltus
216 4 occupantem. hinc in Apuliam pervenit. ibi obviam ei venerunt
duo consules, C. Terentius et L. Aemilius. utriusque exercitus
216 uno proelio fugavit, Paulum cousulem occidit et aliquot prae-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

terea consulares, in eis Cn. Servilium Geminum, qui superiore
anno fuerat consul. 217
Hac pugna pugnata Romam profectus nullo resistente in 5 216
propinquis urbi montibus moratus est. cum aliquot ibi dies
castra habuisset et Capuam reverteretur, Q. Fabius Maximus,
dictator Romanus, in agro Falerno ei se obiecit. hic clausus lo- 2
corum angustiis noctu sine ullo detrimento exercitus se expedi-
vit Fabioque, callidisimo imperatori, dedit verba. namque ob-
ducta nocte sarmenta in cornibus iuvencorum deligata incendit
eiusque generis multitudinem magnam dispalatam immisit. quo
repentino visu obiecto tantum terrorem iniecit exercitui Roma-
norum, ut egredi extra vallum nemo sit ausus. hanc post rem 3
gestam non ita multis diebus M. Minucium Rufum, magistrum
equitum pari ac dictatorem imperio, dolo productum in proe-
lium fugavit. Ti. Sempronium Gracchum, iterum consulem, in 212
Lucanis absens in insidias inductum sustulit. M. Claudium Mar-
cellum, quinquies consulem, apud Venusiam pari modo interfe- 208
cit. longum est omnia enumerare proelia. quare hoc unum satis 4
erit dictum, ex quo intellegi possit, quantus ille fuerit: quam-
diu in Italia fuit, nemo ei in acie restitit, nemo adversus eum
post Cannensem pugnam in campo castra posuit.
Hinc invictus patriam defensum revocatus bellum gessit 6
adversus P. Scipionem, filium eius *Scipionis,* quem ipse primo 203
apud Rhodanum, iterum apud Padum, tertio apud Trebiam
fugarat. cum hoc exhaustis iam patriae facultatibus cupivit 2
impraesentiarum bellum componere, quo valentior postea con-
grederetur. inde colloquium convenit, condiciones non conve-
nerunt. post id factum paucis diebus apud Zamam cum eodem 3 202
conflixit; pulsus (incredibile dictu) biduo et duabus noctibus
Hadrumetum pervenit, quod abest ab Zama circiter milia pas-
suum trecenta. in hac fuga Numidae, qui simul cum eo ex acie 4
excesserant, insidiati sunt ei, quos non solum effugit, sed etiam
ipsos oppressit. Hadrumeti reliquos e fuga collegit, novis dilecti-
bus paucis diebus multos contraxit.
Cum in apparando acerrime esset occupatus, Karthagi- 7
nienses bellum cum Romanis composuerunt. ille nihilo setius 201

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

200 exercitui postea praefuit resque in Africa gessit [itemque Mago
2 frater eius] usque ad P. Sulpicium C. Aurelium consules. his
200 enim magistratibus legati Karthaginienses Romam venerunt,
qui senatui populoque Romano gratias agerent, quod cum iis
pacem fecissent, ob eamque rem corona aurea eos donarent si-
mulque peterent, ut obsides eorum Fregellis essent captivique
3 redderentur. his ex senatus consulto responsum est: munus
eorum gratum acceptumque esse; obsides, quo loco rogarent,
futuros; captivos non remissuros, quod Hannibalem, cuius
opera susceptum bellum foret, inimicissimum nomini Romano,
etiamnum cum imperio apud exercitum haberent itemque
4 fratrem eius Magonem. hoc responso Karthaginienses cognito
Hannibalem domum et Magonem revocarunt. huc ut rediit, rex
factus est, postquam imperator fuerat, anno secundo et vice-
simo: ut enim Romae consules, sic Karthagine quotannis an-
5 nui bini reges creabantur. in eo magistratu pari diligentia se
Hannibal praebuit, ac fuerat in bello. namque effecit ex novis
vectigalibus non solum ut esset pecunia, quae Romanis ex foe
dere penderetur, sed etiam superesset, quae in aerario repo-
6 neretur. deinde [anno post praeturam] M. Claudio L. Furio
consulibus Roma legati Karthaginem venerunt. hos Hannibal
ratus sui exposcendi gratia missos, priusquam iis senatus dare-
tur, navem ascendit clam atque in Syriam ad Antiochum per-
7 fugit. hac re palam facta Poeni naves duas, quae eum com-
prehenderent, si possent consequi, miserunt, bona eius publi-
carunt, domum a fundamentis disiecerunt, ipsum exulem iudi-
carunt.

8 At Hannibal anno quarto, postquam domo profugerat L.
193 Cornelio Q. Minucio consulibus, cum quinque navibus Africam
accessit in finibus Cyrenaeorum, si forte Karthaginienses ad
bellum inducere posset Antiochi spe fiduciaque, cui iam persua-
serat ut cum exercitibus in Italiam proficisceretur. huc Mago
2 nem fratrem excivit. id ubi Poeni resciverunt, Magonem eadem,
qua fratrem, absentem affecerunt poena. illi desperatis rebus
cum solvissent naves ac vela ventis dedissent, Hannibal ad
Antiochum pervenit. de Magonis interitu duplex memoria

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

prodita est: namque alii naufragio, alii a servulis ipsius in- 192
terfectum eum scriptum reliquerunt. Antiochus autem si tam in 3
gerendo bello consiliis eius parere voluisset, quam in susci-
piendo instituerat, propius Tiberi quam *in* Thermopylis de 191
summa imperii dimicasset. quem etsi multa stulte conari videbat,
tamen nulla deseruit in re. praefuit paucis navibus, quas ex Sy- 4
ria iussus erat in Asiam ducere, iisque adversus Rhodiorum
classem in Pamphylio mari conflixit. *in* quo cum multitudine
adversariorum sui superarentur, ipse quo cornu rem gessit
fuit superior.

Antiocho fugato verens ne dederetur, quod sine dubio acci- 9 190
disset, si sui fecisset potestatem. Cretam ad Gortynios venit, 189
ut ibi quo se conferret, consideraret. vidit autem vir omnium 2
callidissimus *in* magno se fore periculo, nisi quid providisset,
propter avaritiam Cretensium: magnam enim secum pecuniam
portabat, de qua sciebat exisse famam. itaque capit tale con- 3
silium. amphoras complures complet plumbo, summas operit
auro et argento. has praesentibus principibus deponit in templo
Dianae, simulans se suas fortunas illorum fidei credere. his in
errorem inductis statuas aëneas, quas secum portabat, omni
sua pecunia complet easque in propatulo domi abicit. Gortynii 4
templum magna cura custodiunt, non tam a ceteris quam ab
Hannibale, ne ille inscientibus iis tolleret *sua* secumque du-
ceret.

Sic conservatis suis rebus omnibus Poenus illusis Creten- **10**
sibus ad Prusiam in Pontum pervenit. apud quem eodem
animo fuit erga Italiam neque aliud quicquam egit quam regem
armavit et exacuit adversus Romanos. quem cum videret domes- 2
ticis opibus minus esse robustum, conciliabat ceteros reges,
adiungebat bellicosas nationes. dissidebat ab eo Pergamenus
rex Eumenes, Romanis amicissimus, bellumque inter eos gere-
batur et mari et terra; sed utrobique Eumenes plus vale- 3 184
bat propter Romanorum societatem. quo magis cupiebat eum
Hannibal opprimi, quem si removisset, faciliora sibi cetera fore
arbitrabatur. ad hunc interficiundum talem iniit rationem. classe 4
paucis diebus erant decreturi. superabatur navium multitu-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

dine: dolo erat pugnandum, cum par non esset armis. impe-
ravit quam plurimas venenatas serpentes vivas colligi easque
5 in vasa fictilia conici. harum cum effecisset magnam multitu-
dinem, die ipso, quo facturus erat navale proelium, classiarios
convocat iisque praecipit, omnes ut in unam Eumenis regis
concurrant navem, a ceteris tantum satis habeant se defen-
6 dere. id illos facile serpentium multitudine consecuturos. rex
autem in qua nave veheretur, ut scirent, se facturum: quem
si aut cepissent aut interfecissent, magno iis pollicetur praemio
11 fore. tali cohortatione militum facta classis ab utrisque in
proelium deducitur. quarum acie constituta, priusquam signum
pugnae daretur, Hannibal, ut palam faceret suis, quo loco
2 Eumenes esset, tabellarium in scapha cum caduceo mittit. qui
ubi ad naves adversariorum pervenit epistulamque ostendens
se regem professus est quaerere, statim ad Eumenem deductus
est, quod nemo dubitabat quin aliquid de pace esset scriptum.
tabellarius ducis nave declarata suis eodem, unde erat egres-
3 sus, se recepit. at Eumenes soluta epistula nihil in ea repperit
nisi quae ad irridendum eum pertinerent. cuius *rei* etsi causam
mirabatur neque reperiebat, tamen proelium statim committere
4 non dubitavit. horum in concursu Bithyni Hannibalis prae-
cepto universi navem Eumenis adoriuntur. quorum vim rex
cum sustinere non posset, fuga salutem petiit, quam conse-
cutus non esset, nisi intra sua praesidia se recepisset, quae in
5 proximo litore erant collocata. reliquae Pergamenae naves cum
adversarios premerent acrius, repente in eas vasa fictilia, de
quibus supra mentionem fecimus, conici coepta sunt. quae iacta
initio risum pugnantibus concitarunt, neque quare id fieret pote-
6 rat intellegi. postquam autem naves suas oppletas conspexerunt
serpentibus, nova re perterriti, cum, quid potissimum vitarent,
non viderent, puppes verterunt seque ad sua castra nautica ret-
7 tulerunt. sic Hannibal consilio arma Pergamenorum superavit,
neque tum solum, sed saepe alias pedestribus copiis pari pru-
dentia pepulit adversarios.

12 Quae dum in Asia geruntur, accidit casu ut legati Prusiae
Romae apud T. Quintium Flamininum consularem cenarent,

'Ερρίκου Α. Σκάσση

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

atque ibi de Hannibale mentione facta ex iis unus diceret eum
in Prusiae regno esse. Id postero die Flamininus senatui detulit. 2
patres conscripti, qui Hannibale vivo numquam se sine insidiis
futuros existimarent, legatos in Bithyniam miserunt, in eis 189
Flamininum, qui ab rege peterent, ne inimicissimum suum se-
cum haberet sibique dederet. his Prusia negare ausus non est; 3
illud recusavit, ne id a se fieri postularent, quod adversus ius
hospitii esset: ipsi, si possent, comprehenderent: locum, ubi
esset, facile inventuros. Hannibal enim uno loco se tenebat, in
castello quod ei a rege datum erat muneri, idque sic aedificarat,
ut in omnibus partibus aedificii exitus haberet, scilicet verens
ne usu veniret, quod accidit. huc cum legati Romanorum 4
venissent ac multitudine domum eius circumdedissent, puer ab
ianua prospiciens Hannibali dixit plures praeter consuetudinem
armatos apparere. qui imperavit ei, ut omnes fores aedificii
circumiret ac propere sibi nuntiaret, num eodem modo undique
obsideretur. puer cum celeriter, quid vidisset, renuntiasset om- 5
nesque exitus occupatos ostendisset, sensit id non fortuito fac-
tum, sed se peti neque sibi diutius vitam esse retinendam.
quam ne alieno arbitrio dimitteret, memor pristinarum virtutum
venenum, quod semper secum habere consuerat, sumpsit. 183

Sic vir fortissimus, multis variisque perfunctus laboribus, **13**
anno acquievit septuagesimo. quibus consulibus interierit, non
convenit. namque Atticus M. Claudio Marcello Q. Fabio La-
beone consulibus mortuum in annali suo scriptum reliquit, 183
at Polybius L. Aemilio Paulo Cn. Baebio Tamphilo, Sulpi- 182
cius autem Blitho P. Cornelio Cethego M. Baebio Tamphilo. 181
atque hic tantus vir tantisque bellis districtus nonnihil temporis 2
tribuit litteris. namque aliquot eius libri sunt, Graeco ser-
mone confecti, in eis ad Rhodios de Cn. Manlii Volsonis in
Asia rebus gestis. huius belli gesta multi memoriae prodi- 3 189
derunt, sed ex eis duo, qui cum eo in castris fuerunt simul-
que vixerunt, quamdiu fortuna passa est, Silenus et Sosylus
Lacedaemonius. atque hoc Sosylo Hannibal litterarum Graeca-
rum usus est doctore.

. . . . 4

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

CATO

234 1 M. Cato, ortus municipio Tusculo, adulescentulus, prius-
quam honoribus operam daret, versatus est in Sabinis, quod
ibi heredium a patre relictum habebat. inde hortatu L. Valerii
Flacci, quem in consulatu censuraque habuit collegam, ut M.
Perpenna censorius narrare solitus est, Romam demigravit in
217 2 foroque esse coepit. primum stipendium meruit annorum de-
cem septemque. Q. Fabio M. Claudio consulibus tribunus mili-
214 tum in Sicilia fuit. inde ut rediit, castra secutus est C. Claudii
207 Neronis, magnique opera eius existimata est in proelio apud
3 Senam, quo cecidit Hasdrubal, frater Hannibalis. quaestor ob-
204 tigit P. Africano consuli, cum quo non pro sortis necessitudine
199 vixit: namque ab eo perpetua dissensit vita. aedilis plebei fac-
198 4 tus est cum C. Helvio. praetor provinciam obtinuit Sardi-
198 niam, ex qua quaestor superiore tempore ex Africa decedens
Q. Ennium poëtam deduxerat, quod non minoris aestimamus
quam quemlibet amplissimum Sardiniensem triumphum.

199 **2** Consulatum gessit cum L. Valerio Flacco. sorte provinciam
195 2 nactus Hispaniam citeriorem ex ea triumphum deportavit. ibi
cum diutius moraretur, P. Scipio Africanus consul iterum,
194 cuius in priore consulatu quaestor fuerat, voluit eum de provin-
cia depellere et ipse ei succedere, neque hoc per senatum effi-
cere potuit, cum quidem Scipio principatum in civitate obti-
neret, quod tum non potentia, sed iure res publica administra-
batur. qua ex re iratus senatui *consulatu* peracto privatus in
3 urbe mansit. at Cato, censor cum eodem Flacco factus, severe
184 praefuit ei potestati. nam et in complures nobiles animadvertit
et multas res novas in edictum addidit, qua re luxuria re-
4 primeretur, quae iam tum incipiebat pullulare. circiter annos
octoginta, usque ad extremam aetatem ab adulescentia, rei
publicae causa suscipere inimicitias non destitit. a multis tenta-
tus non modo nullum detrimentum existimationis fecit, sed,
quoad vixit, virtutum laude crevit.

3 In omnibus rebus singulari fuit industria: nam et agricola
sollers et peritus iuris consultus et magnus imperator et pro-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

babilis orator et cupidissimus litterarum fuit. quarum stu- 2
dium etsi senior arripuerat, tamen tantum progressum fecit,
ut non facile reperiri possit neque de Graecis neque de Italicis
rebus, quod ei fuerit incognitum. ab adulescentia confecit ora- 3
tiones. senex historias scribere instituit. earum sunt libri sep-
tem. primus continet res gestas regum populi Romani, secun-
dus et tertius unde quaeque civitas orta sit Italica, ob quam
rem omnes Origines videtur appellasse. in quarto autem bellum
Poenicum est primum, in quinto secundum. atque haec omnia 4
capitulatim sunt dicta. reliqua quoque bella pari modo persecu-
tus est usque ad praeturam Ser. Galbae, qui diripuit Lusita-
nos: atque horum bellorum duces non nominavit, sed sine no-
minibus res notavit. in eisdem exposuit, quae in Italia Hispa-
niisque [aut fierent aut] viderentur admiranda: in quibus
multa industria et diligentia comparet, nulla doctrina.

. . . . 5

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ATTICUS

1 T. Pomponius Atticus, ab origine ultima stirpis Romanae generatus, perpetuo a maioribus acceptam equestrem obtinuit
2 dignitatem. patre usus est diligente et, ut tum erant tempora, diti inprimisque studioso litterarum. hic, prout ipse amabat litteras, omnibus doctrinis, quibus puerilis aetas impertiri debet,
3 filium erudivit. erat autem in puero praeter docilitatem ingenii summa suavitas oris atque vocis, ut non solum celeriter acciperet quae tradebantur, sed etiam excellenter pronuntiaret. qua ex re in pueritia nobilis inter aequales ferebatur clariusque exsplendescebat, quam generosi condiscipuli animo aequo
4 ferre possent. itaque incitabat omnes studio suo, quo in numero fuerunt L. Torquatus, C. Marius filius, M. Cicero: quos consuetudine sua sic devinxit, ut nemo iis perpetua *vita* fuerit carior.

2 Pater mature decessit. ipse adulescentulus propter affinita-
88 tem P. Sulpicii, qui tribunus plebei interfectus est, non expers fuit illius periculi: namque Anicia, Pomponii consobrina,
2 nupserat Servio, fratri Sulpicii. itaque interfecto Sulpicio pos-
87 teaquam vidit Cinnano tumultu civitatem esse perturbatam neque sibi dari facultatem pro dignitate vivendi, quin alterutram partem offenderet, dissociatis animis civium, cum alii Sullanis, alii Cinnanis faverent partibus, idoneum tempus ratus
86 studiis obsequendi suis Athenas se contulit. neque eo setius
88 adulescentem Marium hostem iudicatum iuvit opibus suis,
3 cuius fugam pecunia sublevavit. ac ne illa peregrinatio detrimentum aliquod afferret rei familiari, eodem magnam partem fortunarum traiecit suarum. hic ita vixit, ut universis Athe-
4 niensibus merito esset carissimus. nam praeter gratiam, quae iam in adulescentulo magna erat, saepe suis opibus inopiam eorum publicam levavit. cum enim versuram facere publice necesse esset neque eius condicionen aequam haberent, semper se interposuit, atque ita ut neque usuram umquam ab iis acceperit
5 neque longius, quam dictum esset, debere passus sit. quod utrumque erat iis salutare; nam neque indulgendo inveterascere

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

eorum aes alienum patiebatur neque multiplicandis usuris cres-
cere. auxit hoc officium alia quoque liberalitate: nam universos 6
frumento donavit, ita ut singulis seni modii tritici darentur,
qui modus mensurae medimnus Athenis appellatur.

Hic autem sic se gerebat, ut communis infimis, par prin- **3**
cipibus videretur. quo factum est ut huic omnes honores, quos
possent, publice haberent civemque facere studerent: quo bene-
ficio ille uti noluit [quod nonnulli ita interpretantur, amitti
civitatem Romanam alia ascita]. quamdiu affuit, ne qua sibi 2
statua poneretur, restitit, absens prohibere non potuit. itaque
aliquot ipsi et Phidiae locis sanctissimis posuerunt: hunc enim
in omni procuratione rei publicae actorem auctoremque habe-
bant potissimum. igitur primum illud munus fortunae, quod in 3
ea urbe natus est, in qua domicilium orbis terrarum esset im-
perii, ut eandem et patriam haberet et domum; hoc specimen
prudentiae, quod, cum in eam se civitatem contulisset, quae
antiquitate, humanitate doctrinaque praestaret omnes, unus ei
fuit carissimus.

. . . . **4**

tranquillatis autem rebus Romanis remigravit Romam, ut opi- 5
nor L. Cotta, L. Torquato consulibus: quem discedentem sic 65
universa civitas Atheniensiun prosecuta est, ut lacrimis desiderii
futuri dolorem indicaret.

Habebat avunculum Q. Caecilium, equitem Romanum, fami- **5**
liarem L. Luculli, divitem, difficillima natura: cuius sic aspe-
ritatem veritus est, ut, quem nemo ferre posset, huius sine
offensione ad summam senectutem retinuerit benivolentiam.
quo facto tulit pietatis fructum. Caecilius enim moriens testa- 2
mento adoptavit eum heredemque fecit ex dodrante: ex 85
qua hereditate accepit circiter centiens sestertium. erat nupta 3 68
soror Attici Q. Tullio Ciceroni, easque nuptias M. Cicero
conciliarat, cum quo a condiscipulatu vivebat coniunctissime,
multo etiam familiarius quam cum Quinto, ut iudicari
possit plus in amicitia valere similitudinem morum quam
affinitatem. utebatur autem intime Q. Hortensio, qui iis 4
temporibus principatum eloquentiae tenebat, ut intellegi non

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

posset, uter eum plus diligeret, Cicero an Hortensius: et, id
quod erat difficillimum, efficiebat ut, inter quos tantae laudis
esset aemulatio, nulla intercederet obtrectatio essetque talium
virorum copula.

6 In re publica ita est versatus, ut semper optimarum par-
tium et esset et existimaretur, neque tamen se civilibus fluc-
tibus committeret, quod non magis eos in sua potestate existi-
mabat esse, qui se his dedissent, quam qui maritimis iacta-
2 rentur. honores non petiit, cum ei paterent propter vel gratiam
vel dignitatem: quod neque peti more maiorum neque capi
possent conservatis legibus in tam effusis ambitus largitionibus
neque *geri* e re publica sine periculo corruptis civitatis moribus.
3 ad hastam publicam numquam accessit. nullius rei neque praes
neque manceps factus est. neminem neque suo nomime neque
subscribens accusavit, in ius de sua re numquam iit, iudicium
4 nullum habuit. multorum consulum praetorumque praefecturas
delatas sic accepit, ut neminem in provinciam sit secutus, ho-
nore fuerit contentus, rei familiaris despexerit fructum: qui ne
cum Quinto quidem Cicerone voluerit ire in Asiam, cum apud
eum legati locum obtinere posset. non enim decere se arbitra-
batur, cum praeturam gerere noluisset, asseclam esse praeto-
5 ris. qua in re non solum dignitati serviebat, sed etiam tran-
quillitati, cum suspiciones quoque vitaret criminum. quo fiebat
ut eius observantia omnibus esset carior, cum eam officio, non
timori neque spei tribui viderent.

. . . .

13 Neque vero ille minus bonus pater familias habitus est
quam civis. nam cum esset pecuniosus, nemo illo minus fuit
emax, minus aedificator. neque tamen non inprimis bene habi-
2 tavit omnibusque optimis rebus usus est. nam domum ha-
buit in colle Quirinali Tamphilianam, ab avunculo hereditate
relictam, cuius amoenitas non aedificio, sed silva constabat:
ipsum enim tectum antiquitus constitutum plus salis quam
sumptus habebat: in quo nihil commutavit, nisi quid vetustate
3 coactus est. usus est familia, si utilitate iudicandum est, op-
tima, si forma, vix mediocri. namque in ea erant pueri littera-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

tissimi, anagnostae optimi et plurimi librarii, ut ne pedise-
quus quidem quisquam esset, qui non utrumque horum pul-
chre facere posset, pari modo artifices ceteri, quos cultus
domesticus desiderat, apprime boni. neque tamen horum quem- 4
quam nisi domi natum domique factum habuit: quod est
signum non solum continentiae, sed etiam diligentiae. nam
et non intemperanter concupiscere, quod a plurimis videas,
continentis debet duci, et potius industria quam pretio parare
non mediocris est diligentiae. elegans, non magnificus, splen- 5
didus, non sumptuosus: omnisque diligentia munditiam, non
afluentiam affectabat. supellex modica, non multa, ut in neutram
partem conspici posset. nec praeteribo, quamquam nonnullis 6
leve visum iri putem, cum inprimis lautus esset eques Roma-
nus et non parum liberaliter domum suam omnium ordinum
homines invitaret, non amplius quam terna milia peraeque in
singulos menses ex ephemeride eum expensum sumptui ferre
solitum. atque hoc non auditum, sed cognitum praedicamus: 7
saepe enim propter familiaritatem domesticis rebus interfuimus.

Nemo in convivio eius aliud acroama audivit quam anag- **14**
nosten, quod nos quidem iucundissimum arbitramur; neque
umquam sine aliqua lectione apud eum cenatum est, ut non mi-
nus animo quam ventre convivae delectarentur: namque eos 2
vocabat, quorum mores a suis non abhorrerent. cum tanta
pecuniae facta esset accessio, nihil de cottidiano cultu mutavit,
nihil de vitae consuetudine, tantaque usus est moderatione,
ut neque in sestertio viciens, quod a patre acceperat, parum
se splendide gesserit neque in sestertio centiens afluentius vixe-
rit, quam instituerat, parique fastigio steterit in utraque fortuna.
nullos habuit hortos, nullam suburbanam aut maritimam sump- 3
tuosam villam, neque in Italia, praeter Arretinum et Nomen-
tanum, rusticum praedium, omnisque eius pecuniae reditus
constabat in epiroticis et urbanis possessionibus. ex quo
cognosci potest usum eum pecuniae non magnitudine, sed ratione
metiri solitum.

Mendacium neque dicebat neque pati poterat. itaque eius **15**
comitas non sine severitate erat neque gravitas sine facilitate,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ut difficile esset intellectu, utrum eum amici magis vererentur an amarent. quidquid rogabatur, religiose promittebat, quod non liberales, sed leves arbitrabatur polliceri quod praestare
2 non possent. idem in tenendo, quod semel annuisset, tanta erat cura, ut non mandatam, sed suam rem videretur agere. numquam suscepti negotii eum pertaesum est : suam enim existimationem
3 in ea re agi putabat, qua nihil habebat carius. quo fiebat ut omnia Ciceronum, M. Catonis, Q. Hortensii, A. Torquati, multorum praeterea equitum Romanorum negotia procuraret. ex quo iudicari potest non inertia, sed iudicio fugisse rei publicae procurationem.

16 Humanitatis vero nullum afferre maius testimonium possum, quam quod adulescens idem seni Sullae fuit iucundissimus, senex adulescenti M. Bruto, cum aequalibus autem suis Q. Hortensio et M. Cicerone sic vixit, ut iudicare difficile sit, cui aetati
2 fuerit aptissimus. quamquam eum praecipue dilexit Cicero, ut
3 ne frater quidem ei Quintus carior fuerit aut familiarior. ei rei sunt indicio praeter eos libros, in quibus de eo facit mentionem, qui in vulgus sunt editi, sedecim volumina epistularum, ab consulatu eius usque ad extremum tempus ad Atticum missarum : quae qui legat, non multum desideret historiam contex-
4 tam eorum temporum. sic enim omnia de studiis principum, vitiis ducum, mutationibus rei publicae perscripta sunt, ut nihil in eis non appareat et facile existimari possit, prudentiam quodam modo esse divinationem. non enim Cicero ea solum, quae vivo se acciderunt, futura praedixit, sed etiam, quae nunc usu veniunt, cecinit ut vates.

17 De pietate autem Attici quid plura commemorem ? cum hoc ipsum vere gloriantem audierim in funere matris suae,
42 quam extulit annorum nonaginta, cum *ipse esset* septem et sexaginta, se numquam cum matre in gratiam redisse, numquam cum sorore fuisse in simultate, quam prope aequalem habe-
2 bat. quod est signum aut nullam umquam inter eos querimoniam intercessisse, aut hunc ea fuisse in suos indulgentia, ut,
3 quos amare deberet, irasci eis nefas duceret. neque id fecit natura solum, quamquam omnes ei paremus, sed etiam doc-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

trina: nam principum philosophorum ita percepta habuit prae-
cepta, ut iis ad vitam agendam, non ad ostentationem uteretur.
Moris etiam maiorum summus imitator fuit antiquitatisque 18
amator, quam adeo diligenter habuit cognitam, ut eam totam
in eo volumine exposuerit, quo magistratus ordinavit. nulla 2
enim lex neque pax neque bellum neque res illustris est populi
Romani, quae non in eo suo tempore sit notata, et, quod diffi-
cillimum fuit, sic familiarum originem subtexuit, ut ex eo
clarorum virorum propagines possimus cognoscere. fecit hoc 3
idem separatim in aliis libris, ut M. Bruti rogatu Iuniam fami-
liam a stirpe ad hanc aetatem ordine enumeraverit, notans,
quis a quo ortus quos honores quibusque temporibus cepisset:
pari modo Marcelli Claudii Marcellorum, Scipionis Cornellii et 4
Fabii Maximi Fabiorum et Aemiliorum. quibus libris nihil
potest esse dulcius iis, qui aliquam cupiditatem habent notitiae
clarorum virorum. attigit poëticen quoque, credimus, ne eius ex- 5
pers esset suavitatis. namque versibus *de iis,* qui honore rerum-
que gestarum amplitudine ceteros populi Romani praestiterunt,
exposuit ita, ut sub singulorum imaginibus facta magistratus- 6
que eorum non amplius quaternis quinisve versibus descripse-
rit: quod vix credendum sit tantas res tam breviter potuisse
declarari. est etiam unus liber Graece confectus, de consulatu
Ciceronis.

Haec hactenus Attico vivo edita a nobis sunt. nunc, 19
quoniam fortuna nos superstites ei esse voluit, reliqua perse-
quemur et, quantum potuerimus, rerum exemplis lectores doce-
bimus... suos cuique mores plerumque conciliare fortunam.
namque hic contentus ordine equestri, quo erat ortus, in affi- 2
nitatem pervenit imperatoris divi filii, cum iam ante familia-
ritatem eius esset consecutus nulla alia re quam elegantia vitae,
qua ceteros ceperat principes civitatis dignitate pari, fortuna
humiliores. tanta enim prosperitas Caesarem est consecuta, 3
ut nihil ei non tribuerit fortuna, quod cuiquam ante detulerat,
et conciliarit, quod nemo adhuc civis Romanus quivit consequi.
nata est autem Attico neptis ex Agrippa, cui virginem filiam 4
collocarat. hanc Caesar vix anniculam Ti. Claudio Neroni,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Drusilla nato, privigno suo, despondit: quae coniunctio neces-
situdinem eorum sanxit, familiaritatem reddidit frequentiorem.
20 quamquam ante haec sponsalia non solum cum ab urbe
abesset, numquam ad suorum quemquam litteras misit, quin
Attico scriberet, quid ageret, inprimis quid legeret quibusque
2 in locis et quamdiu esset moraturus, sed etiam, cum esset in
urbe et propter infinitas suas occupationes minus saepe, quam
vellet, Attico frueretur, nullus dies temere intercessit, quo non
ad eum scriberet, cum modo aliquid de antiquitate ab eo requi-
reret, modo aliquam quaestionem poëticam ei proponeret, in-
3 terdum iocans eius verbosiores eliceret epistulas. ex quo ac-
cidit, cum aedis Iovis Feretrii in Capitolio, ab Romulo consti-
tuta, vetustate atque incuria detecta prolaberetur, ut Attici
4 admonitu Caesar eam reficiendam curaret. neque vero a M.
Antonio minus absens litteris colebatur, adeo ut accurate ille
ex ultimis terris, quid ageret, curae sibi haberet certiorem fa-
5 cere Atticum. hoc quale sit, facilius existimabit is, qui iudicare
poterit, quantae sit sapientiae eorum retinere usum benivolen-
tiamque, inter quos maximarum rerum non solum aemulatio,
sed obtrectatio tanta intercedebat, quantam fuit [incidere] ne-
cesse inter Caesarem atque Antonium, cum se uterque principem
non solum urbis Romae, sed orbis terrarum esse cuperet.
21 Tali modo cum septem et septuaginta annos complesset
atque ad extremam senectutem non minus dignitate quam gra-
tia fortunaque crevisset (multas enim hereditates nulla alia re
quam bonitate consecutus est) tantaque prosperitate usus esset
2 valetudinis, ut annis triginta medicina non indiguisset, nac-
tus est morbum, quem initio et ipse et medici contempserunt:
nam putarunt esse tenesmon, cui remedia celeria faciliaque
3 proponebantur. in hoc cum tres menses sine ullis doloribus,
praeterquam quos ex curatione capiebat, consumpsisset, subito
tanta vis morbi in imum intestinum prorupit, ut extremo
4 tempore per lumbos fistulae puris eruperint. atque hoc prius-
quam ei accideret, postquam in dies dolores accrescere febres-
que accessisse sensit, Agrippam generum ad se arcessi iussit et
5 cum eo L. Cornelium Balbum Sextumque Peducaeum. hos ut ve-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

nisse vidit, in cubitum innixus 'quantam' inquit 'curam diligenti-
amque in valetudine mea tuenda hoc tempore adhibuerim, cum
vos testes habeam, nihil necesse est pluribus verbis com-
memorare. quibus quoniam, ut spero, satisfeci, me nihil reli-
qui fecisse, quod ad sanandum me pertineret, reliquum est
ut egomet mihi consulam. id vos ignonare nolui: nam mihi
stat alere morbum desinere. namque his diebus quidquid cibi 6
sumpsi, ita produxi vitam, ut auxerim dolores sine spe salutis.
quare a vobis peto, primum ut consilium probetis meum, deinde
ne frustra cohortando impedire conemini'.

Hac oratione habita tanta constantia vocis atque vultus, ut **22**
non ex vita, sed ex domo in domum videretur migrare, cum qui- 2
dem Agrippa eum flens atque osculans oraret atque obsecraret,
ne id quod natura cogeret ipse quoque sibi acceleraret, et,
quoniam tum quoque posset temporibus superesse, se sibi suis-
que reservaret, preces eius taciturna sua obstinatione depressit.
sic cum biduum cibo se abstinuisset, subito febris decessit le- 3
viorque morbus esse coepit. tamen propositum nihilo setius
peregit itaque die quinto, postquam id consilium inierat, pridie
kal. Apriles Cn. Domitio C. Sosio consulibus decessit. elatus 4
est in lecticula, ut ipse praescripserat, sine ulla pompa funeris,
comitantibus omnibus bonis, maxima vulgi frequentia. sepultus
est iuxta viam Appiam ad quintum lapidem in monumento
Q. Caecilii, avunculi sui.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΕΡΟΣ Β'

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΜΙΛΚΑΣ

Κεφάλαιον 1.

1. Hannibalis] τοῦ πάππου τοῦ περιφήμου Ἀννίβα. Οἱ ἀρχαῖοι συχνάκις ἔδιδον εἰς τὸν ἔγγονον τὸ ὄνομα τοῦ πάππου. cognomine] ἀφαιρ. τῆς ἀναφορᾶς. temporibus] (ἐνν. belli) ἀφαιρ. χρονική. admodum] ἐπιτείνει τὸ ἐπίθετον adulescentulus = peradules centulus.

2. cum] σύνδ. χρον. = ἐν ᾧ. eius] γεν. ὑποκειμ. et mari et terra] (συνήθως terra marique) τὸ πρῶτον δὲν ἀληθεύει, διότι οἱ Καρχηδόνιοι εἶχον ἤδη ἐπανακτήσει τὴν κυριαρχίαν τῆς θαλάσσης. male]= non feliciter. ubi] ἔνθα, ὅπου. locum] = facultatem, occasionem (βλάβης τῶν Καρχηδονίων). Ἡ μεταφορὰ ἐλήφθη ἐκ τῶν μονομάχων, οἵτινες ἀποκαλύπτοντες μέρος τοῦ σώματος παρουσίαζον οὕτω εἰς τοὺς ἀντιπάλους των τὴν θέσιν, ἣν οὗτοι ἠδύναντο νὰ πλήξουν. saepeque] que = ἀλλά. occasione data] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. quo facto] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = οὗ γενομένου, οὗ ἕνεκα, δηλ. τοῦ μὴ ὑποχωρῆσαί ποτε πρὸ τοῦ ἐχθροῦ. cum amisissent] δηλ. πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Ἀμίλκα. eo loco] ἀντὶ in eo loco. ut... gestum non videretur] gestum (ἐνν. esse). Ὑπερβολικὴ ἔκφρασις. Οἱ δύο ἀντίπαλοι στρατοί, ὠχυρωμένοι ἕκαστος ἐντὸς χαρακωμάτων, δὲν ἐπεχείρουν νὰ συνάψουν ἀποφασιστικὴν μάχην, εἰς τρόπον ὥστε εἰς τὸ μέρος τοῦτο δὲν ἐφαίνετο ὅτι διεξήγετο πόλεμος.

3. a C. Lutatio... superati] ποιητ. αἴτιον = ὑπὸ τοῦ... consule] παράθεσις εἰς τὸ Lutatio. bellandi] γεν. ἀντικειμενική. cupiditate] ἀφαιρ. τῆς αἰτίας. serviundum] ἐνν. e s s e. Serviundum = servien-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

dum. Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ putavit. quod... intellegebat] διότι... κατενόει. sumptibus] ἀφαιρ. ferre] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ posse, ὅπερ ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ intellegebat.

4. sed ita... ut] συμπλήρωσον p a c i s e r v i u n d u m p u t a v i t... ita ut] εἰργάσθη ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, ἀ λ λ ὰ μὲ τὴν ὑστεροβουλίαν (ἐπιφύλαξιν) νά... Τὸ ita ut περιορίζει τὸ serviundum putavit] Κατὰ τὸ στάδιον τῶν διαπραγματεύσεων συνέλαβε τὸ σχέδιον νά...armis] ἀφαιρ. vicissent... dedissent] ὑποκείμ. Romani. manus] Ἡ φράσις manus (αἰτ. πληθ.) dare ἐλήφθη ἀπὸ τῶν ἀγώνων τῶν μονομάχων, οἵτινες νικώμενοι ἀνέτεινον τὰς χεῖρας, ἵνα περιβληθοῦν διὰ χειροπέδης.

5. hoc consilio]= hac mente. in quo] = in qua re (=ἐν ταύτῃ τῇ διαπραγματεύσει). tanta... ferocia] ἀφαιρ. τῆς ἰδιότητος. cum... negaret] se compositurum (e s s e). nisi] = si non. cum] πρόθεσις. armis relictis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. Sicilia] ἀφαιρ. decederent] ἐτέθη ὁ πληθ., διότι ἐννοοῦνται καὶ οἱ στρατιῶται (= cum suis), δηλ. ille et sui. ut... (dixerit) ὥστε... εἶπεν. Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ tanta... ferocia. Ἡ λογικὴ θέσις τοῦ ut εἶναι πρὸ τοῦ cum... negaret. armis relictis... succumbente patria] ἀφαιρετικαὶ ἀπόλυτοι. ipse] ἠδύνατο νὰ τεθῇ καὶ ipsum διὰ νὰ συμφωνήσῃ μὲ τὴν ἀκολουθοῦσαν αἰτιατ. se. potius... quam rediret] = quam u t. Τὸ ἀποτελεσματικὸν u t παρελείφθη, διότι τὸ quam ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ potius. cum tanto flagitio] δηλοῖ τρόπον. domum] οἴκαδε. suae virtutis] ὑπον. ἡ λέξις negotium: (εἶπεν) ὅτι δὲν εἶναι *ἴδιον*. pertinaciae] δοτική. cessit] ὑπεχώρησε παρασχὼν ὅρους ὀλιγώτερον σκληροὺς καὶ ἐπιτρέψας νὰ ἀποσυρθοῦν ἔχοντες τὰ ὅπλα καὶ τὰς ἀποσκευὰς αὐτῶν.

Κεφάλαιον 2.

1. ut...vēnit] ὡς...ἦλθε. se habentem] μετοχὴ κατηγορηματικὴ ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ cognovit (=vidit). externi] ἀντίθ. τοῦ intestini. mali] =belli (a d v e r s u s R o m a n o s). intestinum bellum] ὁ «ἄσπονδος» οὗτος πόλεμος διήρκεσεν ἀπὸ τοῦ 241 - 238 π. Χ. tantum... ut... fuerit] (πρκμ. ὑποτ.) τοσοῦτον... ὥστε... ὑπῆρξε. nisi cum]... εἰ μὴ ὅτε...

2. mercennarii] οὗτοι ἦσαν Ἴβηρες, Γαλάται, Λίγυες, Ἕλληνες. erat] ἀνήρχετο, συνεποσοῦτο εἰς... ipsam] αὐτὴν ταύτην.

3. quibus] (ἀφαιρ.)=his a u t e m. etiam] καί, ἔτι. ut... petierint]

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ὥστε ἐζήτησαν... auxilia] οὐχὶ στρατόν, ἀλλὰ σῖτον καὶ τὸ δικαίωμα νὰ στρατολογηθοῦν ἄνδρες ἐκ τῆς 'Ιταλίας. extremo] ἀνταποκρίνεται εἰς τὸ προηγούμενον primo (§ 2). cum... pervenissent] ἀφοῦ (ἐπειδή)... περιῆλθον. imperatorem] κατηγορούμενον.

4. non solum...sed etiam] οὐ μόνον... ἀλλὰ καί. cum] = εἶ καί, καίτοι. milia] ἦσαν 20000 μισθοφόροι καὶ 80000 Καρχηδόνιοι. armatorum] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ milia. eo...ut] εἰς τοσοῦτον... ὥστε. locorum angustiis] = a n g u s t i s l o c i s clausi. fame] ἐτρέφοντο κατ' ἀρχὰς ἐκ τῶν νεκρῶν τῆς μάχης, ἐκ τῶν αἰχμαλώτων καὶ τῶν δούλων καὶ τέλος ἀλληλοσπαρασσόμενοι. in eis] μεταξὺ τούτων. patriae] δοτ.

5. neque] = ἀλλὰ δέν. eo] (οὐσιαστικῶς) = hac re, δηλ. μὲ τὴν ἐκ νέου κατάκτησιν τῶν πόλεων τούτων. tota Africa] (ἀφαιρ.) Δὲν πρέπει τὰ λεγόμενα νὰ νοηθοῦν κατὰ γράμμα, otium] = pacem. reddidit] = restituit (= ἀποκατέστησε). multis annis] ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν. nullum... bellum videretur] *ἰδ. 1, 2* εἰς τὸ τέλος. 'Υπερβολικῶς ἐλέχθη τοῦτο ὑπὸ τοῦ Νέπωτος.

Κεφάλαιον 3.

1. ex sententia] ἡ πρόθεσις ex δηλοῖ συμφωνίαν. 'Η φράσις αὕτη ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ feliciter, bene = εὐτυχῶς. rebus... peractis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. fidenti animo... ἀφαιρ. τῆς συνοδείας καὶ τοῦ τρόπου. Romanis] δοτ. quo] = u t eo ἵνα... bellandi] ἐνν. cum Romanis. imperator] κατηγορ. eoque] καὶ ἐκεῖσε. annorum] γεν. τῆς ἰδιότητος.

2. cum eo] παρ' αὐτῷ. illustris] = illustri loco natus, ἐξ εὐγενοῦς γένους (οἰκογενείας).

3. de hoc] = de Hasdrubale. Hamilcare occiso] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = post mortem Hamilcaris μετὰ τὸν φόνον τοῦ 'Αμίλκα. Οὗτος ἐφονεύθη εἴς τινα μάχην κατὰ τὸ 228 π. Χ. ille] = Hasdrubal. Οὗτος εἶχε τὴν ἀρχηγίαν τοῦ στρατοῦ ἀπὸ τοῦ 228 - 220 π. Χ. Hamilcare occiso] ἀφαιρ. ἀπόλ. magnas] ὑπέταξε πολλοὺς ἱσπανικοὺς λαοὺς εἰς τοὺς Καρχηδονίους καὶ ἔκτισε τὴν Carthago nova *(νῦν Καρθαγένην)*. princeps] (= primus) πρῶτος ἦτο ὁ ὁποῖος... largitione] αἱ ἀθέμιτοι αὗται γενναιοδωρίαι προήρχοντο ἐξ ἱσπανικῶν λαφύρων.

Κεφάλαιον 4.

1. mare] = fretum Gaditanum τὸν πορθμὸν τῶν Γαδείρων *(τὸ*

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

στενὸν τοῦ Γιβραλτάρ). secunda fortuna] ἀφαιρ. ἀπολ. equis, armis, viris, pecunia] ἀφαιρετικαὶ ὀργανικαί. viris] ἐξαναγκάζων τοὺς ὑποτεταγμένους λαοὺς νὰ παρέχουν εἰς τοὺς Καρχηδονίους ἄνδρας χάριν στρατιωτικῆς ἀνάγκης.

2. hic] ἀντωνυμία. cum] σύνδ. χρον. nono anno postquam] *ἰδ. A 22,3.* occisus est] Οὗτος κατέλιπε τέσσαρα τέκνα, περὶ ὧν λέγεται ὅτι συχνάκις τὰ ἀνέτρεφεν ὡς λεοντιδεῖς διὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ λαοῦ.

3. erga] = in, adversus. odium] ὑποκείμ. concitasse] concitavisse ἕνεκα τοῦ μίσους ὅπερ ἐνέπνευσεν εἰς τὸν υἱὸν κατὰ τῶν Ῥωμαίων καὶ τοῦ ὅρκου τὸν ὁποῖον παρ' αὐτοῦ ἀπήτησε. bellum] ἀντικείμ. assiduis] περὶ τούτου *ἰδ. Ἀνν. 2, 3-6.* patris] γεν. ὑποκειμενικὴ εἰς τὸ obtestationibus.

ΑΝΝΙΒΑΣ

Κεφάλαιον 1.

1. Hannibal... Karthaginiensis] μᾶλλον εἶναι ὡς τίτλος, ὡς ἐπιγραφή. *Ἰδ. Ἀμίλκ. 1, 1.* si verum est... ut populus Romanus... superarit] ἀντὶ τοῦ συνηθεστέρου si verum est populum Romanum superasse. Ἡ διὰ τοῦ ut εἰσαγομένη πρότασις ἐπέχει θέσιν ὑποκειμένου = (τὸ) ὅτι... quod] = de quo, de qua re. non est infitiandum] οὐδεὶς δύναται νὰ ἀρνηθῇ, πᾶς τις ὀφείλει νὰ ὁμολογήσῃ. ceteros] συνηθέστερον τίθεται ἡ δοτ. ceteris. prudentia] ἀφαιρ. antecedat] Ἡ ὑποτακτικὴ ἀναγκαία, διότι ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀπαρεμφατικῆς προτάσεως (praestitisse). Τὸ antecedat θὰ μεταφρασθῇ ὡς ἐὰν ἦτο ἐνεστὼς τῆς ὁριστικῆς.

2. cum eo] = cum populo Romano. congressus est] ὑποκείμ. Hannibal. semper] κυρίως f e r e semper *σ χ ε δ ὸ ν πάντοτε.* quod nisi] Ὡς τὸ quod si ἐν ἀρχῇ τῆς φράσεως χρησιμεύει ὡς συνδετικὸν= *ἐὰν δὲ δέν...* domi] οἴκοι, ἐν Καρχηδόνι. civium] τὸ κόμμα τοῦ Ἄννωνος κατεπολέμει τὴν οἰκογένειαν τοῦ Βάρκα καὶ ἐπομένως κατέλιπε τὸν Ἀννίβαν ἄνευ βοηθείας, ἕρμαιον τῆς τύχης του. invidia] ἀφαιρ. αἰτίου. videtur... potuisse]=potuisset. Ἡ ἔννοια : πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁ μόνος, ὅστις θὰ ἠδύνατο νὰ καταβάλῃ τοὺς Ῥωμαίους.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

3. hereditate relictum] = hereditarium. paternum] τὸ παρὰ τοῦ πατρός. *Ἰδ. Ἀμίλκ. 4, 3.* sic... ut... deposuerit] οὕτω... ὥστε... παρέδωσε (κατέθεσε). quam] ἥ. id] δηλ. o d i u m. qui quidem (quidem = γε). destiterit] ἀναφ. αἰτιολ. = cum... is. cum] σύνδ. χρον. patria] ἀφαιρ. εἰς τὸ pulsus esset. animo] ἐπειδὴ δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ καταπολεμῇ τοὺς Ῥωμαίους ἐκ τοῦ πλησίον (corpore), κατεπολέμει ἀκόμη τούτους μακρόθεν ἐξεγείρων τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν.

Κεφάλαιον 2.

1. absens] ἀπών, μακρόθεν. Εὑρίσκετο τότε ἐν Ἰταλίᾳ μακρὰν τοῦ Φιλίππου, ἐν τούτοις κατώρθωσε νὰ πείσῃ αὐτὸν διά τινος τῶν ἀπεσταλμένων του. hostem] κατηγορούμενον. omnium] συνάπτεται μὲ τὸ potentissimus. tanta... ut... conatus sit] διὰ τοσαύτης... ὥστε... ἐπεχείρησε.

2. ad quem] = et ad eum. cum... venissent... fecissent... comperisset... vidisset] ἀφοῦ ἦλθον... ἔπραξαν... ἔμαθε... παρετήρησε. Κατὰ τὸ 192 π. Χ. qui] ἀναφορ. τελικὴ πρότασις = ut ii. eius] = Antiochi. consiliis clandestinis] (ἀφαιρ.). Ἤθελον δι' αὐτῶν νὰ καταστήσουν τὸν Ἀννίβαν ὕποπτον εἰς τὸν βασιλέα. ut... adducerent] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ darent operam. tamquam] ἐνν. si = ὡς ἐάν, ὡσεί. Συνάπτεται μὲ τὸ corruptus sentiret. ab ipsis] ποιητ. αἴτιον. alia atque antea]. Ὅτι δηλ. συνεφιλιώθη πλέον μὲ τοὺς Ῥωμαίους. sentiret] ἐφρόνει. neque] συνδέει τὸ venissent μὲ τὸ fecissent = et (cum) non... id] τὴν ἄφιξιν αὐτῶν. idque] = et (cum) id. seque] = et (cum) se. tempore dato] ἀφαιρετικὴ ἀπόλυτος = occasione data.

3. adiit] Εἶναι τὸ κύριον ῥῆμα τῆς ὅλης προηγουμένης § 2. cum... commemorasset] ἀφοῦ... multa] (σύστοιχον ἀντικείμ.) = πολλὰς ἀναμνήσεις. in] ἐναντίον. hoc] οὐσιαστ. τόδε. inquit] πλεονάζει, ἐφ' ὅσον προηγεῖται τὸ adiunxit. puerulo me] (ἀφαιρ. ἀπόλυτος) ὄντος ἐμοῦ... utpote... nato] (ἀναφέρεται εἰς τὸ puerulo) = ἅτε γεγονότος. imperator] (κατηγορ.) ὡς στρατηγός. proficiscens] ἐνταῦθα (= profecturus). Iovi optimo maximo] (τυπικὴ ἐπίκλησις τοῦ Διὸς εἰς τὰς ἱκεσίας καὶ τὰς θυσίας). *Ἰδ. Πίνακα ἱστορικὸν καὶ γεωγρ. λ. Iuppiter.*

4. quae... dum conficiebatur] dum a u t e m h a e c... conficiebatur. Συνήθως μετὰ τὸ τοιοῦτον dum τίθεται ἐνεστώς, ἀδιαφόρως πρὸς τὸν χρόνον τοῦ ῥήματος τῆς κυρίας προτάσεως. a me] *ἰδ. Λεξιλ.*

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

λ. quaero. vellemne] δύο λέξεις, vellem καὶ -ne = ἐὰν ἤθελον. in castra] = ad bellum. cum... accepissem atque... coepissem] ἀφοῦ... ἐδέχθην καί... ἤρχισα. ab eo] ἴδ. Λεξιλόγ. λ. peto. ne] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ petere. ducere] ἐνν. m e s e c u m. dederis] τετελ. μέλλ. ὅστις μεταφράζεται δι' ἁπλοῦ. simul] ἐπίρρ. iussit] (me) tenentem eam (a r a m) iurare. Σήμερον ὁρκιζόμεθα ἐπιθέτοντες τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου. instituerat] = coeperat.

5. usque ad]. Τότε ἦγε τὸ 55ον ἔτος τῆς ἡλικίας. ut nemini dubium esse debeat] = ut nemo dubitare debeat = ὥστε πᾶς τις ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ σαφῶς ὅτι θά.... quin... sim futurus]. (ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ nemini dubium esse) = ὅτι θὰ εἶμαι, ὅτι θὰ ἔχω...

6. si quid] = si aliquid. feceris... celaris... posueris] τετελεσμένοι μέλλοντες· celaris = celaveris. cum ...] (ἀλλ' ἔπειτα) ὅταν. Τὸ quidem χρησιμεύει ἐνταῦθα διὰ νὰ ἐξάρῃ τὸ ἀντίθετον. te ipsum] σὲ αὐτὸν (σὲ τὸν ἴδιον). in eo] (οὐδ. οὐσ.) = in ea re, δηλ. in bello parando. principem] (κατηγορ.) = ducem.

Κεφάλαιον 3.

1. qua] ἀντὶ quam. Ἔγινεν ἕλξις πρὸς τὸ hac aetate. post obitum] = post mortem, *ἰδὲ Ἀμίλκ. 3, 3.* imperatore] (κατηγορ. εἰς τὸ suffecto) = ὡς στρατηγοῦ. id] (οὐσ.) = ἡ ἐκλογὴ τοῦ Ἀννίβα ὑπὸ τοῦ στρατοῦ. delatum] = cum delatum esset.

2. annis] (ἀφαιρ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ minor) ἀντὶ annos ἕνεκα τοῦ natus· ὁ Ἀννίβας τότε ἦτο 26 ἐτῶν. foederatam] (ἐνν. cum Romanis). Τὸ Σάγουντον κατελήφθη διὰ πραξικοπήματος ὑπὸ τοῦ Ἀννίβα παρὰ τὴν πρὸς τοὺς Ῥωμαίους συνθήκην, ἥτις ἠσφάλιζε τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτοῦ.

3. ex his] ἐμπροθέτως ἀντὶ horum. Μὲ τὸ unus τίθεται ἀντὶ γενικῆς διαιρετικῆς ἡ πρόθεσις ex, de, inter. ut] εὐθὺς ὡς.

4. nemo umquam] Ἐν τούτοις οἱ παρὰ τὸν Ῥοδανὸν κατοικοῦντες Γαλάται πολλάκις εἶχον διαβῆ ταύτας. cum exercitu]. Ἡ πρόθ. δηλοῖ συνοδείαν. quo facto] μεθ' ὃ γεγονός, οὗ ἕνεκα. is]. καθ' ἕλξιν πρὸς τὸ saltus ἀντὶ id (=τὸ μέρος τοῦτο). hodie] (ἀκόμη) σήμερον. prohibere] ἐνν.se. ut] ὥστε. ea] ἐπίρρ. κατὰ παράλειψιν τῆς ἀφαιρ. via. qua] (ἀφ.) ἐνν. via. repere] τὸ ῥῆμα τοῦτο κυριολεκτεῖται ἐπὶ τῶν δυσβάτων με-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ρῶν. copias] ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς Ἱσπανίας ἔχων 50000 πεζοὺς καὶ 9000 ἱππεῖς, πάντας παλαιμάχους. Ὑπελείφθησαν ὅμως ἐκ τούτων μόνον 35000 ἄνδρες. Προσέτι μεγάλην φθορὰν ἔπαθεν εἰς ζῷα καὶ εἰς ἀποσκευάς. in Italiamque] Τὸ -que προσετέθη εἰς τὴν δευτέραν λέξιν, διότι ἡ πρόθεσις in εἶναι μονοσύλλαβος.

Κεφάλαιον 4.

1. apud Rhodanum] Ἡ μάχη αὕτη, ἂν ἀληθεύῃ, φαίνεται ὅτι ἦτο οὐχὶ σημαντική. Scipione]. Ὁ Σκιπίων εἶχεν ἀποβιβασθῆ εἰς Μασσαλίαν ὅπως ἐμποδίσῃ τὸν Ἀννίβαν νὰ διαβῇ τὸν ποταμὸν Ῥοδανόν, ἀλλ᾿ ὑστέρησε, διότι ἤδη ὁ Ἀννίβας εὑρίσκετο ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ. pepulerat] κατ᾿ ἄλλους ὅμως, εἰς τὴν ἀσήμαντον ταύτην ἀψιμαχίαν τοῦ ἱππικοῦ, ἀνεδείχθησαν νικηταὶ οἱ Ρωμαῖοι. cum hoc eodem = cum Scipione. Clastidii] (ad Clastidium παρὰ τὸ Κλ.). Ἡ δευτέρα αὕτη μάχη δὲν ἔγινεν ἐνταῦθα, ἀλλὰ παρὰ τὸν Τίκινον, μεθ᾿ ἣν ὁ Ἀννίβας ἐκυρίευσε τὴν μνημονευομένην πόλιν. decernit... dimittit] ἱστορ. ἐνεστ. (ὑποκ. Hannibal).

2. tertio] = tertium. cum] πρόθ. = μετά. collega] ἀφαιρ. manum] ἰδ. Λεξ. ῥ. consero. utrosque] ἀντὶ utrumque (ἐτέθη ὁ πληθυντικός, ἐπειδὴ πρόκειται περὶ στρατευμάτων καὶ τοῦ μὲν καὶ τοῦ δέ). per Ligures] = per fines Ligurum διὰ τῆς χώρας τῶν Λιγύων.

3. hoc in itinere]. Διὰ τῆς λιμνώδους κοιλάδος τῆς μεταξὺ Ἄρνου καὶ Ἄνσερος (νῦν S e r c h i o). ut] ἐξαρτ. ἐκ τοῦ adeo. dextro] ἐνν. oculo. aeque] ἐνν. atque sinistro. usus sit] μεταφράζεται δι᾿ ἀορίστου τῆς ἑλλην. γλώσσης. *Ἰδ. Ἀμ. 1, 5.* lectica] ἀφαιρ. = διὰ (ἢ ἐπὶ) φορείου. post] ἐπίρρ. praetorem] ἐνν. o c c i d i t . . (κυρίως ἦτο legatus pro praetore). Οὗτος σταλεὶς μετὰ ἱππικοῦ ὑπὸ τοῦ ἑτέρου ὑπάτου Σερβιλίου εἰς βοήθειαν τοῦ Φλαμινίνου κατεπολεμήθη εἰς τὴν Ὀμβρικὴν μετὰ τὴν μάχην καὶ ὄχι κατέχων τὰς στενὰς διόδους (πρβλ. ἀνωτέρω: saltus occupantem). cum delecta manu] *ἰδ. ἀνωτ. 3, 4* cum exercitu.

4. hinc] ἐδῶ ἀκριβῶς θὰ ἔπρεπεν ὁ Νέπως νὰ ἀναφέρῃ τὰ περὶ Φαβίου καὶ Μινουκίου ἐκτιθέμενα ἐν τῷ ἑπομένῳ κεφαλαίῳ. utriusque] ἑκατέρου, δηλ. ἀμφοτέρων. exercitus] αἰτ. πληθυντ. uno proelio] δηλ. Cannarum ἢ Cannensi (216 π. Χ.). Paulum] = L. Aemilium Paulum. in eis] (καὶ) μεταξὺ τούτων.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Κεφάλαιον 5.

1. pugna pugnata] (ἀφαιρ. ἀπόλυτος). pugnam pugnare (σύστοιχον ἀντικείμενον) = πόλεμον πολεμεῖν. Γίνεται σύγχυσις, διότι πλησίον τῆς Ῥώμης ἔφθασε κατὰ τὸ ἔτος 211 π.Χ. nullo (= nemine) resistente] ἄνευ ἀντιστάσεως. urbi] = Romae. in propinquis] πλησίον τοῦ σημερινοῦ Teverone. Ὁ Ἀννίβας διαβὰς τὸν Ἀνίωνα ἐστρατοπέδευσεν ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ, εἰς ἀπόστασιν 40 παλαιῶν σταδίων, ἤτοι δύο περίπου ὡρῶν ὁδὸν ἀπὸ τῆς Ῥώμης. Τοῦτο ὅμως ἔγινε κατὰ τὸ ἔτος 217 π. Χ. πρὸ τῆς μάχης παρὰ τὰς Κάννας. aliquot dies] Τοιοῦτον ἦτο τὸ στρατηγικὸν σχέδιόν του.

2. hic] ἐνταῦθα. clausus] ὑποκείμ. Hannibal. locorum angustiis] *Ἰδὲ Ἀμίλκ. 2, 4.* exercitus] γεν. Συνάπτεται μὲ τὸ detrimento. dedit verba] = fefellit (ἔκφρ. δημώδης τῶν λατίνων κωμικῶν). Εἶναι ἐπεξήγησις τοῦ se expedivit. incendit ... immisit] κυρίως incendi (παθητ. ἀπαρμφ.) et immitti (παθητ. ἀπαρμφ.) iussit. eiusque generis] δηλ. iuvencorum ἐχόντων sarmenta in cornibus. vallum] δηλ. castrorum. ut... nemo sit ausus] ὥστε... οὐδεὶς ἐτόλμησε.

3. post] ἡ σύνταξις: non ita multis diebus post hanc rem gestam. Τὸ ita περιορίζει τὴν ἔννοιαν τοῦ multis. pari ac dictatorem] = pari ac dictator fuit. Τοῦτο συνέβη κατ' ἐξαίρεσιν, διότι ὁ δῆμος εἰς τὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις δὲν συνεμερίζετο τὸ σχέδιον τῆς βραδύτητος τοῦ Φαβίου (ὅστις ἕνεκα τούτου ἐπωνομάσθη Cunctator = *Μελλητής*). productum fugavit] = produxit et fugavit. iterum] κυρίως μετὰ τὴν δευτέραν ὑπατείαν αὐτοῦ· ὅθεν ἔπρεπε νὰ τεθῇ bis consulem. in Lucanis] = in Lucania. Οἱ κάτοικοι ἀντὶ τῆς χώρας. absens] ἀπὼν ὁ Ἀννίβας, δηλ. ἄνευ προσωπικῆς ἐπεμβάσεως, πόρρωθεν διὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Μάγωνος. inductum sustulit] induxit et sustulit. quinquiens] κυρίως διαρκούσης τῆς πέμπτης ὑπατείας αὐτοῦ· ὅθεν ἔπρεπε νὰ τεθῇ quintum consulem (= τὸ πέμπτον ὕπατον *ὄντα*). pari modo] ὁμοίως, δηλ. in insidias inductum.

4. longum est] θὰ ἦτο μακρὸν (= longum esset «*μακρὸν ἂν εἴη*»). hoc unum] τοῦτο (*καὶ*) μόνον. ex quo] = ut ex eo... possit. quantus ille fuerit] παρακείμ. ὑποτακτ., διότι εἶναι πλαγία ἐρώτησις = ὁπόσος μέγας... quamdiu] περὶ τὰ 16 ἔτη. nemo]

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τοῦτο εἶναι ὑπερβολή. in acie] εἰς μάχην ἐκ παρατάξεως (ἧς ἀντίθετος εἶναι ἡ *ἐκ συναντήσεως)*. adversus eum] (ἀ π έ ν α ν τ ι α ὐ τ ο ῦ), κατ' αὐτοῦ. in campo] = in loco maxime idoneo proeliis = εἰς πεδίον ἀνοικτὸν τὰ μάλιστα κατάλληλον πρὸς μάχας.

Κεφάλαιον 6.

1. invictus] τοῦτο δὲν εἶναι κατὰ πάντα ἀκριβές, διότι ὁ Ἀννίβας εἶχεν ὑποστῆ ἥττας καὶ ἰδίᾳ παρὰ τὴν Νῶλαν τῆς Καμπανίας. defensum] ὕπτιον α', πρὸς δήλωσιν τοῦ σκοποῦ (ἀντιστοιχοῦν μὲ τελικὴν μετοχὴν τῆς ἑλλην. γλώσσης). Συνάπτεται μὲ τὸ revocatus. gessit] ὑποκ. Hannibal. P. Scipionem] οὗτος βραδύτερον καὶ μετὰ τὴν κατανίκησιν τοῦ Ἀννίβα ἔλαβε τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Ἀφρικανοῦ. fugarat] ὑπερσυντέλικος = fugaverat...

2. cum hoc] δηλ. S c i p i o n e. exháustis facultatibus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. quo] = u t e o ἵνα... congrederetur] συμπλήρ. cum Romanis.

3. post id factum] (οὐσ.)=quo facto. *Ἰδ. Ἀμίλκ. 1, 2.* paucis diebus] = non ita multis diebus. apud Zamam] πιθανῶς ὄχι μακρὰν τῆς Σίκκης. incredibile] ἀναφέρεται εἰς τὸ τάχος τῆς φυγῆς, ἤτοι εἰς τὸ Hadrumetum pervenit. Hadrumetum] τοῦτο ἀπεῖχεν ἀπὸ τῆς Ζάμας 100000 ῥωμαϊκῶν βημάτων (περίπου 150 χλμ.). ab] ἡ πρόθεσις εἶναι ἀναγκαία, διότι ὁρίζεται ἡ ἀπόστασις (milia passuum trecenta) ἑνὸς τόπου ἀπὸ ἄλλου. Ὁ ὑπολογισμὸς τῆς ἀποστάσεως ἀφίσταται πολὺ τοῦ πραγματικοῦ.

4. quos] = s e d eos, e t eos, ἀ λ λ ὰ τούτους, καὶ τούτους. effugit] πρκμ. Hadrumeti] (γεν. τοῦ τόπου) ἐν Ἁδρυμήτῳ. e fuga] ἀνήκει εἰς τὸ collegit.

Κεφάλαιον 7.

1. in apparando] (ἀπολύτως), κατὰ παράλειψιν τοῦ bellum ἢ copias (= in apparatu belli = εἰς τὴν ἢ περὶ τὴν παρασκευὴν τοῦ πολέμου). usque ad... consules] = usque ad consulatum P. Sulpicii (e t) C. Aurelii.

2. his... magistratibus] (ἀφαιρ. ἀπόλ.) = his c o n s u l i b u s. qui (= u t i i) agerent... donarent... peterent] = ἵνα οὗτοι...

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

cum iis] δηλ. Carthaginiensibus: cum iis καὶ οὐχὶ secum, διότι οἱ πρέσβεις ὁμιλοῦν ἐξ ὀνόματος τῶν Καρχηδονίων καὶ οὐχὶ δι' ἴδιον λογαριασμόν. πρβλ. κατωτ. eorum ἀντὶ sui. ob eamque rem] τὸ que ἀνήκει εἰς τὴν πρόθεσιν = et ob eam rem. corona áurea] (ἀφαιρ. ὀργαν.). Τοῦτο ἦτο ἔνδειξις τῆς ἀξίας καὶ τῆς νίκης. eos] δηλαδὴ Romanos. eorum] ἀντὶ suos, δηλ. τῶν Καρχηδονίων. Fregellis (ἀφαιρ. πρὸς δήλωσιν τῆς ἐν τόπῳ στάσεως = ἐν Φρεγέλλαις). essent] (ἵνα) μείνουν, κρατηθοῦν ἐν. . .

3. his] = legatis Carthaginiensibus (δοτ.). ex] ἡ πρόθ. δηλοῖ συμφωνίαν. *Ἰδὲ Ἀμ. 3, 1.* quo loco rogarent, futuros] ἤτοι = eo loco futuros (esse) quo (loco) rogarent (ut essent). remissuros] ἐνν. se esse. Τὸ ὑποκείμενον se ἐξάγεται ἐκ τοῦ responsum est (a Romanis, δηλ. Romani responderunt). quod... haberent] διότι... εἶχον. foret] = esset. nomini Romano] ἐντονώτερον τοῦ Romanis ἢ populo Romano. etiamnum] ἀντὶ τοῦ etiamtum.

4. responso cognito] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. domum] οἴκαδε = εἰς τὴν Καρχηδόνα. revocarunt] = revocaverunt. huc] = domum. ut] σύνδ. χρον. (εὐθὺς) ὡς. Ἡ σύνταξις: anno secundo et vicesimo postquam imperator fuerat, rex factus est. περὶ τοῦ rex *ἰδ. Λεξιλόγιον.* ut] ὥσπερ.

5. pari diligentia] (ἀφαιρ. ἰδιότ.) = se pariter diligentem. pari ac] τῆς αὐτῆς καί... *Ἰδὲ Λεξιλόγιον λ.* par. effecit ut] ἡ σύνταξις: effecit ut ex novis vectigalibus non solum esset pecunia, quae (= eius generis ut ἢ ut ea ἵνα...) penderetur, sed etiam superesset, quae... (ut = ut ea) reponeretur. ex vectigalibus]. Ἡ πρόθ. δηλοῖ τὴν αἰτίαν ἐξ ἧς προέρχεταί τι. esset] (ἵνα) ὑπάρχῃ. ex foedere] ἡ πρόθεσις δηλοῖ συμφωνίαν. superesset] ὑποκείμ. pecunia.

6. consulibus] (ἀφαιρ. ἀπόλ.) ὑπάτων (ὄντων). Roma] ἀφαιρ. ἐκ τῆς Ῥώμης. Carthaginem] εἰς τὴν Καρχηδόνα. hos] (= legatos) ὑποκείμ. τοῦ missos (esse). ratus] μτχ. πρκμ. μὲ σημασίαν ἐνεστῶτος = νομίζων. exposcendi gratia] ἡ γενικὴ τοῦ γερουνδίου, ἀκολουθούσης τῆς λέξεως gratiā ἢ causā, δηλοῖ τὸ τελικὸν αἴτιον. prius quam... daretur] πρὶν ἤ... δοθῇ. senatus daretur] = aditus (εἴσοδος πρὸς ἀκρόασιν) ad senatum daretur. ascendit] συνηθέστερον τίθεται τὸ conscendit.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

7. re palam facta] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = re cognita ἤ nuntiata. Τὸ palam κεῖται ἀντὶ κατηγορουμένου. quae... comprehenderent] = eius generis ut *(ἵνα)* eae comprehenderent. si possent consequi] (ἐνν. e u m), ἐὰν *(θὰ)* ἠδύνατο νὰ προφθάσουν (α ὐ τ ό ν). publicarunt] = publicaverunt. domo] ἀπὸ τῆς Καρχηδόνος.

Κεφάλαιον 8.

1. quarto anno] *ἰδ. Att. 22, 3.* Africam] = in Africam. si forte] ἂν τυχόν... μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι ἴσως θά... Antiochi] γεν. ἀντικειμ. Ὁ Ἀννίβας ἔλεγεν εἰς τὸν Ἀντίοχον ὅτι ἐχρειάζοντο μόνον 10000 πεζικοῦ καὶ 1000 ἱππεῖς καὶ 100 πλοῖα. in] ἐναντίον. huc] = in fines Cyrenaeorum.

2. ubi] σύνδ. χρον. eadem, qua... poena] ἀφαιρ. absentem] ἀπόντα· ὅθεν ἐ ρ ή μ η ν. illi] ὀνομ. πληθ. = Hannibal et Mago. desperatis rebus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. c u m] σύνδ. χρον. ἀφοῦ. naufragio] ὑπονοεῖται κατὰ ζεῦγμα τὸ periise (ῥ. pereo). a servulis] ποιητικὸν αἴτιον. ipsius] ἀντὶ suis ἢ suis ipsius (δηλ. Magonis), τῶν ἰδίων αὐτοῦ. interfectum] ἐνν. eum esse. Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ scriptum reliquerunt. *Ἰδ. Λεξιλόγ. λ. relinquo.*

3. autem] δέ, ἀλλά. in gerendo bello... in suscipiendo] ἐνν. bello = κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου... κατὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ πολέμου. consiliis] *(ἰδὲ ἀνωτέρω § 1: in Italiam).* Ὁ Ἀννίβας μίαν καὶ μόνην γνώμην εἶχε, νὰ καταπολεμηθοῦν οἱ Ῥωμαῖοι ἐντὸς τῆς Ἰταλίας. eius] τοῦ Ἀννίβα. instituerat] (συμπλήρ. p a r e r e). Ὁ Ἀντίοχος εἴτε ἄλλοθεν πεισθεὶς εἴτε καὶ ἐκ ματαιοδοξίας ἀγόμενος παρήκουσε τὰς συμβουλὰς τοῦ Ἀννίβα καὶ ἐπολέμησεν ἐν Ἑλλάδι νικηθεὶς κατὰ τὸ ἔτος 191 π. Χ. εἰς τὰς Θερμοπύλας ὑπὸ τοῦ Ἀκιλίου Γλαβρίωνος. propius Tiberi] (ἡ δοτ. μὲ τὸ propius σπανιωτέρα ἀντὶ αἰτιατικῆς) = propius Romae (δοτικ.) = potius prope Tiberim, δηλ. εἰς τὴν Ἰταλίαν. dimicasset] = dimicavisset. Ὁ ὑπερσυντέλ. τῆς ὑποτακτικῆς δηλοῖ τὸ ἀπραγματοποίητον εἰς τὸ παρελθόν. quem] (Antiochum) = (ἀλλὰ) τοῦτον.

4. paucis navibus] δοτ. εἰς τὸ praefuit. in Asiam = εἰς τὴν (Μικρὰν) Ἀσίαν. in Pamphylio mari] παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Εὐρυμέδοντος. in quo] = in qua re. ipse] αὐτὸς οὗτος. quo cornu] ἀφαιρ. ὀργαν. = eo cornu in quo. rem gessit] = pugnavit ἐπολέμησεν.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἄλλης πτέρυγος τὴν διοίκησιν ἐνεπιστεύθη εἴς τινα ἐκ Συρίας, ἕνεκα τῆς προδοσίας τοῦ ὁποίου ἡ νίκη μετέστη πρὸς τὸ μέρος τῶν Ῥοδίων.

Κεφάλαιον 9.

1. fugato] (ἀφαιρ. ἀπόλ.). Ὁ Ἀντίοχος ἡττηθεὶς παρὰ τὸ ὄρος Σίπυλον τῆς Μαγνησίας ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ ἀνέλαβεν ἐκτὸς τῶν ἄλλων ὅρων νὰ παραδώσῃ καὶ τὸν Ἀννίβαν. verens ne] φοβούμενος ὁ Ἀννίβας μή(πως); μὴ θέλων νὰ... dederetur] δηλ. Romanis. quod] ὅπερ, δηλ. ἡ παράδοσις. Cretam] εἰς Κρήτην. ut] ἵνα. Ἡ σύνταξις: ut ibi consideraret, quo (=quem in locum εἰς ποῖον μέρος) se conferret (ὑποτακτ. ἀπορηματική).

2. nisi] = si non. quid] ἀντὶ aliquid. de qua] δηλαδὴ pecunia. Συνάπτεται μὲ τὸ exisse famam.

3. plumbo... auro... argento] ἀφαιρ. τῆς ὕλης. summas] (ἐνν. a m p h o r a s) = τὴν ἐπιφάνειαν, «*τὸ ἄνω μέρος*». praesentibus principibus] (ἀφαιρ. ἀπόλυτος) = παρόντων, ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν... suas... sua]. Ἐτέθη suas... sua διότι ἀναφέρεται εἰς τὸν Ἀννίβαν. illorum... his] ἀμφότερα ἀναφέρονται εἰς τοὺς Γορτυνίους καὶ εἰς τοὺς principes... inductis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος χρονική. domi] (πτῶσις τοπ.). Ἐὰν ἡ λέξις αὕτη ἐξηρτᾶτο ἐκ τοῦ in propatulo ἔπρεπε νὰ τεθῇ ὁ τύπος τῆς γενικῆς domus (κατὰ τὴν τετάρτην κλίσιν).

4. magna cura] ἀφαιρ. τροπ. inscientibus iis] ἀντὶ iis ὀρθότ. se = ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῶν. ne tolleret... duceret] ἐνν. e a s, ἤτοι amphoras ἵνα μὴ σηκώσῃ καὶ ἀποκομίσῃ.

Κεφάλαιον 10.

1. conservatis... illusis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. rebus] = fortunis, pecunia. Poenus] ἐτέθη τὸ ἐθνικὸν ἀντὶ τοῦ Hannibal ἐπίτηδες, διότι καὶ οἱ Καρχηδόνιοι ἐφημίζοντο ὡς πονηροὶ καὶ δόλιοι, ὡς καὶ οἱ Κρῆτες. Ὁ Ἀννίβας ἀπατήσας τούτους ἔθεσεν εἰς ἐφαρμογὴν τὴν παροιμίαν «*πρὸς Κρῆτα κρητίζειν*». pervenit] πρκμ. exacuit] ἐντονώτερον τοῦ excitavit. neque... quicquam egit] τὸ egit ἢ τὸ ἀντίστοιχον fecit (=ἔπραξε) δύναται καὶ νὰ παραλειφθῇ, πρβλ. τὸ «*οὐδὲν ἄλλο ἤ*».

2. quem] = s e d eum. cum] σύνδ. αἰτιολογ. conciliabat... adiungebat] δηλ. ei ἢ illi (=Prusiae). Παρατατ. ἀποπείρας=προσεπά-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

θει (ἐπεζήτει νά...). ceteros reges] δηλ. τῆς Μ. Ἀσίας. ab eo] = a Prusia. amicissimus] (ἐπιθετικῶς) φίλτατος. utrobique] ἐπανάληψις τοῦ et mari et terra. removisset] (= sustulisset) ἐὰν ἤθελεν ἄρει ἐκ τοῦ μέσου.

3. quo] = et ea re igitur. quem] = q u i a ἢ n a m eum (δηλ. Eumenem). ad] ἡ πρόθεσις ad δηλοῖ σκοπόν.

4. classe] *Ἰδὲ Ἀμίλκ. 1, 3.* paucis diebus] ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν. erant decreturi] ἔμελλον νὰ... superabatur] ἦτο ἀσθενέστερος (ἐνν. Hannibal ab Eumene). cum] σύνδ. αἰτιολογ. par] συμπλήρ. E u m e n i. quam] (ἐπιτείνει τὸ ὑπερθετικὸν plurimas)=ὡς, ὅσον τὸ δυνατόν. vivas] (κατηγορ.). Συνάπτεται μὲ τὸ colligi.

5. cum] σύνδ. χρον. die ipso quo] καθ' ἣν *ἀκριβῶς* ἡμέραν. facturus erat] ἔμελλε νά... omnes ut] ἐντονώτερον τοῦ ut omnes. unam] μόνην, *μόνον*. a ceteris] ἀνήκει εἰς τὸ se defendere. tantum satis habeant]. Τὸ tantum εἶναι πλεονασμὸς μὲ τὸ satis habeant. consecuturos] ἐνν. esse. Ἡ σύνταξις: (dicit) illos (δηλ. c l a s s i a r i o s) consecuturos (esse) facile id.

6. rex] προηγεῖται ἡ λέξις αὕτη χάριν μεγαλυτέρας ἀντιθέσεως πρὸς τὸ ceteris. in qua] ἡ πρόθεσις in περιττεύει. facturum] ἐνν. esse. Ἡ σύνταξις: (dicit) se facturum (esse) ut scirent in qua nave rex veheretur. fore] = futurum esse. Ἡ σύνταξις: pollicetur (i d) fore iis (qui aut cepissent aut interfecissent) magno praemio (praemio =δοτ. τοῦ σκοποῦ)=θὰ εἶναι πρὸς μεγάλην ἀμοιβὴν (ἢ μεγάλη ἀμοιβή).

Κεφάλαιον 11.

1. cohortatione facta] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. ab utrisque] *Ἰδὲ 4, 2.* quarum] δηλ. classium ἢ navium utriusque classis. daretur] *Ἰδὲ 7, 6.* esset] ἦτο.

2. qui]=is a u t e m. ubi] σύνδ. χρον. regem] ἀντικ. τοῦ quaerere. quod] διότι.

3. soluta epistula] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. Τὸ ῥ. solvo ἁρμόζει κάλλιστα. Κατὰ τὴν τότε συνήθειαν αἱ ἐπιστολαί, καὶ μάλιστα αἱ μυστικαί, οὖσαι πινακίδια κηρωτά, προσηρμόζοντο ἀνὰ δύο καὶ περιεδένοντο διὰ ταινίας (linum) διασταυρουμένης, ἧς τὰ ἄκρα συνενούμενα ἐσφραγίζοντο διὰ κηροῦ. quae... pertinerent] ἐτέθη ὑποτακτική, διότι ἡ πρότασις εἶναι ἀποτελεσματικὴ=πράγματα τοιαῦτα ὥστε... eum] ἀντὶ se. cuius

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

r e i] ἡ ὀνομαστ. quae r e s. neque] ἀ λ λ ὰ δὲν (χ ω ρ ὶ ς ὅ μ ω ς ν ά...).

4. Hannibalis] γεν. ὑποκειμενική. universi] *Ἰδὲ 10, 5 :* omnes. quorum]=horum a u t e m. fuga] ἀφαιρ. ὀργαν. praesidia]=castra nautica *(ἰδὲ κατωτ. § 6).* cum] σύνδ. αἰτιολ.

5. in] εἰς, ἐναντίον. conici coepta sunt] (ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων τοῦ Ἀννίβα) νὰ ῥίπτωνται ἤρχισαν. Ὁ τύπος coeptus sum τίθεται, ὅταν τὸ ἀπαρέμφ. ἔχῃ (ὡς ἐδῶ τὸ conici) παθητικὴν σημασίαν. iacta] = cum iacerentur, ἐνῷ ἐρρίπτοντο. neque... poterat] ἀλλὰ δὲν... ἦτο δυνατόν. quare... fieret] διὰ τί... intellegi] (ἀπροσώπως). Πρέπει νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ δοτικὴ pugnantibus (= a pugnantibus).

6. oppletas] ἐνν. esse. serpentibus] ἀφαιρ. τῆς ὕλης. Συνάπτεται μὲ τὸ oppletas. cum] σύνδ. αἰτιολ. vitarent] ἔπρεπε, ὤφειλον νὰ... *Ἰδὲ 9, 1 :* conferret. puppes] ἐπὶ στρατιωτῶν θὰ ἐτίθετο t e r g a.

7. consilio] = dolo. Μετεχειρίσθη τέχνασμα, καθότι ἀριθμητικῶς ἦτο κατώτερος. *Ἰδὲ 10, 4 :* superabatur. arma]=exercitum. Ἡ λέξις ἐτέθη ἐπίτηδες πρὸς δήλωσιν τῆς ὑπεροχῆς τοῦ ἐχθροῦ ὄχι μόνον εἰς ἀριθμὸν ἀνδρῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς πολεμικὴν παρασκευήν. alias] ἐπίρρ. pedestribus] = terrestribus. Ταῦτα εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς classiarios. *Ἰδὲ 10, 5.* prudentia] ἀφαιρ.

Κεφάλαιον 12.

1. dum geruntur] ἐν ᾧ χρόνῳ ἐ π ρ ά τ τ ο ν τ ο. accidit] πρκμ. legati] Κυρίως οὐχὶ οἱ πρέσβεις τοῦ Προυσίου ἀλλὰ οἱ πρέσβεις τοῦ Εὐμένους ἐλθόντες εἰς Ῥώμην ἔπεισαν τὴν Σύγκλητον νὰ ζητήσῃ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Ἀννίβα. Romae]=ἐν Ῥώμῃ. apud] εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ... consularem] = qui consul fuerat. ibi] = in cena. mentione facta] μετοχὴ ἀπόλυτος=μνείας γενομένης. eum]=Hannibalem. in Prusiae regno]. Τοῦτο ἐγνώριζεν ἡ Σύγκλητος.

2. qui... existimarent] = c u m ii (ἐπειδή...). Οἱ πρέσβεις, κατ' ἄλλους συγγραφεῖς, εἶχον σταλῆ μὲ ἄλλον σκοπόν. Hannibale vivo] ἀφαιρ. ἀπόλ. se] (αἰτιατ. πληθ.). ὑποκείμ. τοῦ futuros (e s s e). sine insidiis] ἄνευ (ἐκτὸς) ἐπιβουλῆς, ἀσφαλεῖς. Οἱ Ῥωμαῖοι τὸν Ἀννίβαν, καίπερ ὄντα γέροντα καὶ ἐξόριστον, ἐφοβοῦντο ὡς τὸ πῦρ. qui]

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

=quippe qui διότι οὗτοι. suum] ἑαυτῶν, δηλ. τῶν Συγκλητικῶν, ἑπομένως τῶν Ῥωμαίων. secum] παρ' ἑαυτῷ (τῷ Προυσίᾳ). Ἡ se ἀναφέρεται εἰς τὸ προσεχὲς ὑποκείμενον, ἤτοι εἰς τὸ ὑποκείμενον τοῦ haberet. sibique] = sed Romanis. Τὸ -que = ἀ λ λ ά. dederet] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ νοουμένου ut ὅπερ περιέχεται ἐν τῷ προηγουμένῳ ne = utque sibi (= legatis ἢ patribus conscriptis) eum dederet.

3. negare] ἀπολύτως=νὰ δώσῃ ἀρνητικὴν ἀπάντησιν. illud] *μόνον* τοῦτο, δηλ. ne... postularent. recusavit] κατ' ἄλλους ὅμως, ὅπερ ἀπίθανον, μάτην ἱκετευτικῶς παρεκάλεσε. id] ὑποκ. τοῦ fieri (= ut fieret). a se] ποιητ. αἴτ. = a Prusia. Προβλ. κατ. a rege. quod] ὅπερ. esset] *(κατὰ τὴν γνώμην του)* ἦτο. ipsi] = l e g a t i. comprehenderent] ὑποτ. προτρεπτικὴ ἰσοδυναμοῦσα πρὸς προστακτ. τοῦ εὐθέος λόγου. Ὁ εὐθὺς λόγος: comprehendite, si potestis,. inventuros] (ἐνν. e s s e). Τὸ ὑποκείμ. eos (ἢ illos). Τὸ locum... inventuros ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ νοουμένου dixit. Ὁ Προυσίας ὑπῆρξε ταυτοχρόνως δειλὸς καί ὑποκριτής. in castelio]. Τοῦτο ὠνομάζετο *Λίβυσσα*. muneri] ὡς δῶρον. *Ἰδὲ 10, 6:* praemio. exitus] αἰτ. πληθυντ. Φέρεται ὅτι εἶχεν ἑπτὰ ὑπογείους ἐξόδους. haberet] ὑποκείμ. Hannibal. usu] ἀφαιρ. (ἢ δοτ. ἀντὶ usui). Usu venit = fieri solet.

4. cum] σύνδ. χρον. ab ianua] συνάπτεται μὲ τὸ prospiciens- plures praeter consuetudinem] πλείονας τοῦ συνήθους, ἀσυνήθως, ἐκτάκτως. qui]=e t i s, t u n c i s (δηλ. Hannibal). ei] δηλ. p u e r o. sibi] = Hannibali. num] εἰσάγει πλαγίαν ἐρώτησιν = ἆρά γε, ἐάν.

5. cum... renuntiasset... ostendisset...] ἀφοῦ... (τί εἶχεν ἴδει quid vidisset). occupatos] ἐνν. e s s e. sensit] ὑποκ. Hannibal. factum] ἐνν. e s s e. se] ὑποκείμ. τοῦ peti. Ἐτέθη ἐν ἀρχῇ, διότι τονίζεται. neque... esse retinendam] καὶ ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν αὐτὸς νὰ... (καὶ ὅτι δὲν ἔπρεπεν αὐτὸς νὰ...). quam] = hanc a u t e m (ἐνν. v i t a m). alieno] = aliorum. virtutum] τῶν ἡρωϊκῶν ἔργων. Ὁ πληθυντικὸς ἐτέθη, διότι νοοῦνται διάφοροι περιστάσεις, καθ' ἃς ἡ ἀνδρεία αὐτοῦ ἐξεδηλώθη. secum] μεθ' ἑαυτοῦ. Λέγεται ὅτι τὸ δηλητήριον ἔφερεν ἐντὸς τοῦ δακτυλίου του.

Κεφάλαιον 13.

1. variisque] Τὸ -que = καὶ *μ ά λ ι σ τ α*. adquievit] δηλ. morte (εὐφημισμός, πρβλ. καὶ τὸ ἡμέτερον *ἀνεπαύθη*, δηλ. ἀπέθανε). sep-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

tuagesimo] κατὰ προσέγγισιν, διότι, κατὰ τὰ ἀνωτέρω (κεφ. 2, 3) λεγόμενα, ἀπέθανεν, ὅπερ καὶ πιθανώτερον, εἰς ἡλικίαν 63 ἐτῶν. mortuum] ἐνν. e u m e s s e... in annali suo] ἐνν. l i b r o. Τοῦτο ἐδημοσιεύθη τὸ ἔτος 47 π. Χ. καὶ περιελάμβανε τὴν ἱστορίαν τῆς Ῥώμης ἀπὸ τῶν ἀρχῶν μέχρι τοῦ 54 π.Χ. *Ἰδὲ β. Ἀττικοῦ 18, 1. 2.* scriptum] *Ἰδὲ 8, 2.*

2. atque) ἐπιπροσθέτως. tantus] τὸ tantus μετὰ τὸ hic ἑρμηνεύεται ἐνταῦθα διὰ τοῦ *μέγας*. districtus] εἶ καὶ ἦτο..., καίπερ ὤν. nonnihil] ἀρκετὰ πολύ. temporis] γεν. διαιρετική. litteris] (δοτ.) εἰς τὴν συγγραφικήν. sunt] ὑπάρχουν. confecti] = s c r i p t i. in eis] μεταξὺ τούτων. ad Rhodios] ἐνν. l i b e r.

3 huius] = Hannibalis. Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ gesta (=res gestas) belli. memoriae] δοτ. ex eis] ἐκ τούτων. duo] *(κυρίως)* δύο. simul] ἐνν. c u m H a n n i b a l e. fortuna] ἡ εὐτυχία. doctore] κατηγορ.

4. . . . .

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΚΑΤΩΝ

Κεφάλαιον 1.

1. M. Cato] 234 - 149 π. Χ. ortus municipio Tusculo] = ortus ἢ oriundus (a) Tusculo καταγόμενος ἐκ Τούσκλου, Τουσκουλανὸς τὴν πατρίδα. adulescentulus] νεώτατος (ὤν). in Sabinis] = in finibus Sabinorum ἢ in agro Sabino. quod] διότι. in consulatu] *ἰδὲ καὶ 11, 4:* in concursu. censuraque] = et in censura. ut] ὥσπερ. in foroque] Τὸ que ἀνήκει κυρίως εἰς τὴν πρόθεσιν=et in foro. *Πρβλ. Ἀνν. 3, 4:* in italiamque. esse] = versari νὰ εἶναι, νὰ διατρίβῃ (ἀσκούμενος εἰς τὴν δικανικὴν καὶ τὴν πολιτικήν).

2. annorum] γενικὴ τῆς ἰδιότητος *(ἰδὲ Ἀμίλκ. 3, 1)* εἰς τὸ νοούμενον cum esset (= ὤν). decem septemque] septendecim. Ἡ ἡλικία αὕτη ἦτο ἡ νόμιμος διὰ τὴν ἔναρξιν τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας. consulibus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = ὑπάτων (ὄντων) . . . ut] *(εὐθὺς)* ὡς. magni] μεγάλως.

3. P. Africano] Οὗτος τότε δὲν εἶχεν ἀκόμη λάβει τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Ἀφρικανοῦ. consuli] κυρίως ἀνθυπάτῳ μετὰ ὑπατικῆς ἐξουσίας (204 π. Χ.). cum quo] = quocum, cum eo tamen. pro] ἀναλόγως πρός. perpetua... vita] ἀφαιρ. χρον. dissensit] Ὡς λόγος τῆς διαφωνίας φέρεται ὅτι ὁ Κάτων ἐθαύμαζε τὸν Κ. Φάβιον Μάξιμον, ὃν ὁ Σκιπίων δὲν ἠγάπα, καὶ τοῦ ὁποίου ἐπεθύμει οὗτος νὰ μειώσῃ τὴν δόξαν. plebei] (γεν. τοῦ plebes) = plebis (οὗ ἡ ὀνομ. plebs). Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ὑπῆρχον δύο aediles curules καὶ δύο aediles plebei (ἢ plebi [= γεν. κατὰ σύναίρεσιν]).

4. praetor] ὡς στρατηγός, στρατηγὸς (ὤν). ex qua] σύνδεσον μὲ τὸ deduxerat (ἐνν. Romam). quod] αἰτιατ. Ἀναφέρεται εἰς τὰ προηγούμενα. minoris]. Ἡ ἄφιξις τοῦ Ἐννίου εἰς τὴν Ῥώμην ὠφείλετο μᾶλλον εἰς τὴν τύχην ἢ εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Κάτωνος πρὸς τὴν ποίησιν, ἣν καὶ περιεφρόνει. Ὁ Ἔννιος ἔγινεν αἰτία νὰ ἀγαπήσουν οἱ Ῥωμαῖοι τὰ γράμματα καὶ τὸ ὡραῖον. quam] ἤ. amplissimum]. Ἡ λέξις αὕτη ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐξωτερικὴν μεγαλοπρέπειαν τῶν θριάμβων. Sardiniensem] ἐπιτευχθέντα ἐξ εὐκαιρίας καθυποτάξεως τῆς Σαρδηνίας (233 π. Χ.).

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Κεφάλαιον 2.

1. sorte] *ἰδ. 1, 3.* Τοῦτο συνέβη διαρκοῦντος τοῦ ὑπατικοῦ ἔτους καὶ κατὰ διαταγὴν τῆς Συγκλήτου. provinciam] ὡς ἐπαρχίαν. nactus] = postquam nactus est. Τοῦτο ἔγινε διαρκούσης τῆς ὑπατείας αὐτοῦ (*ἰδὲ καὶ 2, 2:* consulatu peracto). ex] ἡ πρόθεσις δηλοῖ τὴν αἰτίαν ἐξ ἧς ἀπορρέει τι.

2. cum] σύνδεσμος αἰτιολογ. diutius] μακρότερον χρόνον (ἢ ὅσον ὁ νόμος ἐπέτρεπε). cuius]. Ἀναφέρεται εἰς τὸ consulatu καὶ εἰς τὸ quaestor. ipse] αὐτὸς οὗτος. neque] = sed non (ἀλλὰ δέν). per senatum] = κωλυούσης τῆς Συγκλήτου, ἥτις, κατὰ κανόνα, ἀπεφάσιζε περὶ τῆς τύχης τῶν ἐπαρχιῶν. cum quidem] εἰ καὶ μάλιστα, (εἰ καὶ ἀληθῶς). quod] τὸ quod αἰτιολογεῖ τὸ neque efficere potuit. qua ex re] δι' ὅ. privatus] κατηγορούμενον· ἀντὶ δηλ. νὰ μεταβῇ ὡς ἀνθύπατος νὰ διοικήσῃ ἐπαρχίαν· potentia... iure] ἀφαιρ. ὀργαν. in urbe] *κατ' ἐξοχὴν* διὰ τῆς λέξεως urbs ἐδηλοῦτο ἡ Ῥώμη.

3. censor] ἡ ἀρχὴ τοῦ τιμητοῦ, ἡ τιμητεία, ἐτάσσετο ἱεραρχικῶς μετὰ τὴν ὑπατείαν καὶ τὴν στρατηγίαν, ἀλλὰ μὲ τὸν χρόνον ἀπέβη τὸ τιμιώτατον τῶν ἀξιωμάτων τῆς ἐλευθέρας πολιτείας (τ. ἔ. τῆς Ῥώμης ἐπὶ τῶν ὑπάτων). severe praefuit] ὅθεν καὶ ἡ ἐπωνυμία Censorius. *Ἰδὲ 1, 1.* in... nobiles] ἐξεδίωξέ τινας τούτων ἐκ τῆς Συγκλήτου. novas]. Ἐνῷ ἡ ἀνωτάτη τάξις κακῶς ἀπεδέχθη τὰ κολαστικὰ τῆς τρυφῆς μέτρα, τοὐναντίον ὁ λαὸς ἐπεδοκίμασε ταῦτα καὶ ἀνήγειρε πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἀνδριάντα μὲ ὡραίαν ἐπιγραφήν. in] ἐναντίον. animadvertit]. Ἡ ἐπιτίμησις τῶν τιμητῶν ἐλέγετο animadversio ἢ nota censoria. qua re] ἵνα (ἀντὶ quibus rebus) = ut ea re. luxuria]. Αὕτη εἶχεν αἰτίαν τὸν εἰσρεύσαντα εἰς Ῥώμην πλοῦτον ἐκ τῶν εὐτυχῶν ἐξωτερικῶν πολέμων.

4. circiter annos octoginta] ἤτοι εἰς ἡλικίαν περ. 85 ἐτῶν. Τὸ λεγόμενον ἐνταῦθα εἶναί πως ὑπερβολικὸν καὶ πρέπει νὰ νοηθῇ διὰ χρονικὴν περίοδον μόνον τοῦ δημοσίου βίου αὐτοῦ. ad extremam aetatem] εἰς βαθύτατον γῆρας κατηγόρησε τὸν Γάλβαν. a multis] ποιητ. αἴτιον· λέγεται ὅτι 44κις (ἢ κατ' ἄλλους 50κις) ἐνήχθη καὶ τοσάκις ἠθῳώθη. non modo nullum... sed] οὐ μόνον οὐδεμία... ἀλλὰ τοὐναντίον.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Κεφάλαιον 3.

1. in omnibus rebus] ἐν παντί, εἰς ὅλα. singulari industria] ἀφαιρ. ἰδιότητος. et-et-et-et-et] πολυσύνδετον. Δύναται νὰ μεταφρασθῇ μόνον τὸ τελευταῖον et. agricola] ἔγραψε μάλιστα ἐξ ἑλληνικῶν πηγῶν καὶ σύγγραμμα γεωπονικὸν de re rustica ἢ de agri cultura (=*περὶ γεωργίας*), ὅπερ μόνον ἐκ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Κάτωνος σῴζεται ἀκέραιον καὶ εἶναι τὸ ἀρχαιότατον πεζὸν λατινικὸν ἔργον. peritus iurisconsultus] = i u r i s p e r i t i s s i m u s. Διέπρεψεν ὡς δικανικὸς ῥήτωρ. imperator]. Ὁ Κάτων ὕπατος ἐκυρίευσε μέγα μέρος τῆς Ἱσπανίας, ἔπειτα δὲ συνώδευσεν εἰς τὴν Ἑλλάδα πρὸς ἀπόκρουσιν τοῦ Ἀντιόχου τὸν ὕπατον Γλαβρίωνα, φανεὶς εἰς αὐτὸν χρησιμώτατος. *Ἰδὲ καὶ Ἀνν. 8, 3:* Thermopylis. probabilis] τοῦτο εἶναι μέτριος ἔπαινος, παρὰ ταῦτα ὅμως ὁ Κάτων, διὰ τὴν ἐποχήν του, ἦτο ῥήτωρ δόκιμος. cupidissimus litterarum] ἡ γενικὴ εἶναι ἀντικειμενική.

2. senior] ἀρκετὰ γέρων, γέρων πως. Ὁ Κάτων *πολὺ ἀργὰ* ἔλαβεν εἰς χεῖρας βιβλίον, καθότι ἐθεώρει τὴν Ἑλληνικὴν μόρφωσιν ὡς ἐπιβλαβῆ εἰς τὰ ῥωμαϊκὰ ἤθη. possit] ἀντὶ posset. Ἐνεστὼς τῆς ὑποτακτικῆς, διότι ἡ πρᾶξις τῆς δευτερευούσης προτάσεως θεωρεῖται ἐκ τοῦ χρόνου καθ᾽ ὃν ἔγραψεν ὁ Νέπως. Ὡς ὑποκείμενον τοῦ possit πρέπει νὰ νοηθῇ τὸ οὐδέτερον τῆς ἀορίστου ἀντωνυμίας εἰς ὃ ἀναφέρεται ἡ ἑπομένη ἀναφορικὴ πρότασις quod... de Graecis, de Italicis] ἐπέχουν θέσιν γεν. διαιρετικῆς εἰς τὸ νοούμενον οὐδέτερον τῆς ἀορίστου ἀντωνυμίας (π. χ. id ἢ aliquid ἢ quiddam). quod ei fuerit incognitum], = quod i l l e n o n i n v e s t i g a v e r i t e t s c i e r i t, ὅπερ ἐκεῖνος δὲν ἠρεύνησε καὶ ἔμαθε. Τίθεται ὑποτακτικὴ (fuerit), διότι ἐξαρτᾶται ἐξ ἄλλης ὑποτακτικῆς (possit).

3. orationes] ἐδημοσίευσε πλείστους, περὶ τοὺς ἑκατὸν πεντήκοντα, λόγους ῥητορικούς, ἕνεκα τῆς μακρᾶς καὶ περιπετειώδους αὐτοῦ δράσεως, ἐπίσης ἐξεφώνησε πολιτικοὺς καὶ δικανικοὺς λόγους, ὧν ἐλάχιστα μόνον ἀποσπάσματα σῴζονται. historias] ἱστορικὸν ἔργον (ἐπιγραφόμενον Origines). sunt] ὑπάρχουν. primus] ἐνν. liber. unde orta sit] τὰς «*Κτίσεις*». omnes] δηλ. libros. Origines] «*Ἀρχάς*». Ἐκλήθησαν οὕτω εἴτε διότι περιέγραψε τὰς κτίσεις, ἤτοι τὴν ἀρχὴν καὶ ἵδρυσιν πλείστων Ἰταλικῶν πόλεων (βιβλ. II. III.), εἴτε διότι ἀπ᾽ ἀρχῆς (ab origine) ἐπραγματεύθη τὴν πάτριον ἱστορίαν. Τὸ ἔργον τοῦτο ἦτο οὐχὶ μόνον

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὸ ἀρχαιότατον λατινικὸν ἱστορικὸν ἔργον, ἀλλὰ καὶ τὸ πρῶτον ἄξιον λόγου δημιούργημα τῆς ῥωμαϊκῆς πεζογραφίας. Δυστυχῶς ὅμως δὲν σῴζεται. est] ὑπάρχει, περιέχεται, περιλαμβάνεται.

4. bella reliqua...] τοὺς πολέμους τοὺς μετὰ τὸν δεύτερον Καρχηδονιακὸν πόλεμον. diripuit]. Οὗτος, καίπερ ἐγγυηθεὶς (τῷ 150 π. Χ.) τὴν ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς 30.000 Λυσιτανῶν, ὅπως πεισθοῦν νὰ παραδοθοῦν, διέταξεν, ἀτίμως φερόμενος, τοὺς μὲν τούτων νὰ σφάξουν, τοὺς δὲ νὰ πωλήσουν. Κατηγορηθεὶς ὑπὸ τοῦ Κάτωνος ἠθῳώθη, ὅπερ ἦτο νέα ἀτιμία. atque] καὶ δή. non nominavit] ὁ Νέπως ἐμνημόνευσε τοὺς ἑκάστοτε εἰς τὰς ἐπαρχίας πεμπομένους ἄρχοντας μόνον διὰ τῶν δηλωτικῶν τοῦ ἀξιώματος τῶν ἀρχόντων λέξεων (π. χ. consul, praetor κ. τ. τ.). res] αἰτ. πληθ. τὰ γεγονότα. in eisdem] δηλ. l i b r i s. fierent... viderentur] (πλαγία ἐρώτησις εἰς τὸ exposuit)· τὸ πρῶτον ῥ. ἀναφέρεται εἰς πᾶν ὅ,τι ἦτο ἄξιον θαυμασμοῦ, τὸ δεύτερον εἰς πᾶν ὅ,τι ἦτο ἀξιοθέατον (π. χ. τοπεῖα, μνημεῖα κτλ.). admiranda] κοινὸν εἰς ἀμφότερα τὰ ῥήματα. Διηγεῖται π. χ. περὶ τῶν ὑπερβολικῶς παχέων χοίρων τῶν Ἰνσούβρων τῆς Gallia cisalpina, περὶ ὄρους ἐξ ἅλατος ἐν Ἱσπανίᾳ κ.τ.τ. in quibus] ἐνν. l i b r i s.

5. . . . .

'Ερρίκου Α. Σκάσση

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΑΤΤΙΚΟΣ

Κεφάλαιον 1.

1. ab] ἡ πρόθεσις δηλοῖ τὴν καταγωγήν. Ἰσχυρίζοντο ὅτι κατήγοντο ἀπὸ τὸν Pompus, υἱὸν τοῦ Νομᾶ... perpetuo] συνάπτεται μὲ τὸ obtinuit. equestrem] ἱππικόν. Καὶ ὅμως ἠδύνατο, ὡς ἐκ τῆς μεγάλης περιουσίας ἣν εἶχε, νὰ συγκαταριθμῆται μεταξὺ τῶν Συγκλητικῶν.

2. usus] *Ἰδὲ Ἀνν. 13,3 τελ* ut tum erant tempora] = ὅσον διὰ τὴν ἐποχήν του. filium erudivit] δηλ. erudiendum curavit (= ἐπεμελήθη τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ υἱοῦ).

3. erat in puero] εἰς τὸν νεανίαν ἦτο, εἶχεν ὁ νεανίας. quae tradebantur] (ἀντικείμ. τοῦ acciperet καὶ pronuntiaret) = πᾶν τὸ παραδιδόμενον, διδασκόμενον. oris] (ὀνομαστ. os) τῆς προφορᾶς. clarius... quam... possent] = λαμπρότερον ἢ ὥστε νὰ δύνανται νά...

4. quo] ἀντὶ quorum. filius] δηλαδὴ ὁ υἱὸς τοῦ ὀνομαστοῦ στρατηγοῦ Γαΐου Μαρίου. quos] = καὶ ὅμως τούτους. devinxit] ἐνν. sibi. fuerit] ὑπῆρξε.

Κεφάλαιον 2.

1. pater] ἦτο τραπεζίτης. decessit] ἐνν. de vita. adulescentulus] ὡς νεανίας. plebei tribunus] ὢν δήμαρχος. Περὶ τοῦ plebei *ἰδ. Κάτ. 1, 3.* illius periculi] τοῦ κινδύνου, εἰς ὃν ἐκεῖνος (ὁ Σολπίκιος) ἐφέρετο (ἐκρημνίζετο) ἢ τοῦ κινδύνου, ὅστις εὗρεν ἐκεῖνον (τὸν Σολπίκιον). namque] αἰτιολογεῖ τὴν λέξιν affinitatem. Servio] δοτική.

2. Interfecto Sulpicio] μετοχὴ ἀπόλυτος χρον. = μετὰ τὸν φόνον τοῦ Σ. vivendi] facultatem vivendi. quin] = χωρὶς νά... dissociatis animis] μετοχὴ ἀπόλυτος αἰτιολογική, ἐπειδή... cum] χρον. ἐν ᾧ. studiis] δοτ. εἰς τὸ obsequendi. Athenas] εἰς Ἀθήνας. Αὗται εἶχον περιέλθει εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων. Ἐκεῖ διατρίψας ἀπὸ τοῦ 86 - 65 προσέλαβε καὶ τὸ ἐπώνυμον Ἀττικός. iuvit]. Ἡ ὑποστήριξις ἐν τούτοις ἔγινε δύο ἔτη πρὸ τῆς εἰς Ἀθήνας ἀφίξεως αὐτοῦ. adulescentem Marium] τὸν νέον Μάριον. hostem iudicatum] ἐνν. patriae. Παράθεσις μὲ ἐνδοτικὴν σημασίαν. cuius] = διότι τούτου. fugam] τὴν φυγὴν (ἕνεκα τῆς προγραφῆς αὐτοῦ). pecunia] ἀφαιρ. τοῦ ὀργάνου.

3. aliquod]. Τὸ aliquod μετὰ τὸ ne εἶναι ἐντονώτερον τοῦ quod.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

eodem] εἰς τὰς Ἀθήνας (ἀλλὰ καὶ ἀλλαχοῦ, π. χ. εἰς τὴν Ἤπειρον). hic] ἐνταῦθα. ita... ut esset] οὕτως... ὥστε νὰ εἶναι.

4. eorum = Atheniensium. adulescentulo] οὐσ. opibus] ἀφαιρ. διὰ τῶν χρημάτων καὶ τῆς χρηματικῆς πίστεως αὐτοῦ. cum = ὁσάκις, ἐάν. eius] δηλ. versurae faciendae. se interposuit] παρενεβλήθη, ἐμεσίτευσε. atque ita] καὶ δὴ οὕτως. acceperit] ἐδέχθη. quam dictum esset] ἡ ὑποτακτικὴ ἀναγκαία, διότι δηλοῖ ἀόριστόν τι = ἢ ὅσον (ἑκάστοτε) προσδιωρίζετο, τοῦ ἑκάστοτε ὁριζομένου, τοῦ χρονικοῦ ὁρίου τῆς ἀποδόσεως τοῦ δανείου. passus sit] παρεδέχθη, ὑπέμεινε. debere] ὀφείλειν, ὀφειλέτας εἶναι. Συμπλήρωσον eos, δηλ. Athenienses, διότι ἐβοήθει ἐξ ἰδίων χρηματικῶν μέσων.

5. indulgendo] ἀφαιρ. γερουνδίου πρὸς δήλωσιν τοῦ ὀργάνου = indulgentia sua. neque] ἐνν. patiebatur. multiplicandis usuris] ἀφαιρ. τοῦ ὀργάνου = multiplicando usuras διὰ τῆς ἐπισωρεύσεως τόκων.

6. alia] σύναψον μὲ τὸ liberalitate. singulis] εἰς ἕκαστον. seni] ἀντὶ ἕξ. Athenis] (ἀφαιρ.) ἐν ταῖς Ἀθήναις.

Κεφάλαιον 3.

1. hic] εἰς τὰς Ἀθήνας. gerebat] ὑποκείμ. Atticus. communis... par] ἐνν. esse. quo] = eo i g i t u r. quos possent] ἐτέθη ὑποτακτική, διότι δηλοῦται σκέψις ἀλλοτρία (ἐδῶ τῶν Ἀθηναίων) = πάσας τὰς δυνατάς.

2. affuit] δηλ. A t h e n i s. ne] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ῥήμ. restitit (resisto). ne ... qua] = aliqua. sibi] δοτ. ἠθική. absens] ἀφοῦ ἀνεχώρησε, μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του. aliquot] δηλ. e f f i g i e s, s t a t u a s. ipsi] = Attico. Phidiae] ποῖον Φειδίαν ἐννοεῖ ὁ συγγραφεὺς ἄγνωστον. Ἴσως πρόκειται περὶ Ἀθηναίου τινός, ὅστις θὰ εἶχε καὶ οὗτος εὐεργετήσει τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν. locis] ἀφαιρ. posuerunt] ὑποκείμ. Athenienses.

3. hoc] ἐνῷ ἡ ἀντων. ἀναφέρεται εἰς ὅλα τὰ ἑπόμενα, ὅμως εἱλκύσθη πρὸς τὸ specimen κατὰ γένος καὶ ἀριθμόν. illud — hoc] ὑποκείμ. τοῦ ὑπονοουμένου (est ἢ) fuit. munus fortunae — specimen prudentiae] κατηγορούμενον. quod natus est] ἐπεξήγησις τοῦ illud. quod] (τὸ γεγονὸς) ὅτι. in ea... urbe]=in tali urbe (δηλ. Romae ἐν τῇ Ῥώμῃ) in qua esset=ut in ea...esset=εἰς τοιούτου εἴδους πόλιν, εἰς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἦν (ὥστε νά... ἔχῃ). orbis terrarum] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ imperii, ὅπερ πάλιν ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ domicilium. eandem] δηλ. urbem. Ἀντικείμ. τοῦ haberet. patriam... et domum] κατηγορ. (*πρβλ.* τὸ ἡμέτερον *«γέννημα καὶ θρέμμα»)*. Ἡ ἐν Ἀθήναις διαμονή του ὑπῆρξε τυχαία καὶ προσωρινὴ καὶ διὰ τοῦτο ὁ Ἀττικὸς διέμεινε ῥωμαῖος πολίτης. quod] (τὸ γεγονὸς) ὅτι. Σύναψον πρὸς τὸ ἐνν. fuit. doctrina] ἀφαιρ. Τοῦτο ἀντιτίθεται πρὸς τὸ natura, *ἰδὲ 17, 3*. omnes] ἀντὶ δοτ. omnibus. unus] (πλεοναστικὴ ἐπίτασις τοῦ ὑπερθετικοῦ carissimus) = μόνος, ὑπὲρ πάντα ἄλλον. ei] (= civitati Atheniensium) δοτ. εἰς τὸ carissimus. *Ἰδὲ 2, 4 :* gratiam.

Κεφάλαιον 4.

. . . .

1. tranquillatis rebus] ἀφαιρ. ἀπόλ. (χρον.), ἀφοῦ... consulibus] ὑπάτων ὄντων. desiderii] (γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ dolorem) = τῆς (μελλοντικῆς) ἀπουσίας του, τῆς ἀπομακρύνσεώς του, διὰ τήν... natura] ἀφ. τῆς ἰδιότητος. cuius] = οὗ, τούτου *λοιπόν*. ut] Ἡ σύντ.: ut benivolentiam huius, quem nemo ferre posset ad summam senectutem (δηλ. Caecilii) sine offensione (huius) retinuerit (διετήρησε). quem... posset] ἐτέθη ὑποτακτ., διότι ἐξαρτᾶται ἐξ ἄλλης ὑποτακτ. huius γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ offensione. quo facto] καὶ διὰ τοῦτο. tulit] ὑποκ. Atticus.

Κεφάλαιον 5.

2. testamento] ἀφαιρ. ὀργαν. adoptavit]. Ἔκτοτε ὠνομάζετο Q. Caecilius Q. f. Pomponius Atticus. soror Attici] = Pomponia.

3. Q. Tullio Ciceroni] μὲ τὸν ἀδελφὸν δηλ. τοῦ ῥήτορος. easque] = καὶ μάλιστα (κατὰ λέξιν = καὶ τοῦτον). conciliarat = conciliaverat cum quo] ἀντὶ quocum. etiam] ἔτι, ἀκόμη. ut] = ita ut εἰς τρόπον ὥστε. iudicari] ἀπροσώπως = νὰ κρίνῃ (νὰ ἴδῃ) τις. possit] ἐτέθη ἐνεστώς, διότι τὸ λεγόμενον ἴσχυε καὶ ὅτε ἔγραφεν ὁ συγγραφεύς.

4. utebatur intime Q. Hortensio] ἦτο ἐπιστήθιος φίλος τοῦ... autem] δέ, πρὸς τούτοις. iis temporibus] δηλ. ἀπὸ τοῦ 89—68 π. Χ. ut] μετὰ τὸ ut συμπλήρωσον διὰ τοῦ inter eos. intellegi] νὰ κατανοηθῇ, νὰ κατανοήσῃ τις. essetque]=atque (ut) esset (ὑποκ. εἶναι ὁ Ἀττικός). talium] τοιούτων, οὕτω μεγάλων.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Κεφάλαιον 6.

1. in re publica] εἰς τὸν δημόσιον βίον. optimarum partium copula] κατηγορ. (γεν. κατηγορική) = optimatium (τῆς συντηρητικῆς συγκλητικῆς μερίδος). neque tamen] = χωρὶς *ἐν τούτοις νὰ*... quod] διότι. Ἡ σύντ.: quod existimabat eos, qui se dedissent his (δηλ. civilibus fluctibus) esse non magis in sua potestate quam qui iactarentur maritimis (δηλ. fluctibus). Τολμηρὰ μεταφορὰ ἀλλὰ συνήθης. in sua potestate] κύριοι ἑαυτῶν, εἰς κατάστασιν νὰ πράττουν ὅ,τι θέλουν.

2. cum] εἰ καὶ (=quamvis). peti - capi - geri] = ἡ ἐπιζήτησις, ἀπόκτησις - διαχείρισις. more maiorum] ἐντίμως (ὡς οἱ παλαιότεροι) ἄνευ δηλ. τεχνασμάτων (σκανδάλων) κατὰ τὸν χρόνον τῶν ἐκλογῶν πρὸς διαφθορὰν τοῦ φρονήματος τῶν ἐκλογέων καὶ ἀγορὰν τῆς ψήφου των. quod... possent] ὑποκ. honores=διότι ἦσαν (κατὰ τὸν Ἀττικὸν) δυνατὰ (ἦτο δυνατή). Ἡ ὑποτακτικὴ διότι δηλοῖ τὸ ὑποκειμενικόν. conservatis legibus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος=ἄνευ τῆς παραβάσεως τῶν νόμων, μετὰ σεβασμοῦ πρὸς τοὺς νόμους. in largitionibus] (ὁ προσδιορισμὸς οὗτος ἀνήκει καὶ εἰς τὸ neque peti more maiorum) = ἐν μέσῳ... tam] ἐπιτείνει τὸ effusi. e re] πρὸς ὄφελος τῆς... Τὸ res ἐνταῦθα δηλοῖ τὰ συμφέροντα τοῦ κράτους. corruptis moribus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος (αἰτιολογική).

3. praes - manceps] ὁ μισθωτὴς ἢ ὁ ἐργολάβος (manceps) ὤφειλε νὰ καταβάλῃ χρηματικήν τινα ἐγγύησιν ἢ τοὐλάχιστον ἀξιόχρεων ἐγγυητὴν (praes).

4. praefecturas] τὰς ἐπαρχίας, δηλ. τὰς διοικήσεις. Τὰ διοικητικὰ ταῦτα λίαν προσοδοφόρα ὑπουργήματα ἦσαν κατώτερα τῆς legatio καὶ τῆς quaestura. sic accepit ut... sit secutus] οὕτως ἐδέχθη ὥστε... ἠκολούθησε (τυπικῶς μόνον ἐδέχθη, οὐχὶ ἐνεργῶς ἐδέχθη). honore] ἀφαιρ. εἰς τὸ contentus. qui ne quidem] ἀναφ. συμπερασμ. = ὅστις ὑπῆρξε τοιοῦτος ὥστε οὐδὲ... ἠθέλησε. Cicerone] Ὁ Κ. Κικέρων *(ἰδὲ 5, 3)* ἐχρημάτισεν ἐπὶ τριετίαν 61—59 διοικητὴς τῆς ἐπαρχίας Ἀσίας. cum] ἂν καὶ (ἠδύνατο). cum] ἀφοῦ. praetoris] τοῦ (ἄλλοτε πραίτωρος στρατηγοῦ καὶ νῦν) ἀντιστρατήγου.

5. qua in re] = in quo καὶ διὰ τοῦτο. Ἀναφέρεται εἰς ὁλόκληρον τὴν § 4. cum] αἰτιολ. criminum] αἰτιάσεων (δυναμένων νὰ παρά-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σχουν λαβὴν κατηγορίας. Ὁ Κόιντος Κικέρων π. χ. ἠπειλήθη πρὸς στιγμὴν διὰ παράνομον ἀργυρολογίαν. quo fiebat ut] τούτου ἕνεκα. eius] γεν. ἀντικειμ., ἡ πρὸς αὐτόν. cum] αἰτιολ. officio] δοτ. non timore] οὐχὶ ἐκ φόβου πρὸς τοὺς ἰσχυροτέρους του. spei] καλυτέρας σταδιοδρομίας ἢ κερδῶν μεγαλυτέρων. tribui] = esse tribuendum...

Κεφάλαιον 13.

1. neque vero... minus... quam] ἀλλὰ δέν... ὀλιγώτερον... ὅσον. pater familias] = pater familiae. Τὸ familias εἶναι ἀρχαῖος τύπος τῆς γεν. τοῦ ἑν. cum] ἂν καὶ (= quamvis). illo] β' ὅρος συγκρ. = quam ille. neque tamen non] ἐν τοσούτῳ (μ' ὅλα ταῦτα). Τὸ neque non ἀντὶ τοῦ et δηλοῖ ἰσχυρότερον τὴν κατάφασιν. bene habitavit] εὐμαρῶς κατῴκησε (εἶχε ὡραῖο σπίτι).

2. ab avunculo] *Ἰδὲ 5, 1 καὶ 2.* cuius] = eius autem τούτου δέ. aedificio - silva] ἀφαιρ. σύν. πρὸς τὸ constabat. tectum] τὸ μέρος ἀντὶ τοῦ ὅλου = domus. salis - sumptus] γεν. διαιρ. si quid] = si aliquid. coactus est] συμπλήρωσον commutare.

3. usus est familia... optima] ἔσχεν οἰκογένειαν... ἀρίστην. Τὸ ἔχειν ὑπηρετικὸν προσωπικὸν καὶ δούλους ὡραίους (πρβλ. κατωτ. forma) ἐθεωρεῖτο τότε ζήτημα εὐπορίας. utilitate - forma] ἀφ. τοῦ κατά τι. forma] συμπλ. iudicandum est. in ea] = in Attici familia. anagnostae et librarii] προσδιορισμὸς τοῦ pueri (δοῦλοι). qui non] = talis ut τοιοῦτος ὥστε νὰ μή. utrumque horum] δηλ. ἀνάγνωσιν καὶ ἀντιγραφήν. apprime boni] συμπλ. erant.

4. horum] γεν. διαιρ. domi] εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἀττικοῦ. natum] Γνωστὸν εἶναι ὅτι ὡς δοῦλοι ἐθεωροῦντο καὶ τὰ τέκνα τῶν δούλων. concupiscere] ὑποκ. τοῦ debet duci. quod = id quod (ἀντικείμ. τοῦ concup.). a plurimis] συμπληρ. fieri, τ. ἔ. concupisci. videas] ὑποτακτ. δυνητική. Ἐπὶ ἀορίστου ὑποκειμένου τίθεται τὸ β' πρόσωπον = videre aliquis potest δύναταί τις νὰ ἴδῃ. continentis] = proprium (= ἴδιον) continentis (= ἐγκρατοῦς). industria] ἀφαιρ. pretio] δι' ἀγορᾶς, διὰ χρημάτων. parare] συμπλ. aliquid. non mediocris] = magnae. est diligentiae] τὸ est κεῖται ἐλλειπτικῶς ἄνευ οὐσιαστικοῦ τινος, est signum (σημεῖον) diligentiae = προδίδει οἰκονομίαν.

5. elegans - magnificus - splendidus - sumptuosus] συμπλ. erat.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

6. nec praeteribo] σύναψον πρὸς τὸ εἰς τὸ τέλος εὑρισκόμενον solitum (ἐνν. esse), τὸ ὁποῖον ἐπέχει θέσιν ἀντικειμένου = ὅτι συνήθως ἐδαπάνα. quamquam] μὲ ὑποτακτ. πολὺ σπάνιον. visum iri] σπάνιος τύπος. putem] ὑποτακτ. δυνητικὴ = putare possum. cum] μολονότι. lautus] = splendidus. domum suam] εἰς τὸν οἶκόν του. terna milia] ἐνν. s e s t e r t i u m = 3000 σηστερτίων. expensum]. Ἡ λέξις αὕτη μένει ἀμετάβλητος. sumptui] δοτ. τοῦ σκοποῦ.

7. hoc] (οὐσιαστικῶς) = τὸ γεγονὸς τοῦτο. auditum] ἐξ ἀκοῆς, ἐκ φήμης. cognitum] ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως. praedicamus - interfuimus] ἀντὶ α΄ ἑν. προσ. familiaritatem] δηλ. cum eo (= Attico). rebus] πτῶσ. δοτικ. (ὑποθέσεις).

Κεφάλαιον 14.

1. acroama] εἶδος συστοίχου ἀντικειμ. εἰς τὸ audivit. Εἰς τὸ προκείμενον χωρίον πρόκειται μόνον περὶ τῶν ἀναγνωστῶν, ὡς δηλοῖ τὸ ἑπόμενον quam anagnostem = p r a e t e r anagnostem. nos quidem] = ego quidem ἐγὼ τοὐλάχιστον. aliqua] οὐχὶ ulla διότι τὸ non unquam sine ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ semper cum. apud eum] παρ᾽ αὐτῷ (σ π ί τ ι τ ο υ). cenatum est] ἀπρόσ. = ἐδείπνησαν. animo] ἀφαιρ. διὰ τοῦ πνεύματος.

2. eos... quorum] = tales ut eorum. abhorrerent] ὑποτακτική, διότι ἡ πρότασις ἔχει ἀποτελεσματικὴν σημασίαν. a suis] συμπλήρωσον διὰ τοῦ m o r i b u s. cum] εἰ καὶ (= quamvis). accessio] τοῦτο συνέβη ἕνεκα τῆς κληρονομίας. tanta] ἀφαιρ. ut se gesserit - vixerit - steterit] μετάφρασον δι᾽ ἀορίστων=ὥστε... in sestertio viciens]=in viciens centenis milibus sestertium *ὡς ἄνθρωπος μὲ περιουσίαν...* 2.000.000 σηστερτίων. in sestertio centiens]=in centiens centenis milibus sestertium=10.000.000 σηστερτίων quam... instituerat] = solito, τοῦ συνήθους. fastigio] ἀφαιρ. in utraque fortuna] καὶ ὅτε δηλαδὴ εἶχε 2.000.000 καὶ ὅτε εἶχε 10.000.000 σηστερτίων.

3. hortos] μεγάλους κήπους (πάρκα) ὡς καὶ πολυτελεῖς ἐξοχικὰς οἰκίας ἐφιλοδόξουν νὰ ἔχωσιν οἱ πλούσιοι Ῥωμαῖοι. eius] = Attici. omnis] σύναψον πρὸς τὸ reditus. urbanis] δηλ. τῆς Ῥώμης. possessionibus] δηλ. οἰκίαι, καταστήματα (tabernae), ἐργαστήρια, ἅτινα οὗτος ἐξεμίσθου. Ὁ Ἀττικὸς ἀπέκτησεν ὡσαύτως ἀξιόλογα προσοδοφόρα κτήματα εἰς τὴν Ἤπειρον (*πρβλ.* in Epiroticis) πλησίον τῆς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Χαονικῆς πόλεως Βουθρωτοῦ ἐπὶ τοῦ Θυάμιδος ποταμοῦ (τῷ 70 περίπου ἢ 69 π. Χ.), ἐπίσης εἰς τὴν νῆσον Κέρκυραν καθὼς καὶ εἰς τὰ Σύβοτα. eum] σύναψον πρὸς τὸ solitum (ἐνν. esse). non magnitudine sed ratione] ἀφαιρ., οὐχὶ ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ ἀλλ' ἀναλόγως τοῦ ὀρθοῦ μέτρου. Ἐκ τῆς διεξοδικότητος τοῦ συγγραφέως περὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ Ἀττικοῦ δύναταί τις νὰ συμπεράνῃ πόσον ἐσπάνιζεν ἡ ἰδιότης αὕτη εἰς τοὺς Ῥωμαίους.

Κεφάλαιον 15.

1. pati] ἐνν. in alio. itaque] = et ita καὶ οὕτω. difficile intellectu] δύσκολον νὰ ἐννοήσῃ τις. quidquid] αἰτ. τοῦ συστοίχ. ἀντικειμένου εἰς τὸ rogabatur. promittebat] ἀπολύτως ἄνευ ἀντικειμ. quod] διότι. liberalis-levis] γεν. τῆς κτήσεως=ἴδιον... συμπλ. esse. *Ἰδὲ 13,4 :* continentis. quod... posset] ἀντικειμ. τοῦ polliceri. Τίθεται ἡ ὑποτακτική, διότι quod = tale ut id non...

2. idem] ὁ αὐτός, ὡσαύτως. quod] = si quid ἐάν τι, ὁσάκις τι. adnuisset]. Ἡ ὑποτακτ. δηλοῖ τὸ ἀόριστον καὶ τὴν ἐπανάληψιν. tanta... cura] ἀφαιρ. τῆς ἰδιότητος. eum] ἡ ἀντων. εἶναι τὸ λογικὸν ὑποκείμ. τοῦ pertaesum est. suam] ἀντὶ γεν. ἀντικειμ. sui = τὴν γνώμην, ἣν εἶχον περὶ αὐτοῦ, δηλ. τὴν ὑπόληψίν του. qua] β' ὅρος τῆς συγκρίσεως.

3. quo fiebat ut] *ἰδὲ 6, 5.* Ciceronum] = Marci et Quinti Ciceronis. *Ἰδὲ 5, 3.* iudicari] ἀπροσώπως. inertia - iudicio] ἀφαιρ. fugisse] ὡς ὑποκείμ. ἐνν. e u m.

Κεφάλαιον 16.

1. adulescens] νέος ὤν. Ὁ μὲν Σύλλας ἦτο τότε 55 ἐτῶν, ὁ δὲ Ἀττικὸς 27 ἐτῶν. idem] ὁ αὐτός, ὁμοίως. senex] (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ adulescens) = cum senex esset. Εἶχε τότε ὁ Ἀττικὸς ἡλικίαν 66 ἐτῶν καὶ ὁ Βροῦτος 42 ἐτῶν. cui aetati] (δοτ. ἠθική) τῶν νέων, τῶν γερόντων, τῶν ὁμηλίκων. fuerit aptissimus] = προσηρμόσθη (συνεφώνησε) καλύτερον.

2. quamquam] ὁ σύνδεσμος οὗτος ἐν τῇ ἀρχῇ προτάσεως χρησιμεύει ἁπλῶς, ἵνα προσθέσῃ ἐπεξηγητικὴν ἢ περιοριστικὴν παρατήρησιν εἰς τὰ προηγούμενα = ἐν τούτοις, ἀλλ' ὅμως. ei] = M. Ciceroni. ut] = tam praecipue... (ὥστε). fuerit] ὑπῆρξεν.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

3. ei rei] δηλ. εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Κικέρωνος πρὸς τὸν Ἀττικόν. indicio... eos libros]. Πρόκειται περὶ τῶν δύο βιβλίων τοῦ Κικέρωνος ἅπερ ἐπιγράφονται de amicitia (= περὶ φιλίας) καὶ de senectute (= περὶ γήρατος). de eo] = de Attico. sedecim volumina]. Ἡ «*συναγωγὴ*» τῶν πρὸς Ἀττικὸν (424 τὸν ἀριθμὸν) ἐπιστολῶν διεσώθη μέχρις ἡμῶν εἰς 16 βιβλία. ab consulatu] ἀπὸ τοῦ 63 π. Χ. Τοῦτο δὲν ἀληθεύει κατὰ πάντα. eius] = Ciceronis. ad extremum tempus] ἐνν. vitae Ciceronis μέχρι τοῦ 44 π.Χ., ἤτοι ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Κικέρωνος. missarum] πεμφθεισῶν, ἡμεῖς θὰ ἐλέγομεν: *γραφεισῶν*. quae] δηλ. volumina. qui legat] = si quis ea legat ἐάν τις ἤθελεν ἀναγνώσει. desideret] ἤθελεν ἐπιθυμήσει, ἤθελεν αἰσθανθῇ τὴν ἔλλειψιν ἱστορίας συγχρόνου.

4. principum] π. χ. τοῦ Πομπηΐου, τοῦ Καίσαρος, τοῦ Ἀντωνίου, τοῦ Ὀκταβίου. vitiis] = de vitiis. Τὰ σφάλματα ταῦτα, ἰδίᾳ τὰ πολιτικὰ καὶ στρατηγικά, ἔγιναν κατὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον τὸν μεταξὺ Καίσαρος καὶ Πομπηίου. in eis] δηλαδὴ voluminibus. nihil.. non] = πᾶν. appareat - possit]. Τίθεται ἐνεστώς, διότι ἡ ἐνέργεια παρίσταται ὡς συμβαίνουσα καὶ καθ' ὃν χρόνον ἔγραφε ταῦτα ὁ Νέπως. prudentiam] δηλ. Ciceronis divinationem τὴν τέχνην τοῦ μαντεύειν τὸ μέλλον. vivo se] ἀφαιρ. ἀπόλ. (χρον.). Τὸ se ἀντὶ eo. futura] συμπλ. esse τὰ μέλλοντα νὰ συμβοῦν. usu] *ἰδὲ Ἀνν. 12, 3* καὶ λεξιλόγιον. cecinit] Τὸ ῥῆμα κυριολεκτεῖται ἐπὶ προφητειῶν, ἃς οἱ μάντεις (vates) ἔλεγον ἐν στίχοις.

Κεφάλαιον 17.

1. quid] (=cur) τί, διατί. plura] σύστοιχ. ἀντικείμεν. commemorem] ὑποτακτικὴ ἀπορη(μα)τική. cum] αἰτιολ. hoc] (σύστοιχον ἀντικ. τοῦ gloriantem = τοῦτο ἢ μὲ τοῦτο (δηλ. se numquam... redisse... fuisse). ipsum] = Atticum. redisse] = rediisse. aequalem] ἐνν. sibi. ipse] δηλ. Atticus. gloriantem] μτχ. κατηγορηματική, ἀντὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου gloriari, πρὸς ἔξαρσιν τῆς πράξεως. extulit] = sepeliendam curavit. annorum] γενικὴ τῆς ἰδιότητος.

2. Hunc]=Atticum. ea indulgentia] ἀφαιρ. ἰδιότ. ἐπέχουσα θέσιν κατηγορουμένου = τοιαύτης... in] (=erga) ἐπὶ φιλικῆς ἐννοίας. ut] ἡ σύνταξις: ut duceret nefas irasci eis quos amare deberet... (τίθεται ὑποτακτ. deberet, διότι ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ὑποτακτικῆς duceret... καὶ δη-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

λοῖ τὴν σκέψιν τοῦ Ἀττικοῦ). nefas] ὡς ἐξωτερίκευσις τῆς impietas·

3. neque id] καὶ μάλιστα τοῦτο δέν... natura-doctrina] ἀφαιρ. αἰτίου = ἐκ φύσεως, ἐκ χαρακτῆρος, ἀλλά... ei] δηλ. naturae. iis] (ἀφ.) δηλ. praeceptis. ad ostentationem] δηλ. scientiae = πρὸς ματαίαν ἐπίδειξιν γνώσεων.

Κεφάλαιον 18.

1. moris] ἀντὶ morum. summus] μέγιστος, τὰ μάλιστα, εἰς μέγιστον βαθμόν. antiquitatis] γεν. ἀντικειμ. Ὁ χρόνος, ὃν ὑπέκλεπτεν ὁ Ἀττικὸς ἀπὸ τῶν ἐμπορικῶν ἀσχολιῶν, ἦτο καθ' ὁλοκληρίαν ἀφιερωμένος εἰς τὰ γράμματα, εἰς τὴν ἱστορίαν *(ἰδὲ κατωτέρω)*, εἰς τὴν ἑλληνικὴν φιλολογίαν καὶ τὴν φιλοσοφίαν *(ἰδὲ καὶ 3, 3 ἐν τέλει)*. volumine] *ἰδὲ Ἀνν. 13, 3:* in annali suo. magistratus] (αἰτιατικὴ πληθ.) ἐνν. curules τοὺς τῆς περιπορφύρου ἐσθῆτος ἀξιωθέντας, τ. ἔ. τοὺς ὑπάτους, τοὺς στρατηγούς.

2. est] ὑπάρχει. quae] = ut ea. in eo] δηλ. volumine, libro. ex eo] δηλ. volumine, libro.

3. hoc idem] αὐτὸ τοῦτο, ἐντελῶς τὸ αὐτό, δηλ. τὴν ἔρευναν τοῦ γενεαλογικοῦ δένδρου, τῶν διακεκριμένων τῆς Ῥώμης οἰκογενειῶν. ut] π.χ. M. Bruti] Marci Iunii Bruti. rogatu] *Ἰδ. Ἀνν. 11, 4.* Iuniam familiam] εἰς ταύτην ἀνῆκεν ὁ Βροῦτος. ad] μέχρι. ordine] ἡ λέξις αὕτη ἀναπτύσσεται διὰ τῶν ἑπομένων = ἐν *(χρονολογικῇ)* τάξει. *ἰδὲ § 1* ordinavit. quis...] πλαγία ἐρώτησις. Ἐννοεῖ τοὺς ἔχοντας ἀξιώματα. (Ἡ ἀντων. ἀναφέρεται εἰς τὸ ὄνομα = τίς, πῶς ὠνομάζετο). a quoque... quibusque] = et a quo... et quibus. *Ἰδὲ λεξιλόγ. λ.* orior. ortus] *ἰδὲ Κάτ. 1, 1.* quibusque temporibus] καὶ κατὰ τίνας χρόνους, καὶ πότε.

4. pari modo] συμπλ. ὡς ἑξῆς: pari modo M. Claudii (rogatu hoc idem fecit de) Marcellorum (familia) ; Scipionis Corn... et F. Max. (rogatu de) Fabiorum et Aemiliorum (familia). quibus] β' ὅρος τῆς συγκρίσεως = iis igitur. iis] δοτ. ἠθική. notitiae virorum] γεν. ἀντικ. = noscendi claros viros.

5. quoque] ὡσαύτως, καί. credimus] ἀντὶ credo ἐγὼ ὁ Κορνήλιος Νέπως, διὰ τοῦτο τὸ ῥῆμα ἐτέθη παρενθετικῶς. eius] δηλ. τῆς ποιητικῆς. Ἀνήκει εἰς τὸ suavitatis. qui] ἐνν. de iis qui. ceteros] ὅλους τοὺς ἄλλους. Ἡ δοτικὴ συνηθεστέρα.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

6. singulorum] ἑκάστου. imaginibus] αἱ εἰκόνες αὗται, καθὼς καὶ οἱ στίχοι, εὑρίσκοντο εἰς τὸ Ἀμάλθειον (=τὸ ἱερὸν τῆς Νύμφης Ἀμαλθείας) εἰς τὸ τῆς Ἠπείρου κτῆμα αὐτοῦ. *Ἰδὲ 14, 3.* exposuit] ἐνν. eos ἢ e o r u m v i t a m. f a c t a magistratusque] τὰ πολιτικὰ καὶ στρατιωτικὰ κατορθώματα. quaternis quinisve] (δύο λέξεις: quinis καὶ -ve) διὰ περισσοτέρων τῶν τεσσάρων ἢ πέντε. quod] τὸ ἀναφορικὸν συνάπτει τὴν φράσιν πρὸς τὴν προηγουμένην καὶ προεξαγγέλλει τὸ περιεχόμενον τῆς ἀκολουθούσης συμπληρω(μα)τικῆς προτάσεως. sit] (ὑποτακτικὴ δυνητικὴ) = ἤθελεν εἶναι. est] ὑπάρχει, κατέχομεν. Δὲν πρέπει νὰ συναφθῇ τὸ est πρὸς τὸ confectus. liber] βιβλίον, «*ὑπόμνημα*». confectus] = scriptus.

Κεφάλαιον 19.

1. haec hactenus] ἐνν. dixi (ἀπὸ τοῦ 1ου - 19ου κεφ.). vivo] *ἰδὲ 16, 4.* edita sunt] ἡ συμπλήρωσις καὶ ἡ ἔκδοσις τοῦ ὅλου ἔργου ἔγινεν ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀττικοῦ. nunc] τώρα, δηλ. μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀττικοῦ (32 π. Χ.). ei] = Attico. reliqua] τὰ ἀπὸ τοῦ 19ου κεφ. μέχρι τέλους τοῦ 22ου. Ἡ προσθήκη αὕτη ἐγράφη μεταξὺ τοῦ 29 καὶ 27 π. Χ. quantum] τὸ quantum ἐπὶ ἐννοίας περιοριστικῆς συντάσσεται πάντοτε μεθ' ὁριστικῆς. potuerimus] τετελ. μέλλ. Οἱ Λατῖνοι ἦσαν ἀκριβέστεροι περὶ τὴν χρῆσιν τῶν χρόνων τοῦ ῥήματος = κατὰ τὸ δυνατόν, ὅσον δυνάμεθα. docebimus] ἀντὶ docebo. supra] ὁ Νέπως ἐν κεφ. 11,6 τοῦ βίου τοῦ Ἀττικοῦ ἐδήλωσεν, ὡς καὶ ἐνταῦθα, ὅτι τὰ ἤθη διαπλάττουν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ (plerumque) τὴν τύχην εἰς ἕκαστον ἄνθρωπον.

2. quo] ἀφαιρ. καταγωγῆς. imperatoris] τοῦ Ὀκταβιανοῦ Αὐγούστου, τοῦ πρώτου αὐτοκράτορος τῆς Ῥώμης. divi filii] divi C a e s a r i s filii. cum] χρον. iam ante] ἤδη πρότερον. quam] ἤ. elegantia] ἀφαιρ. μὲ τρόπους εὐγενεῖς καὶ ἐκλεκτούς. dignitate pari] ἀφαιρ. ἰδιότ. = *οἵτινες ἦσαν* ἴσης *(μὲν)* ἀξίας. fortuna] ἀφαιρ. τοῦ κατά τι. humiliores] συμπλήρωσον q u a m O c t a v i a n u s e r a t. Οὗτοι ἄρα ἦσαν dignitate pari ἀλλὰ non pari fortuna.

3. enim] αἰτιολογεῖ τὸ humiliores. prosperitas] ἡ εὐτυχία τούτου ὑπῆρξε παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις παροιμιώδης. Καὶ πράγματι ὁ Αὔγουστος ἔμεινε *μόνος* κύριος τοῦ ῥωμ. κράτους μετὰ τὴν ἐν Ἀκτίῳ ναυμαχίαν καὶ τὸν θάνατον τοῦ Ἀντωνίου. Δικαίως ἄρα ἀπεκαλεῖτο

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

F e l i x. Caesarem] ὁ 'Οκταβιανὸς ἔλαβε τὸν τίτλον Caesar καὶ εἶτα τὸν τίτλον A u g u s t u s. est consecuta]=obtigit ἢ μᾶλλον tantam prosperitatem Caesar consecutus est. nihil... non... quod] πᾶν ὅπερ, πᾶν ὅ,τι. ei] δηλ. C a e s a r i. conciliarit] (conciliaverit) ἐνν. n i h i l e i n o n q u o d—quod nemo... consequi τ. ἔ. τὴν μοναρχίαν.

4. Attico] δοτικὴ ἠθική. neptis] ἡ 'Αγριππῖνα (κατ' ἄλλους Βιψανία) ἡ μετέπειτα σύζυγος τοῦ Γερμανικοῦ. Ταύτης ἡ ὁμώνυμος θυγάτηρ ὑπῆρξεν ἡ περίφημος μήτηρ τοῦ Νέρωνος. cui] = Agrippae. virginem] παράθεσις εἰς τὸ filiam. Ἡ λέξις virgo δηλοῖ ὅτι ἡ κόρη ἤρχετο εἰς πρῶτον γάμον. Drusilla nato] = Drusillae filio.

Κεφάλαιον 20.

1. quamquam... misit... intercessit] τὸ quamquam περιορίζει τὴν προηγουμένην ἔννοιαν : quae coniunctio... frequentiorem. Τὸ ὑποκείμ. γενικῶς εἶναι ὁ 'Οκταβιανός. ante] *(ἤδη)* πρό. cum] *(ἰδὲ 2, 4)* ὁσάκις, ἐάν. ab urbe] ἀπὸ τῆς 'Ρώμης. quin] χωρὶς νά. *'Ιδὲ 2, 2.* mitteret] δηλ. l i t t e r a s. quid ageret] πλαγία ἐρώτησις. Συμπλήρωσον : s c r i b e n s (γράφων) quid ageret τί ἔπραττε (πῶς ἦτο, πῶς εἶχε).

2. in urbe] *ἰδὲ § 1* = Romae. quam vellet] ἢ *ὅσον* ἤθελε. temere] (προηγουμένης ἀρνήσεως) = facile (=εὐκόλως). fere]=σχεδόν. quo (=ut eo die) non scriberet] = quin scriberet χωρὶς νὰ γράφῃ. cum] ὁσάκις. quaestionem poeticam] ζήτημα *ἀφορῶν* εἰς τὴν ποιητικὴν φιλολογίαν (εἴτε τὴν ἑλληνικὴν εἴτε τὴν ῥωμαϊκήν).

3. ex quo] ἐξ οὗ, κατ' ἀκολουθίαν τούτου. cum (ἐπειδὴ) prolaberetur ut...] ἀναστροφὴ τῶν συνδέσμων. Ἡ σύντ. : accidit ut... curaret, cum... prolaberetur. vetustate... incuria] σύναψον πρὸς τὸ detecta.

4. M. Antonio]. Οὗτος διῴκει τότε εἰς τὴν 'Ανατολήν, ἐνῷ ὁ 'Οκταβιανὸς διῴκει εἰς τὴν Δύσιν. Ὁ θάνατος τοῦ 'Αντωνίου συνέβη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ 'Αττικοῦ. minus] σύναψον πρὸς τὸ colebatur. absens] μακρὰν τοῦ 'Αντωνίου, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀπουσίας τοῦ 'Αντωνίου. *('Ιδὲ 3, 2 καὶ 'Ανν. 5, 3).* Ὁ 'Αττικὸς διέτριβε τότε εἰς 'Ρώμην, ὁ δὲ 'Αντώνιος εἰς Αἴγυπτον. accurate] σύναψον πρὸς τὸ certiorem facere. sibi] τὸ sibi πλεονάζον ἐξαίρει ἔτι μᾶλλον τὴν ἔννοιαν.

5. hoc (ὑποκ.) quale (κατηγ.) sit] τοῦτο ὁποίας σπουδαιότητος

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

(σημασίας) εἶναι, τοῦτο τί δηλοῖ, τί ἀξίζει, *(τί θέλει νὰ πῇ)*. quantae sit sapientiae] πόσον σοφὸν εἶναι *(Ἰδὲ 13,4 ἐν τέλει)*. eorum] (γεν. κτητικὴ) τοῦ Αὐγούστου καὶ τοῦ Ἀντωνίου. maximarum rerum] = de maximis rebus inter se aemulabantur et obtrectabant. quantam] (δηλ. aemulationem et obtrectationem). fuit necesse] ἐνν. i n c i d e r e. cum] αἰτιολ. se] ὑποκ. τοῦ esse.

Κεφάλαιον 21.

1. cum] χρον. ἀφοῦ (συνεπλήρωσεν). Ἦτο συνήθεια εἰς Ῥώμην νὰ ἐνθυμῶνται οἱ πλούσιοι εἰς τὴν σύνταξιν τῆς διαθήκης των ἄνδρας διακρινομένους διὰ χρηστοήθειαν, ἔστω καὶ ἂν οὗτοι εὑρίσκοντο μακρὰν τῆς Ῥώμης. ut... non indiguisset] ὥστε... δέν...

2. medicina] ἀφαιρ. tenesmon] αἰτ. ἑνικοῦ μετὰ ἑλλην. καταλήξεως (-on=ον). Ἡ ἐπὶ τρίμηνον ἀνυπαρξία πόνων δηλοῖ ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἐλαφρᾶς δυσεντερίας. cui] δοτικὴ ἠθικὴ μετὰ τῆς ἐννοίας τῆς ἀπομακρύνσεως=χάριν τοῦ ὁποίου καὶ πρὸς ἀπομάκρυνσιν τοῦ ὁποίου. proponebantur] προετείνοντο.

3. in hoc] δηλ. m o r b o. cum] χρον. quos] eos quos. ex] ἰδ. *Κάτ. 2,1.* fistulae puris] τὴν φλόγωσιν τοῦ ἀπευθυσμένου ἐπηκολούθησεν ἐμπύησις καὶ ἔπειτα παρουσιάσθησαν συρίγγια. eruperint] ἐξέσπασαν.

4. hoc] (οὐσιαστικῶς) τοῦτο, δηλ. ἡ ἐμφάνισις ἀποστήματος (= ut per lumbos fistulae puris erumperent). ei] = Attico. priusquam... accideret] ἐτέθη ὑποτακτ., διότι ἡ κυρία πρότασις (iussit) δὲν εἶναι ἀρνητική.

5. ut] (εὐθὺς) ὡς. innixus-inquit] ἐστηρίχθη καὶ εἶπε. quantam... adhibuerim] πλαγία ἐρώτησις. Ἐξαρτ. ἐκ τοῦ commemorare. hoc tempore] κατὰ τὸν *τελευταῖον* τοῦτον καιρόν. cum] αἰτιολ. testes] κατηγ. nihil] ἐντονώτερον τοῦ non. quibus] δοτ. et quoniam vobis. ut spero] παρενθετικῶς = ὡς ἐλπίζω... satisfeci] ἱκανοποίησα, ἐποίησα ὥστε νὰ πιστεύσετε (= persuasi). nihil reliqui fecisse] nihil reliquisse, nihil praetermisisse (ὅτι) οὐδὲν παρέλιπον (παρημέλησα). quod... pertineret] = tale ut pertineret. ut mihi consulam] ἀπαλλασσόμενος δηλ. τῶν βασάνων τὰ ὁποῖα ὑπέστην μέχρι τοῦδε ἀφίνων νὰ παρατείνεται ὁ βίος μου ἐκ τῆς πρὸς ὑμᾶς ἀγάπης

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μου. ignorare nolui] λιτότης = ἠθέλησα νὰ γνωρίζετε. mihi stat] (ἀπροσώπως). alere] ἐξάρτησον ἐκ τοῦ desinere.

6. his diebus] κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας, τώρα τελευταίως. cibi] γενικὴ διαιρετική. ita] οὕτω, μόνον ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην. auxerim] ηὔξησα. deinde] ἔπειτα *[ἐὰν δηλ. μὴ ἐγκρίνετε τὴν ἀπόφασίν μου]*. frustra] σύναψον πρὸς τὸ conemini. dehortando impedire] προσπαθοῦντες νὰ μὲ ἀποτρέψετε ἀπὸ τῆς ἀποφάσεώς μου.

Κεφάλαιον 22.

1. habita] (ἀφαιρ. ἀπόλ.). depressit] δηλ. Atticus. constantia] ἀφαιρ. τροπ. vultus] εἶναι πτώσεως γενικῆς. ut] ὥστε. ex vita] ἐννόησον πάλιν τὸ migrare (= discedere ἢ excedere ἀποχωρεῖν). Οἱ ἀρχαῖοι τὸν θάνατον ἐθεώρουν ὡς ἀποδημίαν.

2. cum quidem] ἐνῷ μάλιστα, καὶ δὴ ἐνῷ. quod] ἀντικείμ. τοῦ cogeret. et... reservaret] (ἐννόησον τὸ ut, ὅπερ ἐξάγεται ἐκ τοῦ προηγουμένου ne) = et ut... reservaret. tum quoque] ἀκόμη τώρα, δηλ. εἰς τοιαύτην κατάστασιν. superesse] = superstitem (= ἐπιζῶντα) esse. eius] δηλ. Agrippae. taciturna sua obstinatione] διὰ τῆς σιωπηρᾶς αὐτοῦ ἰσχυρογνωμοσύνης, διὰ τῆς ἐπιμόνου αὐτοῦ σιωπῆς.

3. cum] χρον. = ἀφοῦ. se] πλεονασμός. inierat] ὑπερσ. ῥ. ineo. pridie Kal(endas) Apriles] τῇ 31 Μαρτίου τοῦ 32 π.Χ. consulibus] ὑπάτων ὄντων.

4. in lecticula] τὸ ὑποκοριστικὸν δηλοῖ ὡσαύτως ὅτι ἔλειπεν ἀπὸ τῆς ἐκφορᾶς πᾶν τὸ πομπῶδες. ut] ὥσπερ. frequentia] ἀφαιρ. τροπ. lapidem]. Αἱ ἀποστάσεις ἐπὶ Αὐγούστου ὑπελογίζοντο ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς τῆς Ῥώμης (forum), ἔνθα ὑπῆρχεν ὁ πρῶτος χρυσοῦς μιλιοδείκτης.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΕΡΟΣ Γ΄

ΠΙΝΑΞ ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ

Aegates, ium, θηλ. Αἴγουσαι. Ἦσαν αἱ τρεῖς νῆσοι πρὸς Δ. τῆς Σικελίας.

Aemilius (Paulus). Λεύκιος Αἰμίλιος Παῦλος: 1) ῥωμαῖος ὕπατος, ὅστις ἐφονεύθη κατὰ τὴν παρὰ τὰς Κάννας μάχην τῷ 216 π. Χ. Hn 4, 4. — 2) ῥωμαῖος ὕπατος τῷ 182 π. Χ. Hn 13, 1.

Aemilii, orum, οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν γενεὰν τῶν Αἰμιλίων A 18, 4.

Africa, ae. θηλ. Ἀφρική, ἡ ἐπὶ τῶν ῥωμαϊκῶν χρόνων βόρειος παράλιος χώρα, ἡ περιοχὴ τῆς Καρχηδόνος Hn 2, 2.

Africanus, ἐπωνυμία τῶν Σκιπιώνων, ἴδ. Scipio.

Agrippa (Marcus Vipsanius), Μᾶρκος Οὐιψάνιος (Βιψάνιος) Ἀγρίππας. Διεκρίνετο ὡς ἄριστος στρατηγὸς καὶ πολιτικός. Συνεζεύχθη περὶ τὸ τέλος τοῦ βίου του (27 π. Χ.) τὴν νεαρὰν χήραν Ἰουλίαν, θυγατέρα τοῦ Αὐγούστου.

Alpes, ium, θηλ. Ἄλπεις, ὄρη τῆς Β. Ἰταλίας.

Alpici, orum, ἀ. οἱ κάτοικοι τῶν Ἄλπεων.

Anicia, ae, Ἀνικία ἐξαδέλφη τοῦ Τίτου Πομπωνίου Ἀττικοῦ. *Ἴδὲ καὶ* Sulpicius.

Antiochus, Ἀντίοχος ὁ Γ΄, ὁ καλούμενος Μέγας, βασιλεὺς τῆς Συρίας (223—187 π. Χ.).

Antonius (Marcus), Μᾶρκος Ἀντώνιος, εἷς τῶν τριῶν ἀνδρῶν (triumvir) μετὰ τοῦ Λεπίδου καὶ τοῦ Ὀκταβιανοῦ.

Appenninus, i, ἀ. τὰ Ἀπέννινα ὄρη.

Appia (via), Ἀππία ὁδός. Ἡ μεγάλη μεσημβρινὴ ὁδός, ἧς τὴν κατασκευὴν ἤρχισε (τῷ 312 π. Χ.) ὁ τιμητὴς (censor) Ἄππιος Κλαύδιος Καῖκος. Ἦτο ἡ λαμπροτάτη τῶν ὁδῶν τῆς Ῥώμης καὶ διὰ τοῦτο ἐκαλεῖτο βασίλισσα τῶν ὁδῶν (regina viarum) καὶ ἔφθανε μέχρι τῆς πόλεως Καπύης, βραδύτερον ὅμως ἐπὶ Αὐγούστου κατέληγεν εἰς τὸ Βρενδήσιον (νῦν Πρίντεζι). Ἑκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ ἐφ'

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἱκανὸν διάστημα ἀπὸ τῆς Ῥώμης ὑπῆρχον οἰκογενειακοὶ τάφοι, ὧν σῴζονται ἔτι λείψανα.

Apulia, ae, θηλ. Ἀπουλία, χώρα ἐπὶ τῆς ΝΑ. πλευρᾶς τῆς Ἰταλίας, ἐπὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους.

Arretinus Ἀρρητῖνος, τοῦ Ἀρρητίου, παρὰ τὸ Ἀρρήτιον, πόλιν τῆς Ἐτρουρίας (νῦν Arrezo).

Asia, ae, θηλ. (Ἀσία) : 1) ἡ νῦν ἀπὸ τοῦ Δ΄ μ. Χ. αἰῶνος καλουμένη Μ. Ἀσία Hn 8,4.—2) ἡ ῥωμ. ἐπαρχία Ἀσία (ἀπὸ τοῦ 130 π.Χ.) A 6, 4.

Athenae, arum, θηλ. Ἀθῆναι.

Atticus (T. Pomponius Atticus) *ἰδ.* C *3, 5* Hn *13, 1 καὶ* A *1 καὶ ἑξῆς.*

Aurelius Cotta (C.) Γάιος Αὐρήλιος Κόττας, ῥωμαῖος ὕπατος μετὰ τοῦ Σολπικίου (200 π. Χ.) Hn 7, 1.

Baebius, Βαίβιος, ὄνομα ῥωμ. οἰκογενείας, *ἰδ.* Tamphilus.

Balbus (L. Cornelius), Βάλβος, φίλος τοῦ Ἀττικοῦ καὶ τοῦ Κικέρωνος.

Barca, ae, ἀ. Βάρκας (λ. Φοινικική, *ἰδ. λ.* Hamilcar *ἐν τέλει).* Προσωνυμία τοῦ Ἀμίλκα καὶ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ.

Bithyni, orum, ἀ. Βιθυνοί, κάτοικοι τῆς Βιθυνίας.

Bithynia, ae, θηλ. Βιθυνία, χώρα ἐπὶ τῆς ΒΔ. παραλίας τῆς Ἀσίας.

Blitho, *ἰδ.* Sulpicius.

Brutus (Marcus Iunius), Μᾶρκος Ἰούνιος Βροῦτος, υἱὸς τοῦ Μ. Βρούτου καὶ τῆς Σερβιλίας, ἀδελφῆς τοῦ Κάτωνος (τοῦ Uticensis). Οὗτος μετὰ τοῦ Κασσίου ὑπῆρξεν ὁ ἀρχηγὸς τῆς συνωμοσίας κατὰ τοῦ Καίσαρος.

Caecilius (Quintus), πλούσιος ῥωμαῖος ἱππεύς, θεῖος τοῦ Ἀττικοῦ.

Caesar, aris Καῖσαρ : 1) Iulius Caesar, ἐπιφανέστατος στρατιωτικὸς καὶ πολιτικὸς (ἐγεννήθη τῇ 12 Ἰουλίου τοῦ 100 π.Χ., ἐδολοφονήθη τῇ 15 Μαρτίου τοῦ 44 π.Χ.). Μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ τῷ ἀπενεμήθη ὁ τίτλος divus (θεός), ὅστις τίτλος εἰς τοὺς ἔπειτα χρόνους ἐδίδετο εἰς ὅλους σχεδὸν τοὺς αὐτοκράτορας A 19, 2.— 2) Caesar (C. Octavius). Ἐγεννήθη τὸ ἔτος 63 π.Χ. καὶ ἀπέθανε τῷ 14 μ.Χ. Ἔλαβε τὸν τίτλον τοῦ imperator τῷ 29 π. Χ. καὶ κατόπιν τὴν προσωνυμίαν Augustus. Ἦτο υἱὸς τῆς Ἀτίας, ἀνεψιᾶς τοῦ Γαΐου Ἰουλίου Καίσαρος. Υἱοθετηθεὶς παρ᾽ αὐτοῦ προσέλαβε τὸ ὄνομα Γάιος Ἰούλιος Καῖσαρ Ὀκταβιανός.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Cannensis, e, τῶν Καννῶν, πολίχνης τῆς Ἀπουλίας. pugna Cannensis ἡ παρὰ τὰς Κάννας μάχη.

Capitolium, ii, οὐ. Καπιτώλιον, ὁ λόφος τοῦ Καπιτωλίου A 20, 3.

Capŭa, ae, θηλ. Καπύη, πρωτεύουσα τῆς Καμπανίας.

Cato, onis, 1) M. Porcius Cato, Μᾶρκος Πόρκιος Κάτων, ὁ πρεσβύτερος, ἢ Censorius, *ἰδ. βιογρ. Κάτωνος*.—2) M. Porcius Cato ὁ νεώτερος ὁ ἐπονομασθεὶς ἐκ τῆς πόλεως Ὑτίκης Uticensis, διότι ἐφόνευσεν αὐτὸς ἑαυτὸν τῷ 46 π.Χ., δισέγγονος τοῦ προηγουμένου A 15, 3.

Catulus (C. Lutātius), Λουτάτιος Κάτλος, ῥωμ. ὕπατος (242 π.Χ.).

Centenius (C.), Γάιος Κεντένιος. Ἦτο praetor (legatus pro praetore) τοῦ ὑπάτου Σερβιλίου.

Cethegus (P. Cornelius), Πόπλιος Κορνήλιος Κέθηγος, ῥωμ. ὕπατος (181 π.Χ.) Hn 13, 1.

Cicero, onis, 1) Marcus Tullius Cicero, Μᾶρκος Τύλλιος Κικέρων, ὁ γνωστὸς ῥωμ. πολιτικός, ῥήτωρ καὶ φιλόσοφος, σύγχρονος καὶ φίλος τοῦ Ἀττικοῦ (ἐγεννήθη τῷ 106 π.Χ., ἐφονεύθη τῇ 7 τοῦ Δεκεμβρ. 43 π.Χ.) A 1, 4. 5, 4. 19, 3. — 2) Quintus Tullius Cicero, Κόιντος Τύλλιος Κικέρων, ἀδελφὸς τοῦ προηγουμένου, γαμβρὸς (τῷ 68 π.Χ.) τοῦ Ἀττικοῦ A 5, 3. 6, 4. 16, 2.—Πληθ. Cicerones = M. καὶ Q. Tullius Cicero A 15, 3.

Cinnanus, Κιννανός, τοῦ Κίννα. Ὁ Λεύκιος Κορνήλιος Κίννας, ἐκβληθεὶς ἐκ Ῥώμης ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Σύλλαν καὶ συναθροίσας στρατὸν εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν πέντε ἡμέρας διαρκέσασαν σφαγὴν τῶν πολιτῶν.

Clastidium, ii, οὐ. Κλαστίδιον (νῦν Casteggio), πόλις τῆς ἐντὸς τῶν Ἄλπεων τῆς Γαλατίας πρὸς Β. τῆς Γενόας (νῦν Genova).

Claudius, i, 1) M. Claudius Marcellus, Μᾶρκος Κλαύδιος Μάρκελλος, ῥωμ. ὕπατος (196 π.Χ.) Hn 7, 6.—2) C. Claudius Nero, Γάιος Κλαύδιος Νέρων (ὕπατος τῷ 207 π.Χ.), νικητὴς τοῦ Ἀσδρούβα παρὰ τὴν Σήνην C 1, 2.—3) Ti(berius) Claudius Nero, Τιβέριος Κλαύδιος Νέρων (υἱὸς τῆς Λιβίας Δρουσίλλης συζευχθείσης εἰς δεύτερον γάμον μετὰ τοῦ Αὐγούστου), ὁ μετέπειτα (14—37 μ.Χ.) αὐτοκράτωρ Τιβέριος A 19, 4.

Cornelius (C.), Γάιος Κορνήλιος, ῥωμ. ὕπατος (193 μ.Χ.) Hn 8, 1, *ἰδὲ* Cethegus καὶ Scipio.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Cotta (C. Aurelius), Κόττας, ῥωμ. ὕπατος τῷ 65 π.Χ. A 4, 5.

Creta, ae, θηλ. Κρήτη.

Cretenses, ium, ἀ. οἱ κάτοικοι τῆς Κρήτης, οἱ Κρῆτες.

Cyrenaei, orum, ἀ. οἱ κάτοικοι τῆς Κυρήνης (πρωτευούσης τῆς Κυρηναϊκῆς ἐν τῇ Β. Ἀφρικῇ, πρὸς Δ. τῆς Αἰγύπτου), οἱ Κυρηναῖοι.

Diana, ae, Ἄρτεμις, θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λητοῦς. Ἐτιμᾶτο ὡς θεὰ τῆς θήρας. Ταυτίζεται πρὸς τὴν Ἄρτεμιν τῶν Ἑλλήνων.

Domitius (Cn. = Γναῖος), Δομίτιος, ῥωμ. ὕπατος (33 π. Χ.).

Drussilla, ae, ἰδ. Claudius ἀρ. 3.

Ennius (Q.=Quintus), Κόντιος Ἔννιος, ὁ δημιουργὸς τῆς ῥωμ. λογοτεχνίας. Ἐγεννήθη τὸ 239 π. Χ. ἐν τῇ πόλει Rudiae (νῦν R u g g e) τῆς Καλαβρίας, ἔγραψε καὶ ἐπικὸν ποίημα ἐπιγραφόμενον Annales (=Χρονικά), ἐν τῷ ὁποίῳ ἐπραγματεύθη τὴν ἱστορίαν τῶν Ῥωμαίων ἀπὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Αἰνείου εἰς τὴν Ἰταλίαν μέχρι τῶν ἑαυτοῦ χρόνων.

Epiroticus, Ἠπειρωτικός, ἐπὶ τῆς Ἠπείρου κείμενος.

Eryx, ycis, ἀ. Ἔρυξ, πόλις καὶ ὄρος πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Σικελίας (νῦν [M o n t e] San G i u l i a n o).

Etruria, ae, θ. Ἐτρουρία (νῦν T o s c a n a), χώρα ἐπὶ τῆς δυτικῆς παραλίας τῆς Ἰταλίας.

Eumenes, is, Εὐμένης, βασιλεὺς τῆς Περγάμου (197 - 159 π.Χ.).

Fabius, ii, 1) Quintus Fabius Maximus Verrucosus (ὁ ἐπικληθεὶς Cunctator=Μελλητής), ὕπατος τῷ 214 π.Χ., ὀνομαστὸς στρατηγὸς κατὰ τὸν δεύτερον Καρχηδονιακὸν πόλεμον Hn 5, 1 καὶ ἑξῆς, C 1, 2. A 18, 4. Πληθυντ. Fabii, orum, ἀ. τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας τῶν Φαβίων A 18, 4. — 2) Fabius Labeo, Φάβιος Λαβέων, ῥωμαῖος ὕπατος τῷ 183 π.Χ. Hn 13, 1.

Falernus (ager), ὁ Φαλερνὸς ἀγρός, παρὰ τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς Ἰταλίας ἐν τῇ Καμπανίᾳ, ὀνομαστὸς διὰ τὸν οἶνον.

Feretrius, Juppiter Feretrius, Ζεὺς ὁ Φερέτριος, ὁ Ὑπέρμαχος, Ζεὺς ὁ νικητὴς (κυρίως = ὁ θεὸς τῶν σκύλων, τῶν λαφύρων). Ὁ ναὸς τούτου ἱδρύθη ὑπὸ τοῦ Ῥωμύλου ἐπὶ τοῦ Καπιτωλίου.

Flaccus, ἰδ. Valerius.

Flamininus (Titus Quintius), Τίτος Κοΐντιος Φλαμινῖνος, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 177 π. Χ.), νικητὴς τοῦ Φιλίππου, βασιλέως τῆς Μακε-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

δονίας, παρὰ τὰς Κυνὸς κεφαλὰς (197 π. Χ.), ἐλευθερωτὴς τῶν Ἑλλήνων.

Flaminius (C.), Γάιος Φλαμίνιος, ῥωμαῖος ὕπατος (217 π. Χ.).

Fregellae, arum, θ. Φρεγέλλαι (νῦν C e p r a n o), πόλις τῆς Ἰταλίας ἐν Λατίῳ ΝΑ. τῆς Ῥώμης.

Furius (C.), Γάιος Φούριος, ῥωμαῖος ὕπατος (196 π. Χ.).

Galba, ae, (Servius Sulpicius), Σέρβιος Σολπίκιος Γάλβας, ῥωμαῖος praetor ἐν τῇ Ἱσπανίᾳ (151 π. Χ.).

Gallia, ae, θ. Γαλατία. Αὕτη ἦτο διῃρημένη εἰς δύο μέρη: εἰς Gallia transalpina (τὴν σημερινὴν Γαλλίαν) Hn 3, 4 καὶ εἰς Gallia cisalpina (τὴν σημερινὴν βόρειον Ἰταλίαν).

Gortynii, orum, ἀ. οἱ κάτοικοι τῆς Γόρτυνος (ὀνομαστ. Γόρτυν), πόλεως τῆς Κρήτης, οἱ Γορτύνιοι.

Gracchus (Tiberius Sempronius), Τιβέριος Σεμπρώνιος Γράγχος (Γράκχος), ῥωμαῖος ὕπατος τῷ 215 καὶ 213 π. Χ. Ἐφονεύθη τῷ 212 π. Χ.

Graecus, ἑλληνικός, ἕλλην Hn 13, 2. C 3, 2.

Graius (προφ. Grajus) saltus, «Γραίγιαι Ἄλπεις» (ἐκ τοῦ Κελτικοῦ Kraig = φαιὸς βράχος), ὁ αὐχὴν (ἡ κλεισώρεια) τοῦ μικροῦ Ἁγίου Βερνάρδου. Ὅτι ἐκλήθησαν οὕτω (τ. ἔ. Γράιαι Ἄλπεις ἐκ τοῦ graius = graecus) ἀπὸ τοῦ ἕλληνος Ἡρακλέους εἶναι μῦθος.

Hadrumetum, i, οὐ. Ἀδρύμητον, πόλις παράλιος τῆς ἐπαρχίας Ἀφρικῆς ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνος (νῦν S u s a).

Hamilcar, aris, Ἀμίλκας, ὁ πατὴρ τοῦ Ἀννίβα. Ὄνομα πολλῶν ὀνομαστῶν Καρχηδονίων. Ἡ λέξις εἶναι φοινικικὴ καὶ δηλοῖ τὸν ὑπηρέτην ἢ τὸ δῶρον τοῦ Melqart (Μελκάρτ, δηλαδὴ τοῦ Βήλου, πολιούχου θεοῦ τῆς Τύρου, οὗ ἡ λατρεία διεδόθη καὶ εἰς τὴν Καρχηδόνα). Ὁ Ἀμίλκας ἐπεκαλεῖτο Barag (B a r a k ἢ B a r c a = ἀστραπή, τὸ ἀστράπτον ξίφος).

Hannibal, alis, Ἀννίβας. Ὄνομα πολλῶν Καρχηδονίων στρατηγῶν. Ἡ λέξις εἶναι Φοινικικὴ καὶ δηλοῖ τὸ δῶρον τοῦ θεοῦ. Τὸ baal (Βάαλ = Βῆλος).

Hasdrubal, alis, Ἀσδρούβας, 1) γαμβρὸς ἐπὶ θυγατρὶ τοῦ Ἀμίλκα καὶ διάδοχος ἐν τῇ ἀρχῇ (229—221 π. Χ.) Hm. 3, 2. Hn 3, 1.— 2) ἀδελφὸς τοῦ Ἀννίβα φονευθεὶς (207 π. Χ.) παρὰ τὴν Σήνην Hn 3, 3. C 1, 2.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Helvius (C.) Γάιος Ἕλβιος, συνάδελφος τοῦ Κάτωνος ἐν τῇ ἀγορανομίᾳ (169 π. Χ.).

Hercules, is, Ἡρακλῆς, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀλκμήνης, ὀνομαστὸς ἐθνικὸς ἥρως τῶν Ἑλλήνων.

Hippo, onis, ἀ. Ἱππὼν (βασιλικός), πόλις ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνος (νῦν B o n a).

Hispania, ae, θηλ. Ἱσπανία (ἡ σημερινὴ Ἱσπανία μετὰ τῆς Πορτογαλίας). Πληθυντ. Hispaniae, αἱ δύο Ἱσπανίαι, τ. ἕ. Hispania citerior (Tarraconensis) νοτιοδυτικὴ Ἱσπανία, ἐκεῖθεν καὶ νοτιοδυτικῶς τοῦ ποταμοῦ Ἴβηρος (νῦν Ἕβρου). Hispania ulterior (Lusitania καὶ Baetica) βορειονατολικὴ Ἱσπανία, ἐντεῦθεν καὶ βορείως τοῦ Ἴβηρος.

Hortensius (Quintus Hortensius Hortalus), Κόιντος Ὀρτή(ν)σιος Ὅρταλος (114—50 π. Χ.), ὀνομαστὸς ῥήτωρ, σύγχρονος τοῦ Κικέρωνος.

Italia, ae, θ. Ἰταλία. Italicus, ἰταλικός.

Iuppiter (καὶ Iupiter), γεν. Iovis (πρόφ. Jovis), υἱὸς τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Ῥέας, ὁ μέγιστος καὶ ἰσχυρότατος θεὸς τῶν Ῥωμαίων (ταυτίζεται πρὸς τὸν Δία τῶν Ἑλλήνων) A 20, 3. — Ἐπίσης κεῖται ἀντὶ τοῦ Baal, τοῦ μεγίστου θεοῦ τῶν Φοινίκων καὶ τῶν Καρχηδονίων Hn 2, 3, *ἰδ.* Feretrius.

Karthaginiensis, e καὶ Carthaginiensis), Καρχηδόνιος Hn 6, 2 (οὐσ.) Hn 1, 1. Οὐσ. πληθυντ. οἱ Καρχηδόνιοι, ἰσχυρὸς ἐμπορικὸς καὶ λίαν ἐξηπλωμένος λαὸς Hm 1, 3. 2, 3. Hn 7, 1. ἑξ.

Karthago, ginis (καὶ Carthago), Καρχηδών. Ὀνομαστὴ καὶ ἐμπορικὴ πόλις τῆς βορείου παραλίας τῆς Ἀφρικῆς, ἀποικία τῆς Τύρου. Ἐκτίσθη περὶ τὸ 888 π. Χ. (σήμερον σῴζονται ἐρείπια παρὰ τὴν M e r s a ἐν Τύνιδι), ἀντίζηλος τῆς Ῥώμης, κατεστράφη ὑπὸ τοῦ Ποπλίου Κορνηλίου Σκιπίωνος τοῦ Ἀφρικανοῦ τῷ 146 π. Χ.

Labeo, ἴδ. Fabius ἀρ. 2.

Lacedaemonius, Λακεδαιμόνιος, ἐκ Λακεδαίμονος (Σπάρτης).

Ligures, um, ἀ. Λίγυες, Λιγυστῖνοι, λαὸς ἐπὶ τῆς ΒΔ. ἀκτῆς τῆς Ἰταλίας πρὸς Ν. τῶν Ἀπεννίνων παρὰ τὴν Γενόαν (νῦν G e n o v a).

Longus (Tiberius Sempronius), Τιβέριος Σεμπρώνιος Λόγγος (ὕπατος τῷ 118 π. Χ.).

Lucullus (Lucius Licinius), Λεύκιος Λικίνιος Λούκουλλος, ῥωμαῖος

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ὕπατος (74 π. Χ.) καὶ στρατηγὸς τὸν περισσότερον χρόνον ἐν τῷ Μιθιδρατικῷ πολέμῳ, γνωστὸς διὰ τὰ πλούτη καὶ τὴν ἀχαλίνωτον πολυτέλειαν.

Lusitani, orum, ἀ. οἱ κάτοικοι τῆς Λυσιτανίας (τῆς σημερινῆς Πορτογαλίας), οἱ Λυσιτανοί. Ἰδ. Hispania.

Lutatius (C. Lutatius Catulus), Γάιος Λουτάτιος Κάτλος, ῥωμαῖος ὕπατος τῷ 242 π. Χ.

Mago, onis, Μάγων, ἀδελφὸς τοῦ Ἀννίβα.

Marcellus, Μάρκελλος (τὸ πλῆρες Marcus Claudius Marcellus), 1) ῥωμ. ὕπατος τῷ 212 π. Χ., περίφημος στρατηγὸς ἐν τῷ δευτέρῳ Καρχηδονιακῷ πολέμῳ, πορθητὴς τῶν Συρακουσῶν Hn 5,3. C 1,2.— 2) ῥωμαῖος ὕπατος τῷ 183 π. Χ., Hn 13,1.— 3) γαμβρὸς τοῦ Ὀκταβιανοῦ, ὕπατος τῷ 50 π. Χ. — Πληθ. Marcelli, orum, ἀ. ἡ γενεά, ἡ οἰκογένεια τῶν Μαρκέλλων A 18,4.

Marius (C)., Γάιος Μάριος, ῥωμαῖος ὕπατος τῷ 82 π. Χ., υἱὸς τοῦ γνωστοῦ ἀντιπάλου τοῦ Σύλλα, νικητὴς τῶν Κίμβρων καὶ τῶν Τευτόνων.

Maximus, ἰδ. Fabius.

Minucius, 1) Quintus Minucius Thermus, Κόιντος Μινούκιος Θέρμος, ῥωμαῖος ὕπατος 193 π. Χ. Hn 8,1. — 2) Marcus Minucius Rufus, ἵππαρχος ὑπὸ τὸν δικτάτωρα Φάβιον Μάξιμον ἐν τῷ δευτέρῳ Καρχηδονιακῷ πολέμῳ Hn 5,3.

Nero, ἰδ. Claudius ἀρ. 2.

Nomentanus, Νωμεντιανός, τοῦ Νωμέντου (νῦν M e n t a n a), πόλεως τῆς χώρας τῶν Σαβίνων ὀλίγον ΒΔ. τῆς Ῥώμης.— Nomentanum (praedium), κτῆμα ἐν τῇ περιοχῇ τῆς χώρας τῶν Σαβίνων.

Numidae, arum, ἀ. Νομάδες, λαὸς τῆς Β. Ἀφρικῆς.

Padus, ἀ. Πάδος, ποταμὸς τῆς Β. Ἰταλίας (νῦν Po), πηγάζων ἐκ τῶν Ἄλπεων καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος.

Pamphylium mare, οὐ. Παμφυλία θάλασσα, τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς Μεσογείου θαλάσσης.

Paulus, ἰδ. Aemilius.

Peducaeus (Sextus), Πεδουκαῖος, φίλος τοῦ Τίτου Πομπωνίου Ἀττικοῦ.

Pergamenus, Περγαμηνός, τῆς πόλεως Περγάμου (νῦν P e r g a m a), ἡ ὁποία ἐγένετο ἡ πρωτεύουσα τοῦ μετέπειτα Περγαμηνοῦ βασι-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

λείου ἐν Μ. Ἀσίᾳ Hn 10,2. 11,5. Οὐσ. Pergameni, orum, ἀ. οἱ κάτοικοι τῆς Περγάμου, οἱ Περγαμηνοὶ Hn 11,7.

Perpenna, ae, (Marcus), Μᾶρκος Περπέννας, ἐπιφανὴς ῥωμαῖος ὕπατος τῷ 92 π.Χ., τιμητὴς τῷ 86 π. Χ.

Phidias, ae, Φειδίας.

Philippus, Φίλιππος ὁ Ε', βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας ἀπὸ τοῦ 220—179 π. Χ., πατὴρ τοῦ Περσέως.

Pontus, Πόντος, ὁ Εὔξεινος Πόντος (Μαύρη Θάλασσα) μετὰ τῶν ἐπαρχιῶν τῶν μεσημβρινῶν ἀκτῶν καὶ ἰδίᾳ τῆς Βιθυνίας, τοῦ βασιλείου τοῦ Προυσία.

Prusia, (καὶ Prusias), ae, Προυσίας ὁ Α', βασιλεὺς τῆς Βιθυνίας (228—180 π. Χ.).

Pyrenaeus saltus, ἀ. τὰ Πυρηναῖα, σειρὰ ὀρέων μεταξὺ τῆς σημ. Γαλλίας καὶ τῆς Ἱσπανίας.

Quirinalis collis, ἀ. ὁ Κυρινάλιος λόφος, ὁ βορειότατος τῶν ἑπτὰ λόφων τῆς Ῥώμης (νῦν M o n t e c a v a l l o). Ἐπὶ τούτου ἔκειτο ὁ ναὸς τοῦ Κυρίνου (δηλαδὴ τοῦ μετὰ θάνατον ἀποθεωθέντος Ῥωμύλου).

Rhodanus, i, ἀ. Ῥοδανός, (νῦν R h ô n e), ποταμὸς τῆς Γαλατίας ἐκβάλλων εἰς τὴν Μεσόγειον.

Rhodii, orum, ἀ. οἱ Ῥόδιοι, οὗτοι ἦσαν σύμμαχοι τῶν Ῥωμαίων.

Roma, ae, θ. Ῥώμη, πρωτεύουσα τοῦ Λατίου καὶ ὁλοκλήρου τοῦ ῥωμαϊκοῦ βασιλείου.

Romanus, Ῥωμαῖος. Οὐσ. Romani, orum, ἀ. οἱ Ῥωμαῖοι.

Romulus, Ῥωμύλος, πρῶτος βασιλεὺς τῆς Ῥώμης.

Rubrum mare, οὐ. ἡ Ἐρυθρὰ θάλασσα (ἡ νῦν Ἐρυθρὰ θάλασσα καὶ ὁ Περσικὸς κόλπος).

Sabini, orum, ἀ. Σαβῖνοι, λαὸς τῆς Κεντρικῆς Ἰταλίας πρὸς Α. τοῦ Λατίου. In Sabinis = ἐν τοῖς Σαβίνοις, τ. ἔ. ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Σαβίνων C 1,1.

Saguntum, i, οὐ. Σάγουντον, πόλις τῆς Ἱσπανίας βορείως τῆς Valencia (νῦν ἐρείπια μόνον παρὰ τὴν M u r v i e d r o), κυριευθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀννίβα τῷ 219 π. Χ. Hn 3,2.

Sardinia, ae, θ. Σαρδώ, Σαρδηνία, νῆσος πρὸς Δ. τῆς Ἰταλίας.

Sardiniensis, e, ἀνήκων εἰς τὴν Σαρδηνίαν.

Scipio, onis, 1) P. Cornelius Scipio, Πόπλιος Κορνήλιος Σκιπίων,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ὕπατος τῷ 218 π.Χ. καὶ ἀντίπαλος τοῦ Ἀννίβα Hn 4.1.— 2) P. Cornelius Scipio Africanus maior (ἐγεννήθη περὶ τὸ 235 π.Χ., ἀπέθανε τῷ 184 π.Χ.), υἱὸς τοῦ προηγουμένου, νικητὴς τοῦ Ἀννίβα ἐν Ζάμᾳ τῷ 204 π.Χ. Hn 6,1.—3) Scipio Cornelius, ὁ ὑπὸ τοῦ Γαΐου Μετέλλου Πίου υἱοθετηθεὶς καὶ διὰ τοῦτο φερόμενος ὑπὸ τὸ ὄνομα Q. Caecilius Metellus Pius Scipio, ὕπατος τῷ 52 π.Χ., πενθερὸς τοῦ Πομπηίου A 18,4.

Sena, ae, θ. Σήνη, μικρὰ παραθαλάσσιος πόλις τῆς Ὀμβρικῆς ἐπὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους (ν ῦ ν S i n i g a g l i a) παρὰ τὸν ποταμὸν Μέταυρον.

Servilius (τὸ πλῆρες Cn[aeus] Servilius Geminus), Γναῖος Σερβίλιος Γέμινος, ῥωμαῖος ὕπατος τῷ 216 π.Χ.

Sicilia, ae, θ. Σικελία.

Silenus, Σιληνὸς ὁ Καλακτῖνος (= ἐκ τῆς καλῆς ἀκτῆς τῆς Σικελίας), ἕλλην ἱστορικός, ἀκόλουθος τοῦ Ἀννίβα, συγγραφεὺς τῶν Σικελικῶν καὶ τῶν Ἱστορικῶν.

Sosius (C.), Γάιος Σόσιος, ῥωμαῖος ὕπατος τῷ 32 π.Χ.

Sosylus, Σωσύλος (καὶ Σώσιλος) ὁ Ἴλιος ἢ κατ' ἄλλους ἐκ τῆς Λακεδαίμονος (Σπάρτης), ἕλλην ἱστορικός, ἀκόλουθος τοῦ Ἀννίβα.

Sulla, ae, (C. Cornelius), Γάιος Κορνήλιος Σύλλας, ὁ γνωστὸς ῥωμαῖος δικτάτωρ τῷ 82 π.Χ., ἐχθρὸς τοῦ Μαρίου. Sullanus ὁ τῷ Σύλλᾳ ἀνήκων, τοῦ Σύλλα.

Sulpicius, 1) P. Sulpicius Galba, Πόπλιος Σολπίκιος Γάλβας, ῥωμαῖος ὕπατος τῷ 200 π.Χ. Hn 7,1.— 2) P. Sulpicius Rufus, δήμαρχος τῷ 88 π.Χ. Ὁ ἀδελφὸς τούτου Servius Sulpicius Rufus, ὀνομαστὸς ῥήτωρ καὶ νομομαθής, σύζυγος τῆς Ἀνικίας, διετέλεσεν ὕπατος τῷ 51 π.Χ. A 2,1.— 3) Sulpicius Blitho, Σολπίκιος Βλίθων, ῥωμαῖος χρονογράφος Hn 13,1.

Syria, ae, θ. Συρία, χώρα τῆς Ἀσίας μεταξὺ τοῦ Εὐφράτου καὶ τῆς Μεσογείου (νῦν S o r i s t a n).

Tamphilianus, ὁ ἀνήκων τῷ Ταμφίλῳ. Tamphiliana (domus), θ. οἰκία φέρουσα τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου ἰδιοκτήτου αὐτῆς Ταμφίλου.

Tamphilus, Τάμφιλος, Cn. Baebius καὶ M. Baebius, ῥωμαῖοι ὕπατοι τῷ 182 καὶ 181 π.Χ.

Terentius (τὸ πλῆρες C. Terentius Varro), Γάιος Τερέντιος Οὐάρρων (Βάρρων), ῥωμαῖος ὕπατος τῷ 216 π.Χ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Thermopylae, arum, θ. Θερμοπύλαι.

Tiberis, is (αἰτ. Tiberim, ἀφαιρ. Tiberi) ἀ. Τίβερις (νῦν Tevere) πηγάζων ἐκ τῶν Ἀπεννίνων διέρχεται διὰ τῆς Ῥώμης.

Torquatus, 1) Manlius Torquatus, Λεύκιος Μάνλιος Τορκουᾶτος, ὀνομαστὸς ῥωμ. ῥήτωρ, ὕπατος τῷ 65 π.Χ. Α 1,4. 4,5.— 2) Aulus Manlius Torquatus. Αὖλος Μάνλιος Τορκουᾶτος, ἀδελφὸς τοῦ προηγουμένου, φίλος τοῦ Κικέρωνος καὶ τοῦ Ἀττικοῦ Α 15,3.

Trasumennus, i, ἀ. (κατὰ παράλειψιν τῆς λέξεως lacus ἀρσ. = λίμνη), Τρασιμέν(ν)η, λίμνη τῆς Ἐτρουρίας (νῦν l a g o d i P e r u g i a).

Trebia, ae, ἀ. Τρεβίας (νῦν T r e b b i a), παραπόταμος τοῦ Πάδου διαρρέων τὴν Πλακεντίαν (νῦν P i a c e n z a).

Tullius, Τύλλιος, ἰδ. Cicero.

Tusculum, i, Τοῦσκλον (νῦν F r a s c a t i), πόλις τοῦ Λατίου, 14 χιλμ. μακρὰν τῆς Ῥώμης.

Utica, ae, θ. Ὑτίκη (Οὐτίκη), πόλις τῆς Β. Ἀφρικῆς ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνος (νῦν H e n s c h i r b u S c h a t e r).

Valerius (C. Valerius Flaccus), Γάιος Οὐαλέριος (Βαλέριος) Φλάκκος, συνάδελφος τοῦ Κάτωνος καὶ ἐν τῇ ὑπατείᾳ τῷ ἔτει 199 π.Χ. καὶ ἐν τῇ τιμητείᾳ τῷ 184 π. Χ.

Venusia, ae, θ. Οὐενουσία (Βενουσία, νῦν Venosa), πόλις τῆς Ν. Ἰταλίας (Ἀπουλίας), πατρὶς τοῦ ῥωμαίου ποιητοῦ Ὁρατίου.

Vettones, um, ἀ. οἱ Οὐέττωνες (Βέττωνες), λαὸς κατοικῶν τὴν ΒΔ. Ἱσπανίαν.

Vipsanius, ἰδ. Agrippa.

Volso (γεν. Volsonis), Cn. Manlius Volso, Γναῖος Μάνλιος Οὐόλσων (Βόλσων), ῥωμαῖος ὕπατος τῷ 189 π. Χ.

Zama, ae, θ. Ζάμα, ἰσχυρὰ πόλις τῆς Νομιδίας πρὸς τὰ ΝΔ. τῆς Καρχηδόνος.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΕΡΟΣ Δ΄

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΝ

Α

ā ἢ ăb (abs παρὰ τῷ Νέπωτι μόνον ἐν συνθέσει, π.χ. abstineo ἐκ τῆς προθ. abs καὶ teneo), πρόθεσις μετ' ἀφαιρ. 1) τοπικῶς· ἀπὸ Hn 2,2. 6,3. 7,7. A 14,2. 20,1. usque a ἀπὸ Hn 2,1. Μετὰ τῆς ἐννοίας τῆς ἀπελευθερώσεως ἀπό τινος (ἡμεῖς λέγομεν: ἐναντίον) Hn 9,4. 10,5. 2) χρονικῶς· ἀπὸ C 2,4. 3,2. A 16,3. 18,3 (a stirpe). 3) πρὸς δήλωσιν τῆς καταγωγῆς ἢ τοῦ γένους· ἀπό, ἐκ A 1,1. 18,3. (a quōque ortus=et a quō ortus). 4) πρὸς δήλωσιν ἐκπορεύσεως ἐνεργείας· a patre accipio παρὰ τοῦ πατρὸς παραλαμβάνω A 14,2. 5) πρὸς δήλωσιν τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου=ὑπό, παρὰ (+γεν.).

ab-aliēno, 1) (ἀποξενῶ). 2) ἐπανίστημί τι (κινῶ ἢ ἐξεγείρω εἰς ἐπανάστασιν), κάμνω τινὰ νὰ ἀποσκιρτήσῃ Hn 2, 2. oppida abalienāta πόλεις ἐπαναστᾶσαι, ἀποσκιρτήσασαι Hm 2,4.

ab-est, ἴδ. ab sum.

ab-horrĕo, ŭi, —, 2. (ἀποστρέφομαι). 2) δὲν συμφωνῶ, εὑρίσκομαι εἰς ἀσυμφωνίαν, διαφέρω.

ab-ĭcĭo (πρόφερε ab jicio ἐκ τῆς ab καὶ iăcio), iēci, iectum, 3. (ἀπορρίπτω). 2) ῥίπτω (τι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὡς εὐτελοῦς ἀξίας [*παραπετῶ*]).

ab-sens *ἴδ.* absum.

abs-tĭnĕo (abs καὶ tĕnĕo), tinŭi, —, 2. ἀπέχω. me cibo (ἀφαιρ.) ἀπέχομαι τῆς τροφῆς, ἐγκρατεύομαι, νηστεύω.

ab-sum, afŭi, abesse εἶμαι ἀπών, ἀπέχω μακράν. absens ἀπὼν Hn 2,1. 8,2. A 3,2. 20,4.—2) ἀπὼν (ἄνευ ἐπεμβάσεως) Hn 5,3.

ac (οὐδέποτε πρὸ φων. καὶ τοῦ h) ἢ atque (πρὸ φων. καὶ συμφ.) καί, καὶ δή. multo aliter ac πολὺ ἄλλως ἤ. alia atque antea ἄλλα (διαφορετικὰ) ἢ πρότερον.

Ὁδηγίαι

Τὰ οὐσιαστικά, ὧν δὲν σημειοῦται τὸ γένος, εἶναι θηλυκά. Τῶν εἰς -us, -a, -um ἐπιθέτων ἐσημειώθη μόνον ὁ τύπος τοῦ ἀρσενικοῦ.—Οἱ σημειούμενοι μεθ' ἕκαστον ῥῆμα ἀριθμοὶ δηλοῦσι τὰς συζυγίας.—Οἱ ἀρχικοὶ χρόνοι πολλῶν συνθέτων ῥημάτων (πλὴν τῶν τῆς πρώτης συζυγίας) ἐσημειώθησαν ἐν τοῖς ἁπλοῖς.—Ἑκάστης λέξεως ἡ πρώτη σημασία ἐτέθη ἐντὸς παρενθέσεως, ἐκτὸς ἂν ἡ λέξις ἀπαντᾷ ἐν τῷ κειμένῳ μετὰ τῆς σημασίας ταύτης. Τὰ μακρὰ καὶ βραχέα φωνήεντα δὲν ἐσημειώθησαν πανταχοῦ, ἀλλὰ μόνον ἔνθα ἐθεωρήθη ἀναγκαῖον διὰ τὸν ὀρθὸν τονισμόν.

Hn = Hannibal, Hm = Hamilcar, C = Cato, A = Atticus.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ac-cēdo, 3. προσέρχομαι. ad hastam publicam προσέρχομαι εἰς δημοσίαν πρᾶσιν (εἰς δημοπρασίαν), ἀγοράζω δημόπρατα, λαμβάνω μέρος εἰς δημοπρασίαν. 2) Africam (= ad Africam) προσορμίζομαι εἰς τὴν Ἀφρικήν. 3) ἐπίδοσιν λαμβάνω A 21,4.

ac-celĕro, 1. ἐπιτυγχάνω, ἐπισπεύδω.

accēpi, ἰδ. accipio.

acceptus, εὐπρόσδεκτος.

accessĭo, ōnis, ἐπαύξησις, πλήθυνσις.

ac-cĭdo (ad καὶ cădo), accĭdi,—, 3. (προσπίπτω). 2) accĭdit συμβαίνει.

ac-cĭpĭo (ad καὶ căpio), accēpi, acceptum, 3.(παρα)λαμβάνω, δέχομαι. 2) λαμβάνω, εἰσπράττω A2, 4. 3) λέγω ναί, συγκατανεύω, παραδέχομαι Hn 2,4. 4) ἀντιλαμβάνομαι, (κατα)νοῶ, μανθάνω A 1,3. 5) dignitatem παραλαμβάνω τὸ ἀξίωμα. 6) κληρονομῶ A 14, 2.

ac-cresco, 3. ἐπαυξάνω, ἐπαυξάνομαι.

accurāte, ἐπίρρ. ἀκριβῶς, ἐπιμελῶς, λεπτομερῶς.

ac-cūso, 1. γράφομαι, μηνύω τινὰ ὡς ἔνοχον δημοσίου ἀδικήματος. in iudicio publico ἐν δημοσίᾳ δίκῃ.

aciēs, ēi (τάξις μάχης), παράταξις, μάχη Hn 6, 4. 2) ναυτικὴ παράταξις Hn 11,1. 3) in aciē «κατὰ στόμα» κατὰ μέτωπον Hn 5, 4.

acquiēvi, ἰδ. acquiesco.

ac-quiesco, ēvi, ētum, 3. (ἀναπαύομαι), 2) (κατ' εὐφημισμὸν) ἀποθνήσκω, «ἀναπαύομαι».

acrĭter, ἐπίρρ. (ὀξέως). 2) δραστηρίως, ἐντόνως. Συγκρτ. ἐπίρρ. acrĭus, ὑπερθ. ἐπίρρ. acerrĭme (acer, acris, acer δριμύς, ὀξύς).

acroāma, ătis, οὐ (πληθ. ăta, δοτ. ἀφαιρ. ătis), ἀκρόαμα [ἐκ τοῦ ἀκροᾶσθαι] = πᾶν τὸ μετὰ τέρψεως ἀκουόμενον, εἴτε τοῦτο ἀναγινώσκεται, εἴτε ἀπαγγέλλεται, εἴτε κρούεται, εἴτε ᾄδεται, ὡς π.χ. ἀνάγνωσις, δρᾶμα, ἀπαγγελία, μέλος, ᾆσμα. 2) ἀντὶ τοῦ προσώπου, ὅπερ ἀναγινώσκει (διηγεῖται ἡδέως, ἀπαγγέλλει κλπ. μάλιστα ἐν τοῖς δείπνοις) ὁ ἀναγινώσκων, ὁ ἀπαγγέλλων, ὁ μουσικός, ὁ ἀοιδὸς A 14, 1.

actor, ōris, ἀ. (πράκτωρ), 2) ὁ ἐκτελῶν τὸ ἀποφασισθέν, ἐκτελεστής, ὁ ἔργῳ ὑποστηρικτής.

ad, πρόθ. μετ' αἰτ. πρός, εἰς Hn 2,1. 2,4. liber ad Rhodios (ἐνν. scriptus γεγραμμένον) βιβλίον ἀπευθυνόμενον πρὸς τοὺς Ῥοδίους, ἀφιερωμένον τοῖς Ῥοδίοις A 22,4 — 2) χρονικῶς· μέχρι A 5, 1. 18, 3. usque ad μέχρι Hn 2, 3. 7, 1. C 2, 4. —3) πρὸς δήλωσιν σκοποῦ A 17, 3.

addĭdi, ἰδ. ad-do.

ad-do, addĭdi (ἐκ τοῦ addedi),

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

additum (ἐκ τοῦ ad - dătum), 3. προστίθημι, προσθέτω.
ad-dūco, 3. προσάγω, ὁδηγῶ. in suspicionem καθίστημί τινα εἰς ὑποψίαν, καθιστῶ τινα ὕποπτον.
ad-ĕo, adĭi, adĭtum, adīre, 4. προσέρχομαι.
adĕō, ἐπίρρ., εἰς τοσοῦτον, εἰς τοῦτο. 2) οὕτω, (τόσον).
ad-hibĕo (ἐκ τοῦ ad-hăbeo), bŭi, bĭtum, 2. (προσέχω). curam χρῶμαι θεραπείᾳ [κάτω κούρα].
adhuc, ἐπίρρ. μέχρι τοῦ νῦν.
adĭi, ἰδ. ῥῆμα ad ĕo.
ad-iungo, nxi, nctum, 3. προστίθημι, συνάπτω.
adiunxi, ἰδ. adiungo.
ad-ministro, 1. διοικῶ.
admirandum, i, οὐ. (= miraculum) θαῦμα (τὸ ἀξιοθαύμαστον, τὸ ἀξιοσημείωτον).
admŏdum (ἐκ τοῦ ad καὶ modus= μέχρι τοῦ ἀπαιτουμένου μέτρου), πάνυ, μάλα, λίαν.
admŏnĭtus, ūs, ἀ. (admonĕo παραινῶ) παραίνεσις. admonitū (μετὰ γενικῆς) τῇ παραινέσει τινός.
ad-opto, 1. υἱοθετῶ.
ad-orĭor, adortus sum, adorīri, 4. ἀποθ. προσβάλλω.
ad-sum, affŭi (ad-fui), adesse, παραγίγνομαι, παρευρίσκομαι.
adulescens, ntis. ἀ. (κυρίως μτχ. ἐνεστ. τοῦ ῥ. adolesco αὐξάνομαι), ὁ νέος ἀνὴρ (ἀπὸ 17-42 ἐτῶν) Hm 3,2. A 16,1. 2) ἐπιθετικῶς· νέος A 2,2.
adulescentĭa, ae, παιδικὴ ἡλικία.
adulescentŭlus, i. ἀ. μεῖραξ, νέος ἀνὴρ A 2,1. 2,4, (πρόκειται περὶ ἀνδρὸς ἔχοντος ἡλικίαν 23 περίπου ἐτῶν). admodum adulescentŭlus πολὺ νεαρὸς Hm. 1,1.
adventus, ūs, ἀ. ἄφιξις.
adversarĭus, (ἐπίθ. ἀντίπαλος), 2) οὐσ. ἀ. πολέμιος, ὁ ἐχθρός.
adversus, πρόθ. (κυρίως τὸ adversus εἶναι μετοχὴ = ἐστραμμένος πρός τι, ἀπέναντι, ἀντικρύ). 2) τοπικῶς καὶ ἐχθρικῶς· ἐναντίον.
aedēs (ἀρχαιότ. τύπος aedis), is, ναός.
aedificāram = aedificavĕram.
aedificātor, ōris, ἀ. (ὁ οἰκοδόμος) 2) ὁ φιλοικοδόμος, ὁ ἀγαπῶν νὰ οἰκοδομῇ.
aedificĭum, ĭi, οὐ. οἰκοδόμημα Hn 12,3.
aedifĭco, 1. οἰκοδομῶ, κατασκευάζω.
aedīlis, is, ἀ. ὁ ἀγορανόμος, aedilis plebei (plebei εἶναι γεν. [= plebis] ἐξ ὀνομαστικῆς plebes), ὁ δημοτικὸς ἢ ταπεινότερος ἀγορανόμος.
aedis, ἰδ. aedes.
aemulatĭo, ōnis, ἀνταγωνισμός, ἅμιλλα (εὐγενής), ἀντίθ. obtrectatio.
ăēnĕus (ἐκ τοῦ aes, aeris οὐ. χαλκός), χαλκοῦς.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

aequālis, e, (ὁ ὁμῆλιξ). 2) οὐσ. ἀ. ὁ ὁμῆλιξ.
aequē, ἐπίρρ. ἐπίσης, ὡσαύτως.
aequus, ὁμαλός, ἴσος. 2) ἀπαθής, ἀτάραχος, πρᾶος. A 1,3. 3) παραδεκτός, ἐπὶ καλοῖς ὅροις *(λογικός)*.
aerarĭum, ĭi, οὐ. ταμιεῖον, ταμεῖον (τοῦ κράτους).
aes, aeris, οὐ. χαλκός. 2) χρῆμα. aes aliēnum τὸ χρέος (κατὰ λέξιν=χρῆμα ξένον).
aestĭmo, 1. (τιμῶ). 2) magni aestimo μεγάλως ἐκτιμῶ. minōris aestĭmo ὀλιγώτερον ἐκτιμῶ.
aetas, ātis (αἰών). 2) ἡλικία, ἔτος, βίος. puerīlis aetas παιδικὴ ἡλικία. extrēma aetas ἐσχάτη ἡλικία, βαθὺ γῆρας. haec aetas οὗτος ὁ χρόνος, ὁ παρὼν χρόνος Hm 2,5.
affēci, ἰδ. afficĭo.
affecto, 1. (ἐπιχειρῶ). 2) ἐπιδιώκω.
af-fĕro (ad-fero), attŭli, allātum, afferre, 3. (προσφέρω). 2) testimonium δίδω (φέρω) ἀπόδειξιν.
af-ficĭo (ad καὶ făcio), fēci, fectum, 3. οὕτω διατίθημί τινα. 2) aliquem poenā τιμωρῶ τινα. afficior morbo (ἀφαιρ.) περιπίπτω νόσῳ, νοσῶ. afficior morbo oculorum περιπίπτω νόσῳ τῶν ὀφθαλμῶν, περιπίπτω ὀφθαλμίᾳ.
affinĭtas, ātis, κηδεστία, συγγένεια.
affŭit, ἰδ. adsum.
afluentĭa, ae, (καὶ affluentia) ἀφθονία). 2) περίσσεια μετὰ πολυτελείας, περιττὴ πολυτέλεια, τρυφή.
afluentĭus, συγκρ. τοῦ ἐπιρρήματος afluenter (ἀφθόνως) πολυτελέστερον (μὲ περισσότερο *λοῦσσο)*.
ager, agri, ἀ. ἀγρός, χώρα.
agĭto, 1. (ἐλαύνω). 2) mente ἐν τῷ νῷ κινῶ, ἐν τῷ νῷ ἔχω, διανοοῦμαι.
ăgo, ēgi. actum, 3. (ἄγω). 2) ἐπιτελῶ, κατορθῶ, Hn 10,1. 3) πράττω A 20,1. 20,4. meam rem διεξάγω ὑπόθεσίν μου. bellum πόλεμον (τὰ τοῦ πολέμου) διενεργῶ (ἐπὶ στρατηγοῦ), πολεμῶ. gratias χάριτας ὁμολογῶ, εὐχαριστῶ. ad vitam agendam πρὸς τὸ διαγαγεῖν τὸν βίον, πρὸς πρακτικὸν βίον. 4) existimatio agitur ἡ ὑπόληψις διακυβεύεται (παίζεται) A 15,2.
agricŏla, ae, ἀ. (ἀγρονόμος, γεωπόνος), γεωργός.
alĭas, ἐπίρρ. ἄλλοτε.
aliēnus, ἀλλότριος, ξένος.
alĭquis, aliqua, aliquod, ἀντων. ἀόρ. ὡς ἐπιθετ. τις, τι A 2,3. 14,1. 18,4. Συγκεκομμένος τύπος quis, qua, quod A 3,2. 3,3. 2) ἀντων. ἀόρ. ὡς οὐσ. aliquis, aliquid τις, τι Hn 11,2 A 20,2· συγκεκομμένος τύπος, quis, quid Hn 2,6. 9,2.
alĭquot. ἄκλ. πληθυντ. τινές, τινά.
alĭter ἐπίρρ. ἄλλως. aliter ac ἄλλως ἤ.
alĭus, alia, aliud γεν. alīus, δοτ. alĭi (ὄχι alī), ἄλλος, διάφορος. alĭi - alĭi οἱ μὲν - οἱ δέ.
alo, alŭi, altum, 3. (τρέφω). 2) morbum ὑποθάλπω τὴν νόσον.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

alter, altĕra. altĕrum, (ὁ ἕτερος). 2) ὁ δεύτερος.

alterŭter, ŭtra, ŭtrum (ὁ ἕτερος). alterŭtra pars τὸ ἓν ἢ τὸ ἄλλο κόμμα (μερίς).

amātor, ōris, ἀ. (ἐραστής). 2) φίλος, θαυμαστής, λάτρις, ζηλωτής.

ambĭtus, us, ἀ. παράνομος σπουδαρχία.

amīcē, ἐπίρρ. φιλικῶς.

amicitĭa, ae. φιλία.

amīcus, ἐπίθ. φίλος.

a-mitto, 3. (ἀποπέμπω), 2) ἀπόλλυμι *[χάνω]*, ἀποβάλλω.

āmo, 1. ἀγαπῶ.

amoenĭtas, tatis, (χάρις). 2. τερπνότης, τὸ οἰκήσιμον.

amphŏra, ae, ἀμφορεύς, (εἶδος ὑδρίας μετὰ στενοῦ λαιμοῦ καὶ δύο λαβῶν ἢ ὠτίων).

amplitūdo, ĭnis, (εὐρύτης), 2) λαμπρότης, σπουδαιότης.

amplĭus, ἐπίρρ. πλέον (θετ. ample ἀφθόνως). amplĭus centum milia ἀντὶ amplius q u a m centum milia πλέον ἢ ἑκατὸν χιλιάδες. non amplius novem annos οὐχὶ πλέον ἢ ἐννέα ἔτη.

amplus, (ἄφθονος). 2) μέγας κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν ὄψιν ἢ ἀξίαν, μεγαλοπρεπής.

an, μόρ. ἢ (εἰσάγει τὰ β′ μέρος πλαγίας ἐρωτήσεως).

anagnostes, ae, (αἰτ. ἑν. anagnostem καὶ anagnosten),ἀ. ἀναγνώστης. Πληθ. -ae. Οἱ ἀναγνῶσται ἦσαν πεπαιδευμένοι δοῦλοι, Ἕλληνες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Ἀνεγίνωσκον ἐν ὥρᾳ ἀναπαύσεως τῶν Ῥωμαίων ἢ διαρκοῦντος τοῦ δείπνου. Ἡ ἀντίστοιχος λατ. λέξις εἶναι lector (= ἀναγνώστης).

angustĭae, ārum, πληθ. τὰ στενὰ angustiae locorum τὰ στενὰ τῶν τόπων, ἡ στενοχωρία, τὸ στενόπορον.

anĭma, ae, (πνεῦμα, ἀναπνοή). 2) ζωή.

animadverto (animum adverto) verti, versum, 3. (προσέχω τὸν νοῦν). 2) (ἐπὶ τῶν τιμητῶν) in aliquem ἐπιτιμῶ τινι˙ ὅθεν animadversio ἢ nota censoria ἡ ἐπιτίμησις.

anĭmus, i, ἀ. (ψυχή). 2) νοῦς, φρόνημα, διάθεσις. animo aequo πράως (ἄνευ ἀντιδράσεως). animo fidenti atque infesto φρονήματι θαρροῦντι καὶ ἐχθρικῷ, (μετ᾽ αὐτοπεποιθήσεως καὶ μίσους).

annālis, is, ἀ. (ἐνν. liber) βίβλος χρονική, τὰ χρονικά, ἡ ἱστορία.

annicŭlus, ἑνὸς ἔτους, ἔτειος.

an-nŭo (ad nuo), nŭi,—, 3. (κατανεύω) ὑπισχνοῦμαι, (λέγω ναί).

annus, i, ἀ. ἔτος. multis annis ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν Hm 2,5.

annŭus, ἐνιαύσιος.

ante, I. πρόθ. μετ᾽ αἰτ. πρὸ A 3,3. 2) χρον. Hn 1,2. A 20,1. ante eum πρὸ αὐτοῦ (πρὸ τῆς ἐποχῆς του) Hn 3,4.— II. ἐπίρρ. χρονι-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κόν· πρότερον Α 19, 2.
antĕā (ante eā) ἐπίρρ. πρότερον.
ante-cēdo, 3. (προβαίνω). 2) προέχω (εἶμαι ἀνώτερος)
antiquĭtas, ātis, ἀρχαιότης, ἀρχαῖοι χρόνοι Α 3, 3. 2) πᾶν τὸ ἀφορῶν εἰς τὴν ἀρχαίαν ἱστορίαν, (ἱστορία τῶν ἀρχαίων χρόνων), ἀρχαιολογία Α 18,1 20,2.
antiquĭtus, ἐπίρρ. ἀρχαιόθεν.
ap-pārĕo, ŭi, ĭtum, 2. ἀναφαίνομαι, ἐμφανίζομαι Hn 12,4. φανερὸς καθίσταμαι Α 16,4.
ap-păro (ad-păro), 1. παρασκευάζω.
appellasse=appellavisse.
appello, 1. καλῶ, ὀνομάζω.
ap-prīme, ἐπίρρ. μετ᾽ ἐπιθ. θετικοῦ βαθμοῦ (ad-primus) ἐν πρώτοις, πρώτιστα (ὅλως ἰδιαιτέρως ἐπιτήδειος, *[πρώτης γραμμῆς, πρώτης τάξεως]*).
aptus, ἁρμόδιος, ἐπιτήδειος.
apud, πρόθ. μετ᾽ αἰτ. παρά τινα, παρά τι. 2) παρά τινι Hn 10,1. —apud exercitum ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ Hn 7,3.
ara, ae, θ. βωμός.
arbitrĭum, ii, οὐ. (διαιτησία). 2) κρίσις, γνώμη Hn 1,3. 3) βούλησις, αὐθαιρεσία, ἀπεριόριστος ἰσχὺς Hn 12,5.
arbĭtror, 1. ἀποθ. (ὠτακουστῶ). 2) θεωρῶ ὡς ἀληθές, πιστεύω.
arcessi, παθ. ἀπρμφ. ἰδ. arcesso.
arcesso, īvi, ītum, 3. μεταπέμπομαι (στέλλω καὶ προσκαλῶ).
argentum, i, οὐ. (ἄργυρος). 2) νομίσματα ἀργυρᾶ, ἀργύριον.
arma, ōrum οὐ. πληθ. (ὅπλα). 2) ὅπλα, πόλεμος.
armo, 1. (ὁπλίζω). 2) παρέχω ἔνοπλον δύναμιν Hn 10,1. 2) ὡς οὐσ. armāti οἱ ἔνοπλοι.
ar-rĭpĭo (ad răpio), ripŭi, reptum, 3. (ἀναρπάζω). 2. μετὰ ζήλου ἐπιλαμβάνομαι, ἀφοσιοῦμαι εἴς τι.
arripŭi, ἰδ. arripio.
artĭfex, artificis, ἀ. (ὁ μετερχόμενος τέχνην τινά, τεχνίτης). Τοιούτου εἴδους τεχνῖται διέμενον ἐν ταῖς οἰκίαις τῶν πλουσίων Ῥωμαίων.
a-scendo (ad καὶ scando), ndi, nsnm, 3, (ἀναβαίνω). 2) ἐπιβαίνω.
ascītus, ἰδ. ascisco.
a-scisco (ad-scisco), īvi, ītum, 3. (δέχομαι). 2) civitatem λαμβάνω τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου.
asperĭtas, ātis, (τραχύτης). 2) δυστροπία.
assĕcla, ae, ἀ. (ἀντὶ assec[ŭ]la ἐκ τοῦ assĕquor), ὁ ἀκολουθῶν τινα (ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον λέγεται περιφρονητικῶς, ὁ ἀκόλουθος (ὑπάλληλος τοῦ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ῥωμαίου ἄρχοντος).
assidŭus, συνεχής.
at, σύνδ. ἀλλά, δέ.
atque, ἰδ. ac.
at-tingo (ad-tango), tĭgi, tactum, 3. (ἐφάπτομαι), 2) ἅπτομαι, ἀσχο-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

λοῦμαι (ἐρασιτεχνικῶς) περί τι.
áuctor, ōris, ἀ. (ὁ αἴτιος [ἐπὶ καλοῦ]), ὁ συμβουλῇ ὑποστηρικτής, ὁ σύμβουλος.
áudeo, áusus sum, 2. (ἡμιαποθετικὸν) τολμῶ.
áudio, īvi, ītum, 4. ἀκούω, 2) ἐξ ἀκοῆς ἢ ἐκ φήμης γιγνώσκω A 13,7.
áugĕo, áuxi, áuctum, 2. αὔξω, αὐξάνω augeo officium αὐξάνω τὴν καλωσύνην (αὐξάνω τὴν ὑποχρεωτικότητα, τὴν εὐγένειαν).
áurĕus, χρυσοῦς.
áurum, i, οὐ. (χρυσός). 2) χρυσᾶ νομίσματα, χρυσίον.
áusus, ἰδ. audeo.
aut, σύνδ. ἤ.
autem, σύνδ. δέ.
auxilĭum, ii, οὐ. (ἐπικουρία). 2) πληθυντικῶς: auxilia, orum, βοήθεια, ἐπικουρικὰ στρατεύματα Hm 2,3.
avaritĭa, ae, φιλαργυρία.
avuncŭlus, i, ἀ. θεῖος (πρὸς μητρός), μητράδελφος.

B

bellicōsus, πολεμικός.
bello, 1. πολεμῶ. animo bellare νοερῶς (μετὰ ζήλου καὶ σοβαρότητος, μετὰ πολεμικῆς δραστηριότητος) πολεμῶ.
bellum, i, οὐ. πόλεμος.
bĕnĕ ἐπίρρ. (καλῶς). 2) εὐμαρῶς, μετ' ἀνέσεως *(κόμμοδα)*.
beneficĭum, ii, οὐ. (εὐεργεσία). 2) τιμή, γέρας, τιμητικὴ διάκρισις.
benivolentĭa, ae, εὔνοια, εὐμένεια. usūs benivolentiaque αἱ φιλικαὶ σχέσεις, ἡ καλὴ συναναστροφή.
bidŭum, i, οὐ. (χρόνος δύο ἡμερῶν bis καὶ dies). 2) αἰτ. biduum ἐπὶ δύο ἡμέρας. Ἀφαιρ. biduo μετὰ δύο ἡμέρας.
bini, ae, a, (ἀριθμ. διανεμητ.) ἀνὰ δύο, δύο.
bonĭtas, ātis, χρηστότης, εὐθύτης.
bonus, (ἀγαθός, συγκρ. melior, ἀμείνων, ὑπερθ. optimus ἄριστος), καλός, χρηστός, ἐνάρετος *(καλὸς πατριώτης)*. 2) δραστήριος, ἐπιτήδειος A 13,3. Πληθ. ἀ. οἱ χρηστοὶ πολῖται A 22,4.—bonum, i, οὐσ. καὶ πληθ. bona, ōrum, οὐ. περιουσία, τὰ καλά.
brevĭter, ἐπίρρ. βραχέως, διὰ βραχέων.

C

C. συντετμημένον ἀντὶ Caius (προφέρεται Gajus), Γάιος.
cădo, cecĭdi, cāsum, 3. (πίπτω). 2) πίπτω ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, ἀποθνήσκω.
caducĕus, i, ἀ. (d=ρ, δωριστί: *καρύκειον)*, κηρύκειον. Ἦτο ῥάβδος ἢ κλάδος, τὸν ὁποῖον ἐπήγνυον ἐπὶ τῆς πρῴρας τοῦ πλοίου (πρβλ. νῦν τὴν λευκὴν σημαίαν).
calamĭtas, ātis, φθορά.
callidus, πανοῦργος.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

campus, i, ἀ. τὸ πεδίον, πεδιάς, (κ ά μ π ο ς).
căno, cecĭni, —, 3. (ᾄδω). 2) ᾄδω, χρησμῳδῶ, προφητεύω, προμαντεύω.
căpio, cēpi, cāptum, 3. λαμβάνω. dolores αἰσθάνομαι ἀλγηδόνας. honores καθίσταμαι εἰς ἀρχὴν τιμητικήν, καταλαμβάνω ἀρχὰς (τιμάς). 2) συλλαμβάνω Ηn 10,6. 3) θέλγω, τραυῶ Α 19,2.
capitulātim, ἐπίρρ. κεφαλαιωδῶς, capitulatim dicere, κατὰ τὰ κύρια κεφάλαια (γεγονότα) ἀναφέρω ἢ διηγοῦμαι.
captīvus, i, ἀ. ὁ ἐν πολέμῳ ἁλούς, ὁ αἰχμάλωτος (πολέμου).
carĭor, συγκρ. τοῦ carus.
carus, προσφιλής, ἀγαπητός.
castellum, i, οὐ. φρούριον.
castrum, i, οὐ. (ὀχυρὰ θέσις), φρούριον). 2) πλ. castra, ōrum, οὐ. στρατόπεδον Ηn 5,4. C 1,2. castra nautica ναυτικὸν στρατόπεδον, ναύσταθμος (χαράκωμα πρὸς προστασίαν τῶν εἰς τὴν ξηρὰν ἀνειλκυσμένων νεῶν) Ηn 11,6. 3), πόλεμος, στρατεία Ηn 2,4. 13,3.
casŭs, ūs, ἀ.(πτῶσις). 2) σύμπτωμα. casūs (ἀφαιρ.) τύχη, κατὰ τύχην.
causa, ae, αἰτία, λόγος Ηn 11,3. ἀφορμὴ Ηn 3.1 causā (ἀφαιρ. ἐπιτασσομένη γενικῆς) ἕνεκα. rei publicae causā τῆς πολιτείας ἕνεκα, ἐν τῷ συμφέροντι τῆς πολιτείας.
cecĭdi, ἰδ. cado.
cecĭni, ἰδ. cano.
cēdo, cessi, cessum, 3. (χωρῶ). 2) ἀναχωρῶ, καταλείπω, hosti, ὑποχωρῶ τῷ πολεμίῳ (τ.ἔ. κάμπτομαι πρὸ τῶν ὑπερτέρων δυνάμεων τοῦ ἐχθροῦ). pertinaciae (δοτ.) ὑποχωρῶ εἰς τὴν ἰσχυρογνωμοσύνην.
celāris=celavĕris, ἰδ. celo.
celer, celĕris, celĕre (ταχύς). 2) ταχέως φέρων ἀποτέλεσμα, δραστικός.
celerĭter, ἐπίρρ. ταχέως.
cēlo, 1. (ἀπο)κρύπτω, (τινά τι, ἢ τι ἀπό τινος).
cēno, 1. δειπνῶ. apud aliquem δειπνῶ παρά τινι. cenātum est (ἀπροσώπως) δεῖπνον ἐγένετο, ἐδείπνησαν.
censor, ōris, ἀ. ὁ τιμητής.
censorĭus, ii, ἀ. ὁ χρηματίσας τιμητής, ὁ διατελέσας τιμητής.
censūra, ae, τιμητεία.
centĭens, ἀριθ. ἐπίρρ. ἑκατοντάκις.
centum, ἀριθμ. ἄκλ. ἑκατόν. amplius centum milia = amplius q u a m centum milia πλέον ἢ ἑκατὸν χιλ., πλείονες τῶν 100 χιλ.
certus, (βέβαιος). 2) συγκρτ. certior. certiorem facio aliquem βεβαιότερον καθίστημί τινα, πληροφορῶ τινα (γραπτῶς ἢ προφορικῶς).
cessi, ἰδ. cedo.
(cetĕrus, ἕτερος), cetĕra, ceterum (Ἀντὶ τοῦ cetĕrus λέγεται

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

reliquus. 2) ἐπίθ. λοιπὸς Hn 1, 1, A 13, 3. 3) οὐσ. ceteri, ἀ. οἱ ἄλλοι Hn 9, 4. 10, 3. Μετὰ γενικῆς διαιρετικῆς A 15, 5.
cibus, i, ἀ. τροφή, τρόφιμα.
circĭter, ἐπίρρ. περὶ + αἰτ., περίπου.
circumdĕdi, πρκμ. τοῦ circumdo.
circum-do, 1. περιβάλλω.
circum-ĕo, ii, ĭtum, circumĭre, 4. περιέρχομαι.
circumîrem, ἰδ. circumeo.
circum-venĭo, 4. (ἐχθρικῶς περιέρχομαι), κυκλῶ, circumvenior insidiis (ἀφαιρ.) κυκλοῦμαι δι' ἐνεδρῶν, ἐμπίπτω ἐνέδραις.
citerĭor, ἀ. καὶ θ., ĭus, οὐ. (γεν. -iōris) ὁ ἐπὶ τάδε, ὁ ἐντεῦθεν. citerior Hispania ἡ ἐντεῦθεν (τοῦ Ἴβηρος) Ἱσπανία.
civīlis, e, (πολιτικός). 2) τοῦ πολιτικοῦ βίου.
civis, is, ἀ. πολίτης.
civĭtas, ātis, πολιτεία C 3, 3. 2) πόλις Hn 3, 2. A 3, 3. 3) κοινωνία, κοινότης A 4,5.
clăm, ἐπίρρ. κρύφα.
clandestīnus, (κρυπτός), μυστικός, κρύφιος.
clārĕ, ἐπίρρ. λαμπρῶς.
clarĭus, συγκρ. τοῦ clarus.
clārus, ἔνδοξος.
classiarĭus, ἀνήκων τῷ στόλῳ. 2) οὐσ. πληθ. classiarii, ἀ. οἱ ναυτικοὶ στρατιῶται, «οἱ ἐπιβάται».
classis, is, στόλος. classe κατὰ θάλασσαν.
cláudo, cláusi, cláusum, 3. (περι)κλείω.
cláusus, ἰδ. claudo.
coactus, ἰδ. cogo.
coepi, coepisse, (ῥ. ἐλλειπτικόν), ἠρξάμην. morbus levior esse coepit ἡ νόσος ἤρχισε νὰ εἶναι ἐλαφροτέρα (μᾶλλον ὑποφερτή), ἤρχισε νὰ ἐνδίδῃ (νὰ δεικνύῃ σημεῖα ὑποχωρήσεως), conici (πρόφ. conjici) coepta sunt νὰ ῥίπτωνται (νὰ ῥίπτωσιν) ἤρχισαν.
cogĭto, 1. σκέπτομαι, σκοπῶ.
cognĭtus, ἰδ. cognosco.
cognōmen, ĭnis, οὐ. ἐπωνυμία, ἐπωνύμιον.
cognomĭne, ἀφαιρ. τοῦ cognomen.
cognosco, nōvi, nĭtum. 3. γιγνώσκω. 2) γιγνώσκω ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως A 13, 7. 18, 1. 2, εὑρίσκω Hm. 2, 1.
cognōni, ἰδ. cognosco.
cōgo, (ἐκ τοῦ co [ὅ ἐν συνθέσει = cum πρόθ.] καὶ ăgo), cŏēgi, cŏactum, 3. (συνάγω). 2) ἀναγκάζω.
cohortatio, ōnis, (παραίνεσις). 2) διαταγή, ὁδηγίαι (= praecepta) Hn 11, 1.
collēga ae, ἀ. συνάρχων.
col-lĭgo (cum καὶ lĕgo), lēgi, lectum, 3. (συνδέω). 2) συνάπτω, συναθροίζω.
collis, is, ἀ. λόφος.
col-lŏco, 1. (con ἀντὶ com [=cum]

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

καὶ loco τίθημι ἐν τόπῳ). 2) καθίστημι Hn 11, 4. 3) δίδω τινὶ γυναῖκα (=in matrimonium do) A 19, 4.
collŏquĭum, ĭi, οὐ. συνδιάλεξις.
colo, colŭi, cultum, 3. (ἐργάζομαι). 2) color litteris (ἀφαιρ.), τιμῶμαι δι᾽ ἐπιστολῶν (λαμβάνω μακρόθεν γραπτὸν τεκμήριον τῆς ἐκτιμήσεως).
comĭtas, ātis, εὐπροσηγορία.
comĭtor, 1. ἀποθ. (συνοδεύω). 2) προπέμπω (εἰς τὸν τάφον), comitantibus omnibus bonis προπεμπόντων πάντων τῶν ἀρίστων (πολιτῶν), τῇ συνοδείᾳ πάντων τῶν ἀρίστων.
com-memŏro, 1 μνημονεύω, διηγοῦμαι, ἀναφέρω (ἐκθέτω).
com-mitto, 3. συνάπτω Hn 11, 3. 2) me fluctibus civilibus (δοτ.) ἐμπιστεύω (ἢ ἐγχειρίζω) ἐμαυτὸν τῇ πολιτικῇ δίνῃ, ῥίπτομαι εἰς τὸν κλύδωνα τοῦ πολιτικοῦ βίου.
commūnis, e, κοινός, 2) εὐπροσήγορος, προσηνής, καταδεκτικός.
com-mūto, 1. μεταβάλλω, ἀλλάσσω.
com-pārĕo, rŭi,—, 2. (κατα)φαίνομαι.
com-păro, 1. παρασκευάζω.
com-pello, pŭli, pulsum, 3. (συνωθῶ). 2) ὠθῶ, ἄγω, περιάγω.
com-pĕrio, pĕri, pertum, 4. μανθάνω, πληροφοροῦμαι.
com-plĕo, ēvi, ētum. 2. πληρῶ Hn 9, 3. 2) διαβιῶ, ζῶ, (συμπληρῶ ἐν ζωῇ) A 21, 1.
complessem, ἰδ. compleo.
complūres, οὐδ. complūra, (γεν. complurĭum. πλείονες). 2) πολλοί, *(κάμποσοι)*.
compōno, 4. (συντίθημι). bellum τὸν πόλεμον καταπαύω (τελειώνω) Hm 1, 5. Hn 6, 2. εἰρήνην ποιοῦμαι Hn 7, 1.
compositūrus, ἰδ. compōno.
comprehendo, prehendi, prehensum, 3. συλλαμβάνω.
com-prŏbo, 1. συναινῶ, ἀποδέχομαι. publice comprobatum est δημοσίᾳ (ὑπὸ τοῦ κράτους) ἀποδεκτὸν ἐγένετο (ἐνεκρίθη).
compŭli, ἰδ. compello.
conātus, ἰδ. conor.
con-cīdo (com καὶ caedo), cīdi, cīsum, 3. (κατακόπτω). 2) κατασφάζω, φονεύω.
conciliātor, ōris, ἀ. (ὁ πρωταίτιος γάμου), ὁ μεσίτης, ὁ προξενητής.
con-cilĭo, 1) συνάπτω διὰ φιλίας, (ζητῶ νὰ κερδίσω). 2) pacem εἰρήνην ποιῶ (ὡς μεσίτης), nuptias συνάπτω (διαπραγματεύομαι) γάμον. fortunam δημιουργῶ παρασκευάζω (θεμελιῶ) τὴν τύχην (τὴν εὐτυχίαν), 3) ἐπιδαψιλεύω A 19,3.
concitasse=concitavisse, ἰδ. concito.
concĭto, 1. (παρορμῶ). 2) προκαλῶ, κινῶ.
con-cupisco, pīvi, —, 3. (con καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

cupio), ἐφίεμαι, ἐπιθυμῶ non intemperanter concupiscere quod a plurimis (ἐννοεῖται: concupisci) videas (= videat aliquis) τὸ μὴ ἀμέτρως ἐπιθυμεῖν ὅπερ ὑπὸ πλείστων (ὅτι ἐπιθυμεῖται) δύνασαι νὰ ἴδῃς (δύναταί τις νὰ ἴδῃ).

con-curro, curri, cursum, 3. (συνθέω). 2) ταχέως φέρομαι, προσβάλλω, συμπλέκομαι.

concursus, ūs, ἀ. συμπλοκή, προσβολή.

condicĭo, ōnis (κατάστασις). 2) ὅρος Hn 6,2. A 2,4.

condiscipulātus,us, ἀ.συμμαθητεία.

condiscipŭlus, i, ἀ. συμμαθητής.

confectum, ἴδ. conficio.

con-fĕro, contŭli collātum, conferre, 3, (συγκομίζω). 2. confero me ζητῶ καταφύγιον, καταφεύγω Hn 9,1. μεταβαίνω A 2,2. 3,3.

conferrem, ἴδ. confero.

con-fĭcĭo (con făcio), fēci, fectum, 3. (κατεργάζομαι). 2) τελῶ Hn 2,4. 3) librum (orationes) βιβλίον (λόγους) ἐπεξεργάζομαι (συγγράφω).

con-flīgo, flixi, flictum, 3. συμπλέκομαι, συγκρούομαι.

conflixi, ἴδ. confligo.

congrĕdĭor (con-grădior), congressus sum, congrĕdi, 3. ἀποθ. (συνέρχομαι). 2) ἔρχομαι εἰς χεῖρας, συμπλέκομαι, συγκρούομαι.

congressus, ἴδ. congredior.

con-ĭcĭo (πρόφερε conjicio), iēci, iectum, 3. (con καὶ iăcio), ῥίπτω (ἐντός).

coniuncte, ἐπίρρ. (συνδεδεμένως). 2) ἐν φιλικῷ δεσμῷ.

coniunctĭo, ōnis (σύνδεσμος), ἐπιγαμία, συγγένεια.

conor, 1. ἀποθ. πειρῶμαι, multa stulte conor πολλὰ ἀνοήτως ἐπιχειρῶ, κάμνω πολλὰς ἀνοήτους ἀποπείρας.

con-scendo (con καὶ scando), scendi, scensum, 3. navem εἰσβαίνω ναῦν, ἐπιβαίνω νεώς.

con-scriptus (παθ. μτχ. τοῦ conscrībo, ἐγγράφω) ἐγγεγραμμένος. patres conscripti κυρίως patres (= οἱ παλαιοὶ Συγκλητικοὶ)et conscripti (= καὶ οἱ ἔγγραφοι, δηλ. οἱ νέοι Συγκλητικοί, τ.ἔ. plebēi οἱ ἐκ τῆς πληθύος εἰς τὴν Σύγκλητον ἐγγεγραμμένοι).Ἔπειτα ὅμως, ἀφοῦ οἱ ἐκ τῆς πληθύος πολῖται ἐξισώθησαν τοῖς πατρικίοις,ἡ φράσις patres conscripti κατέστη ἰσοδύναμος πρὸς τὸ Senatores [= Συγκλητικοί].

consecutūrus, ἴδ. consequor.

con-sĕquor, 3. ἀποθ. (παρακολουθῶ, συνοδεύω), A 19,3. 2) προφθάνω Hn 7,7. 3) τυγχάνω Hn 10,5. A 19,2. 21,1.

con-sĕro, rŭi, rtum, 3. (συνείρω) 2) manum συνάπτω μάχην.

con-servo, 1. διασῴζω, φυλάττω. res meas τὰ ἐμαυτοῦ πράγματα, (τὴν ἰδιωτικήν μου περιουσίαν)

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Hn 10, 1. odium διατηρῶ τὸ μῖσος, iusiurandum διατηρῶ (σέβομαι) τὸν ὅρκον, δὲν παραβαίνω τὸν ὅρκον.
con-sidĕro, 1. (κάμνω μελέτας ἐπὶ τῶν ἄστρων). 2) σκέπτομαι.
consilĭum, ii, οὐ. συμβούλιον. consilia interiora τὰ ἐνδότερα συμβούλια (τὰ μετὰ τοῦ βασιλέως συμβ.). consilia clandestīna μυστικὰ συμβούλια, κρύφιαι συσκέψεις. 2) πρόθεσις, σκοπὸς Hn 1, 5. Hn 1,5. 3) ἀπόφασις A 21, 6. 22,3. 4) πανουργία (πολεμικὸν τέχνασμα) Hn 11,7.
consobrīna, ae, θυγάτηρ θείας πρὸς μητρός, πρώτη ἐξαδέλφη.
conspexi ἰδ. conspicio.
con-spicio (con καὶ τὸ ἄχρ. specio), spexi, spectum, 3. καθορῶ. conspici in neutram partem νὰ διακρίνηται εἰς οὐδέτερον μέρος (νὰ μὴ κάμνῃ ἐντύπωσιν ὑπερβολικῆς πολυτελείας ἢ ὑπερβολικῆς ἁπλότητος).
constantia, ae, (εὐστάθεια). constantiā vocis atque vultūs γεν. μετ᾽εὐσταθείας τῆς φωνῆς καὶ τοῦ προσώπου, χωρὶς νὰ ἀλλοιώσῃ τὴν φωνὴν καὶ τὸ πρόσωπον.
con-stitŭo, (con καὶ statŭo) tŭi, tūtum, 3. καθίστημι, ἱδρύω, ἐγείρω. 2) οἰκοδομῶ Hn 13,2.
con-sto, stĭti,—, 1. (συνέστηκα). 2) σύγκειμαι, ἔγκειμαι, προέρχομαι.
consuēram = consuevĕram, ἰδ. consuesco.
con-suesco, suēvi, suētum, 3. συνηθίζω, εἴωθα.
consuetūdo, inis, ἔθος, ἕξις τοῦ βίου, A 14,2. 2) φιλόφρων ὁμιλητικότης, θέλγητρον τῆς συναναστροφῆς A 1,4.
consul, ŭlis, ἀ. ὕπατος. consule ἢ consulibus (ἀφαιρ. ἀπόλυτος = γεν. ἀπολύτῳ τῆς ἑλλην. γλώσσης) ὑπάτου ὄντος ἢ ὑπάτων ὄντων, ἐπὶ τῆς ὑπατείας τοῦ... ἢ τῶν...
consulāris, is, ἀ. ὁ διατελέσας ὕπατος, ὁ χρηματίσας ὕπατος.
consulātus, ūs, ἀ. ὑπατεία.
consŭlo, lŭi, ltum, 3, (βουλεύομαι). 2) mihi consulo, φροντίζω, λαμβάνω πρόνοιαν ὑπὲρ ἐμοῦ, βοηθῶ ἐμὲ αὐτὸν A 21,5.
consultum, i, οὐ. ἀπόφασις, δόγμα. senatūs consultum Συγκλήτου δόγμα (ἀπόφασις).
consultus, (βεβουλευμένος). 2) iuris consultus, ἀ. ὁ νομομαθής.
con-sūmo, 3. (κατ)αναλίσκω, δαπανῶ. consūmor φθίνω, ἐκτήκομαι.
con-temno, mpsi, mptum, 3. (καταφρονῶ). 2) morbum καταφρονῶ τοῦ νοσήματος, δὲν λαμβάνω τὸ νόσημα ὑπὸ σοβαρὰν ἔποψιν (δὲν τοῦ δίδω σημασίαν).
contentus, εὐχαριστημένος. contentus sum ἀρκοῦμαι, μένω εὐχαριστημένος ἐκ... (ἀπό...).
contextus, (συνεχὴς ὡς τὸ ὕφα-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σμα). 2) συνεχής, ὁλόκληρος (ἄνευ χάσματος), ἔχων ἀλληλουχίαν.
contĭnens, ntis, (συνέχων). 2) συνέχων, συγκρατῶν ἑαυτόν, ἐγκρατής, οἰκονόμος.
continentĭa, ae, ἐγκράτεια, τὸ μεμετρημένον, ἡ οἰκονομία.
cŏn-tĭnĕo (con καὶ tenĕo), tinŭi, tentum, 2. (συνέχω). 2) περιέχω, περιλαμβάνω.
contrā, ἐπίρρ. ἐναντίον, κατὰ+γεν.
con-trăho, traxi, tractum, 3. (συσπῶ). 2) συναθροίζω.
contrarĭus (ἀντίος). 2) e contrario τοὐναντίον.
contŭli, ἰδ. confero.
con-vĕnio, (συνέρχομαι) 4. 2) non convĕnit (ἐν. inter scriptores) δὲν ὑπάρχει ὁμοφωνία (μεταξὺ τῶν συγγραφέων, οἱ συγγραφεῖς διαφωνοῦσι). colloquĭum convēnit (πρκμ.) συνέντευξις συνεφωνήθη, συνεφώνησαν (ὥρισαν) συνέντευξιν. condiciones non convenērunt (ἐνν. inter eos) οἱ ὅροι δὲν συνεφωνήθησαν, περὶ τῶν ὅρων δὲν ἔμειναν σύμφωνοι (πρβλ.: «ξυμβαίνειν»).
convīva, ae, ἀ. (ὁ συμβιῶν), 2) ὁ συμπότης, ὁ δαιτυμῶν, ὁ σύνδειπνος.
convivĭum, ĭi, οὐ. (ἡ συμβίωσις). 2) ἑστίασις, συμπόσιον,
con-vŏco, 1. συγκαλῶ.
copĭa, ae, (ἀφθονία). 2) copiae (πληθυντ.) στρατός.
copŭla, ae, σύνδεσμος, δεσμὸς (φιλίας).
cornu, ūs, οὐ. κέρας, κέρατον. Ηn 5, 2. 2) κέρας (πτέρυξ στρατοῦ ἢ στόλου) Ηn 8, 4.
corōna, ae, (κορώνη). 2) στέφανος.
cor-rumpo (con καὶ rumpo), rūpi, ruptum, 3. (φθείρω). 2) διαφθείρω (χρήμασι), δεκάζω.
corruptus, ἰδ. corrumpo.
cottidiānus, ὁ καθ' ἡμέραν, καθημερινός, συνήθης.
credo, dĭdi, dĭtum, 3. ἐμπιστεύω Ηn 8, 3. 2) πιστεύω quod vix credendum sit ὅπερ (= καὶ τοῦτο) μόλις ἤθελεν εἶναι πιστευτόν. 3) παρενθετικῶς: νομίζω, πιθανῶς, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα A 18, 5.
crĕo, 1. (κτίζω). 2) ἀποδείκνυμι, ἐκλέγω.
cresco, crēvi, crētum, 3. αὐξάνω. 2) crēvit virtutum laude ηὔξησε (ηὐξήθη, ἐμεγαλύνθη) διὰ τοῦ τῶν ἀρετῶν ἐπαίνου, (ηὐξήθη διὰ τῆς ἀτομικῆς ἀξίας).
crēvi, ἰδ. cresco.
crimen, ĭnis, οὐ. (κρῖμα, ἔγκλημα). 2) αἰτίασις.
cubĭtus, i, ἀ. (καὶ cubĭtum, i, οὐ. κύβιτον) ἀγκών.
cūius, γεν. τοῦ qui.
cultus, ūs, ἀ. (περιποίησις τοῦ σώματος καὶ τῆς ζωῆς). 2) cultus domesticus ὁ ἰδιωτικὸς βίος, ἡ καλὴ οἰκιακὴ ἐξυπηρέτησις (τ. ἔ. τὰ ἀναγκαιοῦντα πρὸς ἄνετον ἐξυ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πηρέτησιν τοῦ οἴκου, π. χ. ἐνδύματα, ἔπιπλα, κλπ.) cultus cottidianus ὁ καθημερινὸς (συνήθης) βίος ἐν τῷ οἴκῳ, αἱ καθημεριναὶ ἕξεις τοῦ βίου.

cum, I *πρόθ.* μετ' ἀφαιρετικῆς, μετὰ (+γεν.), σύν. τοπικῶς: 1) πρὸς δήλωσιν τοῦ ὁμοῦ Hm 1,5. 4, 2. Hn 8, 1. ὅθεν erat cum eo ἦτο μετὰ τούτου (ἀνεστρέφετο αὐτὸν) Hm 3,2. 2) πρὸς δήλωσιν ἐχθρικῆς διαθέσεως = ἐναντίον Hn 4,1. 3) πρὸς δήλωσιν τοῦ δι' οὗ τις εἶναι ἐφωδιασμένος Hn 7,5. 11,1. 12,5.

cum, II *σύνδ.* 1) χρον. (τότε), ὅτε, ἀφοῦ Hm 2.1.2) χρον. καὶ αἰτιολ. (ἅμα), A 20,2. 3) χρον. καὶ ὑποθετ. (ἅμα), ὅταν, ἐὰν Hn 2,6. 4) μετὰ πρτ. ἢ *ὑπερσ.* ὑποτακτ. ἐν ᾧ, ἀφοῦ (συχνάκις ἀπαντᾷ=cum historicum). 5) ἐπὶ ἀορίστου ἐπαναλήψεως, ὁσάκις A 2,4. 20,1. 20,2. 6) αἰτιολογ., ἐπειδὴ Hn 10,4. 11,6. C 2,2. (cum moraretur). A 2,2. 6,5. 17,1. 20,3. 20,5. 21,2. 7) ἐνδοτικόν, εἰ καί, καίτοι Hm 2,4. Hn 1,3. 8,4. A 6,2. 2,4. 13,1. 14,2. 22,2. C 2,2. (cum obtinēret).

cunctus (ἐκ τοῦ coniunctus συνηνωμένος). 2) σύμπας.

cupidĭtas, ātis, ἐπιθυμία τοῦ πολεμεῖν, τὸ φιλοπόλεμον, cupiditas notitiae clarorum virorum ἡ ἐπιθυμία τῆς γνώσεως τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν (ἡ γεν. notitiae κεῖται ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ noscendi γεν. γερουνδίου = τοῦ γνωρίσαι).

cupĭdus, (ἐπιθυμητικός), cupidissimus litterarum fuit ἔνθερμος φίλος τῶν γραμμάτων ὑπῆρξεν (ἠγάπα νὰ ἀναγιγνώσκῃ συγγραφεῖς).

cupĭo, pīvi (ἢ ĭi), pītum, 3. ἐπιθυμῶ.

cura, ae, φροντίς, πρόνοια, Hn 9,4. A 21,5. 2) εὐσυνειδησία A 15,2. ἡ (ἐξ ὑποχρεώσεως) φροντὶς A 20,4.

curatĭo, ōnis, (φροντίς). 2) ἰατρικὴ τέχνη, θεραπεία, *[κοῦρα]*.

cūro, 1. φροντίζω, ἐπιμελοῦμαι. curo aedem reficiendam (γερουνδῖβον) ἐπιμελοῦμαι (φροντίζω περὶ) τῆς ἐπισκευῆς τοῦ ναοῦ.

custodĭo, īvi, ītum, 4. φυλάττω.

D

darem, *ἰδ.* do.

datus, *ἰδ.* do.

dē, πρόθ. μετ' ἀφαιρετ., ἐκ, ἀπὸ 1) τοπ. ἐκ, ἀπὸ C 2,2. 2) ἀντὶ γεν. διαιρετικῆς C 3, 1. A 14, 2. (πολλάκις). 3) περὶ Hn 2,2. 2,6. A 6, 3. 18, 6.

debĕo (de-hăbeo), bŭi, bĭtum, 2. ὀφείλω, καθῆκον ἔχω, nemini dubium esse debet οὐδενὶ ἀμφίβολον νὰ εἶναι ὀφείλει, (δύναται). 2) ἀπολύτως: ὀφείλω, χρεωστῶ A 2. 4.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

debilĭto, 1. (ἀσθενῶ [= όω] τινα, πηρῶ). 2) ἀναχαιτίζω τινὰ ἐν τῇ δράσει. debilitor ἐξασθενῶ [-έω].
de-cēdo, 3. ἀποχωρῶ, (καταλείπω τὴν ἐπαρχίαν ἅμα τῇ λήξει τοῦ στρατηγικοῦ ἢ τοῦ ὑπατικοῦ ἔτους) C 1, 4. 2) ἀναχωρῶ, Hn 1, 5. 3) ἀποχωρῶ τῆς ζωῆς, ἀποθνήσκω A 2, 1. 22,3. 4) (ἐπὶ ἀψύχων, π.χ. ἐπὶ πυρετοῦ) ἀρχίζω νὰ ὑποχωρῶ, ἐλαττοῦμαι A 22, 3.
decem, δέκα.
decĕo, decŭi,—, 2. (δοκέω). 2. ἀπροσώπως decet πρέπει, ἁρμόζει, εἶναι πρέπον.
de-cerno, decrēvi, decrētum, 3. (δοκεῖ μοι, ἀποφασίζω. 2) διαλύω διὰ τῶν ὅπλων τὴν διαφοράν, ἀποφασίζω διὰ τῶν ὅπλων cum hoc (ἀφαιρετικὴ) ἀρσεν. decernit πρὸς τοῦτον (ἐναντίον τούτου, τούτῳ) συνάπτει (ἀποφασιστικὴν) μάχην, classe erant decreturi διὰ τοῦ στόλου (διὰ ναυμαχίας) ἔμελλον νὰ ἀποφασίσωσιν, ἔμελλον νὰ ναυμαχήσωσι.
de-clāro, 1. δηλῶ, ἐπισημαίνω Hn 11,2. 2) δῆλον καθίστημι, περιγράφω A 18, 6.
decretūrus, ἰδ. decerno.
dedĕrem, ἰδ. dedo.
dedĕris, ἰδ. do.
dedi, ἰδ. do.
de-do, dedidi, deditum, 3. παραδίδωμι, παραδίδω.
de-dūco, 3. (κατάγω). 2) συμπαραλαμβάνω ὡς συνοδὸν C 1, 4. 3) ἄγω, φέρω Hn 11, 1.
deductus, ἰδ. deduco.
deduxi, ἰδ. deduco.
de-fendo, ndi, nsum, 3. ὑπερασπίζω.
defensum (ὕπτιον τοῦ defendo) Hn 6, 1.
de-fĕro, 3. (κατάγω). 2) προσφέρω, ἀπονέμω Hn 3, 1. A 6, 4. 19, 3 3) (παρα)δίδω A 4, 2. 4) γνωστοποιῶ Hn 3, 1. 12, 1.
de-hortor, 1. ἀποθετ. ἀποτρέπω. dehortando impedio ἀποτρέπων κωλύω, προσπαθῶ νὰ ἀποτρέψω.
déinde (déin-de), ἐπίρρ. (ἔπειτα). 2) primum... deinde πρῶτον... ἔπειτα, (πρῶτον... δεύτερον).
delātum, ἰδ. defero.
de-lecto, 1. (ἐφελκύω). 2) delector non minus animo quam ventre εὐφραίνομαι ὄχι ὀλιγώτερον [= καὶ] διὰ τοῦ πνεύματος ἢ [=καὶ] διὰ τῆς κοιλίας.
delectus (μτχ. παθητ. τοῦ delĭgo, lēgi, lectum, 3. ἐκλέγω) ἐκλελεγμένος, ἐκλεκτός.
delĕo, ēvi, ētum, 2. καταστρέφω, ἀφανίζω.
de-lĭgo, 1. ἐπιδέω, προσδένω.
de-mĭgro, 1. μετοικῶ.
de-pello, depŭli, depulsum, 3. ἀποδιώκω.
de-pōno, 3. (καταθέτω πρὸς ἀσφαλεστέραν φύλαξιν), τοποθετῶ Hn

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

9,3. 2) animam παραδίδω τὸ πνεῦμα (τὴν ζωήν), ἀποθνήσκω. odium καταθέτω, ἀποβάλλω (ἀφίνω, δὲν ἔχω πλέον) τὸ μῖσος.

de-porto, 1. (κατακομίζω). 2) triumphum κατάγω θρίαμβον.

de-prĭmo (de καὶ prĕmo), depressi, depressum, 3. καταπιέζω. 2) καταπαύω, ματαιῶ, ἐμποδίζω Α 22,2. 3) naves καταβυθίζω τὰς ναῦς.

descisco, scīvi (συνηθ. descĭi), scītum, 3. μεθίσταμαι, ἀποσκιρτῶ.

descīvi, ἰδ. descisco.

de-scrībo, 3. περιγράφω, versibus (ἀφαιρ.) διὰ στίχων (ἐν ποιήσει).

de-sĕro, serŭi, sertum, 3. ἀπολείπω, παραιτῶ εἰς τὸ μέσον [*ἀφίνω 'ς τὰ κρύα τοῦ λουτροῦ*].

desiderĭum, ii, οὐ. πόθος, σφοδρὰ ἐπιθυμία (λυπηρὰ ἀνάμνησις τῆς ἀπουσίας τινός).

desidĕro, 1. ποθῶ, ἐπιθυμῶ Α 16,3. 2) ἀπαιτῶ, ἐπιζητῶ Α 12,3.

de-sĭno, desĭi, desĭtum, 3. παύω, παύομαι, desisto-destĭti 3. παύω, παύομαι, ἀφίσταμαι, (μτχ. μέλλ. destitūrus).

desperatĭo, ōnis, ἀπελπισμός, ἀπόγνωσις.

desperātus (παθητ. μτχ. τοῦ despēro, 1. ἀπελπίζω) ἀπηλπισμένος, ἄπελπις, desperatis rebus ἐν ἀπελπιστικῇ καταστάσει τῶν πραγμάτων.

de-spicĭo (de καὶ τὸ ἄχρηστον spĕcio βλέπω), spexi, spectum, 3. καταθεῶμαι. 2) καταφρονῶ, δὲν φροντίζω περί... Α 6,4.

de-spondĕo, spondi, sponsum, 2. ἐγγυῶ, ὑπισχνοῦμαι, ἀρραβωνίζω.

destitĕrim, ἰδ. desisto.

destĭti, ἰδ. desisto.

de-tĕgo, texi, tectum, 3. ἀποστεγάζω, (ἀφαιρῶ τὴν στέγην).

detrimentum, i, οὐ. βλάβη, ζημία. Α 2, 3. 2) βλάβη, ἀπώλεια, Ηn 5, 2. 3) ἀπώλεια, μείωσις, C 2, 4.

detŭli, ἰδ. defero.

devīci, ἰδ. devinco.

de-vincĭo, vinxi, vinctum, 4. (δένω). 2) προσελκύω, «ἐπάγομαι».

de-vinco, 3. κατανικῶ, παραλύω, ἀποσυντίθημι.

devinxit, ἰδ. devincio.

dexter, ĕra, ĕrum (ἢ dexter, dextra, dextrum), δεξιός.

dīco, dixi, dictum, 3. λέγω. 2) συμφωνῶ, ὁρίζω χρονικὸν ὅριον ἀποδόσεως τοῦ δανείου Α 2, 3.

dictātor, ōris, ἀ. δικτάτωρ (γεν. δικτάτωρος), στρατηγὸς αὐτοκράτωρ.

dictus, ἰδ. dico.

dies, diēi, ἀ. καὶ θ. (ἐν τῷ πληθ. πάντοτε γένους ἀρσ.) ἡμέρα. paucis diebus (= post paucos dies ἢ paucis diebus post) μετ' ὀλίγας ἡμέρας. in dies ὁσημέραι, ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν (καθημερινῶς).

difficĭlis, e, δύσκολος, χαλεπός.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

difficile est δύσκολον εἶναι. 2) δυσμεταχείριστος, παράξενος, ἰδιότροπος A 5, 1.
dignĭtas, ātis, (τὸ ἄξιον). 2) (ἡ διὰ τῆς προσωπικῆς ἀξίας ἀποκτηθεῖσα) ἐκτίμησις, τιμὴ A 21,1. 3) θέσις, τάξις, τὸ ἀξίωμα τοῦ ἱππέως A 1, 1. pro dignitate ἀναλόγως τοῦ (ἱππικοῦ) ἀξιώματος (κατὰ τρόπον ἄξιον τοῦ ἀξιώματος αὐτοῦ ὡς ἱππέως καὶ κατὰ τρόπον ἄξιον τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ) A 6, 2.
dilectus, ūs, ἀ. στρατολογία.
dilexi, ἰδ. diligo.
dilĭgens, ntis, (μτχ. τοῦ diligo), διαχειριστικὸς περιουσίας (ἐπὶ τοῦ καλοῦ οἰκογενειάρχου), οἰκωφελής, οἰκονόμος.
diligenter, ἐπίρρ. (προσεκτικῶς). 2) μετ' ἀκριβείας.
diligentĭa, ae, ἐπιμέλεια, ἐπιμεμελημένη καὶ ἀδιάλειπτος ἐνέργεια (φιλοπονία Hn 7, 5. C 3, 4. A 13, 4. 2) οἰκονομία, φειδώ, ὀλιγάρκεια, A 13, 5. 3) ἴασις (θεραπεία τοῦ ἀρρώστου) A 21, 5.
di-lĭgo (dis καὶ lego), lexi, lectum, 3. (ἐκλέγω). 2) ἀγαπῶ ἐξ ἐκτιμήσεως, ἐκτιμῶ.
di-mĭco, 1. ἀγωνίζομαι, μάχομαι.
di-mitto, 3. (διαπέμπω). 2) ἀποπέμπω, ἀφίνω τινὰ νὰ ἀπέλθῃ Hn 3, 3. 4, 1. 3) vitam alieno arbitrio (δοτ.) καταλείπω (ἀφίνω, παραιτῶ) τὴν ζωὴν τῇ ἀλλοτρίᾳ αὐθαιρεσίᾳ Hn 12,5.
di-rĭpĭo (dis καὶ răpio), ripŭi, reptum, 3. (διαρπάζω). 2) πορθῶ, ἐξολοθρεύω, ἐρημῶ, δῃῶ, λαφυραγωγῶ.
dis-cēdo, 3. ἀποχωρῶ. superior ἀποχωρῶ ἀνώτερος (τ. ἔ. νικητὴς ἐκ τοῦ πεδίου τῆς μάχης).
disiēci, ἰδ. disicio.
dis-ĭcĭo (πρόφερε disjicio [ἐκ τοῦ dis καὶ iăcio, πρόφ. jacio] ῥίπτω, βάλλω), disiēci, disiectum, 3. (διαρρίπτω). 2) domum a fundamentis κατασκάπτω τὸν οἶκον ἀπὸ θεμελίων (κατεδαφίζω).
dispalātus, μετοχὴ τοῦ ἀχρήστου ἀποθετικοῦ ῥήμ. dispālor, 1. διασκορπίζω ἐμαυτόν, διεσπαρμένος περιφέρομαι.
dissensi, ἰδ. dissentio.
dis-sentĭo, 4. διαφωνῶ, ἀντιδοξῶ, ζῶ ἐν διχονοίᾳ.
dis-sĭdĕo, (dis καὶ sĕdeo), sēdi, sessum, 2. (διίσταμαι, διέστηκα). 2) dissidebat ab eo διεφέρετο αὐτῷ (εἶχε διαφορὰς πρὸς αὐτόν), ἦτο πολέμιος τούτου.
dis-socĭo, 1. (διαζεύγνυμι). 2) φέρω εἰς διχόνοιαν, διαιρῶ, διασπῶ. dissociatis animis civium (ἀντὶ dissociatis civibus) διχονοησάντων τῶν πολιτῶν, ἐπειδὴ οἱ πολῖται διέστησαν [πολιτικῶς].
districtus (μτχ. παθ. τοῦ ῥ. distringo, strinxi, strictum, 3. σύρων διαχωρίζω), (πολλαπλῶς) ἀπησχολημένος.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

diti, δοτ. τοῦ dives.
dĭŭ, ἐπίρρ. πολὺν χρόνον, συγκρ. diutĭus, πλείονα χρόνον, μακρότερον.
diuturnĭtas, ātis, μακροχρονιότης.
dives, ĭtis, πλούσιος (δοτ. dīti ἀντὶ divĭti A 1, 2).
divinatĭo, ōnis, μαντική.
divīnus θεῖος, divīna res (θεῖον πρᾶγμα), ἡ θυσία, τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς (=sacrificium).
dīvus, i, ἀ. (τιμητικὴ προσωνυμ α). ὁ ἀποθεωθείς, θεός, divi filius= divi C a e s ă r i s filius.
do, dĕdi, dătum, dāre, 1. δίδωμι, παρέχω, δωρῶ, manus (ἐνν. vinculis) δίδω (προτείνω) τὰς χεῖρας εἰς δεσμά, (ὁμολογῶ ὅτι ἡττήθην). filiam δίδω τὴν θυγατέρα ὡς γυναῖκα, ἐκδίδωμι τὴν θυγατέρα. locum nocendi παρέχω εὐνοϊκὸν χρονικὸν σημεῖον (=locum), λαβήν, εὐκαιρίαν πρὸς βλάβην. operam ut... πρὸσπαθῶ νά... (*πασχίζω νά...*). operam honoribus δίδω ἐπιμέλειαν ταῖς τιμαῖς, ἐπιδιώκω (πολιτικὰ) ἀξιώματα. tempore dato εὐκαιρίας (εὐνοϊκῆς) δοθείσης (τυχούσης). do verba (φράσις τῶν κωμικῶν) παρέχω λόγους κενούς, φράσεις κενὰς (ἐν ἀντιθέσει πρὸς ἔργα), ἐξαπατῶ (γελῶ) (πρβλ. τὸ ἡμέτερον : *αὐτά 'ναι λόγια*). do vela ventis δίδω τὰ ἱστία τοῖς ἀνέμοις, ἀναπετάννυμι τὰ ἱστία, ἐκπλέω. senatus datur ἡ Σύγκλητος δίδεται (*κυρίως :* aditus ad senatum=ἡ εἴσοδος εἰς τὴν Σύγκλητον) ἐπιτρέπεταί τινι νὰ τύχῃ ἀκροάσεως παρὰ τῆς Συγκλήτου.
docĕo, docŭi, doctum, 2. διδάσκω. 2) διαφωτίζω.
docilĭtas, ātis, (εὐμάθεια). docilitas ingenii εὔκολος ἀντίληψις.
doctor, ōris, ἀ. διδάσκαλος.
doctrīna, ae, (διδασκαλία). 2) παίδευσις C 3, 4. 3) γνώσεις A 1, 2. 4) ἀνατροφή, παίδευσις A 17, 3.
dodrans, ntis, ἀ. (κατὰ τὴν σημασίαν ἀπὸ τοῦ de-quădrans = 1/4 ἔλαττον) = libra ἢ ās librālis μεῖον 1/4, ἤτοι 3/4 τῆς libra. Μία libra=327,45 γραμ. — 2) heres ex dodrante κληρονόμος τῶν τριῶν μερῶν (δηλ. τῶν 3/4 τῆς περιουσίας) A 5, 2.
dolor, ōris ἀ. ἀλγηδὼν A 21, 3. 21, 4. 2) λύπη A 4, 5.
dolus, i, ἀ. δόλος, τέχνασμα, ἀπάτη.
domestĭcus, οἰκιακός, τοῦ οἴκου A 13,4. 13,7. 2) domesticae opes αἱ ἴδιαι (αὐτοῦ) δυνάμεις, αἱ δυνάμεις τοῦ βασιλείου (αὐτοῦ).
domi, ἰδ. domus.
domicilĭum, ii, οὐ. (κατοικία). 2) ἕδρα, διαμονή.
domo, ἰδ. domus.
domus, ūs (καὶ domi Hn 9,3.), οἶκος. Τύποι μετ' ἐπιρρηματ. σημασίας: domi (πτώσ. τοπικῆς) ἐν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τῇ πατρίδι Hn 1,2. A 3,3. 13,4.
domum εἰς τὸν οἶκον A 13,6.
domo ἐκ τῆς πατρίδος Hn 8,1.
donĭcum, σύνδ. (ἀρχαϊκὸς τύπος ἀντὶ τοῦ donec), μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἥν, μέχρις οὗ.
dono, 1. δωροῦμαι (δωρῶ). dono aliquem aliqua re δωροῦμαί τινά τινι πράγματι, δωροῦμαί τινί τι.
dubĭto, 1. ἀμφιβάλλω, quod nemo dubitat (ἀντὶ de qua re nemo dubitat) περὶ οὗ οὐδεὶς ἀμφιβάλλει, non dubito quin (μεθ' ὑποτακτικῆς) δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι (πιστεύω ὅτι). 2) non dubito μετ' ἀπαρεμφάτου (χρόνου ἐνεστῶτος) δὲν ὀκνῶ νά..., δὲν διστάζω νά...
dubĭus, ἀμφίβολος, sine dubio ἄνευ ἀμφιβολίας, ἀναμφιβόλως.
dūco, duxi, ductum, 3. ἄγω Hn 3, 3. 8, 4. 2) ἄγειν μεθ' ἑαυτοῦ Hn 2, 4. (κατ' ἔλλειψιν τοῦ me secum ἐμὲ μεθ' ἑαυτοῦ), ἀπάγω (παίρνω καὶ φεύγω) Hn 9, 4. 3) νομίζω, θεωρῶ. continentis debet duci ἐγκρατοῦς (μεμετρημένου ἀνδρὸς γνώρισμα) πρέπει νὰ θεωρῆται, nefas duco μετ' ἀπαρεμφ. θεωρῶ ἀσεβές, θεωρῶ (ὡς) ἱεροσυλίαν νά...
dulcis, e, (ἡδύς), 2) τερπνός.
dum, σύνδ. μετ' ἐνεστ. ὁριστικῆς· ἐνῷ, ἐν ᾧ χρόνῳ Hn 12, 1. Μετὰ παρατατικοῦ ἀντὶ ἐνεστῶτος Hn 2, 3.
duo, duae, duo, δύο.
duplex, ĭcis (διπλοῦς). 2) διπλοῦς, διάφορος (δύο ἐκδοχῶν).
dux, ducis, ἀ. (ὁδηγός). 2) ἀρχηγός, στρατηγός.
duxi, *ἰδ.* duco.

E

ē (οὐδέποτε πρὸ φωνήεντος ἢ τοῦ h) καὶ ex (πρὸ φων. καὶ συμφ.). πρόθ. μετ' ἀφαιρ. 1) τοπικῶς. ἐξ, ἀπὸ Hn 6,4. A 21,1. 2) πρὸς δήλωσιν τῆς καταγωγῆς ἢ τοῦ γένους: ἀπό, ἐξ A 19, 4. 3) ἀντὶ γεν. διαιρ. Hn 3, 3. 12, 1. 13. 3. A 5, 2 (ex hereditate). 4) πρὸς δήλωσιν αἰτίας ἢ ἀποτελέσματος: ἕνεκα, ἐκ, διὰ Hn 7, 5. C 2, 1. 2,2. A 1,3. 20,3, 21,3. 5) πρὸς δήλωσιν συμφωνίας: συμφώνως πρὸς Hm 3, 1. Hn 7, 3. 7, 5. A 5, 2. (ex dodrante), 6, 2. 13, 6. 6) πρὸς δήλωσιν ἐπιρρηματικῆς σχέσεως Hn 1, 2 (e contrario), ex quo = ὅθεν Hn 5,4.
eā, ἐπίρρ. (ἐννοεῖται parte ἢ viā), ἐκείνῃ, κατ' ἐκείνην τὴν ὁδόν.
eamque = et eam, *ἰδ.* is.
eandem, αἰτ. τοῦ eădem, *ἰδ.* idem.
edictum, i, οὐ. διάγραμμα, διάταξις. Ἀναλαμβάνοντες τὴν ἀρχὴν οἱ τιμηταὶ ἐδημοσίευον διάγραμμα εἴτε παραλαμβάνοντες τοῦτο ἀμετάβλητον παρὰ τῶν προκατόχων (edictum tralaticĭum διάγραμμα παραδοτόν), εἴτε προσθέ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τοντες εἰς τοῦτο νέας ἰδίας διατάξεις. Ὁ τιμητὴς Κάτων ἀναλαβὼν τὴν ἀρχὴν προσέθηκε πολλὰς νέας διατάξεις, κυρίως πρὸς περιστολὴν τῆς πολυτελείας.

ē-do, edĭdi, edĭtum, 3. ἐκδίδω. in vulgus, ἐκδίδω εἰς τὸ δημόσιον, δημοσιεύω.

ef-fĕro (παλαιότερον ec-fero), extŭli, elatum, efferre, 3. ἐκφέρω. 2) ἐκφέρω, κηδεύω, (συνοδεύω εἰς τὴν τελευταίαν κατοικίαν).

ef-fĭcĭo (ex καὶ făcio), fēci, fectum, 3. (ἐξεργάζομαι), 2) κατορθῶ C 2, 2. efficio ut ἐνεργῶ νά... 3) συναθροίζω (= collĭgo) Hn 10, 5.

ef-fŭgĭo, 3. (ἐκφεύγω). 2) διαφεύγω τινὰ (τὰς ἐνέδρας τινός).

effūsus, (κυρίως: παθ. μετχ. τοῦ ef-fundo ἐκχέω) = ἔκχυτος. 2) ἄμετρος, (εὐρύς, εἰς εὐρεῖαν κλίμακα), ὑπερβολικός.

egi, ἰδ. ago.

ĕgŏ, ἐγώ.

egŏmet (ego ἐγὼ καὶ τὸ ἐγκλιτικὸν -met) ἐγὼ αὐτός.

e-grĕdĭor (e καὶ grădĭor), egressus sum, egrĕdi, 3. ἀποθ. ἐξέρχομαι.

ei, δοτ. τῆς ἀντων. is, ea, id.

eius, γεν. τῆς ἀντωνυμίας is.

eiusdemque = et eiusdem, ἰδ. idem.

elātus, ἰδ. effero.

elĕgans, ntis, κομψός, φιλόκαλος.

elegantĭa, ae, (κομψότης). 2) elegantia vitae (κομψότης τοῦ βίου), εὐγενὴς διαγωγὴ (συμπεριφορά), λεπτοὶ τρόποι (λεπτότης τῶν τρόπων) ἐν ταῖς κοινωνικαῖς σχέσεσιν.

elephantus, i, ἀ. ἐλέφας.

e-lĭcĭo (e καὶ lăcio), cŭi, cĭtum, 3. (ἐξάγω). 2) verbosiores epistulas ἀποσπῶ (= extorqueo) ἐπιστολὰς σχοινοτενεστέρας (τοῦ συνήθους).

eloquentĭa, ae, εὐγλωττία, δεινότης τοῦ λέγειν.

emax, ācis, (ὠνητικός). 2) ἔχων ἀγορομανίαν, μανιώδης ἀγοραστής, (ἀντίθ. vendax).

enim, σύνδ. (μετὰ μίαν ἢ πλείονας λέξεις ἓν ὅλον ἀποτελούσας), διότι.

e-numĕro, 1. ἀπαριθμῶ, διηγοῦμαι, «καταλέγω».

eō, ἐπίρρ. ἐκεῖσε Hm 3, 1. 2) eo ut — εἰς τοιαύτην κατάστασιν (τόσον) — ὥστε Hm 2, 3. 3) eo ut — εἰς τοιοῦτον σημεῖον ὥστε Hm 4, 3.

ĕo, ĭi, (καὶ īvi), ĭtum, īre, 4. (πορεύομαι). 2) ἀνέτως ὁδεύω (ἀντίθ. repo ἕρπω Hn 3,4. 3) eo in ius de meā re μεταβαίνω εἰς τὸ δικαστήριον περὶ ὑποθέσεώς μου, καταγγέλλω τινὰ ὡς ἔνοχον ἰδιωτικοῦ ἀδικήματος, (καθίστημί τινα εἰς δίκην).

ēo, ἀφαιρ. τοῦ is.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

eōdem, ἀφαιρ. τοῦ idem.
eōdem, ἐπίρρ. εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, εἰς τὸ αὐτὸ μέρος Hn 11, 2, A 2, 3.
eōque = et eō, ἐπίρρ. Hm 3, 1.
ephēmĕris, ĭdis, «ἐφημερίς», ἡμερολόγιον, βιβλίον τῶν καθ' ἡμέραν οἰκιακῶν ἐξόδων.
epistŭla, ae (κάλλιον τοῦ epistola), ἐπιστολή, (ἔγγραφον).
eques, equĭtis, ἀ. (ἱππεύς). 2) ὁ ἐκ τῆς τάξεως τῶν ἱππέων.
equester, tris, tre, (ἱππικός). 2) ὁ τῇ ἱππάδι (ἱππικῇ τάξει) ἀνήκων.
equitātus, ūs, ἀ. τὸ ἱππικόν, οἱ ἱππεῖς.
equus, i, ἀ. ἵππος.
erga, πρόθεσις μετ' αἰτιατικῆς: (εἰς, πρός). 2) ἐναντίον, κατὰ + γεν.
error, ōris, ἀ. πλάνη, ἀπάτη.
e-rūdĭo (e καὶ rudis, τραχύς), īvi, ītum, 4. (ἐξημερώνω). 2) ἐκπαιδεύω· erudivit filium (=erudiendum curavit) ἐδίδαξε τὸν υἱὸν (παρέδωκε πρὸς διδασκαλίαν, ἐπεμελήθη διὰ τῶν διδασκάλων τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ υἱοῦ).
erudītus [ἐξαισίως] μεμορφωμένος.
e-rumpo, rūpi, ruptum. 3. (ἐκρήγνυμι). 2) (ἐπὶ ἀποστήματος): αἰφνιδίως ἀναφαίνομαι, ἐκσπῶ, *(ξεσπῶ)*.
et, σύνδ. καί, et—et καὶ—καί. 2) καί, ἀλλὰ (ὅταν προηγῆται ἄρνησις) A 22,2.
etĭam, σύνδ. ἔτι, καί. 2) πρὸς ἐπίρρωσιν τοῦ συγκριτικοῦ: ἔτι A 5, 3. 3) ἀκόμη καὶ Hm 2,3.
etiam-num, ἐπίρρ. ἔτι καὶ νῦν, (καὶ τώρα ἀκόμη).
etsi, σύνδ. εἰ καί.
ex-acŭo, cŭi, cūtum, 3. (ἀκονῶ). 2) παροξύνω, παρορμῶ.
ex-ardesco, exarsi, exarsum, 3. (ἐκκαίομαι). 2) bellum exarsit ὁ πόλεμος ἐξήφθη *(ἄναψε)*.
exarsi, *ἰδ.* exardesco.
ex-cēdo, 3. (ἐξέρχομαι), ἀποχωρῶ.
excellenter, ἐπίρρ. ἐξαιρέτως.
ex-cĭo, cīvi (καὶ cĭi), —, 4. (ἀνακινῶ). 2) καλῶ ἐσπευμένως, μετακαλῶ.
exemplum, i, οὐ. (ἐκ τοῦ eximo, *ἀντὶ* ex-em-p-lum = τὸ ἐκλελεγμένον), παράδειγμα. exempla rerum παραδείγματα πραγμάτων, πρακτικὰ παραδείγματα.
ex-ĕo, 4. ἐξέρχομαι. 2) fama exit φήμη διαδίδεται, (θρυλεῖται).
exercĭtus, ūs, ἀ. στρατός.
ex-háurio, háusi, háustum, 4. ἐξαντλῶ.
existimatĭo, ōnis, (γνώμη). 2) ὑπόληψις, τιμή.
exisse, *ἰδ.* exeo.
existĭmo, 1. νομίζω Hn 12, 2. A 6,1, 2) ἐκτιμῶ magni aestimo μεγάλως ἐκτιμῶ C 1, 2. 3) σχηματίζω γνώμην, σταθμῶ A 16, 4. 20.65. 4) θεωρῶ A 1.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

exĭtus, ūs, ἔξοδος Hn 12,3.
ex-pedĭo (ex καὶ pes πούς, κυρίως τὸν πόδα ἐκ τῆς πέδης ἀπαλλάσσω), īvi, ītum, 4. ἐκποδὼν ποιοῦμαι. 2) expedio me ἐκσῴζω ἐμαυτόν, ἀπαλλάττομαι, *[ξεμπλέκω, γλυτώνω]*.
ex-pendo, pendi, pensum, 3. σταθμῶ, ζυγίζω [κυρίως χρήματα]˙ ὅθεν πληρώνω, ἀποτίνω. 2) expensum fero sumptui (ὡς) ἐξωδευμένον φέρω εἰς τὴν δαπάνην, καταχωρίζω ἐν τοῖς (οἰκιακοῖς) ἐξόδοις, (ἐν τῷ λογιστικῷ βιβλίῳ) χρεώνω τὴν μερίδα τῶν (οἰκιακῶν) ἐξόδων, δαπανῶ.
expensum, *ἰδ.* expendo.
ex-perior, pertus sum, experīri, 4. ἀποθ. «πειρῶμαί τινος», ἀναμετροῦμαι πρός τινα, συμπαλαίω.
ex-pers, pertis (ex καὶ pars) ἄμοιρος. expers periculi ἄμοιρος (ἐλεύθερος, ἀπηλλαγμένος) κινδύνου.
ex-plōro, 1, ἐξετάζω.
ex-pōno, 3. ἐκτίθημι, καθιστῶ γνωστόν, περιγράφω.
exposcendus, *ἰδ.* exposco.
ex-posco poposci,—, 3. (ἐξαιτῶ) 2) αἰτῶ τινα ἔκδοτον, ἐξαιτοῦμαι (πρὸς τιμωρίαν) τὴν παράδοσίν τινος.
exposŭi, *ἰδ.* exposco.
ex-pugno, 1. (κερδαίνω μαχόμενος, κυριεύω διὰ πολιορκίας), 2) vi expugno, «κατὰ κράτος αἱρῶ», κυριεύω ἐξ ἐφόδου (ἐξ ἐπιδρομῆς).
exque (ex καὶ que δύο λέξεις). exque eā ἀντὶ ex eāque, *ἰδ.* is.
ex - splendesco, [exsplendŭi],—, 3. (ἐκλάμπω) διαλάμπω.
externus ἐξωτερικός. externum malum (= externum bellum ἐξωτερικὸν κακὸν) ἐξωτερικὸς πόλεμος.
extra, πρόθ. μετ᾽ αἰτ., ἐκτός.
extrēmo, ἐπίρρ. τελευταῖον Hm 2, 3.
extrēmus, (ὑπερθ. τοῦ extĕrus ὁ ἔξω), τοπικῶς καὶ χρονικῶς: ἔσχατος. Συγκρ. extĕrior.
extŭli, *ἰδ.* effero.
exul, ŭlis, ἀ. ὁ φυγάς, ὁ ἐξόριστος.

F

facĭle, ἐπίρρ. εὐκόλως.
facĭlis, e, εὔκολος Hn 10, 3. 2) (ἐπὶ φαρμάκου)˙ εὐκόλως φέρων ἀποτέλεσμα, εὐκόλως ἐνεργῶν A 21, 2.
facilĭtas, ātis, (εὐκολία τρόπων) πραότης.
facĭo, fēci, factum, 3. ποιῶ. aliquem imperatorem ἀναγορεύω *[κάνω]* τινὰ στρατηγόν, civem παρέχω τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου, πολιτογραφῶ τινα. librum ἐπεξεργάζομαι, συγγράφω βιβλίον. finem facio belli τέρμα τοῦ πολέμου θέτω. mentionem μνείαν ποιοῦμαι. iter πορεύομαι (ἐπὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

στρατιωτικῆς πορείας, progressum προοδεύω. cohortationem δίδω διαταγὴν (ὁδηγίας). proelium navale ναυμαχῶ. detrimentum existimationis ὑφίσταμαι ἀπώλειαν (μείωσιν) τῆς ὑπολήψεως. facio pacem εἰρήνην ποιοῦμαι· facio alicui potestatem mei κάμνω τὸν ἑαυτόν μου νὰ εἰσέλθη εἰς μάχην πρός τινα· nihil reliqui facio οὐδὲν λοιποῦ ποιοῦμαι, οὐδὲν παραλείπω, οὐδὲν παραμελῶ [*κάνω τὸ πᾶν*]. aliquid pulchre θαυμασίως [*ὡραῖα*] γνωρίζω τι. versūram διαπραγματεύομαι (συνάπτω) νέον δάνειον (πρὸς ἐξόφλησιν προγενεστέρου δανείου). Οἱ τοιοῦτόν τι πράττοντες vertebant creditorem (= ἤλλασσον δανειστήν). palam ποιῶ γνωστόν, διαδίδω. 2) ἀνατρέφω, μορφῶ. domi factus οἴκοι εἰθισμένος, γεγυμνασμένος.

facto, ἰδ. fio—quo facto οὗ (= τούτου δὲ) γενομένου, μεθ' ὃ γεγονός, οὗ ἕνεκα.

factum, i, οὐ. γεγονός, συμβάν, ἔργον.

factūrus, *ἰδ.* facio.

factus, *ἰδ.* facio.

facultas, ātis, εὐκαιρία Hn 9, 1, 2) ἐνδεχομένη περίπτωσις, τὸ δυνατὸν A 2, 2. 3) πληθ. τὰ μέσα πρὸς καταβολὴν τῶν ἐξόδων, περιουσία, τὰ οἰκονομικὰ Hn 6, 2.

fāma, ae, (φήμη). 2) διάδοσις, θρῦλος.

fames, is, πεῖνα.

famĭlĭa, ae, ἐκ τοῦ famŭlus οἰκέτης, ὑπηρέτης, τὸ σύνολον τῶν ὑπηρετῶν, οἱ ὑπηρέται A 13, 3. 2) οἱ συγγενεῖς, [*τὸ σογγενολόγι*] A 18,2. 18, 3. *ἰδ.* pater familiās.

familiāris, e, οἰκεῖος A 16, 2. 1) res familiāris, ἡ ἀτομικὴ περιουσία A 2, 3. 2) οὐσ. ὁ πιστὸς φίλος A 5, 1.

familiarĭtas, ātis, σχέσις, οἰκειότης.

familiarĭt. πίρρ. οἰκείως, στενῶς, συγκρ. familiarĭus.

familĭās (= familĭae γεν.) A. 13,1. *ἰδ.* pater familiās.

fastigĭum, ĭi, οὐ. κορυφή. 2) ὕψος, περιωπή. (*ἰδ.* sto).

favĕo, fāvi, fáutum, 2. (μετὰ δοτ.) εὐνοῶ.

febris, is, πυρετός. 2) ἐν τῷ πληθ. = πυρετικαὶ (πυρετοῦ) προσβολαί, ἐπανειλημμένος πυρετός.

fecĕro *ἰδ.* facio.

feci *ἰδ.* facio.

ferĕ, ἐπίρρ. σχεδόν, περίπου.

fĕro, tŭli, lātum, ferre, [ἀντὶ fer(ĕ)re], 3. φέρω Hn 4, 3. calamitates belli, ὑπομένω τὰ δεινὰ τοῦ πολέμου. fructum κομίζομαι τὸν καρπὸν (τὴν ἀμοιβήν), ἀμείβομαι διά... (*ἰδ.* καὶ fructus) 2) ὑπομένω τινά, ὑποφέρω τὰς ἰδιοτροπίας τινὸς A 5, 1.

ferocĭa, ae, τὸ (ἀτίθασον). 2 ἀγερω-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

χία, εὐψυχία.
ferrum, i, οὐ. (σίδηρος). 2) ἡ διὰ τῶν ὅπλων βία, τὰ ὅπλα.
fictĭlis, e, (πήλινος ἐκ τοῦ fingo πλάττω). vas fictĭle (πληθυντ. vasa fictila) σκεῦος πήλινον, σκεῦος κεραμεοῦν.
fīdens, ntis (κυρίως μτχ. τοῦ fīdo) θαρρῶν, θαρραλέος. fidens animus ἡ αὐτοπεποίθησις· *ἰδ.* καὶ animus.
fĭdes, ĕi, (πίστις). 2) ἔνορκος διαβεβαίωσις, ὑπόσχεσις, λόγος Hn 2, 4. 3) προστασία Hn 9, 3.
fīducĭa, ae, πίστις, ἐμπιστοσύνη, spe fiduciāque (*ἀντὶ* spe fidentissimā) διὰ σταθερᾶς ἐλπίδος).
filĭa, ae, θυγάτηρ.
filĭus, ĭi, ἀ. υἱός.
finis, is, ἀ. (ὅριον, ὁρόσημον. 2) πληθ. τὰ σύνορα, ἡ περιοχή. 3) τέλος, τέρμα Hn 1, 3.
fio, factus sum, fiĕri (παθ. τοῦ facio), γίγνομαι. 2) συμβαίνω, ἐπέρχομαι A 14, 12.
fistŭla, ae, σῦριγξ. 2) συρίγγιον *[φίστουλας]*, συριγγῶδες ἀπόστημα. fistulae (πληθ.) puris συρίγγια πύου, συριγγώδη (πυορροοῦντα) ἀποστήματα.
flagitĭum, ĭi, οὐ. αἶσχος, ἀνομία, ὄνειδος.
flagro, 1. φλέγομαι.
flĕo, ēvi, ētum, 2. κλαίω. flens atque osculans κλαίων καὶ φιλῶν, (ἐν μέσῳ δακρύων καὶ φιλημάτων).
fluctus, ūs, ἀ. κῦμα. 2) fluctūs (πληθ.) civīles ὁ πολιτικὸς σάλος, ἡ δίνη τοῦ πολιτικοῦ βίου.
foederātus, (σύμμαχος). 2) civitas foederata πόλις ἔνσπονδος (τοῖς Ῥωμαίοις).
foedus, foedĕris, οὐ. συνθήκη.
fore, μέλλ. ἀπρμφ. τοῦ sum *ἀντὶ* futurum esse.
foret, πρτ. ὑποτακτ. τοῦ sum *ἀντὶ* esset (forem, -es, -et, πληθ. -ent].
foris, is, θύρα, (συνήθως κατὰ πληθυντ. fores, ĭum).
forma, ae, μορφή, ἐξωτερικὴ ὄψις, τὸ ἐξωτερικόν.
formōsus, ὡραῖος *(καλοκαμωμένος)*.
fortĕ, ἐπίρρ. (κυρίως ἀφαιρ. τοῦ fors τύχη) διὰ τῆς τύχης. si forte ἂν τυχὸν (ἀντὶ expectans si forte καραδοκῶν ἂν τυχόν).
fortis, e, (ἰσχυρός). 2) γενναῖος, ἀνδρεῖος. Ὑπερθ. fortissimus.
fortitūdo, ĭnis, ἀνδρεία, θάρρος, τόλμη.
fortuīto, ἐπίρρ. ἀπὸ τύχης, τυχαίως πως *('ς τὰ κουτουροῦ)*.
fortūna, ae, τύχη A 19, 1. 2) εὐτυχία Hm 4, 1. 3) εὐτυχία, εὐτυχὴς μοῖρα A 3, 3. 4) ἡ ὑπὸ τῆς εἱμαρμένης δοθεῖσά τινι ἐξωτερικὴ ἰσχύς, περιωπή, θέσις (ἀντίθετον: dignitas) A 19, 2. 5) ἡ περιουσία, τὰ ὑπάρχοντα A 4, 2. 21, 1. Πληθυντ. Hm 9,3. A 4,3.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

forum, i, οὐ. (ἀγορά). 2) ἡ ἀγορὰ ὡς κέντρον πολιτικῆς καὶ δικαστικῆς δράσεως. in foro esse coepit ἐν τῇ ἀγορᾷ νὰ εἶναι ἤρχισεν (ἤρχισε τὴν πολιτικὴν δρᾶσίν του).

frater, tris, ἀ. ἀδελφός.

frequens, ntis, (πυκνός, πολυάριθμος). 2) συχνός.

frequentĭa, ae, (πυκνότης). 2) frequentiā (ἀφαιρ.) vulgi μετὰ συρροῆς τοῦ πλήθους, ἐν συρροῇ τοῦ λαοῦ.

fructus, ūs, ἀ. (καρπός). 2) fructus rei familiaris αὔξησις τῆς ἀτομικῆς περιουσίας. fructus pietatis καρπὸς (κέρδος) τῆς εὐσεβείας, (ἀμοιβὴ διὰ τὴν εὐσέβειαν).

frumentum, i, οὐ. σῖτος.

frŭor, fructus sum, frŭi, 3. ἀποθ. (καρποῦμαι). 2) aliquo εὐχαριστοῦμαι μὲ τὴν συναναστροφήν τινος, ἀπολαύω τινός, συναντῶμαι εὐχαρίστως μέ τινα *(γιὰ νὰ τὰ ποῦμε)*.

frustrā, ἐπίρρ. (ἐκ τοῦ fraus ἀπάτη), μάτην, frustra facio aliquid μάτην ποιῶ τι, ἀποτυγχάνω τοῦ σκοποῦ, ἀστοχῶ.

frustror (ἐκ τοῦ frustrā),—, 1. ἀποθ. (ματαιῶ). 2) me ἀπατῶ (σκώπτω, ἐμπαίζω) ἐμαυτὸν (ἐν ταῖς προσδοκίαις).

fuĕram, ἴδ. sum.

fuĕrim, ἴδ. sum.

fŭga, ae, θ. φυγή.

fugāram = fugavĕrām, ἴδ. fugo.

fŭgio, fūgi, fugĭtum, 3. φεύγω. 2) rei publicae procurationem ἀπέχομαι τῆς διοικήσεως τῆς πολιτείας, (ἀπέχομαι τῶν κοινῶν).

fugisse, ἴδ. fugio.

fŭgo, 1. τρέπω εἰς φυγήν.

fui, ἴδ. sum.

fundamentum, i, οὐ. θεμέλιον.

funus, funĕris, οὐ. κηδεία, ἐκφορά, ταφή.

futūrus, ἴδ. sum.

G

gener, ĕri, ἀ. γαμβρός, (ὁ ἀνὴρ τῆς θυγατρὸς) A 21, 4.

generātus, (πεφυκώς). 2) ab aliquo καταγόμενος ἀπό τινος.

generōsus, εὐγενὴς τὴν καταγωγήν. 2) γενναιόφρων, μεγαλόψυχος, ἱπποτικὸς A 3, 1.

gens, ntis, (γένος). 2) ἔθνος.

genus, genĕris, οὐ. (γένος). 2) εἶδος.

gĕro, gessi, gestum, 3. (φέρω — φορῶ). 2) me παρέχω ἐμαυτόν, συμπεριφέρομαι. me splendĭde ζῶ μεγαλοπρεπῶς. rem πράττω τι (κατ' ἐξοχὴν τὰ τοῦ πολέμου), διοικῶ. bellum διεξάγω πόλεμον, πολεμῶ. consulatum ἀσκῶ τὴν ὑπατείαν, ὑπατεύω. honores διαχειρίζομαι τὰς τιμὰς (τὰς ἀρχάς, τὰ τιμητικὰ ἀξιώματα), περιβάλλομαι ἀρχήν. res geruntur male

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὰ πράγματα διεξάγονται (ἔχουσι) κακῶς. res gestae (πληθ.) αἱ πράξεις (κατ' ἐξοχὴν αἱ πολεμικαί), τὰ πολεμικὰ ἔργα.
gestum, ἰδ. gero.
glorĭor, 1. ἀποθ. καυχῶμαι, μέγα φρονῶ.
graece, ἐπίρρ. ἑλληνιστί.
graecus, ἑλληνικός. res graecae ἡ γραμματεία καὶ ἡ ἱστορία τῆς *(ἀρχαίας)* Ἑλλάδος.
gratĭa, ae, (χάρις). 2. δημοτικότης, εὔνοια (ἐξ ἐκτιμήσεως) Α 2, 4. 6, 2. 21, 1. 3) καλὴ ἢ φιλικὴ συνεννόησις, συμφιλίωσις Α 17, 1. *Ἰδ.* redeo.
grātus, (ἀρεστός). 2) εὐκτός, ἐπιθυμητός.
gravis, e, βαρύς, δεινός, ὀξύς.
gravĭtas, ātis, (βαρύτης). 2) ἀξία, σοβαρότης.

Η

habĕo, ŭi, ĭtum, 2. ἔχω. aliquem collēgam ἔχω τινὰ (ὡς) συνάρχοντα. aliquem actorem auctoremque ἔχω τινὰ ὡς βοηθὸν ἐν τοῖς ἔργοις καὶ ἐν τῇ συμβουλῇ, (συνεκτελεστὴν καὶ σύμβουλον, χεῖρας καὶ νοῦν). castra στρατοπεδεύω. 2) ἔχω ἐν ἐμοί, δεικνύω Α 18,4. 3) ποιῶ. hāc oratione habĭtā τούτου τοῦ λόγου γενομένου, ταῦτα εἰπών. iudicium nullum δὲν καλοῦμαι (ὡς κατηγορούμενος) εἰς τὸ δικαστήριον. 4) παρέχω. honores ἐπιδαψιλεύω τιμάς, τιμῶ. 5) ἔχω εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου Hn 7, 3. Α 13, 4. 6) κρατῶ Hn 12,2. 7) cognĭtum habeo (ἐγνωσμένον ἔχω), γιγνώσκω κατὰ βάθος. perceptum habeo (ἐντονώτ. τοῦ percipio) νοῶ κατὰ βάθος, (χωνεύω) Α 17, 3. cognĭtum habeo (ἐντονώτ. τοῦ cognosco) ἔχω τινὸς ἀκριβῆ γνῶσιν Α 18, 1. 8) satis habeo+ἀπρμφ.=ἀρκοῦμαι νά... 9) habeo (mihi curae δοτ. + ἀπρμφ.) = φροντίζω (νά...), ἐπιμελοῦμαι. 10) θεωρῶ. habeor νομίζομαι (περνῶ γιὰ). 11) δεικνύω, φανερώνω, Α 13,2. 12) me habeo [=sum] (εἶμαι ἔν τινι καταστάσει), διάκειμαι, ἔχω Hn 2, 1. 13) eius (τ. ἔ. versūrae) condicionem aequam habeo τούτου (τοῦ νέου δανείου) ὅρον παραδεκτὸν (δίκαιον) συνάπτω, δάνειον ἐπὶ καλοῖς ὅροις (ἐπὶ μικρῷ τόκῳ) συνάπτω.
habĭto, 1. κατοικῶ. bene habĭto ἀνέτως (μετ' ἀνέσεως) κατοικῶ.
hāc, ἐπίρρ. ταύτῃ, διὰ ταύτης τῆς ὁδοῦ.
hactĕnus, ἐπίρρ. μέχρις ἐνταῦθα.
hasta, ae (δόρυ). 2) hasta publica δημοπρασία.— Κατὰ παλαιὸν ἔθος, ὅτε ἐπωλοῦντο λάφυρα πολέμου, ἐπηγνύετο εἰς ἔνδειξιν δόρυ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Τὸ ἔθος τοῦτο διετηρήθη καὶ εἰς ἄλλας

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πωλήσεις, ἤτοι εἰς τοὺς πλειστηριασμοὺς τῆς περιουσίας τῶν προγραφομένων πολιτῶν. Οἱ χρηστοὶ πολῖται ἀπέφευγον, ὡς ἦτο εὔλογον, νὰ μετέχωσι τοιούτων δημοπρασιῶν.
herēdĭtas, ātis, κληρονομία.
herēdĭum, ĭi, οὐ. κληρονομία.
heredium a patre relictum, κληρονόμημα ἀπὸ τοῦ πατρὸς καταλειφθέν, πατρῷον κτῆμα.
heres, ēdis, ἀ. κληρονόμος.
hic, haec, hoc, (γεν. huius, δοτ. huic κτλ.), οὗτος, ὅδε.
hīc, ἐπίρρ. ἐνταῦθα.
hinc, ἐπίρρ. ἐντεῦθεν.
his, δοτ. καὶ ἀφαιρ. τοῦ πληθ. τῆς ἀντωνυμ. hic, haec, hoc.
historĭa, ae, (ἱστορία). 2) συστηματικὴ ἱστορία, contexta συνεχὴς ἱστορία, ἱστορικὴ πραγματεία (ἀντίθετον : βιογραφία) A 16, 3. 3) historiae, (πληθ.) τὰ ἱστορικὰ ἔργα C 3, 3.
hodĭē, ἐπίρρ. σήμερον.
homo, hominis, ἀ. ἄνθρωπος (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ζῷον) Hn 3,4. 2) κατὰ πληθυντ. ἄνθρωποι (κόσμος) A 13, 6.
honor, ōris, ἀ. τιμή, ἐκδήλωσις τιμῆς A 6, 4. 2) ἡ (ἐκ τῶν ἀξιωμάτων) φήμη, ὑπόληψις A 18, 5. 3) ἀρχή, τιμητικὸν ἀξίωμα C 1, 1. A 6, 2. 18, 2. 18, 5.
hortātū (ἀφαιρ. τοῦ οὐσιαστ. hortatus), μετὰ γεν. : τῇ προτροπῇ (τινος).
hortus, i, ἀ. (κῆπος). 2) πληθυντ. «παράδεισος», περίβολος (πάρκο).
hospitĭum, ii, οὐ. φιλοξενία.
hostĭa, ae, ἱερεῖον, σφάγιον, θῦμα.
hostis, is, ἀ. (πολέμιος). 2) ἐχθρὸς τῆς πατρίδος, προδότης.
hūc, ἐπίρρ. εἰς τοῦτον τὸν τόπον.
huic, δοτ. ἑνικὴ τοῦ hic, haec, hoc.
humanĭtas, ātis, φιλοφροσύνη, «εὐμουσία», εὐγένεια τρόπων ἀπορρέουσα ἐκ τῆς μορφώσεως καὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀτόμου, (διανοητικὴ καὶ ἠθικὴ ἀγωγή). 2) ὑψηλή, λεπτὴ μόρφωσις A 3, 3. ἐρασμιότης, συμπάθεια 16, 1.
humĭlis, e, (χαμηλός, χθαμαλός). 2) ταπεινός.

I

iăcĭo (πρόφερε jacĭo), iēci, iactum, 3. ῥίπτω, βάλλω.
iacto, (θαμιστικὸν τοῦ iacio), 1. (ῥιπτάζω). 2) ῥίπτω (ἐδῶ καὶ ἐκεῖ).
iăm (πρόφ. jam), ἐπίρρ. ἤδη.
ianŭa, ae (πρόφ. janua), θύρα.
ibi, ἐπίρρ. αὐτοῦ, ἐκεῖ. 2) ibi=in cēna ἐν τῷ δείπνῳ Hn 12, 1.
īdem, eădem, ĭdem ὁ αὐτὸς (γεν. eiusdem, δοτ. eīdem). hic idem αὐτὸς οὗτος.
idēō, ἐπίρρ. (τούτου ἕνεκα). 2) ideo ... quod τούτου ἕνεκα...(δι)ότι.
idonĕus, ἐπιτήδειος, κατάλληλος.
igĭtur, ἐπίρρ. λοιπόν.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ignōro, 1. ἀγνοῶ, διατελῶ ἐν ἀγνοίᾳ.
iis, δοτ. καὶ ἀφαιρ. τοῦ πληθ. τῆς ἀντωνυμ. is, ea, id.
ille, illa, illud (γεν. illīus, δοτ. illi κτλ.) ἐκεῖνος.
il-lūdo (in καὶ lūdo), lūsi, lūsum, 3. ἐμπαίζω.
illustris, e, (φαεινός). 2) ἐπιφανὴς (τὸ γένος) Hn 3, 2. 3) res illustris ἔργον αἰγλῆεν (ἔξοχον) A 18, 2.
illūsus, ἰδ. illudo.
imāgo, gĭnis, (εἰκών). 2) αἱ κήριναι εἰκόνες τῶν προγόνων.
imitātor, ōris, ἀ. μιμητής.
immīsi, ἰδ. immitto.
im-mitto, 3. (*«ἐῶ τρέχειν», «σεύω»*). 2) «ἀνίημι», ἀφίνω ἐλεύθερον νὰ δράμῃ, ἐξαπολύω, ἐξαποστέλλω.
immŏlo, 1. (ἐκ τοῦ in καὶ molla= κριθαὶ χονδροκοπανισμέναι, ἃς μετεχειρίζοντο ἐν ταῖς θυσίαις), θυσιάζω, θύω.
im-pĕdĭo (in καὶ pes), īvi, ītum, 4. *ἐμ-ποδ-ίζω.*
imperātor, ōris, ἀ. ἀρχηγός, στρατηγὸς Hn 5, 2. C 3, 1. 2) ὁ αὐτοκράτωρ στρατηγός, δηλ. ὁ νικητὴς καὶ τροπαιοῦχος στρατηγὸς A 19, 1.
imperĭum, ĭi, οὐ. (διαταγή). 2) ἀρχηγία, στρατηγία. Hm 3, 3. Hn 7, 3. 3) summa imperii τὸ ὅλον τῆς ἀρχῆς, ἡ ὑψίστη ἀρχή, ἀρχιστρατηγία. 4) ἐξουσία Hn 5, 3. orbis (γεν.) terrārum, ἐξουσία τῆς οἰκουμένης, κοσμοκρατορία. 5) χώρα, βασίλειον Hm 2,5.
im-pĕro, 1. προστάσσω, διατάσσω. . . alicui ut, προστάσσω τινὶ ἵνα, (διατάσσω νά . . .).
im-pertĭo, īvi, ītum, 4. (ποιῶ τινα κοινωνόν τινος). 2) doctrīnis quibus puerīlis aetas impertiri . . . debet . . . erudivit διὰ τῶν γνώσεων, πρὸς ἃς ἡ παιδικὴ ἡλικία γνώριμος νὰ καθίσταται ὀφείλει... ἐξεπαίδευσε, τ. ἔ. δι' ἐκείνων τῶν γνώσεων, αἵτινες εἶναι τὸ ἀντικείμενον τῆς διδασκαλίας τῶν παίδων.
impetrārim = impetravĕrim, ἰδ. impetro.
impĕtro, 1. (ἐκτελῶ). 2 ἐπιτυγχάνω, κατορθώνω τὸ ἐπιζητούμενον.
impraesentiārum, *(δημώδης ἔκφρασις)* ἐν τῷ παρόντι τ. ἔ. in praesentiā harum (r e r u m).
imprudenter, ἐπίρρ. ἀφρόνως.
īmus (καὶ infĭmus) ὑπερθ. τοῦ συγκρ. inferĭor, κατώτατος.
in, πρόθ. I. μετ' αἰτιατ. εἰς Hn 5, 3. 2) ἐναντίον Hn 2, 3. C 2, 3. 3) κατά. in singulos menses, καθ' ἕκαστον μῆνα, μηνιαίως. 4) (ἀντὶ τοῦ ergā) πρὸς A 17, 2. II. μετ' ἀφαιρ., ἐπὶ τόπου, ἐν Hn 5, 1. 5, 2. 5, 3. 11, 4. C 1, 1. 1,2. 3, 5. A 18, 3. 20, 3 καὶ ἀλλαχοῦ. 2) ἐπὶ χρόνου· κατὰ + αἰτ. Hn 4,3. C 1, 2. 2, 2. A 1,3. 17,1. 21,5.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

3) πρὸς δήλωσιν ἄλλων σχέσεων: α΄) πρὸς δήλωσιν περιστάσεων, ὑφ' ἃς διατελεῖ ἢ συμβαίνει τι: horum in concursu τούτων ἐν τῇ συμπλοκῇ. in omni procuratione ἐν πάσῃ διοικήσει. β΄) πρὸς δήλωσιν προσώπων, οἷς ἀνήκει τι. erat in puero ὑπῆρχεν ἐν τῷ παιδί. in adulescentulo ... erat ἐν τῷ μειρακίῳ (ἐν τῷ νέῳ ἀνδρὶ) ὑπῆρχε. γ΄) πρὸς δήλωσιν τοῦ δι' οὗ τις εἶναι ἐφωδιασμένος; πρὸς δήλωσιν τῆς καταστάσεως, ἐν ᾗ τις εὑρίσκεται: in sestertio ὡς ἄνθρωπος μὲ περιουσίαν [ἴδ. sestertius]. δ΄) πρὸς δήλωσιν ἀριθμοῦ: in eis (ἀντί: in numero eorum) ἐν ταύταις (ἀντί: ἐν τῷ ἀριθμῷ τούτων), μεταξὺ τούτων Hm 2,4. Hn 4,4. 12,2. 13,2. A 13,3. ε΄) πρὸς δήλωσιν πραγμάτων, εἰς ὧν τὴν σχέσιν ἀφορᾷ τι: pacem conciliavit, in quo (= in qua re) εἰρήνην ἐποίησεν, *ἐν ᾧ πράγματι* (τ.ἔ. ἐν ᾗ εἰρήνῃ).

in-cendo (in καὶ cando), endi, nsum, 3. ἀνάπτω. Hn 5, 2. 2) ἐξάπτω, Hn 2, 1.

in-cĭdo (in καὶ cado), cĭdi,—, 3. (εἰσπίπτω). 2) εἰσχωρῶ.

in-cipĭo (in καὶ căpio), cēpi, ceptum, 3. (ἐπιχειρῶ). 2) ἄρχομαι.

in-cĭto, 1. (ἐλαύνω τι). 2) προτρέπω, παροτρύνω (εἰς ἅμιλλαν).

incognĭtus, ἄγνωστος.

incŏla, ae, ἀ. κάτοικος.

incredibĭlis, e, ἀπίστευτος, incredibile dictū (β΄ ὕπτιον τοῦ ῥ. dīco) ἀπίστευτον εἰπεῖν, λόγου κρεῖττον, πίστεως μεῖζον.

incurĭa, ae, ἀμέλεια, ἀφροντισία.

inde, ἐπίρρ. (ἐντεῦθεν). 2) μετὰ ταῦτα.

indicĭum, ĭi, οὐ. (ἔνδειξις). 2) τεκμήριον.

indĭco, 1. δηλῶ, καταδεικνύω, (προδίδω).

in-dĭgĕo (indu [= in] καὶ ĕgĕo), ŭi,—, 2. ἐνδεῶς ἔχω τινός, alienārum opum ἐνδεῶς ἔχω (λαμβάνω ἀνάγκην) ξένης βοηθείας. medicinā (ἀφαιρ.) δὲν κάμνω χρῆσιν φαρμάκων, δὲν ἔχω χρείαν φαρμάκων.

in-dūco, 3. (εἰσάγω). 2) παρασύρω, ὑπάγω Hn 5, 3. 3) προτρέπω Hn 8, 1. 4) in errorem εἰς πλάνην εἰσάγω (παρα)πλανῶ.

inductus, ἴδ. induco.

indulgentĭa, ae, ἐπιείκεια, ἐνδοτικότης, συμβιβαστικότης.

indulgĕo, dulsi, [dultum], 2. (χαρίζομαι). 2) εἶμαι (ὑπερβολικῶς) ἐπιεικής, δὲν πιέζω τοὺς ὀφειλέτας (ἀνανεώνων τὴν προθεσμίαν τῆς πληρωμῆς τοῦ χρέους).

industrĭa, ae, δραστηριότης, ἐνεργητικότης C 3, 1. 2) φιλοπονία C 3, 4. 3) ἡ μετ' ἐπιμελείας ἐπιδεξιότης A 13, 4.

in-ĕo, ĭi, (σπανιώτ. īvi), ĭtum, īre, 4. (εἰσέρχομαι). 2) rationem

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σκέπτομαι μέσον, μηχανῶμαι σχέδιον. consilium λαμβάνω ἀπόφασιν.
in-ermis, e (in καὶ arma), ἄοπλος.
inertĭa ae, (ἐκ τοῦ iners [in στερητ. καὶ ars τέχνη] ἄτεχνος). 2) ἡ πρὸς φυγοπονίαν ῥοπή, ῥαθυμία, ὀκνηρία.
in-fĕro, intŭli, illātum, inferre, 3. (εἰσφέρω). 2) bellum in Italiam μεταφέρω τὸν πόλεμον (τὸ θέατρον τοῦ πολέμου) εἰς τὴν Ἰταλίαν. arma Italiae (δοτ.) πολεμῶ κατὰ τῆς Ἰταλίας.
infestus, δυσμενής. animo infesto ἐν πνεύματι δυσμενεῖ, ἐχθρικῶς, μετὰ μίσους, μισῶν.
infĭmi, ōrum, (ἰδ. imus), οὐσ. οἱ ταπεινότατοι (κατὰ τὴν τάξιν).
in-finītus, (ἄπειρος). 2) ὑπέρμετρος.
in-fitĭor, 1. ἀποθ. (ἐκ τοῦ in-fitias, αἰτ. πληθ.), ἀρνοῦμαι.
ingenĭum, ĭi, οὐ. (φυή). 2) φυσικὸν δῶρον, εὐφυΐα, πνεῦμα.
inicio (πρόφ. injicio) (in καὶ iăcio), iēci, iectum, 3. ἐμβάλλω, προξενῶ.
inĭi, ἰδ. ineo.
inimicitĭa, ae, ἔχθρα. Συνήθως ἐν τῷ πληθ.: ἐχθρικαὶ διαθέσεις.
inimīcus (in καὶ amīcus), ἐχθρικός. inimicĭssimus, ἀ. ὁ (ἔχθιστος) θανάσιμος ἐχθρός.
inīquus (in καὶ aequus ἄνισος). 2) ἄδικος.
initĭum, ĭi, οὐ. ἀρχή. initio (ἀφ.) κατ' ἀρχάς.
in-nītor, innixus sum, innīti. 3. ἀποθ. στηρίζομαι.
innixus, ἰδ. innitor.
inopĭa, ae, ἔνδεια. inopia publica ἔνδεια δημοσία, οἰκονομικαὶ τοῦ κράτους δυσχέρειαι, ἔλλειψις χρημάτων ἐν τῷ δημοσίῳ ταμείῳ.
inprīmis (in καὶ prīmis), ἐπίρρ. πρὸ πάντων, κατ' ἐξοχήν, ἰδίᾳ.
inquam, inquis, inquit, (ἐλλειπτικὸν ῥῆμα), λέγω, -εις, -ει.
in-scĭens, ntis, ἀγνοῶν, ἐν ἀγνοίᾳ. inscientibus iis ἀγνοούντων τούτων, (ἐν ἀγνοίᾳ τούτων).
insidĭae, ārum, ἐνέδρα Hn 4, 3. 5,3. 2) δόλος, ἐπιβουλὴ Hn 12,2.
insidĭor, 1. ἀποθ. (μετὰ δοτ.) ἐνεδρεύω.
in-stitŭo (in καὶ statuo), tŭi, tūtum, 3. (ἱδρύω). 2) ἀποφασίζω, ἐπιχειρῶ, ἀρχίζω Hn 2, 4. 2, 8. C 3, 3. 3) εἰσάγω, συνηθίζω. A 14,2. 4) προτίθεμαι *[σχεδιάζω]* Hn 8, 3.
insŭla, ae, νῆσος.
intel-lĕgo (inter-lego), exi, ectum, 3. ἐννοῶ (διὰ τῶν αἰσθήσεων ἢ τοῦ νοῦ) διακρίνω. 2) συμπεραίνω Hn 5, 4.
intemperanter, ἐπίρρ. ἀκράτως, ἀμέτρως.
inter, πρόθ. μετ. αἰτ. μεταξύ.
inter-cēdo, 3. (παρεμβαίνω). 2)

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

intercedit obtrectatio ἀναφύεται *[ὑπάρχει 'ς τὸ μέσον]* ἀνταγωνισμὸς (ζηλότυπος). querimonia μεμψιμοιρία, (ἀφορμὴ μεμψιμοιρίας). 3) παρέρχομαι *[περνῶ]* A 20, 2.
intercessisse, *ἰδ.* intercedo.
interdum, ἐπίρρ. ἐνίοτε.
inter - ĕo, 4. διαφθείρομαι, ἀπόλλυμαι Hn 2, 4. 4, 3. 2) φονεύομαι Hn 13, 1.
interfēci, *ἰδ.* interficio.
inter - fĭcĭo (inter καὶ făcio), fēci, fectum, 3. (φθείρω). 2) ἀποκτείνω. interficĭor ἀποθνῄσκω, φονεύομαι.
interficiundus (= interficiendus, *ἰδ.* interficio), φονευτέος. ad hunc interficiundum πρὸς τὸ φονεῦσαι τοῦτον, διὰ τὸν φόνον τούτου.
interiĕrim, *ἰδ.* intereo.
intĕrim, ἐπίρρ. ἐν τῷ μεταξὺ *[χρόνῳ]*.
interĭor, ἀ. καὶ θ., interĭus, οὐ. (γεν. interiōris), συγκρ. ἐνδότερος, *ἰδ.* consilium.
interīrem, *ἰδ.* intereo.
interĭtus, ūs, ἀ. ἀπώλεια, θάνατος.
inter-pōno, 3. (τίθημι ἐν τῷ μέσῳ). 2) me παρεμβαίνω, δανείζω χρήματα (ἐπὶ τόκῳ).
interprĕtor, 1. ἑρμηνεύω.
inter-sum (ἐν τῷ μέσῳ εἰμί). 2) παρευρίσκομαι, παρίσταμαι μάρτυς.
intestīnum, i, οὐ. ἔντερον. imum intestīnum τὸ ὀρθὸν ἢ ἀπευθυσμένον ἔντερον, τ. ἔ. ἡ τελευταία μοῖρα τοῦ παχέος ἐντέρου.
intestīnus (ἐκ τοῦ intus ἐντός. Πρβλ. *ἐντόσθια* ἐκ τοῦ *ἐντός)*, ἐσωτερικός, ἐμφύλιος (ἀντίθετον: externus ἐξωτερικός).
intĭme, ἐπίρρ. οἰκειότατα.
intra, πρόθ. μετ' αἰτ. (ἔνδον). 2) ἐν τῇ σφαίρᾳ+γεν. Hn, 11, 4.
in-vĕnio, 4. (εὑρίσκω). 2) ἀνακαλύπτω, ἐξευρίσκω.
inventūrus, *ἰδ.* invenio.
in-veterasco (ἐναρκτικὸν τοῦ invetĕro), rāvi, —, 3. ἐγγηράσκω. 2) (ἐπὶ χρέους)· ῥιζοῦμαι, παλαιοῦμαι, αὐξάνω A 2, 5.
invictus (in καὶ vinco), ἀήττητος, ἀνίκητος.
invidĭa, ae, φθόνος.
invīto, 1. καλῶ, προσκαλῶ.
iocor, 1. ἀποθ. (πρόφερε jocor), ἀστειεύομαι.
Iovi, δοτ. τοῦ Iuppiter.
ipse, ipsa, ipsum, αὐτός, αὐτὸς οὗτος. 2) μετὰ σημασίας ἐπιρρηματικῆς· ἀκριβῶς Hn 10, 5.
irascor, irātus sum, irasci, 3. ἀποθ. ὀργίζομαι.
irātus, παρωργισμένος. *ἰδ.* irascor.
ire, ἐνεστ. ἀπρμφ. τοῦ ῥήμ. eo.
ir - rīdĕo (in καὶ ridĕo), rīsi, rīsum, 2. ἐγγελῶ, μυκτηρίζω, σκώπτω.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

is., ea, id, (γεν. eius, δοτ. ei), οὗτος.
ita, ἐπίρρ. οὕτω, τόσον. non ita multis diebus (ἀφαιρ.) οὐχὶ τόσον πολλὰς ἡμέρας ὕστερον.
ităque, καὶ οὕτω (=et ita) A 15,1. 2) σύνδ. ὅθεν.
itemque=et item (ἐπίρρ.) ὡσαύτως, ὡς καί.
iter (ἀντὶ it[ĭn]er), γεν. itĭnĕris. οὐ. πορεία, (πορεία τοῦ στρατοῦ).
itĕrum, ἐπίρρ. τὸ δεύτερον Hn 5, 3. C 2, 2. 2) αὖθις, πάλιν Hn 6, 1.
itinĕre, ἀφαιρ. τοῦ iter.
iŭbĕo (πρόφ. jubeo), iussi, iussum, 2. κελεύω, διατάσσω, παραγγέλλω.
iucundus (πρόφ. jucundus), τερψίθυμος A 14, 1. 2) πεφιλημένος, προσφιλέστατος A 16, 1.
iudīcĭum, ĭi, οὐ. (πρόφ. judicium), κρίσις, δίκη 2) δικαστήριον, δίκη A 6, 3. 3) iudicio (ἀφαιρ.) ἐξ ὑπολογισμοῦ, ἐσκεμμένως A 15, 3.
iudĭco (πρόφ. judico), 1. δικάζω. 2) καταδικάζω. exulem iudico aliquem (κρίνω τινὰ ἐξόριστον), καταδικάζω εἰς ἐξορίαν, ἐξορίζω. hostem iudicatum (καίπερ) κεκηρυγμένον ἐχθρὸν (δημόσιον). 3) κρίνω, ἀποφασίζω Hq 13, 4. A 13, 3. 16, 1. 20, 5. 4) συνάγω, συμπεραίνω A 15, 3.
Iuppĭter (πρόφερε Juppĭter), γενικὴ Iovis (πρόφερε Jovis), δοτικὴ Iovi (πρόφερε Jovi), αἰτιατικὴ Iovem (πρόφερε Jovem), ἀφαιρ. Iove (πρόφερε Jove), ἀ. Ζεύς, Iuppiter optimus maximus Ζεὺς ἄριστος μέγιστος.
iūro (πρόφ. juro), 1. ὀμνύω, ὁρκίζομαι.
iūs (πρόφ. jus), iūris, οὐ. δίκαιον. 2) δικαστήριον A 6, 3. 3) iuris consultus, ἀ. ὁ νομομαθής.
ius-iurandum, (γεν. iuris iurandi, δοτ. iuri iurando, ἀφαιρ. iure iurando), οὐ. ὅρκος (τῶν πολιτῶν). Ὁ ὅρκος τῶν στρατιωτῶν ἐλέγετο sacramentum.
iussi, ἰδ. iubeo.
iuvencus, i, ἀ. (πρόφ. juvencus), νέος ταῦρος, μόσχος.
iuvit, ἰδ. iuvo.
iūvo (πρόφ. juvo), iūvi, iūtum, 1. βοηθῶ, ὑποστηρίζω.
iuxta, πρόθ. μετ' αἰτ. = παρὰ + αἰτ., ἐπὶ+δοτ., πλησίον.

K

kălendae, ārum (ἐκ τοῦ calo = καλῶ), καλάνδαι, τ. ἐ. ἡ πρώτη ἡμέρα ἑκάστου μηνός. prīdĭe kal. (= kalendas) Aprīles τῇ προτεραίᾳ τῶν καλανδῶν τοῦ Ἀπριλίου (ἤτοι τῇ 31ῃ Μαρτίου).

L

labor, ōris, ἀ. μόχθος, ταλαιπωρία.
lacesso, īvi, ītum, 3. «καταπει-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ράζω», προκαλῶ.
lacrĭma, ae, *(δάκρυμα)*, δάκρυ.
lapis, ĭdis, ἀ. (πρβλ. λέπας = ἀπόκρημνος βράχος). 2) «ὅρος», «στήλη», κατὰ παράλειψιν τοῦ ἐπιθ. miliarĭus (ἔχων 1000), ὁ μιλιοδείκτης λίθος, τὸ μιλιάριον (= 1000 ῥωμαϊκὰ βήματα)· *ἰδὲ καὶ* passus.
largitĭo, ōnis, (φιλοδωρία). 2) δεκασμός, δωροδοκία.
laus, láudis, ἔπαινος, ἐπαινετικὴ ἀναγνώρισις.
láutus, (κυρ. μτχ. τοῦ lavo λούω, ὅθεν λελουμένος, *λουσμένος*). 2) μεγαλοπρεπής· sum inprīmis láutus (= splendĭdus) εἶμαι κατ' ἐξοχὴν μεγαλοπρεπής, ζῶ μεγαλοπρεπέστατα, *ζῶ ἐν πᾶσι λαγῴοις*.
lectīca, ae, (ἐκ τοῦ lectus. *λέκτρον*), κλινίδιον, φορητὴ κλίνη, κοινὸν φορεῖον.
lectĭcŭla, ae, ὑποκοριστικὸν τοῦ lectīca, νεκρικὸς κράββατος, φέρετρον.
lectĭo, ōnis, ἀνάγνωσις, μάθημα.
lector, ōris, ἀναγνώστης.
legātus, i, ἀ. πρεσβευτής, ἀπόστολος Hn 7, 2. 12, 2. 12, 4. 2) ὁ μετὰ τὸν Ῥωμαῖον ἐπαρχιακὸν διοικητὴν ὑπάλληλος, ὕπαρχος A 6, 4.
lĕgo, lēgi, lectum, 3. ἀναγιγνώσκω.
lĕvis, e, (κοῦφος). 2) ἐπὶ νόσου: ἀνεκτὸς A 22, 3. 3) ὁ μὴ ἔχων βαρύτητα, ἀσήμαντος, ἐλάχιστος, μηδαμινὸς A 13, 6. 4) κουφόνους *(ἐλαφρόμυαλος)*, ἄστατος A 15, 1.
lĕvo, 1. ἀνακουφίζω.
lex, legis, νόμος.
libenter, ἐπίρρ. ἀσμένως.
lĭber, bri, ἀ. βιβλίον.
liberālis, e, (τοῦ ἐλευθέρου). 2) ἐλευθέριος, εὐγενής, ὑποχρεωτικός.
līberalĭtas, ātĭs, ἐλευθεριότης.
lĭberalĭter, ἐπίρρ. φιλοξένως.
lĭbrarĭus, ĭi, ἀ. (ἀντι)γραφεὺς βιβλίων. Δι' αὐτῶν διεδίδοντο τὰ εἰς ὀλίγους τότε κυκλοφοροῦντα χειρόγραφα βιβλία.
littĕra, ae, γράμμα, στοιχεῖον ἀλφαβήτου). 2) πληθ. ἡ ἐπιστολή. 3) Graecae litterae τὰ ἑλληνικὰ γραπτὰ μνημεῖα, ἡ ἑλλην. γραμματεία. 4) ἐλευθέριοι τέχναι (σπουδαὶ) C 3, 1. A 1, 2. 5) ἡ συγγραφική, τὸ συγγράφειν Hn 13,2.
litterātus, δεδιδαγμένος. 2) φιλολογικῶς κατηρτισμένος, ἐντριβὴς ἔν τινι γλώσσῃ.
lĭtus, ŏris, οὐ. ἀκτή, παραλία.
locuplēto, 1. πλουτίζω (τι διά τινος).
locus, i, ἀ. (πληθ. συχνάκις loca, ōrum, οὐ.), τόπος, ἔδαφος, θέσις Hm 2, 4. Hn 3, 4. 5, 2. 3) τόπος διαμονῆς Hn 12, 3. 4) εὐνοϊκὸν χρονικὸν σημεῖον, λαβή, εὐκαιρία Hm 1, 2.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

longe, ἐπίρρ. (μακράν). 2) πολὺν καιρόν. Συγκριτ. longĭus (= diutĭus).
longus, μακρός, σχοινοτενής.
lumbus, i, τὸ ἰσχίον.
luxurĭa, ae, τρυφή, πολυτέλεια.

M

magis, ἐπίρρ. μᾶλλον.
magister, tri, ἀ. (ἄρχων). 2) magister equitum ἵππαρχος.
magistrātus, ūs, ἀ. ἀρχή. Πληθ. (αἱ ἀρχαί, οἱ ἄρχοντες), οἱ δύο ὕπατοι Hn 7, 2. 2) ἡ ἀρχὴ τοῦ σωφέτου (ἐν Καρχηδόνι) Hn 7,5. 3) ἡ δημοσία (ἀνωτάτη) ἀρχή, ἄρχων A 18, 1. 4) τὸ δημόσιον ὑπούργημα A 18, 6.
magnifĭcus, μεγαλοπρεπής, (μεγαλοπρεπῶς ζῶν).
magnitūdo, ĭnis, (μέγεθος). 2) πληθύς, ποσότης A 14, 3, magnitūdo animi μεγαλοψυχία.
magnus, μέγας, ἐκτεταμένος A 12, 2. 2) πολυάριθμος Hn 3, 2. magna pecunia μεγάλη ποσότης χρημάτων, πολλὰ χρήματα. 3) σημαντικός, σπουδαῖος Hm 4, 1. C 1, 2. 3, 1. A 2, 4. 16, 1. 20, 5. Συγκριτ. maior ἀ. καὶ θ. maius οὐ. (γεν. maiōris) μείζων. maiōres, um, ἀ. οἱ πρόγονοι· ὑπερθ. maxĭmus μέγιστος.
mălĕ, ἐπίρρ. κακῶς, οὐχὶ ἐπιτυχῶς.
mallem, πρτ. ὑποτακτ. τοῦ ῥήμ. malo.
malo, malui, malle (ἐκ τοῦ mage [=magis]+volo), (μᾶλλον θέλω), προτιμῶ.
mălum, i, οὐ. τὸ κακόν, τὸ δεινόν, malum externum ὁ (πλήρης δεινῶν) ἐξωτερικὸς πόλεμος Hm 2, 1. Πληθ. mala, orum, οὐ. ἡ δεινὴ θέσις Hm 2, 3.
manceps, cĭpis, ἀ. (ἀγοράζων ἐν δημοπρασίᾳ τὰ δημόσια τέλη). 2) nullīus rei manceps οὐδενὸς πράγματος (οὐδεμιᾶς ἐπιχειρήσεως) ἐργολήπτης (μισθωτής, ἐνοικιαστής).
mando (= manum do ἐγχειρίζω), 1. παραγγέλλω, ἐντέλλομαι, ἐμπιστεύομαι εἰς τὴν φροντίδα τινός.
mănĕo, nsi, nsum, 2. μένω.
mansi, ἰδ. maneo.
manus, us, χείρ. 2) δύναμις, στρατὸς Hm 4, 3.
mare, is, οὐ. θάλασσα et terra et mari καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. 2) mare (= fretum Gaditānum) ὁ πορθμὸς τῶν Γαδείρων (τὸ στενὸν τοῦ Γιβραλτὰρ) Hm 4, 1.
maritĭmus, παραθαλάσσιος.
mater, tris. μήτηρ.
matrimonĭum, ĭi, οὐ. γάμος, συνοικέσιον.
matūre, ἐπίρρ. προώρως.
maxĭmē, ἐπίρρ. (ὑπερθετικ. τοῦ magis), τὰ μέγιστα, (κατ᾽ εὐχήν).

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

maxĭmus, ἰδ. magnus.
medicīna, ae, φάρμακον, ἰατρικόν.
medĭcus, i, ἀ. ἰατρός.
medimnus, i, ἀ. μέδιμνος (μέτρον σιτηρῶν). Γεν. πληθ. medimnum. Ὁ ἀττικὸς μέδιμνος = περίπου ½ ἑκατολ. (=52,53).
mediŏcris, e, μέτριος *(ἔτσι κι' ἔτσι)* A 13, 3. 2) μέτριος, μικρός, ὀλίγος A 13, 4.
medĭtor, 1. (πρβλ. *μέδ-ομαι)*, ἀποθ. σκέπτομαι, ἐμφοροῦμαι τῆς ἰδέας. *[σχεδιάζω]*.
mĕmor, ŏris, μνήμων.
memorĭa, ae, (μνήμη). 2) φήμη, διάδοσις, θρῦλος Hn 8,2. 3) μνήμη, (οἱ ἐπιγιγνόμενοι) Hn 13,3.
mendacĭum ĭi, οὐ. ψεῦδος.
mens, mentis, νοῦς, διάνοια, φρόνημα.
mensis, is, ἀ. μήν. in singulos menses καθ' ἕκαστον μῆνα, μηνιαίως.
mensūra, ae, μέτρον.
mentĭo, ōnis, μνεία, mentione factā μνείας γενομένης.
mercennarĭus, μισθοφορικός.
merĕo, ŭi, ĭtum, 2. (ἄξιός εἰμι). 2) primum stipendium mereo τοῦ πρώτου (στρατιωτικοῦ) μισθοῦ εἶμαι ἄξιος, τελῶ *(κάμνω)* τὴν πρώτην στρατείαν.
merĭto, ἐπίρρ. δικαίως.
-met μόρ. ἐγκλιτ. γε. Ἰδ. egŏmet.
metĭor, mensus sum. 4. ἀποθ. μετρῶ, κρίνω.
meus, ἐμός.
mihi, δοτ. τοῦ ego.
mĭgro, 1. (μετοικῶ). 2) ex vitā μετοικῶ ἐκ τοῦ βίου, μεταλλάττω τὸν βίον, ἀποθνήσκω.
miles, lĭtis, ἀ. στρατιώτης.
mille, ἄκλ. χιλιάς, χίλιοι. Πληθυντ. milĭa passuum trecenta χιλιάδες βημάτων τριακόσιαι.
mĭnor, ἀ. καὶ θ., mĭnus, οὐ. (γεν. minōris. Συγκρ. τοῦ parvus), μικρότερος, minor quinque et viginti annis natus (ἰδ. nascor) ἥσσων τῶν πέντε καὶ εἴκοσιν ἐτῶν γεγονώς, νεώτερος τῶν 25 ἐτῶν, μόλις εἰκοσιπενταετής.
mĭnus, συγκρ. ἐπίρρ. ἧττον. minus robustus = n o n robustus ὄχι *τόσον* ἰσχυρός, ὀλίγον ἰσχυρός.
mīror, 1. ἀποθ. θαυμάζω, ἐκπλήττομαι, μετ' ἐκπλήξεως ἀναζητῶ.
mīsi, ἰδ. mitto.
mitto, mīsi, missum, 3. πέμπω, στέλλω. 2) epistulam, litteras στέλλω, γράφω ἐπιστολήν, ἐπιστέλλω A 16, 3. 20, 1.
moderatĭo, ōnis, μετριασμός, (ἐν τῇ βιοτικῇ συντηρήσει), μετριότης.
modĭcus, μέτριος, ὀλιγαρκής, προσήκων, ἀνάλογος, ὅσον πρέπει, ἐπαρκής.
modĭus, ĭi, ἀ. μόδιος, (μέτρον σιτηρῶν, περίπου 8,754 λίτρα, = ⅙ ἀττικοῦ μεδίμνου. Γεν. πληθ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

[ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ] modium).
mŏdo, ἐπίρρ. μόνον. modo — modo νῦν μὲν— νῦν δέ. non modo sed etiam οὐ μόνον ἀλλὰ καί.
mŏdus, i, ἀ. τρόπος. 2) μέτρον, (ποσότης) A 2, 6.
mons, montis, ἀ. ὄρος.
monumentum, i, οὐ. (μνημεῖον). 2) τάφος (=sepulcrum).
morbus, i, νόσος. morbus, oculorum νόσημα, νόσος τῶν ὀφθαλμῶν, ὀφθαλμία.
mŏrĭor, mortŭus sum, mŏri, 3. ἀποθ. ἀποθνήσκω.
mŏror, 1. ἀποθ. διατρίβω. cum diutius morarētur ἐπειδὴ μακρότερον (ἢ ὅσον ὁ νόμος ἐπέτρεπε) χρόνον διέτριβε. 2) λαμβάνω, καταλαμβάνω θέσιν (ἐπὶ στρατηγῶν) Hn 5,1.
mors, mortis, θ. θάνατος.
mos, moris, ἀ. (ἔθος), 2) πληθ. (ἠθικῶς) ὁ χαρακτήρ, τὸ ἦθος Hm 3,2. C 3,5. A 5,3. 19,1. 3) ἰδέαι A 14, 2. 4) τὰ πάτρια ἐπιτηδεύματα, ἤθη A 18,1.
multiplĭco, 1. (πολλαπλασιάζω), 2) multiplicandis (ἀφαιρ.) usūris (= multiplicando [ἀφαιρ.] usūras [ἢ multiplicatione usurarum]) πολλαπλασιάζων (ἐπισωρεύων) τόκους, ἐπισωρεύσει τόκων (ὥστε οὗτοι νὰ προστίθενται εἰς τὸ κεφάλαιον).
multitūdo, ĭnis, πληθύς, (μέγα) πλῆθος, σμῆνος (κ ο π ά δ ι).
multo, ἐπίρρ. πολλῷ, πολύ.
multus, πολύς, μέγας. 2) πολυάριθμος, ὑπερβολικὸς A 13,5. 3) οὐσ. multum, i, οὐ. τὸ πολὺ Hn 2,3.
munditĭa, ae, (καθαρειότης). 2) ἁπλότης μετὰ καλαισθησίας, κομψότης.
municipĭum, ii, οὐ. ἰσοτελὴς πόλις. Πόλις ἐκτὸς τῆς Ῥώμης κειμένη, ἰδίᾳ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ κατ' ἰδίους νόμους καὶ ὑπὸ ἰδίους ἄρχοντας κυβερνωμένη. Οἱ πολῖται ταύτης εἶχον τὰ δικαιώματα τοῦ Ῥωμαίου πολίτου.
munĭo, īvi, ītum, 4. (ὀχυρῶ). 2) itinera *(τεχνικὸς ὅρος)* = κατασκευάζω ὁδοὺς (πρὸς δίοδον τοῦ στρατοῦ), ὁδοποιῶ.
munus, ĕris, οὐ. (λειτουργία, καθῆκον). 2) δῶρον, δωρεὰ Hn 7,3. 12,3. 2) munus fortunae εὔνοια τύχης, ἀγαθὴ τύχη.
murus, i, ἀ. (τοῖχος). 2) muri, τὰ τείχη τῆς πόλεως, τείχισμα.
mutatĭo, ōnis, μεταβολή, rei publicae μεταβολὴ τῆς πολιτείας· πολιτικὴ ἀναστάτωσις (ταραχή).
mūto, 1. μεταβάλλω, ἀλλάσσω.

N

nactus, *ἰδ.* nanciscor.
nam, σύνδ. διότι.
namque, σύνδ. διότι.
nanciscor, nactus sum, nancisci,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

3, ἀποθ. λαγχάνω. sorte provinciam nactus Hispaniam κλήρῳ (ὡς) ἐπαρχίαν λαχὼν (ἀφοῦ ἔλαβε) τὴν Ἱσπανίαν. 2) morbum (κατὰ τύχην) περιπίπτω εἰς νόσον [πρβλ. τὸ ἡμέτερον *πέτυχα ἀρρώστεια*].

narro, 1. διηγοῦμαι.

nascor, natus sum, nasci, 3. ἀποθ. ex aliquo γεννῶμαι ἔκ τινος, natus Drusillā (ἀφαιρ. = Drusillae f i l i u s) ὁ ἐκ τῆς Δρουσίλλης γεννηθεὶς (ὁ υἱὸς τῆς Δρουσίλλης). natus γεγονώς, domī natus οἰκογενής.

natĭo, ōnis, ἔθνος.

natūra, ae, φύσις Α 22,2. 2) χαρακτήρ, φυσικὴ κλίσις, φύσις Α 17, 3.

natus, *ἰδ.* nascor.

naufragĭum, ĭi, οὐ. ναυάγιον.

náutĭcus, ναυτικός, castra nautica τὸ ὁρμητήριον τῶν νεῶν, νεώριον (σταθμὸς τῶν πλοίων, ὅστις ἀπετελεῖτο ἀπὸ ὀχυρώσεων μετὰ φρουρᾶς πρὸς φύλαξιν τῶν νεωλκουμένων πλοίων).

navālis, e, ναυτικός, proelium navale ναυμαχία.

navis, is, ναῦς.

nē, né... quidem οὐδέ... γε (=τῇ ἀληθείᾳ) ἐπίρρ. 2) σύνδ. ἵνα μή, ὅπως μή.

-nĕ, μόρ. ἐγκλιτ. εἰ, ἄν...

nĕc ἢ nĕque, σύνδ. οὔτε, μήτε, καὶ οὐ, καὶ μή, καὶ δέν, καὶ νὰ μή.

necesse, ἄκλ. necesse est δεῖ, ἀνάγκη εἶναι.

necessitūdo, dĭnis, (ἀνάγκη). 2) σύνδεσμος (ὑπηρεσιακὸς) C 1, 3. Οἱ ταμίαι ἦσαν συνδεδεμένοι πρὸς τοὺς ἀρχηγούς, ὑφ' οὓς ὁ κλῆρος (=sors, τ. ἔ. ἡ τοῦ θείου κρίσις) εἶχεν αὐτοὺς ὑπηγμένους δι' ἀρρήκτου ἠθικοῦ δεσμοῦ. Ὁ δεσμὸς οὗτος οὐδὲν διέφερεν ἐκείνου, ὁ ὁποῖος συνέδεε τὰ τέκνα πρὸς τοὺς γονεῖς. Διὰ τοῦτο ἡ τοιαύτη σχέσις, καθὼς ἡ συγγενική, ἐκαλεῖτο necessitūdo. 3) σύνδεσμος, δεσμὸς συγγενικὸς Α 10, 4.

nefās (nĕ καὶ fās), [μόνον κατ' ὀνομ. καὶ αἰτιατ.] τὸ ἀνόσιον, πᾶν ὅ,τι ἀπαγορεύει ὁ θεῖος καὶ ὁ φυσικὸς νόμος, ἱεροσυλία. *Ἰδ.* duco ἐν τέλει.

nĕgo, 1. ἀρνοῦμαι Hn 12, 3, λέγω ὅτι δέν... Hm 1, 5.

negōtĭum, ĭi, (nec καὶ otium) ἀσχολία, ἔργον, ὑπόθεσις.

nēmo, γεν. nullīus, δοτ. nemĭni αἰτ. nemĭnem, ἀφαιρ. nullo (ἐκ τοῦ nĕ καὶ hēmo [=homo]), οὐδεὶς Α 6, 3. 2) ἐπιθετικῶς=nullus Α 19,3.

neptis, is, ἐγγόνη.

neque, *ἰδ.* nec. 2) neque multo post οὐ πολλῷ ὕστερον, μετ' οὐ πολύ.

néuter (nĕ ŭter), néutra, néutrum, οὐδέτερος, in néutram partem εἰς οὐδετέραν μερίδα (δηλ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

οὔτε εἰς σπατάλην οὔτε εἰς φιλαργυρίαν).
nihil, (γεν. nullīus rei, δοτ. nulli rei, ἀφαιρ. nulla re), οὐδέν.
nihil ἐπίρρ. κατ' οὐδὲν A 21, 5.
nihĭlo, ἐπίρρ. (κυρ. ἀφαιρ. τοῦ nihĭlum, i, οὐ. οὐδέν), nihĭlo setĭus οὐδὲν ἧττον.
ni-si, σύνδ. εἰμή, ἐὰν μὴ (=si non), nego nisi (= d i c o non... nisi λέγω ὅτι δέν... ἐὰν μή), λέγω ὅτι τότε μόνον... ἐάν.
nobĭlis, e, (γνωστὸς [ἐκ τοῦ nosco]). 2) πληθ. nobĭles, οὐσ. ἀ. οἱ εὐγενεῖς. Οὕτως ἐκαλοῦντο ἐν Ῥώμῃ ἐκεῖνοι, ὧν οἱ πρόγονοι ἦρξαν ἀνωτέρας ἀρχὰς C 2,3. 3) ὀνομαστός, nobilis ferror ὀνομαστὸς φέρομαι, διακρίνομαι A 3,1.
nocendus *ἰδ.* noceo.
nocĕo, cŭi,—, 2. (μετὰ δοτ.) βλάπτω.
noctū, ἐπίρρ. νύκτωρ, (ἐν καιρῷ) νυκτός.
nŏlo (ἐκ τοῦ ne-vŏlo), nolŭi, nolle, (ἀνώμ.), δὲν θέλω.
nomen, ĭnis, οὐ. ὄνομα. sine nominibus ἄνευ ὀνομάτων, (ἄνευ δηλώσεως ἑκάστοτε τοῦ ὀνόματος), suo nomine, *ἰδ.* suus. 2) nomen Romānum (=Romāni ἢ populus Romānus) τὸ Ῥωμαϊκὸν ὄνομα, οἱ Ῥωμαῖοι.
nomĭno, 1. ὀνομάζω.
nōn, οὐ, οὐκ, ὄχι, δέν.
nonaginta, ἀριθμ. ἐνενήκοντα.
nonnĭhil, ἔστιν ὅτι, τί. nonnĭhil tempŏris, τί χρόνου, χρόνον τινά.
nonnulli, ōrum, οὐσ. ἀ. τινές.
nōnus, ἔνατος.
notitĭa, ae, γνῶσις, γνωριμία.
nŏto, 1. σημειῶ, ἀναγράφω, C 3,4. A 18,2. 2) μνημονεύω, ἀναφέρω A 18, 3.
novem, ἐννέα.
novus, νέος.
nox, noctis, νύξ.
nubo, psi, ptum, 3. (καλύπτω διὰ πέπλου), λαμβάνω σύζυγον (ἄνδρα), ὑπανδρεύομαι.
nullus, γεν. nullīus, δοτ. nullī, κλπ., οὐδεὶς C 2, 4. A 6,3. 14,3. 18,2. 2) οὐσ. οὐδεὶς Hn 5, 1.
num (μορ. ἐρώτημ.) εἰ, ἄν...
numĕrus, i, ἀ. ἀριθμὸς A 12, 4. 2) δύναμις Hn 2, 1.
numquam, ἐπίρρ. οὐδέποτε.
nunc, ἐπίρρ. νῦν, τώρα.
nuntĭo, 1. (ἀν)αγγέλλω.
nuptĭae, ārum, μόνον κατὰ πληθ. (ἐκ τοῦ nubo) γάμος.
(nuptus) nupta, *ἰδ.* nubo.

O

ob πρόθ. μετ' αἰτ. διὰ + αἰτ., ἕνεκα.
ob-dūco, 2 (προσάγω). 2) obductā nocte (ἐνν. c a e l o) ἐξαπλωθείσης τῆς νυκτὸς (ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ), νυκτὸς ἐπιγενομένης, ὑπὸ τὸ σκότος τῆς νυκτός.
obductus, *ἰδ.* obduco.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

obiēci, ἰδ. obicio.
obĭcīo (πρόφ. objicio, ob καὶ jacio), iēci, iectum, 3. (προβάλλω). 2) me ἀντεπεξέρχομαι, ἀντιτάσσομαι. 3) obicior ἀντιτάσσομαι. quo repentīno visu obiecto οὗ (=τούτου δὲ) τοῦ ἀπροσδοκήτου θεάματος ἀντιταχθέντος, διὰ τῆς ἀντιτάξεως τοῦ αἰφνιδίου τούτου φαινομένου.
obĭtus, ūs, ἀ. (ob - eo), θάνατος.
ob-sĕcro (ob καὶ sacro), 1. ἐξορκίζω, ἱκετεύω, ἰδ. oro.
ob-sĕquor, 3. ἀποθετ. (ἕπομαι). 2) studiis (δοτικὴ) =εἶμαι (ψυχῇ καὶ σώματι) ἀφιερωμένος εἰς τὰς μελέτας, ἐπιδίδομαι.
observantĭa, ae, (λεπτὴ εὐλάβεια), μετὰ σεβασμοῦ συμπεριφορά, ἐπιφυλακτικότης.
obses, obsĭdis, ἀ. ὅμηρος.
ob-sĭdĕo, (ob καὶ sĕdeo), sēdi, sessum, 2. πολιορκῶ.
obstinatĭo, ōnis, ἰσχυρογνωμοσύνη. taciturnā obstinatione διὰ τῆς σιωπηρᾶς ἰσχυρογνωμοσύνης, διὰ τῆς ἐπιμόνου σιωπῆς.
obtestatĭo, ōnis, ἐξορκισμός, παράκλησις. obtestationes patris αἱ τοῦ πατρὸς (θερμαὶ) παρακλήσεις.
obtĭgi, ἰδ. obtingo.
ob - tĭnĕo (ob καὶ tĕnĕo), tinŭi, tentum, 2. καταλαμβάνω A 6,4. 2) διατηρῶ, *[κρατῶ]* A 1, 1.
ob-tingo (ob καὶ tango), tĭgi,—, 3. (ἐφάπτομαι)· 3) τυγχάνω τινί, κλήρῳ δίδομαι.
obtrectatĭo, ōnis, (κακοήθης) ἅμιλλα, (ζηλότυπος) ἀνταγωνισμός· ζηλοτυπία, φθόνος.
obvĭam, ἐπίρρ. (εἰς ὑπάντησιν). 2) obviam venio ἀντεπεξέρχομαι, ἀντιτάσσομαι. ἰδ. καὶ venio.
occasĭo, ōnis, εὐκαιρία.
oc-cīdo (ob καὶ caedo κόπτω), cīdi cīsum, 3. ἀποκτείνω (ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης). Hamilcăre occīso τοῦ Ἁμίλκα φονευθέντος, μετὰ τὸν φόνον τοῦ Ἁμίλκα.
occupatĭo, ōnis, ἀσχολία, ἐνασχόλησις.
oc-cŭpo (ob καὶ capĭo), 1. κατέχω. sum occupatus in apparando (ἐνν. bellum ἢ copias) εἶμαι ἀπησχολημένος περὶ τὸ παρασκευάζειν (τὸν πόλεμον ἢ τὰς πολεμικὰς δυνάμεις), περὶ τὴν πολεμικὴν παρασκευήν· occupo saltūs (αἰτ. πληθ.) κατέχω τὴν κλεισώρειαν.
octoginta, ὀγδοήκοντα.
ocŭlus, i, ἀ. ὀφθαλμός.
odĭum, ĭi, οὐ. μῖσος. odium paternum τὸ (παρὰ) τοῦ πατρὸς κληρονομικὸν μῖσος.
of-fendo, ndi, nsum, 3. προσκρούω, βλάπτω (πειράζω).
offensĭo, ōnis, δυσαρέστησις, λύπη.
officĭum, ĭi, οὐ. ὑπηρεσία A 2, 6. 2) (ἐπιθυμία τοῦ ποιῆσαι τὸ καθῆκον, συναίσθησις τοῦ καθήκοντος), λεπτότης *(ντελικατέτσα)*,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

A 6, 5.
o-mitto (ob καὶ mitto), 3. παραλείπω (ἐν τῇ διηγήσει).
omnis, e, πᾶς Hn 2, 1. 9, 2. 2) ὅλος, ὁλόκληρος Hn 3, 1. 9, 3. A 3, 2. 14, 3.
opĕra, ae, (ἐργασία, προσπάθεια). 2) cūius operā (ἀφαι.) οὗ τῇ ἐνεργείᾳ, (οὗ πταίσματι) Hn 7,3. 3) δρᾶσις, ὑπηρεσία C 1, 1.
operĭo, rŭi, rtum. 4. καλύπτω, σκεπάζω.
opīnor, 1. ἀποθ. νομίζω.
oppĭdum, i, οὐ. πόλις.
op-plĕo, ēvi, ētum, 2. πληρῶ, (γεμίζω).
opplētus, ἰδ. oppleo.
op-prĭmo (ob καὶ prĕmo), pressi, pressum, 3. (καταπιέζω). 2) καταβάλλω, ἀφανίζω.
op-pugno, (ἐντονώτερον τοῦ obsĭdĕo), 1. πολιορκῶ.
ops, (ἐν τῷ ἑνικ. ἀριθμῷ μόνον ἐν τῇ γεν. opis, αἰτ. opem καὶ ἀφαιρ. ope). Πληθ. opes [γεν. opum], δύναμις, ἰσχὺς Hn 10, 2. 2) βοήθεια Hn 1, 3. 3) χρηματικὰ μέσα, περιουσία A 2, 4.
optĭmus (ὑπερθετ. τοῦ bonus), ἄριστος, (ἐξαίρετος, ἐξαίσιος).
oratĭo, ōnis, λόγος, ὁμιλία (σύντομος) A 22, 1. 2) λόγος γραπτὸς C 3, 3.
orātor, ōris, ἀ. ῥήτωρ.
orbis, is, ἀ. (κύκλος). 2) orbis terrārum ἡ οἰκουμένη.
ordĭno, 1. κατατάσσω κατὰ σειρὰν (ἀντὶ ordĭne enumĕro ἐν [χρονολογικῇ] τάξει καταριθμῶ). ordo, ordĭnis, ἀ. τάξις A 18,3. 2) τάξις, θέσις (ἐν τῇ κοινωνίᾳ) A 13,6. ordo equester ἡ ἱππὰς τάξις, ἡ τάξις τῶν ἱππέων, ἡ ἱππικὴ τάξις.
orīgo, gĭnis, (γένεσις). Πληθ. origĭnes «Ἀρχαὶ» C 3,3. 2) γένος, οἰκογένεια A 1,1. 3) γενεαλογία, γενεαλογικὸν δένδρον A 18.2.
orĭor, ortus sum, orīri, 4. ἀποθ. (ἀνατέλλω, προκύπτω). 2) orior a + ἀφαιρ. (ἢ καὶ ἄνευ τῆς a προθέσ.) κατάγομαι ἀπό... — notans quis a quōque (=et a quō) ortus (ἐνν. e s s e t) quos honores (cepisset) quibusque temporibus cepisset (honores) ἀναφέρων τίς [ἦτο] (πῶς ὠνομάζετο) (καὶ ἀπὸ ποίου κατήγετο, ποίας ἀρχὰς (τιμητικὰ ἀξιώματα κατέλαβε) καὶ κατὰ ποίους χρόνους (πότε) κατέλαβεν (αὐτὰς) A 18,3.
ornātus, (κεκοσμημένος) 2) σεσαγμένος *(χαμουρωμένος)* μὲ πύργον.
orno, 1. (κοσμῶ). 2) κλεΐζω, λαμπρύνω.
oro, 1. δέομαι, παρακαλῶ. oro atque obsĕcro θερμῶς ἱκετεύω, (ἐξορκίζω)· ἰδ. obsĕcro.
ortus, ἰδ. orior.
ōs, ōris, οὐ. (στόμα). 2) (φωνητικὸν ὄργανον), ὁμιλία, τόνος φωνῆς.
oscŭlor, 1. ἀποθ. (κατα)φιλῶ.
os-tendo, ndi, ntum, 3. δεικνύω

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Hn 11,2. 2) ἀναγγέλλω Hn 12,5.
ostentatĭo, ōnis, μεγαλαυχία, καύχησις, ἐπίδειξις (ματαία).
otĭum, ĭi, οὐ. (ἀπραγμοσύνη). 2) (ἡ μετὰ τὸν πόλεμον ἐπερχομένη ἡσυχία), εἰρήνη.

P

paci, δοτ. τοῦ pax.
paene, ἐπίρρ. σχεδόν.
palam, ἐπίρρ. (φανερῶς), ἰδ. facio.
par, paris, ὅμοιος, ὁ αὐτός, ἴσος. pari modo καθ' ὅμοιον τρόπον δηλ. (χρονολογικῶς) C 3, 4. par non sum ἴσος δὲν εἶμαι, (ἀριθμητικῶς εἶμαι κατώτερος). par principibus (δοτ.) ὅμοιος τοῖς μεγάλοις (τ. ἔ. ἐγνώριζε νὰ τηρῇ τὴν ἐμπρέπουσαν στάσιν κατὰ τὰς σχέσεις αὐτοῦ πρὸς τοὺς μεγάλους).— par... ac ὅμοιος... ἤ, ὅμοιος... καί, ὅμοιός τινι..., in pari periculo sum εἶμαι ἐν μέσῳ (ἐν καταστάσει) ὁμοίου κινδύνου Hm 2,1.
pārĕo, rŭi,—, 2. (φαίνομαι). 2) ὑπακούω, πείθομαι.
păro, 1. bellum παρασκευάζω πόλεμον, παρασκευάζομαι πρὸς πόλεμον.
pars, partis, μέρος, τμῆμα A 2, 3. 2) πλευρὰ Hn 12, 3. 3) κόμμα A 2,2. partes Sullānae (Cinnānae) τὸ κόμμα τοῦ Σύλλα (τοῦ Κίννα). partes optĭmae τὸ ἀριστοκρατικὸν (τ.ἔ. τὸ συντηρητικὸν) κόμμα ἤτοι οἱ optimātes (γεν. -ĭum).
parum, ἐπίρρ. ὀλίγον. non parum ὄχι μικρόν, ἱκανῶς, ἀρκούντως.
passus, Hn 13,3. A 2,4. ἰδ. patior.
passus, ūs, ἀ. βῆμα. (ῥωμ. βῆμα = 5 πόδες, δηλ. 1,48 μέτρου. Ἑπομένως milia (οὐδ. πληθ. τοῦ mille) passŭum decem χιλιάδες βημάτων δέκα = 10 ῥωμ. μίλια, δηλ. 14800 μ., ἤτοι 15 περίπου χιλιόμετρα).
patĕ-făcĭo, 2. (ἐκ τοῦ pateo καὶ facio ἀνεῷχθαι ποιῶ), ἀνοίγω, loca καθαρίζω τὸ ἔδαφος (τὴν περιοχὴν ὥστε νὰ γίνῃ βατή), ἀνοίγω δρόμους, ὁδοποιῶ τὰ ἄβατα.
patefēci, ἰδ. patefacio.
patĕo, tŭi,—, 2. ἀναπέπταμαι. honores patent τὰ ἀξιώματα ἀναπέπτανται (εἶναι προσιτά), ἡ πρὸς τὰς τιμὰς ἄγουσα εἶναι ἐλευθέρα.
pater, tris, ἀ. πατήρ. 2) πληθ. ὡς τιμητικὴ προσωνυμία τῶν συγκλητικῶν *(οἱ πατέρες τοῦ ἔθνους)*. patres conscripti, ἰδ. conscriptus.
pater familiās (familiās εἶναι ἀρχαῖος τύπος τῆς γενικῆς ἑνικοῦ ἀντὶ familiae), ἀ. ὁ οἰκοδεσπότης, ὁ οἰκογενειάρχης.
paternus, πατρικός, τοῦ πατρός.
pătior, passus sum, păti, 3. ἀποθ. ἀνέχομαι A 15, 1. 2) ἐπιτρέπω, παραδέχομαι Hn 13, 3.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

patrĭa, ae, πατρίς.
páucus (πρβλ. παῦ-ρος, σχεδὸν μόνον κατὰ πληθ. ἀριθ.), ὀλίγοι (τὸν ἀριθμόν).
páulum, ἐπίρρ. μικρόν, ὀλίγον.
pax, pacis, (εἰρήνη). 2) σύναψις εἰρήνης, συνομολόγησις εἰρήνης Α 18,2.
pecunĭa, ae, χρήματα, περιουσία.
pecuniōsus, πολυχρήματος, εὐκατάστατος.
pedester, stris, stre, πεζικός, τῆς ξηρᾶς.
pedisĕquus, i, ἀ. ἀκόλουθος, (δοῦλος ἀκολουθῶν ἢ συνοδεύων τὸν κύριον ἐξερχόμενον).
pello, pepŭli, pulsum, 3. (ὠθῶ). 2) τρέπω εἰς φυγήν, ἀποκρούω, νικῶ.
pendo, pependi, pensum, 3. (σταθμῶ, ζυγίζω). 2) πληρώνω.
pepŭli, ἰδ. pello.
per, πρόθ. μετ' αἰτιατ.: διὰ (γεν.): α) τοπικῶς Hn 4, 2. β) πρὸς δήλωσιν τῆς αἰτίας: per senatum ἕνεκα τῆς συγκλήτου, κωλυούσης (μὴ ἐπιτρεπούσης) τῆς συγκλήτου.
peraeque, ἐπίρρ. πάνυ ἐξ ἴσου, (πάνυ ὁμοίως), κατὰ συνήθη ὁμοιότητα, κατὰ κανόνα.
per-ăgo, 3. ἐπιτελῶ, φέρω εἰς πέρας. rebus peractis τῶν πραγμάτων εἰς πέρας ἀχθέντων (μετὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐπιχειρήσεων). propositum ἐκτελῶ τὸ προκείμενον (τὸ σχέδιον). consulatu peracto τῆς ὑπατείας περατωθείσης, (μετὰ τὴν λῆξιν τῆς ὑπατείας).
per-cĭpĭo (per-căpio), cēpi, ceptum, 3. (καταλαμβάνω). 2) γνωρίζω, ἐκμανθάνω.
per-dūco, 3. (διάγω). 2) ἄγω Hn 4, 3.
peregrīnatĭo, ōnis, ἀποδημία, διατριβὴ ἐν ξένῃ χώρᾳ.
per-ĕo, ĭi, ĭtum, īre, 4. ἀπόλλυμαι, ἀποθνήσκω.
per-fŭgio, fūgi,—, 3. καταφεύγω.
perfunctus, ἰδ. perfungor.
per-fungor, functus sum, 3. ἀποθ. (ἐπιτελῶ). 2) laboribus (ἀφαιρ.) ὑφίσταμαι, (ὑπομένω, περνάω) μόχθους (πολεμικούς).
pericŭlum, i, οὐ. κίνδυνος.
peritūrus, ἰδ. pereo.
perītus, ἔμπειρος.
per-mitto, 3. (ἀφίνω τινὰ νὰ διέλθῃ). 2) rem arbitrio (δοτ.) καταλείπω τι εἰς τὴν κρίσιν (τινός), ἐξαρτῶ τι ἀπό τινος (προσώπου).
perpetŭo, ἐπίρρ. διηνεκῶς, ἀδιαλείπτως, ἀκαταπαύστως.
perpetŭus, διηνεκής, ὅλος. 2) odium perpetuum μῖσος διαρκές, ἀνεξάλειπτον, ἄσβεστον Hm 4,3.
per-scribo, 3. περιγράφω (λεπτομερῶς).

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

persecūtus, ἰδ. persĕquor.
per-sĕquor, 3. ἀποθ. διώκω ἀκαταπαύστως, καταπολεμῶ διηνεκῶς Hm 1,4. 2) (ἐνν. scripturā γραφῇ) διηγοῦμαι κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν (διὰ γραφῆς, ἐγγράφως), περιγράφω C 3,4. 3,5.
per-suādĕo, āsi, āsum, 2. πείθω.
persuasĕram, ἰδ. persuadeo.
(pertaedet), pertaesum est, 2. ἀπρόσ. (κόρος ὑπάρχει). 2) me negotii suscepti κόρος *(βαρεμὸς)* ἔλαβέ με τοῦ ἀναληφθέντος ὑπ' ἐμοῦ ἔργου, ἐκορέσθην., ἐγκαταλείπω ἐξ ἀνίας (μετανοῶ διὰ) τὸ ἀναληφθὲν ἔργον.
per-terrĕo, rŭi, rĭtum, 2. καταπλήττω.
perterrĭtus, ἰδ. perterreo.
pertinacĭa, ae, τὸ ἐπίμονον, ἐπιμονή.
per-tinĕo (per-tenĕo), tinŭi, (tentum), 2. (διατείνω). 2) συνεισφέρω, συντελῶ.
per-turbo, 1. ταράττω, εἰς ταραχὴν φέρω ἢ ἐμβάλλω.
per-vēnĭo, 4. ἀφικνοῦμαι. pervenio ad desperationem περιέρχομαι εἰς ἀπελπισμόν, ἀπελπίζω *(ἀπελπίζομαι)*.
per-verto, 3. (ἀναστρέφω), 2) perverto mores διαστρέφω, διαφθείρω τὰ ἤθη.
petiĕrim=petiverim, ἰδ. peto.
pĕto, īvi καὶ ĭi, ītum, 3. (ὁρμῶ, πρβλ. *πέτομαι, πί-π[ε]τ-ω)*. 2) peto ut παρακαλῶ νά.... 3) διευθύνομαι εἰς Hn 4,2. 4) honores θηρεύω τὰ ἀξιώματα. salutem fugā ζητῶ τὴν σωτηρίαν διὰ τῆς φυγῆς. 5) petor καταζητοῦμαι.
piĕtas, ātis, (εὐσέβεια, αἴσθημα ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ πρὸς πάντας εἰς οὓς τοῦτο ὀφείλεται, ἤτοι πρὸς τοὺς θεούς, τὴν πατρίδα, γονεῖς καὶ πρεσβυτέρους συγγενεῖς). 2) ἡ πρὸς τοὺς συγγενεῖς ἀγάπη A 5,1. ἡ πρὸς τοὺς γονεῖς ἀγάπη A 17,1.
plebes, ĕi, (ἐκ τοῦ plēre πρβλ. *πλῆ-θος)*, ὁ λαὸς (ὡς τάξις, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς πατρικίους καὶ τὴν σύγκλητον).
plerīque, pleraeque, plerăque, οἱ πολλοί.
plerumque, ἐπίρρ. ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, κατὰ μέγιστον μέρος.
plumbum, i, οὐ. μόλυβδος.
plurĭmus (ὑπερθ. τοῦ plus), πλεῖστος.
plūs, plūris (συγκρ. τοῦ multus), πλείων, πλέον. plures (ἀρσ.) armati μέγας ἀριθμὸς ὡπλισμένων. 2) plus ὡς οὐσ. οὐδέτ. (μετὰ γεν.): plus salis πλέον κομψότητος, περισσοτέρα κομψότης. 3) ὡς ἐπίρρ. πλέον.
poena, ae, ποινή.
Poenĭcus καὶ Poenus (ἀρχαϊκ. τύπ. ἀντὶ Punicus=Karthaginiensis. Πρβλ. poena (ποινὴ) — pūnio, moenia—mūnio).
poëta, ae, ἀ. ποιητής.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

poëtĭcē, ēs, (αἰτ. en), (ἑλληνικὴ καὶ ῥωμαϊκὴ) ποίησις.
poëtĭcus, ποιητικός, ἀφορῶν (εἰς)...
pol-licĕor, cĭtus sum, 2. ἀποθετ. ὑπισχνοῦμαι.
pompa, ae, πομπή. pompa funĕris πομπὴ κηδείας, μεγαλοπρεπὴς κηδεία.
pōno, posŭi, posĭtum, 3. (τίθημι). 2) principem (τάττω τινὰ) ἀρχηγὸν (ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ). pono castra στρατοπεδεύω. pono (statuam) ἱδρύω, ἀνεγείρω ἀνδριάντας.
popŭlus, i, ἀ. λαός, δῆμος.
porto, 1. κομίζω *(κουβαλῶ)*.
possessĭo, onis, κτῆσις (ἰδίᾳ κτῆμα ἀκίνητον).
possem, πρτ. ὑποτακτ. τοῦ possum.
possum, potŭi, posse, δύναμαι. ut omnes honores quos possent (ἐνν. h a b ē r e) haberent ὥστε πάσας τὰς τιμάς, ἃς ἠδύναντο (νὰ ἐπιδαψιλεύσωσιν), ἐπεδαψίλευσαν.
post, πρόθ. μετ' αἰτ., μετὰ+αἰτ. 2) ἐπίρρ. ἔπειτα· multo post πολὺ ὕστερον.
postēā, ἐπίρρ. ὕστερον, μετὰ ταῦτα.
posteāquam, σύνδ. ἀφοῦ = postquam.
postĕrus, ὕστερος, ὑστεραῖος.
postquam, σύνδ. μετὰ πρκμ. ὁριστ.=ὡς, ἀφοῦ. 2) μετὰ ὑπερσυντ. ὁρισ. = ὕστερον ἤ, ἀφοῦ.
postŭlo, 1. ἀπαιτῶ, ζητῶ τι Hn 2,4. 2) ἀπαιτῶ (μετ' αἰτ. καὶ ἀπρμφ.) Hn 12,3.
posuĕro, ἰδ. pono.
potens, ntis, (δυνάμενος). 2) ὑπερθ. potentissĭmus, μέγα δυνάμενος, μεγίστην ἐπιρροὴν ἔχων (ἀσκῶν).
potentĭa, ae, ἰσχὺς (προσωπικὴ ἐπιρροὴ ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἰσχὺν τῶν νόμων), αὐθαιρεσία.
potĕram, πρτ. ὁριστ. τοῦ possum.
potestas, ātis, δύναμις, ἰσχὺς A 6, 1. 2) ἐξουσία (τοῦ τιμητοῦ) C 2, 3. 3) sum in potestate meā εἶμαι αὐτεξούσιος, δὲν ἐξαρτῶμαι ἀπὸ ἄλλου. alicui potestatem sui facere κάμνω τὸν ἑαυτόν μου νὰ εἰσέλθῃ εἰς μάχην πρός τινα.
potĭus, ἐπίρρ. συγκρ. μᾶλλον. dico... potius quam προτιμῶ νά... παρὰ νά... 2) ὑπερθ. potissĭmum κατὰ προτίμησιν, κατὰ πρῶτον Hn 11, 6. ἀκριβῶς, κατ' ἐξοχὴν A 3,3.
potuĕro, ἰδ. possum.
potuisse, πρκμ. ἀπρμφ. ὁ. possum.
praebĕo (praē καὶ hăbeo), bŭi, bĭtum, 2. (παρέχω). 2) me eādem diligentiā (ἀφαιρ.) δεικνύω ὁμοίαν περίσκεψιν (*κατὰ λέξιν*: παρέχω ἐμαυτὸν ὁμοίας περισκέψεως).
praeceptum, i, οὐ. διδασκαλία,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

δόγμα Α 17,3. 2) διαταγή, ἐντολή. praecepto (ἀφαιρ.) μετὰ γεν. : κατὰ διαταγήν (τινος).
prae-cĭpio (prae καὶ căpio, προλαμβάνω). 2) ut διατάσσω... νά.
praecipue, ἐπίρρ. ὅλως ἰδιαιτέρως, ἐξαιρέτως.
prae-dīco, 3. προλέγω Α 16,4.
prae-dĭco, 1. ἀναφέρω, μνημονεύω.
praedĭum, ĭi, οὐ. κτῆμα, γεωκτησία.
praeesse, ἰδ. praesum.
praefectūra, ae, ἐξουσία, (συνήθως διδομένη ἐν τῇ διοικήσει ῥωμαϊκῆς ἐπαρχίας ὑπὸ ἀνθυπάτου ἢ στρατηγοῦ εἰς ῥωμ. ἱππεῖς), διοίκησις, ὑπαρχία.
praefectus, i, ἀ. ἐπιτηρητής, ἐπόπτης (ἐν Καρχηδόνι). Ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸν censor ἐν Ῥώμῃ.
praefŭi, ἰδ. praesum.
praemĭum, ĭi, οὐ. βραβεῖον, ἀνταμοιβή.
praes, praedis, ἀ. (ἡ ὑπὲρ ἐργολήπτου τινὸς παρὰ τρίτου διδομένη εἰς τὸ δημόσιον ἐγγύησις). 2) ὁ (ἀξιόχρεως) ἐγγυητής.
prae-scrībo, 3. (προγράφω) 2) ἐκ τῶν προτέρων καταγγέλλω.
praesens, ntis, παρών, ἰδ. praesum.
praesidĭum, ĭi, οὐ. (φρουρά, στρατός). 2) πληθ. = castra náutĭca.
praestitisse, ἰδ. praesto.
prae-sto, stĭti, stĭtum, 1. ὑπερβάλλω, ὑπερτερῶ, ὑπερβαίνω Ηn 1,2. Α 3, 3. 18, 5. 2) ἐκτελῶ, πραγματοποιῶ, ἐκπληρῶ Α 15,1.
prae-sum, fŭi, esse (προΐσταμαι). 2) ἀναλαμβάνω διοίκησιν, διοικῶ. praeesse coepit (= praefuit) ἦρξε. 3) potestati προΐσταμαι ἐξουσίας, διευθύνω (διοικῶ) ἀρχήν.
praeter, πρόθ. μετ' αἰτ. πλήν.
praeter-ĕā, ἐπίρρ. ἐκτὸς τούτων, πρὸς τούτοις, πλὴν τούτου.
praeter-ĕo, ĭi, ĭtum, īre, 4. παρέρχομαι. 2) ἀφίνω ἀμνημόνευτον.
praeterībo, ἰδ. praetereo.
praeterquam, ἐπίρρ. ἐκτός, πλήν. praeterquam quod ἐκτὸς ὅτι.
praetor, ōris, ἀ. (πραίτωρ) στρατηγός.
praetūra, ae, στρατηγία.
prĕces, γεν. precum, (κατὰ πληθ.) δέησις, παράκλησις.
prĕmo, pressi, pressum, 3. (πιέζω), καταδιώκω (πεισματωδῶς), πρόσκειμαι. 2) premor valetudĭne κατατρύχομαι (πιέζομαι) ὑπὸ τῆς ἀσθενείας, *(παλεύω μὲ τὴν ἀρρώστια)*.
pretĭum, ĭi, οὐ. (τιμή). 2) ἀργύριον, χρήματα.
(prex), ἰδ. preces.
prīdĭē, ἐπίρρ. τῇ προτεραίᾳ. pridie, kal[endas] Aprīles τῇ προτεραίᾳ τῶν καλανδῶν τοῦ Ἀπριλίου (=τῇ 31 Μαρτίου).
prīmo, ἐπίρρ. πρῶτον, κατ' ἀρχάς.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

prīmum=primo, ὅ ἰδέ.
prīmus, πρῶτος.
princeps, cĭpis, ἀ. (ἄρχων), πρῶτος Hm 3,3. 2) ἀρχηγός, ὁ ἐπὶ κεφαλῆς Hn 2,6. 3) σπουδαιότατος, διακεκριμένος A 17,3. 4) πληθ., principes οἱ πρόκριτοι (πολῖται), οἱ *μεγάλοι* Hn 9,3. A 3,1. 5) principes=ὁ Καῖσαρ, ὁ Πομπήιος, ὁ Ἀντώνιος, ὁ Ὀκταβιανὸς κλπ. A 16,4. 6) ὁ Κικέρων, ὁ Σύλλας, Πομπήιος, ὁ Καῖσαρ, ὁ Ἀντώνιος κλπ. A 19,2.
principātus, ūs, ἀ. ἡ πρώτη τάξις, τὰ πρωτεῖα A 5,4. κυρίως ἐν τῷ δημοσίῳ βίῳ C 2,2.
prior, ἀ. καὶ θ., prius, οὐ. (γεν. priōris) πρότερος.
pristĭnus, πρότερος.
prius, ἐπίρρ. συγκρ. πρότερον.
priusquam, σύνδ. πρὶν ἤ, πρίν.
privātus, i, ἀ. ὁ (ἄνευ δημοσίου ὑπουργήματος) ἰδιώτης.
privignus, i, ἀ. ὁ πρόγονος, (π ρ ο γ ο ν ό ς).
pro, πρόθ. μετ' ἀφαιρ. : κατὰ + αἰτιατ., πρὸς + αἰτιατ., ἐν σχέσει πρός...
probabĭlis, e, εὔλογος καὶ καλός [πως], ἄξιος ἐπαίνου (τινός).
probo, 1. (δοκιμάζω). 2) ἐπιδοκιμάζω, ἐγκρίνω.
procuratĭo, ōnis, (ἐπιμέλεια). 2) διοίκησις, δημοσία ὑπηρεσία.
pro-cūro, 1. negotia φροντίζω περὶ τῶν ὑποθέσεων.
prodĭtus, ἰδ. prodo.
pro-do, dĭdi, dĭtum, 3. (προσφέρω). 2) memoriae (δοτ.) παραδίδω τι τῇ μνήμῃ (τῇ ἱστορίᾳ, τοῖς ἐπιγιγνομένοις). memoria prodĭta est εἴδησις διεδόθη.
pro-dūco, 3. (προάγω). 2) dolo (ἀφαιρ.) in proelium προάγω διὰ δόλου πρὸς μάχην, δελεάζω πρὸς μάχην. 3) vitam μηκύνω τὴν ζωήν, διατηροῦμαι ἐν τῇ ζωῇ.
productus, ἰδ. prodūco.
proelĭum, ĭi, οὐ. (συμπλοκή). 2) μάχη. navale proelĭum ναυμαχία.
profectus, ἰδ. proficiscor.
professus, ἰδ. profiteor.
proficiscens (ἀντὶ profecturus = μέλλων νὰ πορευθῇ) Hn 2,3. ἰδ. proficiscor.
pro-ficiscor, fectus sum, proficisci, 3. ἀποθ. πορεύομαι Hn 2,3. βαδίζω ἐναντίον Hn 5,1. 8,1. in castra εἰς τὸ στρατόπεδον (εἰς τὸν πόλεμον), ἐκστρατεύω.
pro-fitĕor (pro - făteor), fessus sum, 2. ἀποθ. ὁμολογῶ, λέγω.
pro-flīgo, 1. καταβάλλω, κατανικῶ.
pro-fŭgio, 3. προσφεύγω. 2) domo φεύγω ἐκ τῆς πατρίδος. 3) καταφεύγω Hn 7,6.
progressus, ūs, ἀ. πρόοδος, προκοπή.
pro-hĭbeo (pro-hăbeo), bŭi, bĭtum, 2. ἀπείργω. transĭtū (ἀφαιρ.) ἀπείργω (ἀπὸ) τῆς διαβάσεως, ἐμποδίζω τὴν διάβασιν.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

prolābor, lapsus sum, lābi, 3. ἀποθ. (πρόσω ὀλισθαίνω). 2) *ἐπὶ κτιρίου*: εἶμαι ἕτοιμος νὰ καταρρεύσω, (ἀπειλῶ νὰ καταρρεύσω).

pro - mitto, 3. (καθίημι). 2) ὑπισχνοῦμαι.

pronuntĭo, 1. ἀνακηρύττω. 2) ἀπαγγέλλω, ἀπομνημονεύω.

propāgo, 1. (διαδίδω, μεταφυτεύω). 2) fines imperii ἐπεκτείνω τὰ ὅρια τοῦ βασιλείου.

propāgo, gĭnis (ἀποφυάς). 2) πληθ· γενεαλογία (οἰκογενείας), γενεαλογικὸν δένδρον (στέμμα).

propatŭlum, i, οὐ. προαύλιον, αὐλή.

propĕre, ἐπίρρ. ταχέως, σπουδῇ.

propinquus, ἐγγὺς ὤν, πλησιόχωρος.

propĭus, ἐπίρρ. (συγκρ. τοῦ prope ἐγγὺς) μετ᾽ αἰτ., ἐγγύτερον.

pro - pōno, 3. (προστίθημι). 2) quaestionem προβάλλω, (προτείνω) ζήτημα. remedia προτείνω φάρμακα (μέσα θεραπευτικά).

proposĭtum, i, οὐ. προκείμενον, σκοπός.

propter, πρόθ. (μετ᾽ αἰτ.), ἕνεκα, διὰ+αἰτ.

pro - rumpo, rūpi, ruptum, 3 (ἐξορμῶ). 2) tanta vis morbi prorūpit τοσαύτη ὁρμὴ τῆς νόσου ἐπέπεσε *(παρουσιάσθη)*, μετὰ τοσαύτης ὁρμῆς ἐνέπεσεν ἡ νόσος.

pro - sĕquor, 3. ἀποθ. προπέμπω.

prosperĭtas, ātis, εὐτυχία. 2) prosperitas valetudĭnis ἀκμὴ εὐρωστίας, ἄκρα ὑγεία.

pro - spĭcĭo (pro-spĕcio), spexi, spectum, 3. (προορῶ). 2) βλέπω μακράν, παρατηρῶ.

pro-ut, ἐπίρρ. ὡς, καθάπερ.

pro - vĭdĕo, 2. (προνοῶ). 2) λαμβάνω προφυλακτικὰ μέτρα, προφυλάττομαι.

provincĭa, ae, ἐπαρχία.

proxĭmus (ὑπερθ. τοῦ propior), ἐγγύτατος, πλησιέστατος Hn 11,4. 2) προσεχὴς Hn 3,2.

prudentĭa, ae, σύνεσις, φρόνησις, νοημοσύνη. 2) τέχνασμα Hn 11,7.

publĭce, ἐπίρρ. (δημοσίᾳ). 2) ἐν ὀνόματι (ἀποφάσει) τῆς πολιτείας A 3,1. ἐπισήμως Hn 3,1. 3) δημοσίᾳ δαπάνῃ A 2,4.

publĭco, 1. (δημοσιῶ) 2) bona δημεύω τὴν περιουσίαν.

publĭcus, δημόσιος, τοῦ κράτους.

puer, ĕri, ἀ. (παῖς). 2) δοῦλος (ἀσχέτως ἡλικίας, πρβλ. «παῖς» *γκαρσόν)* Hn 12,4. 12,5. A 13,3.

puerīlis, e, παιδικός.

pueritĭa, ae, παιδικὴ ἡλικία.

puerŭlus, i, ἀ. μικρὸν παιδίον.

pugna, ae, μάχη, πόλεμος.

pugno, 1. πολεμῶ, pugno pugnam πολεμῶ πόλεμον. hāc pugnā pugnatā ταύτης τῆς μάχης πολεμηθείσης, ταύτης τῆς μάχης γενομένης, (μετὰ τὴν μάχην ταύτην).

pūlchre, ἐπίρρ. καλῶς, ἐπιδεξίως.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

pullŭlo, 1. (βλαστάνω, ἐπὶ τῶν βλαστῶν τῶν δένδρων καὶ ἐπὶ τῶν νεοσσῶν). 2) διαδίδομαι.
pulsus, ἰδ. pello.
puppis, is, πρύμνα.
puris, γεν. τοῦ pus.
pūs, pūris, οὐ. πῦον.
puto, 1. νομίζω.

Q

quā, ἐπίρρ. (ἐννοεῖται via ἢ parte δι' ἧς ὁδοῦ, δι' οὗ μέρους), ὅπου.
quācunique, ἐπίρρ. ὁπουδήποτε.
quaero, sīvi, sītum, 3. ζητῶ, θέλω Hn 11,2. 2) quaero ab aliquo ἐρωτῶ τινα, ζητῶ νὰ μάθω παρά τινος.
quaesīvi, ἰδ. quaero.
quaestĭo, ōnis, ζήτημα.
quaestor, ōris, ἀ. ταμίας.
qualis, e, ὁποῖος. hoc quale sit τοῦτο ὁποῖον (ὁποίας σπουδαιότητος ἢ σημασίας) εἶναι...
quam, ἐπίρρ. ἢ (μετὰ τὰ συγκριτικὰ καὶ τὸ alius μετ' ἀρνήσεως). clarius quam (ἐννοεῖται ut) posset λαμπρότερον ἢ ὥστε δύνασθαι, λαμπρότερον εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ὥστε νὰ μὴ δύναται νά... A 1,3. 2) quam (ἀντὶ τοῦ praeter =ἐκτὸς) anagnostem ἐκτὸς τοῦ ἀναγνώστου. 3) μετὰ ὑπερθετικῶν: ὡς, ὅσον τὸ δυνατὸν Hn 10,4.
quam-dĭu, ἐπίρρ. ἐφ' ὅσον (χρόνον) Hn 5,4. 13,3. A 3,2. 2) (ὁ)πόσον χρόνον A 20,1.
quamquam, σύνδ. εἰ καί. 2) ἀλλά, ὅμως, ἐν τούτοις A, 16, 6.
quam-vis, σύνδ. (ὅσον θέλεις). 2) καὶ ἐάν.
quanto, ὅσῳ. tanto — quanto τοσούτῳ—ὅσῳ, τοσοῦτον—ὅσον.
quantum, οὐσ. οὐ. καὶ (αἰτ. ἐνικοῦ), ὡς ἐπίρρημα=ὅσον A 19,1.
quantus, πόσος A 20,5. 2) (ἡλίκος) πόσον μέγας Hn 5,4.
quā-re, ἐπίρρ. δι' ὅ, ἕνεκα, ὅθεν. 2) ἐν βίῳ Κάτωνος (2,3) κεχωρισμένως, διότι εἶναι δύο λέξεις.
qua-re, (=ut eā re) ἵνα διὰ τούτου τοῦ πράγματος.
quartus, τέταρτος.
quaterni, nae, na (γεν. quaternum), ἀνὰ τέσσαρες, τέσσαρες.
-que, ἐγκλιτ. τε, καί. 2) ἀλλὰ Hm 1, 2.
quemlĭbet, αἰτ. τοῦ quilĭbet, ὃ ἰδὲ
quĕo, quīvi, —,(quīre), 4. (μετ' ἀρνήσεως καὶ ἀπρμφ.) δύναμαι.
querimōnĭa, ae, παράπονον, μεμψιμοιρία, ἀφορμὴ θρήνων.
quī, quae, quod, ἀντων. ἀναφ. ὅς, ἥ, ὃ Hm 1,5. Hn 3,1. 5,4. 7,3. 8,4. 11,3. C 3,4. A 1,4. 2,5. 3,1. 5,4. 6,5. 14,3. 15, 3. 16,3. 17,2. 18,3. 18,5 20,3. 2) ἀντὶ συνδ. qui = et is ἢ sed is ἢ is autem ἢ is enim ἢ is igĭtur, cuius=huius enim διό-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τι τούτου A 2, 2. quā = et eā A 15, 2. quibus = iis igitur A 18, 4.—Μεθ' ὑποτ. α) πρὸς δήλωσιν τοῦ ἀποτελέσματος: qui= ut is ὥστε οὗτος Hn 5, 4. 11, 3. A 5, 1. 5, 4. 14, 2. 18, 2. 2) πρὸς δήλωσιν σκοποῦ: qui=ut is ἵνα οὗτος Hn 7, 2. 7, 5. 7, 7. C 2, 3. γ) πρὸς δήλωσιν αἰτίας: qui = cum is ἢ cum ii ἐπειδὴ οὗτος, ἐπειδὴ οὗτοι Hn 1, 3. 12, 2. A 6, 4.

quicquam, *ἰδ.* quisquam.

quidem, ἐπίρρ. γε, τῇ ἀληθείᾳ. 2) τοὐλάχιστον A 14, 1.

quilĭbet, quaelĭbet, quodlĭbet (ἐπιθετικῶς ἢ quidlĭbet οὐσιαστικῶς) ὅστις θέλει (κατὰ *λέξιν:* ὅστις ἀρέσκει), ὁστισδήποτε, πᾶς τις, ὁ τυχών. quemlĭbet amplissimum triumphum πάντα τινὰ μεγαλοπρεπέστατον θρίαμβον.

quin, σύνδ. ὅστις δέν, ὥστε δέν, ὅστις (ὥστε) νὰ μή... 2) χωρὶς νὰ A 2, 2. 20, 1.

quīni, ae, a, (γεν. quinum), ἀνὰ πέντε πέντε.

quinque, πέντε.

quinquĭens, πεντάκις.

quintus, πέμπτος.

quis, quid? τίς; τί; Hn 12, 5. A 17, 1. 18, 3.

quisquam, quidquam (ἢ quicquam), γεν. cuiusquam, δοτ. cuiquam, τίς, τί.

quisque, quaeque, quidque (οὐσιαστικῶς, καὶ quodque ἐπιθετικῶς), ἕκαστος, πᾶς (τις).

quisquis, quidquid (ἢ quicquid) (πᾶς) ὅστις, ὁστισδήποτε.

quīvi, *ἰδ.* queo.

quō, ἐπίρρ. ὅπου, εἰς ὁποῖον μέρος Hn. 9, 1. 2) πρὸς ἐπίτασιν τοῦ συγκριτικοῦ: (καὶ) διὰ τοῦτο Hn 10, 2.

quoad, σύνδ. ἕως, ἐφ' ὅσον (χρόνον).

quod, ὅτι, διότι, 2) δέ. quod nisi ἐὰν δὲ μή.

quodam-mŏdo, ἐπίρρ. τρόπον τινά.

quonĭam, σύνδ. ἐπειδὴ (βεβαίως), ἐπειδὴ (τώρα πλέον), ἐπειδὴ (λοιπόν).

quōque, σύνδ. ὡσαύτως, καί, ἔτι, προσέτι.

quotannis (κυρ. ἀφαιρ. τοῦ quot anni ὅσα ἔτη *εἶναι),* ἐπίρρ. κατ' ἔτος.

quotiēnscumque, ἐπίρρ. ὁσάκις καί, ὁποσάκις καί, ὁποτεδήποτε.

R

ratio, ōnis, (λογαριασμός). 2) σχέδιον, ὁδός, μέσον Hn 10, 3. 3) (λογικὸς καὶ φρόνιμος) ὑπολογισμός, μεμετρημένη καὶ λογικὴ χρῆσις τοῦ χρήματος A 14, 3.

ratus, *ἰδ.* reor.

recēpi, *ἰδ.* recipio.

re-cĭpĭo (re καὶ căpio), cēpi,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ceptum, 3. (ἀνακομίζομαι). 2) me ἀποσύρομαι, ἀποχωρῶ Hn 11, 2. 3) ὑποχωρῶ Hn 1, 4.
re-cūso (re καὶ causa δὲν δέχομαι, ἀρνοῦμαι), 1. recusavit ne postularent ἠρνήθη (δὲν ἠθέλησε) νὰ ἀπαιτήσωσιν, ἀπέκρουσε τὴν ἀπαίτησίν των ὅπως..., παρεκάλεσε μόνον νὰ μή...
reddĭdi, ἰδ. reddo.
red-do, dĭdi, dĭtum, 3. ἀποδίδω Hm 7, 2. 2) ἀποκαθιστῶ Hn 2, 5. 3) καθιστῶ, ποιῶ Hn 2, 1. A 19, 4.
red-ĕo, ĭi, itum, īre, 4. ἐπιστρέφω. 2) numquam in gratiam redeo οὐδέποτε εἰς καλὴν φιλικὴν συνεννόησιν (συμφιλίωσιν) ἐπανέρχομαι, οὐδέποτε συμφιλιοῦμαι, (τ. ἔ. οὐδέποτε ἤρισα).
redii, ἰδ. redeo.
redĭtus, ūs, ἀ. (ἐπάνοδος). 2) εἰσόδημα, ἔσοδον.
re-fĕro, rettŭli, relātum, referre. 3. me ἀποσύρομαι, ἐπαναπλέω.
re-fĭcĭo (re καὶ făcio), fēci, fectum, 3. (πάλιν ποιῶ). 2) res reficiuntur τὰ πράγματα (αἱ συνθῆκαι) βελτιοῦνται *(καλυτερεύουν)*, ἡ κατάστασις τῶν πραγμάτων βελτιοῦται. 3) ἐπισκευάζω A 20, 3.
regnum, i, οὐ. βασίλειον.
relictum, ἰδ. relinquo.
religiōse, ἐπίρρ. (μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας), μετὰ συνειδητῆς περισκέψεως (σταθμήσεως).
relinquo, līqui, lictum, 3. καταλείπω. scriptum (οὐδ. μτχ.) γραπτῶς καταλείπω, ἀναγράφω, ἱστορῶ. 2) arma καταθέτω τὰ ὅπλα.
relĭqui, ōrum, οὐσ. οἱ λοιποί, τὰ λείψανα Hn 6, 4. relĭqua, τὰ λοιπὰ A 19, 1. 3) nihil relĭqui facio, ἰδ. facio.
relĭquus, λοιπός, ὑπόλοιπος.
remedĭum, ĭi, οὐ. φάρμακον. *[γιατρικό]*.
re-mĭgro, 1. ἐπανέρχομαι.
re-mitto, 3. (ἀποπέμπω). 2) ἀποδίδω, ἀπολύω.
remōtus, ἰδ. removeo.
re-mŏvĕo, mōvi, mōtum, 2. ἀπομακρύνω Hn 2, 4. 2) ἀποκρούω, ἀπωθῶ Hm 2, 4. 3) ἐκποδὼν ποιοῦμαι *[παραμερίζω]* Hn 10,3.
re-nŏvo, 1. ἀνανεῶ.
re-nuntĭo, 1. ἀναγγέλλω.
rĕor, ratus sum, reri, 2. ἀποθ. νομίζω. ratus (μτχ. πρκμ. μετὰ σημασ. ἐνεστῶτος), νομίζων, ἐν ᾧ ἐνόμιζεν, ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι...
repente, ἐπίρρ. ἐξαίφνης, ἀπροσδοκήτως.
repentīnus, αἰφνίδιος, ἀπροσδόκητος.
re-pĕrĭo, reppĕri, repertum, 4. ἀνευρίσκω Hn 11, 3. 2) εὑρίσκω C 3, 2. causam bellandi εὑρίσκω αἰτίαν τοῦ πολεμεῖν (πολέμου).
rēpo, psi, ptum, 3. (ἕρπω). 2) βαδίζω ἕρπων (βαδίζω μετὰ δυσκο-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

λίας).
re-pōno, 3. καταθέτω (ὡς περίσσευμα).
reppĕri, ἰδ. repperio.
re-prĭmo, pressi, pressum, 3. ἐπέχω, *(σταματῶ τι)*.
requīro (re-quaero), quisīvi, quisītum, 3. ζητῶ πληροφορίας (περί τινος πράγματος).
rēs, rĕi, I. πρᾶγμα. in omnibus rebus ἐν πᾶσι τοῖς πράγμασιν, ἐν παντί. Συχνάκις πρὸς περιγραφὴν προηγουμένης ἐννοίας ἢ προτάσεως C 2,3. Hn 1,3. 7,7. A 16,3. 2) πράγματα, συνθῆκαι, σχέσεις Hn 1,4. 3) αἰτία, ἀφορμὴ C 2,2. 3,3. A 21, 4. 4) ἐπιχείρησις (ἐργολαβία) A 6, 3. 5) πληθ. res τὰ χρήματα, ἡ περιουσία Hn 10, 1. res familiāris, ἰδ. familiāris. 6) προσόντα, προτερήματα A 13, 1. 7) res domesticae οἰκιακαὶ ὑποθέσεις. 8) res mandata τὸ ζητηθέν, τὸ δι' ὅ τις παρακαλεῖται. II. πρᾶξις, ἔργον Hn 11,6. C 3, 4. A 18,2. 17,1. Κυρίως πολεμικὰ ἔργα C 3,3. res gestae πράξεις, συμβάντα, κατορθώματα, res maximae κυριαρχικὴ ἐξουσία, ὑψίστη δύναμις. III. res Graecae (Italĭcae) ἑλληνικὴ (ῥωμαϊκὴ ἢ τῶν ἰταλικῶν πόλεων) ἱστορία.
res publĭca (γεν. καὶ δοτ. rei publicae, αἰτ. rem publicam, ἀφ. re publicā), τὸ κοινόν, ἡ πολιτεία, τὸ κράτος C 2, 2. 2, 4. A 3,2. 6,2. 2) ἡ πολιτική, ὁ πολιτικὸς βίος A 6,1.
res-scisco, —, —, 3. πληροφοροῦμαι, μανθάνω.
re-servo, 1. me διατηρῶ ἐμαυτὸν (ἐν τῇ ζωῇ), διαφυλάττω.
re-sisto, stĭti, (stĭtum), 3. ἀνθίσταμαι Hn 3,1. 5,4. 2) ne (μεθ' ὑποτακτ.) ἀντιτείνω νὰ μή...
re-spondĕo, spondi, sponsum, 2. ἀποκρίνομαι, mihi respondetur εἰς ἐμὲ ἀπόκρισις δίδεται (ἀποκρίνονται), λαμβάνω τὴν ἀπάντησιν.
responsum, i, οὐ. ἀπόκρισις, ἀπάντησις.
restĭti, ἰδ. resisto.
re-stitŭo (re-stătŭo), tŭi, tūtum, 3. (πάλιν ἀνορθῶ). 2) ἀνακτῶμαι, (κερδίζω ἐκ νέου).
re-tĭnĕo, tinŭi, tentum, 2. (οὐκ ἐῶ ἀπελθεῖν). 2) παρατείνω. sensit... neque sibi diutius vitam esse retinendam ἐνόησεν (ἀντελήφθη)... ὅτι δὲν ἔπρεπε (δὲν ἦτο δυνατὸν) ἐπὶ μακρότερον χρόνον τὸν βίον ἑαυτῷ νὰ παρατείνῃ. 3) γνωρίζω νὰ διατηρῶ A 20,5
rettŭli, ἰδ. refero.
revertor, reversus sum (καὶ reverti), reverti, 3. ἀποθ. ἐπιστρέφω.
revŏco, 1. ἀνακαλῶ patriam defensum (α΄ ὕπτιον) revocatus τὴν πατρίδα ἵνα ὑπερασπίσῃ ἀνακληθείς.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

rex, regis, ἀ. βασιλεύς. 2) reges «βασιλεῖς» (ὄνομα τῶν δύο ἐν Καρχηδόνι ἀνωτάτων [κυρίως δικαστικῶν] ἀρχόντων), σωφέται, δικασταί, κριταί.
rīsus, ūs, ἀ. γέλως, καγχασμός.
robustus (δρύινος). 2) opibus (ἀφαιρ.) minus esse robustum (ἔβλεπεν ὅτι ἦτο) ὄχι τόσον ἰσχυρὸς κατὰ τὰς δυνάμεις, (ἔβλεπεν ὅτι) δὲν εἶχεν ἀρκούσας δυνάμεις.
rogātū (ἀφ. τοῦ rogātus αἴτησις) μετὰ γεν.=τῇ παρακλήσει (τινός).
rŏgo, 1. (ἐρωτῶ). 2) (παρακαλῶ). παρακλητικῶς ζητῶ (πρβλ. τοῦ εὐαγγελίου «ἐρωτῶ»=παρακαλῶ).
ruber, bra, brum, ἐρυθρός.
rustĭcus, ἀγροτικός.

S

sacrifĭco, 1. θύω, θυσιάζω.
saepe, ἐπίρρ. πολλάκις.
sāl, salis, ἀ. (ἅλας). 2) καλαισθησία, (γοῦστο), κομψότης.
saltus, ūs, ἀ. ὄρος δασῶδες, δρυμὸς Hn 3,3. 3,4. Πληθ. ὑψώματα σχηματίζοντα στενόν, κλεισώρεια, στενὸν πέραμα *(πέρασμα)*, διαβάσεις Hn 4,3.
salus, ūtis, σωτηρία. 2) ἀνάρρωσις (ἐξ ἀσθενείας) A 21,6.
salutāris, e, σωτήριος.
sancĭo, nxi, nctum, 4. (κυρῶ, π.χ. νόμον). 2) necessitudinem (καθιερῶ) συνδέω, συνάπτω (ἔτι στενώτερον) τοὺς δεσμοὺς τῆς συγγενείας.
sanctus, ἱερός, ὑπερθ. sanctissĭmus, λίαν ἱερὸς θεωρούμενος.
sano, 1. θεραπεύω.
sapientĭa, ae, φρόνησις, σύνεσις.
sarmentum, i, οὐ. (κλών, βλαστός), πληθ. φρυγάνων δέσμη, φρύγανα.
satis, ἄκλ. 1) ὡς ἐπίθ. ἐξαρκῶν, ἱκανός. hoc unum satis erit dictum (=hoc unum dictum erit satis) τοῦτο μόνον λεχθὲν θὰ εἶναι ἱκανόν. 2) ἅλις, ἀρκετόν, satis habeo μετ' ἐνεστῶτος ἀπρμφ. =ἀρκοῦμαι νὰ. . .
satis-făcĭo, 3. (ἱκανὸν ποιῶ τινα) 2) μετ' αἰτιατ. καὶ ἀπρμφ.=πείθω τινὰ ὅτι..., δίδω ἐπαρκῆ ἐξήγησιν ὅτι...
sáucĭus, τετραυματισμένος.
scapha, ae, σκάφη, μικρὰ (ὀρθότ. μικρὸς) λέμβος.
scilicet, ἐπίρρ. (ἐκ τοῦ sci(re)licet εἰδέναι ἔξεστι), δηλονότι, δηλαδή.
scĭo, scīvī καὶ scĭi, scītum, 4. γιγνώσκω, γνωρίζω.
scrībo, psi, ptum, 3. γράφω, aliquid de pace scriptum est περὶ τῆς εἰρήνης ἐγράφη τι (τὸ περιεχόμενον τοῦ ἐγγράφου ἀφεώρα εἰς τὴν σύναψιν τῆς εἰρήνης).
scriptum, *ἰδ.* scribo.
se ἢ sēsē, ἑαυτόν, ἑαυτήν, ἑαυτό, ἑαυτοὺς κλπ. *ἰδ.* sui.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

sēcum=cum se μεθ' ἑαυτοῦ, μεθ' ἑαυτῶν κλπ.
secundus (ἐκ τοῦ sequor ἕπομαι), δεύτερος. 2) εὔνους. secundā fortūnā ἀγαθῇ τύχῃ, εὐτυχῶς.
secūtus, ἰδ. sequor.
sed, σύνδ. ἀλλά.
se-dĕcim, δέκα καὶ ἕξ, δέκα ἕξ.
se-grĕgo, 1. ἀπαγελάζω. 2) ἀποκλείω, ἀπομακρύνω.
se-iungo (πρόφ. sejungo), nxi, nctum, 3. διαχωρίζω, ὁρίζω.
semel, ἐπίρρ. ἀριθμ. ἅπαξ.
semper, ἐπίρρ. πάντοτε.
senātus, us, ἀ. σύγκλητος. 2) ἡ ἐν τῇ συγκλήτῳ ἀκρόασις Hn 7,4. senatus populusque Romanus ἡ ῥωμαϊκὴ κυβέρνησις, τὸ ῥωμαϊκὸν κράτος (ἡ βουλευτικὴ καὶ νομοθετικὴ ἐξουσία τῆς Ῥώμης).
senectus, ūtis, γῆρας. extrēma ἢ summa senectus βαθύτατον γῆρας.
senex, senis (ἐκ τοῦ sen(ĭc)is), ἐπίθ. πρεσβύτης, ἐν βαθεῖ γήρατι C 3,3. A 16,1. 2) συγκρ. senĭor γέρων πως C 3,2.
seni, δοτ. ἑνικοῦ τοῦ senex A 16,1.
seni, senae, sena, ἀνὰ ἕξ, ἕξ A 2,6.
sensi, ἰδ. sentio.
sententĭa, ae, (γνώμη). 2) ex sententiā κατὰ γνώμην, (κατ' εὐχήν).
sentĭo, sensi, sensum, 4. αἰσθάνομαι *[καταλαβαίνω]* A 21, 4. 2) ἀντιλαμβάνομαι, ἐννοῶ Hn, 2,2.
separātim, ἐπίρρ. ἰδίᾳ, *[χωριστά]*.
sepēlio, pelīvi, pultum, 4. θάπτω, ἐνταφιάζω.
septem, ἑπτά.
septuagesĭmus, ἑβδομηκοστός.
septuaginta, ἑβδομήκοντα. A 61,1.
sepultus, ἰδ. sepelio.
seque (se καὶ que = et se), Hn 11,7.
sĕquor, cūtus sum, sĕqui. 3. ἀποθ. ἀκολουθῶ. castra alicuius ἀκολουθῶ τὸ στρατόπεδόν τινος, συνεκστρατεύω μετά τινος, aliquem in provinciam (ὡς βοηθὸς) συνοδεύω τινὰ μέλλοντα νὰ ἀναλάβῃ τὴν διοίκησιν ῥωμαϊκῆς ἐπαρχίας.
sermo, ōnis, ἀ. (ὁμιλία, λόγος). 2) γλῶσσα. Graeco sermone ἑλληνικῷ λόγῳ, ἑλληνιστί.
serpens, ntis, (ἐνν. b e s t ĭ a) ὄφις, (γεν. πληθ. serpentĭum).
servĭo, īvi, ītum, 4 (εἶμαι ἢ ὑπηρετῶ ὡς δοῦλος). 2) paci ὑπηρετῶ τῇ εἰρήνῃ (στρέφω πᾶσαν τὴν προσοχήν μου εἰς..., ἐργάζομαι πολὺ ὑπὲρ τῆς εἰρήνης). 3) ἐπιμελοῦμαι, φροντίζω, προνοῶ ὑπὲρ A 6,5.
serviundum, ἀντὶ serviendum, ἰδ. servio.
servŭlus, i, ἀ. δοῦλος.
sestertĭus, i, ἀ. ἐκ τοῦ semis [= s e m i - a s ἡμιασσάριον] καὶ tertius ἐνν. n u m m u s τρίτον ἡμι-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ασσάριον, δύο καὶ τὸ τρίτον ἥμισυ, = τρίτον ἡμιασσάριον, πέντε ἡμιασσάρια, τ. ἔ. τρία ἡμίσεος δέοντα=2 ½ ἀσσάρια). σηστέρτιος ῥωμαϊκὸν ἀργυροῦν νόμισμα ἔχον βραδύτερον 4 ἀσσαρίων ἀξίαν, περίπου 0,25 τῆς δραχμῆς. 2) sestertium, ĭi, οὐ. κυρίως γεν. πληθ. τοῦ sestertius, ἀντὶ centēna milia sestertium (=sestertiorum) μετὰ ἀριθμ. ἐπίρρημα = 100.000 σηστέρτιοι, περίπου 25.000 δρ. Κατὰ ταῦτα centiens sestertĭum=περίπου 2.500.000 δραχμῶν. in sestertĭō viciens= περίπου 500.000 δρχμ. *Ἰδὲ* in.

setĭus (καὶ secĭus συγκρ. τοῦ secus=ἄλλως ἢ ὅσον πρέπει), ἐπίρρ. ἧττον, neque eo setius οὐδὲν ἧττον ὅμως.

sevēre, ἐπίρρ. αὐστηρῶς.

severĭtas, ātis, αὐστηρότης, σοβαρότης.

sex, ἕξ.

sexanginta, ἑξήκοντα.

sī, σύνδ. εἰ, ἐάν, ἄν.

sīc, ἐπίρρ. οὕτως, οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, ὧδε. 2) οὕτω, τόσον A 1,4. 3) τόσον μόνον, ἐπὶ τῷ ὅρῳ... A 6,4.

signifĭco, 1. δηλῶ.

signum, i, οὐ. σημεῖον, τεκμήριον, ἀπόδειξις. 2) signum pugnae τὸ σημεῖον τῆς (ἐνάρξεως) τῆς μάχης.

silva, ae, (ὕλη, δάσος). 2) κῆπος σύνδενδρος, *[πάρκο]*.

similitūdo, dĭnis, ὁμοιότης.

simul, ἐπίρρ. ὁμοῦ Hn 6,4. 2) συγχρόνως Hn 2,4. 7,2. 9,5. 13,3.

simŭlo, 1. (ἀπεικάζω). 2) προσποιοῦμαι, *[καμώνομαι]*.

simultas, ātis (ἅμιλλα). 2) ἔρις, διχόνοια.

sine, πρόθ. μετ. ἀφαιρ. ἄνευ.

singulāris, e, (μόνος). 2) ἐξαίρετος, διαφέρων πάντων.

singŭli, ae, a, ἕκαστος. in singulos menses καθ' ἕκαστον μῆνα, μηνιαίως, singulis (δοτ.) ἑκάστῳ, κατὰ κεφαλήν.

socer, ĕri, ἀ. πενθερός.

sociĕtas, ātis, (κοινωνία). 2) συμμαχία.

solĕo, solĭtus sum, 2. (ῥῆμα ἡμιαποθετικόν), συνηθίζω, εἴωθα.

solĭtus, *ἰδ.* soleo.

soll-ers, rtis, (sollus [=totus] καὶ ars), ἔμπειρος, ἐπιδέξιος.

solum, ἐπίρρ. μόνον.

solvo, lvi, lūtum, 3. λύω. naves τὰς ναῦς, (τὰ πρυμνήσια τῶν νεῶν), ἀπαίρω. 2) epistŭlam λύω, (ἀνοίγω, ἀποσφραγίζω) ἐπιστολήν.

soror, ōris, ἀδελφή.

sors, sortis, κλῆρος C 2,1. non pro sortis necessitudine οὐχὶ συμφώνως πρὸς τὸν στενὸν δεσμὸν (ὑπηρεσιακὴν σχέσιν, σύνδεσμον) τὸν ὁποῖον ὁ κλῆρος εἶχεν ὁρίσει (μεταξὺ αὐτῶν).

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

sorte, ἀφαιρ. τοῦ sors.
specĭmen, mĭnis, οὐ. (δεῖγμα), 2) ἀπόδειξις, τεκμήριον.
sperārat = speravĕrat, ἰδ. spero.
spēro, 1. (ἐκ τοῦ spes), ἐλπίζω.
spēs, spĕi, ἐλπίς. 2) ἰδιοτελεῖς σκοποὶ Α 6,5.
splendĭde, ἐπίρρ. λαμπρῶς.
splendĭdus, λαμπρός, ἀξιοπρεπῶς ζῶν, ἀξιοπρεπής, ἀντ. πολυδάπανος.
sponsālía, ĭum, οὐ. πληθ. μνηστεία, ὑπόσχεσις γάμου.
statim, ἐπίρρ. εὐθύς.
statŭa, ae, ἀνδριάς.
statŭo, ŭi, ūtum, 3. (ἵστημι). 2) ἀποφασίζω.
stipendĭum, ĭi, οὐ. (φόρος, ἐκ τοῦ stips [τὸ εἰσφερόμενον κέρμα, ἔρανος] καὶ pendo [=τίνω, πληρώνω]). 3) (ἡμερήσ.) στρ. μισθός.
stirps, pis, (στέλεχος). 2) ἡ πρώτη γενεαλογικὴ καταγωγή.
sto, stĕti, stătum, 1. ἕστηκα. pari fastigio (ἀφαιρ.) ἵσταμαι, διατηροῦμαι ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ κοινωνικοῦ ἐπιπέδου (βαθμοῦ). 2) mihi stat +ἀπρφ.=ἔχω στερρὰν ἀπόφασιν νά, (εἰς ἐμὲ ἀπόκειται νὰ...).
studĕo, dŭi, —, 2. (σπουδάζω). 2) προθυμοποιοῦμαι, ἐπιθυμῶ, προσπαθῶ, *[κοιτάζω νὰ... πασχίζω νὰ...]*.
studiōsus, (ἐπιμελής). 2) studiosus litterarum φίλος τῶν γραμμάτων, φίλος τῶν ἐπιστημῶν.
studĭum, ii, οὐ. σπουδή, ζῆλος Α 1,4. 2) studia principum αἱ τάσεις (αἱ προσπάθειαι, κομματικοὶ ἀνταγωνισμοί, πολιτικὰ πάθη) τῶν μεγάλων (πολιτικῶν) ἀνδρῶν Α 16, 4. 3) (πληθ.) ἡ μετὰ μεγάλης θελήσεως διαρκὴς πρός τι ἐνασχόλησις τοῦ νοῦ. studia litterarum ἡ περὶ τὰ γράμματα (τὰς ἐπιστήμας) σπουδή. 4) αἱ κλίσεις (ἀτόμου τινὸς) Α 2, 2.
stulte, ἐπίρρ. μωρῶς, ἀνοήτως.
suavĭtas, ātis, (ἡδύτης). 2) suavitas oris atque vocis γλυκύτης τῆς προφορᾶς καὶ *(τοῦ τόνου)* τῆς φωνῆς.
sub, πρόθ. μετ' ἀφαιρ. ὑπὸ+αἰτ.
subēgi, ἰδ. subigo.
sub-ĭgo (sub καὶ ăgo), ēgi, actum, 3. ὑποτάσσω.
subĭto, ἐπίρρ. αἴφνης, ἀπροσδοκήτως.
sub-lĕvo, 1. (ἀνακουφίζω). 2) καθιστῶ δυνατόν, διευκολύνω.
sub-scrībo, 3. (ὑπογράφω). 2) συνυπογράφω ὡς συγκατήγορος τὴν καταγγελίαν τοῦ πρώτου καὶ κυρίου κατηγόρου, «κλητὴρ ἐπιγράφομαι».
sub-texo, xŭi, xtum, 3. συνυφαίνω, (παρ)ενείρω, παρεμβάλλω, (παρενθέτω ἐν τῷ λόγῳ, ἐν τῷ ἔργῳ).
sub-urbānus, προάστειος, πλησίον τῆς πόλεως (Ῥώμης) κείμενος.
suc-cēdo (sub καὶ cedo), 3. (ὑπέρχομαι). 2) alicui διαδέχομαί (τινα

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ).

suc-cumbo, cubŭi, cubĭtum, 3. (κατακλίνομαι), 2) ὑπείκω, ἐνδίδω, ὑποκύπτω. succumbente patriā=si succumbĕret patrĭă ἐὰν ἡ πατρὶς ἤθελεν ἐνδώσει (ἤθελεν ὑποκύψει, ὑπὸ τὰ ἐρείπια τῆς πατρίδος).

suffectus (μτχ. τοῦ sufficior), ἐπικατασταθείς, ἐπικατάστατος στρατηγός, ὁ εἰς ἀντικατάστασιν ἄλλου (ἀποθανόντος) ἐκλεχθείς.

sui, sĭbi, sē, ἢ sēsē, ἑαυτοῦ, ἑαυτῆς, ἑαυτῶν κλπ.

sum, fui, esse, εἶμαι, sum alicui aptissimus προσαρμόζομαί τινι, (προσκολλῶμαί τινι). sum alicui iucundissimus (εἶμαί τινι εὐαρεστότατος), εἰς ἄκρον (καθ' ὑπερβολὴν) ὑπό τινος ἀγαπῶμαι. sum in pari periculo εἶμαι ἐν μέσῳ (ἐν καταστάσει) ὁμοίου κινδύνου, ὁμοίως κινδυνεύω. numerus erat viginti milium ὁ ἀριθμὸς ἦτο εἴκοσι χιλιάδων, (ἀνήρχετο, συνεποσοῦτο εἰς...). sum adversus aliquem εἶμαι ἐναντίον (ἢ ἀντίπαλός) τινος. sum in amicitiā cum alĭquo εἶμαι ἐν φιλίᾳ (φιλικῶς διαβιῶ) πρός τινα. cum eādem mente εἶμαι (ἐμφοροῦμαι) τῶν αὐτῶν διαθέσεων, ἔχω τὰς αὐτὰς διαθέσεις. sunt in suā potestate εἶναι ἐν τῇ ἑαυτῶν ἐξουσίᾳ, (εἶναι αὐτεξούσιοι). sum optimarum partium εἶμαι τοῦ ἀριστοκρατικοῦ κόμματος. continentis est εἶναι (ἴδιον) οἰκονόμου. est signum continentiae εἶναι σημεῖον οἰκονομίας (προδίδει οἰκονομίαν). est signum diligentiae εἶναι σημεῖον ἐπιμελοῦς φιλοπονίας. aliquid est indicio (δοτ.) εἶναί τι τεκμήριον (χρησιμεύει πρὸς ἀπόδειξιν). reliquum est ut... ὑπόλοιπον εἶναι (ὑπολείπεται) νά...

summa, ae, (τὸ ὅλον). 3) summa imperii ἀρχιστρατηγία Hn 3, 1. 3) κοσμοκρατορία Hn 8,3.

summus καὶ suprēmus (ὑπερθ.), ἀνώτατος, ὕπατος. summas amphŏras opĕrit καλύπτει τὴν ἐπιφάνειαν (τὸ ἄνω μέρος) τῶν ἀμφορέων.

sūmo mpsi, mptum, 3. λαμβάνω.

sumpsi, ἰδ. sumo.

sumptuōsus, δαπανηρός, πολυδάπανος, πομπώδης.

sumptus, ūs, ἀ. δαπάνη, πολυτέλεια.

supellex, supellectĭlis, οἰκοσκευὴ (ἔπιπλα κλπ.).

superārat = superavĕrat.

superārim = superavĕrim.

superesse, ἰδ. supersum.

superĭor, ἀ. καὶ θ., ĭus, οὐ. (γεν. iōris, συκγρ. τοῦ supĕrus) πρότερος, παρελθὼν C 1,4. Hn 4,4. 2) ἰσχυρότερος, κραταιότερος Hn 8,4. 3) ὑπέρτερος, νικητὴς Hm 1, 2. Hn 1, 2.

Ἑρρίκου Α. Σκάσση

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

supĕro, 1. (εἶμαι ὑπεράνω). 2) ὑπερτερῶ, ὑπερβάλλω Hn 1,1. 3) νικῶ, καταβάλλω. classe «ναυσικρατῶ», ναυμαχίᾳ νικῶ Hn 11,7. 4) superor, ὑπερτεροῦμαι, εἶμαι (ἀριθμητικῶς) ἀσθενέστερος.

superstes, stĭtis, ἐπιζῶν. sum superstes alicui ἐπιζῶ τινι, ζῶ μετὰ τὸν θάνατόν τινος.

super-sum, περισσεύω, ὑπολείπομαι. 2) temporibus (δοτ.) ζῶ μετὰ τὴν πάροδον τῆς κρίσεως (τῆς νόσου).

suprā (ἐκ τοῦ superā parte), ἐπίρρ. ἀνωτέρω.

suprēmus = summus.

sus-cĭpĭo (sub [su(b)s] καὶ căpĭo), cēpi, ceptum, 3. (ὑποστηρίζω). 2) negotium ἀναλαμβάνω ἔργον. inimicitias ἐπισύρω ἔχθρας. bellum ἐπιχειρῶ, ἀποδύομαι εἰς πόλεμον.

suspicĭo, ōnis, ὑποψία.

sus-tinĕo (sub [su(b)s] καὶ tenĕo), tinŭi, tentum, 2. (βαστάζω). 2) vim hostium ὑπομένω (ἀποκρούω) τὴν ὁρμὴν τῶν πολεμίων.

sustŭli, ἰδ. tollo.

suus, ἑαυτοῦ. 2) suae res ἡ ἰδία αὐτοῦ περιουσία. suo nomine accūsat ἐπ' ἰδίῳ αὐτοῦ ὀνόματι κατηγορεῖ, (εἶναι ὁ κυριώτατος κατήγορος). 3) Οὐσ. sui, ōrum, ἀ. οἱ οἰκεῖοι, οἱ συγγενεῖς A 17,2. 20,1.

T

tabellarĭus, ĭi, ἀ. κήρυξ γραμματοφόρος, γραμματηφόρος.

taciturnus, σιωπηρός, σιωπηλός.

talis, e, τοιοῦτος. 2) οὕτω μέγας A 5, 4.

tam, ἐπίρρ. οὕτω, τόσον πολύ. tam... quam, τόσον... ὅσον.

tămen, σύνδ. ὅμως.

tamquam, ἐπίρρ. (ὥσπερ, ὡσεί). 2) ἀντὶ τοῦ tamquam si. Hn 2,2. (μὲ ὑποτακτ.).

tanto (ἀφαιρ. τοῦ tantus μετὰ τοῦ antecēdo), τοσούτῳ, τοσοῦτον.

tantum, ἐπίρρ. (τόσον πολύ). 2) μόνον, ἁπλῶς Hn 10,5.

tantus, (τοσοῦτος) C 3,2. A 15,2. 18,6. 2) οὕτω πολύς, οὕτω μέγας A 14, 2.

tectum, i, οὐ. (στέγη). 2) οἶκος, οἴκημα.

temĕre, ἐπίρρ. (ἀλογίστως). 2) προηγουμένης ἀρνήσ. = (οὐχὶ εὐκόλως), δυσκόλως A 20, 2.

templum, i, οὐ. ναός.

temporĭbus, ἰδ. tempus.

tempus, ŏris, οὐ. χρόνος. tempore relĭquo ἐν τῷ μέλλοντι χρόνῳ. suo tempore ἐν τῷ οἰκείῳ χρόνῳ, ἐν χρονολογικῇ τάξει A 18,2. 2) εὐκαιρία Hn 2,3. 3) πληθ. οἱ χαλεποὶ καιροί, (ἡ κρίσις τῆς ἀσθενείας) A 22, 2.

tenĕo, nŭi, tentum, 2. (κρατῶ). 2) aram ἐπιθέτω τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

βωμοῦ (ὡς οἱ χριστιανοὶ ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ *Εὐαγγελίου)*. 3) κατέχω Hm 1,5. 4) principatum eloquentiae κρατῶ τὰ πρωτεῖα (τὰ σκῆπτρα) τῆς εὐγλωττίας, εἶμαι ὁ πρῶτος ῥήτωρ, me uno loco διαμένω ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ. 5) ἐμμένω, πραγματοποιῶ A 15,2.

tenesmos, i, ἀ. κωλικὴ νόσος μετὰ προσπαθείας πρὸς κένωσιν, «τεινεσμός», *(τανυτό, τάνυμα)*.

tento, 1. (ψηλαφῶ). 2) δοκιμάζω, ἀποπειρῶμαι A 1,2. 3) κλητεύω, ἐνάγω C 2,4.

terni, ae, a, ἀνὰ τρεῖς, τρεῖς. terna milia (ἐνν. sestertium) = 3.000 σηστέρτιοι, περ. 750 δραχ.

terra, ae, γῆ, ἤπειρος, ξηρά.

terror, ōris, ἀ. τρόμος.

tertĭo, ἐπίρρ. τὸ τρίτον *[τρίτην φοράν]*.

tertĭus, τρίτος.

testamentum, i, οὐ. διαθήκη.

testimonĭum, ĭi, οὐ. τεκμήριον, ἀπόδειξις.

testis, is, ἀ. μάρτυς.

timor, ōris, ἀ. φόβος.

tollo, sustŭli, sublātum, 3. (αἴρω). 2) ἀπάγω, ἀποκομίζω Hn 9, 4. 3) ἀφαιρῶ ἐκ τοῦ μέσου, ἀναιρῶ, ἐξολοθρεύω, Hn 5,3.

totus, (γεν. totīus, δοτ. totī), ὅλος, ὁλόκληρος, πᾶς. totā Africā ἀνὰ τὴν Ἀφρικὴν ὅλην.

trādo (trans-do), dĭdi, dĭtum, 3. παραδίδω. non suae esse virtutis arma adversariis tradere *(εἶπεν* ὅτι) δὲν εἶναι ἴδιον τῆς ἑαυτοῦ ἀρετῆς (τοῦ ἑαυτοῦ χαρακτῆρος) τοῖς πολεμίοις τὰ ὅπλα νὰ παραδώσῃ. 2) *(ἐπὶ διδασκάλου)* διδάσκω, παραδίδω (προφορικῶς) A 1, 3.

trā-dūco (trans-duco), 3. διαβιβάζω.

traduxi, *ἰδ.* traduco.

traiēci, *ἰδ.* traicio.

trā-ĭcĭo (πρόφερε trajĭcĭo), iēci, iectum, 3. διαβιβάζω.

tranquillĭtas, ātis, ψυχικὴ γαλήνη, ψυχικὴ ἠρεμία.

tranquillo, 1. καθησυχάζω, γαληνῶ. tranquillatis rebus ἀφοῦ τὰ πράγματα (τὰ πολιτικὰ μίση) ἡσύχασαν (κατηυνάσθησαν), ἀφοῦ ἔγινεν ἡσυχία.

trans-ĕo, 4. διαβαίνω, διαπερῶ.

transĭi, *ἰδ.* transeo.

transĭtus, ūs, ἀ. δίοδος.

trecenti, ae, a, τριακόσιοι.

tribūnus, i, ἀ. (φύλαρχος). 2) tribunus militum χιλίαρχος. Ἕκαστος λεγεὼν εἶχεν 6 ἐκ περιτροπῆς διοικοῦντας χιλιάρχους. tribunus plebĕi (γεν. τοῦ plebes) δήμαρχος.

tribŭo, bŭi, būtum, 3. (νέμω). 2) litteris (δοτ). nonnihil temporis ἀφιερῶ χάριν τῶν γραμμάτων χρόνον τινὰ (μέρος τι τοῦ χρόνου). 3) χορηγῶ A 19,3. 4) cum tribŭi (ἀπρμφ. τοῦ tribuor) vidērent ἐπειδὴ ἔβλεπον

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ὅτι ἀπεδίδετο (ἔπρεπε νὰ ἀποδοθῇ) A 6,5.
tridŭum, -i, οὐ. τριήμερον.
triennĭum, i, οὐ. τριετία.
triginta, τριάκοντα.
tritĭcum, i, οὐ. σῖτος.
triumphus, i, ἀ. θρίαμβος. Ὁ θρίαμβος ἦτο ἡ μεγίστη τῶν ἀμοιβῶν τῆς στρατιωτικῆς ἀξίας. Ἐψηφίζετο ὑπὸ τῆς Συγκλήτου τῷ ἐπιστρέφοντι νικητῇ καὶ τροπαιούχῳ στρατηγῷ, ὅστις ἐπὶ κεφαλῆς τῶν λεγεώνων εἰσήρχετο ἐν πομπῇ εἰς τὴν Ῥώμην καὶ ἀνήρχετο εἰς τὸν ναὸν τοῦ Καπιτωλίου Διός.
tuĕor, tuĭtus ἢ tūtus sum, 2. ἀποθ. (προβλέπω). 2) φυλάττω. valetudinem φυλάττω τὴν ὑγείαν μου (προσπαθῶ νὰ ἀναρρώσω).
tuli, *ἰδ.* fero.
tum, ἐπίρρ. τότε. tum quoque καὶ τότε (ἀκόμη).
tumultus, ūs, ἀ. (ταραχή). 2) στάσις, ἐμφύλιος πόλεμος.

U

ubi, I *ἐπίρρ.* ὅπου, ἔνθα Hm 1,2. Hn, 12,2.—II ubi, σύνδ. χρον. ὡς, εὐθὺς ὡς Hn 8,2. 11, 2.
ullus, γεν. ullīus, δοτ. ulli, (προηγουμένης ἀρνήσ.) τίς, οὐδείς.
ultĭmus, (ὑπερθ. τοῦ ἀχρήστου ulter, ultra, ultrum), ἔσχατος A 20,4. 2) ἀρχαιότατος A 1,1.
umquam, (προηγουμένης ἀρνήσ.) ποτέ, οὐδέποτε.
unde, ἐπίρρ. ὅθεν, ὁπόθεν.
undĭque, ἐπίρρ. πανταχόθεν.
universus (ἐκ τοῦ unus-versus), *ὁμοῦ πᾶς.* 2) πληθ. πάντες ὁμοθυμαδόν.
unus (γεν. unīus, δοτ. uni), εἷς Hn, 2, 1. 2) εἷς μόνος Hn 1, 2. 3) εἷς ἕκαστος, ἕκαστος χωριστὰ Hn 3,4. 3) εἷς μέν, ὁ μὲν Hn 3, 3. 5) εἷς καὶ ὁ αὐτὸς Hn 12,3. 6) ὡς ἐπιτατ. τοῦ ὑπερθ., ὑπὲρ πάντα ἄλλον A 3,3.
urbānus, ἀστικὸς (τῆς Ῥώμης).
urbs, urbis, πόλις. 2) Ῥώμη Hn 5,1. C 2,2. A 20, 1. πρβλ. τὸ ἄστυ=Ἀθῆναι· Πόλις=Κων)νούπολις· Πόντος=Εὔξεινος Πόντος.
usque, ἐπίρρ. (διηνεκῶς). 2) μετ' ἄλλης προθ. (τοπικῶς). usque a rubro mari ἀπὸ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης. 3) χρον. usque de μέχρι Hn 2, 5. 7, 1. C 2,4. 3,4. A 16,3.
usūra, ae, χρῆσις, (ὠφέλεια ἀπὸ δεδανεισμένου κεφαλαίου), τόκος. usura inīqua τόκος ἄδικος (ὑπερβολικός, καταθλιπτικός).
usus, ūs, ἀ. χρῆσις, χρησιμοποίησις A 14,3. 2) αἱ φιλικαὶ σχέσεις (ἡ καλὴ συναναστροφή), usus benevolentiaque ἡ οἰκεία εὔνοια (εὐμένεια)· A 20,5. 3) usu vĕnit διὰ τῆς χρήσεως (διὰ τῆς τακτικῆς τῶν πραγμάτων φορᾶς) συμβαίνει ἢ εἰς χρῆσιν (τότε τὸ usū εἶναι δοτ. πτώσεως ἀντὶ usui) ἔρ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

χεται, πράγματι συμβαίνει, ἐπακολουθεῖ, (λαμβάνει χώραν) Hn 12,3. usu veniunt πίπτουσιν εἰς τὴν ἡμετέραν πεῖραν A 16,4.
usus (sum), *ἰδ.* utor.
ŭt, I *ἐπίρρ.* ὡς, ὥσπερ 1) ἐν παρενθετικαῖς προτάσεσι πρὸς σαφεστέραν ἀνάπτυξιν C 1, 1. A 16,4. 22,4. ut tum erant tempora καθὼς τότε ἦσαν οἱ χρόνοι, ὅσον διὰ τὴν *ἐποχήν του* (διότι ἐπὶ Νέπωτος τὸ χρῆμα δὲν ἦτο ἄφθονον). 2) ut - sic καθὼς — ὁμοίως Hn 7,4. 3) ἐπὶ χρόνου : ὡς, εὐθὺς ὡς (μετὰ πρκμ. ὁριστ. Hm 2,1. Hn 7,4. C 1,2. A 21, 5.— II *σύνδ.* μεθ' ὑποτακτ. 1) πρὸς δήλωσιν ἐνεργείας, συμβάντος κλπ. = ὥστε νὰ.. Hm 1,4. 1,5. 2,1. Hn 2,2. 4,3. 10,5. 12,1. A 1,3. (εἰς τρόπον ὥστε A 15,1, 18,2) 18,1. 20,3. 21,1. 21,2. 21,3. 21,5. 2) ἵνα Hn 2,1.
ŭter, utra, utrum, πότερος.
uterque, utrăque, utrumque, ἑκάτερος, ἀμφότεροι. Καθ' ἑνικὸν ἀριθμὸν Hn 4,4. A 14,2. 20,5. 2) οὐδ. ἑν. ὡς οὐσιαστικὸν quod utrumque ὅπερ ἕκαστον (τούτων δὲ τῶν δύο ἕκαστον). Πληθ. utrīque (ὅταν ἑκατέρωθεν εὑρίσκωνται πολλοὶ) Hn 11,1 (ἀλλὰ καὶ ἐπὶ δύο μόνον Hn 4,2).
uti, ἀπρμ. τοῦ utor.
utilĭtas, ātis, χρησιμότης, ὠφέλεια.
utor, ūsus sum, ūti, 3. ἀποθ. χρῶμαι. alĭquo doctōre χρῶμαί τινι διδασκάλῳ, ἔχω τινὰ (ὡς) διδάσκαλον. beneficio (ἀφαιρ.) δέχομαι (λαμβάνω) τὴν τιμήν. omnibus optimis rebus (ἀφαιρ.) ἀπολαύω τῶν εὐγενεστάτων ἀπολαύσεων. prosperitate valetudinis ἀπολαύω ἄκρας (ἐξαιρέτου) ὑγείας. 2) τηρῶ A 14,2.
ut - pŏte, (ὡς δυνατόν [ἐστιν]), ἅτε + μετοχῇ.
utrīus, *ἰδ.* uter.
utrobīque, ἐπίρρ. ἑκατέρωθεν.
utrūm (εἰσάγει τὸ πρῶτον μέλος πλαγίας ἐρωτήσεως), πότερον. utrum — an πότερον (ποίων ἐκ τῶν δύο) — ἤ.

V

valens, ntis, (ῥωμαλέος). 2) ἰσχυρὸς (ἐπὶ προσώπων) Hn 6,2. (ἐπὶ πόλεων) Hn 2,4.
vălĕo, lui, —, 2. (ὑγιαίνω). 2) εἶμαι δυνατός, ἰσχυρὸς Hn 10,2. 3) ἔχω δύναμιν (ἐπιρροὴν) 5,3.
valetūdo, dĭnis, κατάστασις ὑγείας, καλὴ κρᾶσις, ὑγεία A 21,1. 21,5. 2) νόσος (τῶν ὀφθαλμῶν), ὀφθαλμία Hn 4,3.
vallum, i, οὐ. (περι)χαράκωμα, πρόχωμα.
varĭus, ποικίλος.
vas, vasis, οὐ. (ἀρχαιότ. vasum, ὅθεν ὁ πληθ. μόνον κατὰ τὴν β' κλίσ. vasa, ōrum), σκεῦος, ἀγγεῖον.
vates, tis, ἀ. μάντις, προφήτης.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

-ve, ἐγκλ. (ἐν τέλει λέξεως) ἤ.
vectīgal, ālis, οὐ, φόρος, τέλος (κυρίως εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς ἐμπορευμάτων).
vehor, vectus sum, 3. ὀχοῦμαι. 2) in nave ὀχοῦμαι ἐπὶ νεώς, πλέω.
vĕl (κυρίως προστακτ. τοῦ volo= λαβὲ κατὰ προτίμησιν) σύνδ. ἢ vel—vel ἢ—ἤ, εἴτε—εἴτε.
vellem, παρατ. ὑποτακτ. τοῦ volo.
vellemne (εἶναι δύο λέξεις: vellem πρτ. ὑποτ. τοῦ volo καὶ-nĕ).
velum, i, οὐ. ἱστίον (τῶν πλοίων).
velut, ἐπίρρ. ὡς, ὥσπερ, καθάπερ.
venenātus, δηλητηριώδης, ἰοβόλος.
venēnum, i, οὐ. δηλητήριον, ἰός.
venĭo, vēni, ventum, 4 ἔρχομαι, ἀφικνοῦμαι. 2) venio obviam alicuius ἔρχομαι εἰς ὑπάντησίν τινος, ἀντιτάσσομαί τινι (ἐχθρικῶς). 3) venio usu, ἰδ. usus.
venter, tris, ἀ. γαστήρ, κοιλία.
ventus, i, ἀ. ἄνεμος.
verbōsus, πολυλόγος, διεξοδικός.
verbum, i, οὐ. λόγος, λέξις. pluribus verbis (ἀφ.) (διὰ πλειόνων λέξεων), ἐν ἐκτάσει. 2) λόγος (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ἔργον) A 5,2.
vere, ἐπίρρ. ἀληθῶς, δικαίως.
verĕor, verĭtus sum, 2. ἀποθ. (αἰδοῦμαι). 2) vereor ne φοβοῦμαι μὴ, δὲν θέλω νὰ... Hn 2,1. 3) asperitatem alicuius μετὰ σεβασμοῦ (εὐλαβείας) φέρομαι πρὸς τὴν τραχύτητά τινος. 4) aliquem σέβομαί τινα A 15, 1.
vero, ἐπίρρ. δέ, ἀλλά.
versor, 1. ἀποθ. διάγω, διατρίβω, διαρκῶς μένω. in Sabīnis ἐν τοῖς Σαβίνοις τ. ἔ. ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Σαβίνων. in re publicā πολιτεύομαι, λαμβάνω ἐνεργὸν μέρος ἐν τῇ πολιτείᾳ (ἐν τῇ πολιτικῇ), δρῶ πολιτικῶς.
versūra, ae, (στροφή), δάνειον versūram facere νέον δάνειον δανείζομαι, ἰδ. καὶ facio.
versus, ūs, ἀ. (αὖλαξ). 2) στίχος, ποίησις.
verto, rti, rsum, 3. στρέφω. verto puppes ἀνακρούω πρύμναν, στρέφω τὰς πρύμνας πρὸς τὸ μέρος τῶν πολεμίων, ἵνα φύγω, τρέπομαι εἰς φυγήν.
verus, ἀληθής. si verum est ut ἐὰν ἀληθὲς εἶναι ὅτι..., ἐὰν ἀληθεύῃ ὅτι..., ἐὰν εἶναι γεγονὸς ὅτι...
veto, tŭi, tĭtum, 1. (κωλύω). 2) vetor+ἀπρμφ.=κωλύομαι νὰ... ἀπαγορεύεται εἰς ἐμὲ νὰ...
vetustas, ātis, παλαιότης, πολυετία, πολυκαιρία.
vetustus, παλαιός, ἀρχαῖος.
via, ae, ὁδός.
vicesĭmus, εἰκοστός.
vicĭens, ἐπίρρ. εἰκοσάκις.
vicissem, ἰδ. vinco.
victus, ἰδ. vinco.
vīdĕo, vīdi, vīsum, 2. ὁρῶ, (δια)-βλέπω A 13,4. 2) μετ' ἀρνήσεως. δὲν γνωρίζω, δὲν εἶμαι βέβαιος

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Hn 11,6. Παθ. 1) φαίνομαι videtur potuisse φαίνεται ὅτι ἤθελε δυνηθῆ, (φαίνεται ὅτι θὰ ἠδύνατο) Hn 1,2. 2) θεωροῦμαι, (περνῶ γιὰ) Hm 1,2. 2,5. C 3,4. A 3,1. 15,2.
viginti, εἴκοσι.
villa, ae, ἐξοχικὴ οἰκία.
vinco, vīci, victum, 3. νικῶ.
vir, viri, ἀ. ἀνήρ. 2) πληθ. στρατιῶται, ἄνδρες.
virgo, gĭnis, παρθένος. virgo filia νεαρὰ παρθένος.
virtus, ūtis, (ὅ τι ἀπαιτεῖται παρ' ἀνδρὸς καὶ περιποιεῖ τιμὴν·καὶ εὐγένειαν εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ). 2) = virtus bellĭca ἀρετὴ πολεμική, ἀνδρεία Hn 1,1. 3) δρᾶσις, ἱκανότης Hn 1,2. 4) ἀρετή, χαρακτὴρ Hn 1,6.—Πληθ. 1) αἱ ἑκάστοτε γενναῖαι πράξεις, τὰ ἡρωικὰ ἔργα Hn 12,2. 2) ἀτομικὴ ἀξία C 2, 4.
vis αἰτ. vim, ἀφ. vi, Πληθ. vires, virĭum, virĭbus, κλπ. (βία). 2) ὁρμὴ Hn 11,4. 3) φορά, σφοδρότης A 24,3. 4) ἔφοδος, ἐπιδρομὴ Hn 3,2.
visum īri, μέλλ. παθ. [ἀπρμφ., ἰδ. videor.
visus, ūs, ἀ. θέαμα.
vīta, ae, (ἐκ τοῦ vivĭta, βιο-τή), βίος, ζωή.
vitĭum, ĭi, οὐ. κακία. 2) σφάλμα (πολιτικὸν ἢ στρατηγικόν).
vito, 1. (ἀπο)φεύγω.
vivo, vixi, victum, 3. ζῶ, vivo afluentĭus, διάγω, (ζῶ) πολυτελέστερον (εὐμαρέστερον, ἐν ἀφθόνοις). vivo cum aliquo ζῶ μετά τινος, σχετίζομαι πρός τινα.
vivus, ζωός, ζωντανός. 2) = vivens. Ὥστε Hannibale vivo = Hannibale vivente τοῦ Ἀννίβα ζῶντος, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Ἀννίβα.
vix, ἐπίρρ. μόγις, μόλις. quod vix credendum sit ὅπερ (= καὶ τοῦτο) μόλις δύναται νὰ εἶναι πιστευτόν, ὅπερ ἤθελε δυσκολευθῆ τις νὰ πιστεύσῃ.
vixi, *ἰδ.* vivo.
vŏco, 1. (καλῶ). 2) προσκαλῶ (εἰς δεῖπνον) A 14, 1.
vŏlo (ἐκ ριζ. Fελ-ὅθεν ἔλδομαι), vol-ŭi, velle (ἀνώμ.), θέλω, ἐπιθυμῶ. 2) καθορίζω A 19, 1.
volūmen, mĭnis, οὐ. (ἑλιγμός). 2) βιβλίον, σύγγραμμα C 3, 5. A 18. 1. 3) τόμος, βιβλίον (ὡς τμῆμα ὅλου) A 16, 3.
voluntas, ātis, (βούλησις). 2) διαθέσεις, σκοπός.
vox, vocis, φωνή, τόνος φωνῆς.
vulgus, i, οὐ. (ὄχλος). 2) πλῆθος, τὸ κοινόν, *[ὁ κόσμος]*.
vultus, ūs, ἀ. (σχῆμα προσώπου) 2) πρόσωπον, ἔκφρασις προσώπου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

21 54
3 27

65
27

5 21

63
27

90

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

'Εκτύπωσις - Βιβλιοδεσία 'Αδελφῶν Γ. ΡΟΔΗ, Κεραμεικοῦ 42, 'Αθῆναι

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

άνω 3ον έτος [illegible]

[illegible] φωνής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

37

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

450

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής